A trianoni békeszerződés
1920.06.04.

Az első világháborúban az Osztrák–Magyar Monarchia 1918 októberében a katonai összeomlás, a birodalom felbomlásának és a forradalmak kirobbanásának állapotába jutott. Október 31-én a hadvezetőség fegyverszünetet kért az antanttól, addigra a prágai nemzeti tanács deklarálta a csehszlovák állam megalakulását (október 28.), a horvát nemzetgyűlés kimondta Horvátország függetlenségét és csatlakozását a születő szerb–horvát–szlovén államhoz (október 29.), Bécsben a nemzetgyűlés elfogadta az új osztrák állam ideiglenes alkotmányát (október 30.), Lenbergben a galíciai ukránok bejelentették a monarchiától való elszakadásukat, Budapesten az őszirózsás forradalomban megalakult Károlyi Mihály kormánya (október 31.). A fegyverszüneti egyezményt Padova mellett 1918. november 3-án írta alá Diaz olasz és Weber osztrák tábornok. A diadalittas antant katonai erők a kapitulációs okmány aláírása után is tovább nyomultak előre, a Károlyi-kormány új demarkációs vonalat kijelölő katonai konvenció aláírására kényszerült (Belgrád, 1919. november 13.), amelyet megint nem respektáltak, a román csapatok Karácsonyra elérték Kolozsvárt, december 30-án a balkáni francia csapatok bevonultak Szegedre, 1919. január elsején a csehszlovák csapatok elfoglalták Pozsonyt. Az 1919. január 18-án Párizsban megnyílt békekonferencia a magyar fennhatóságot egyre kisebb területekre szűkítette a Budapestre küldött diplomáciai jegyzékeiben. A magyar Tanácsköztársaság hadserege fegyveresen szállt szembe a csehszlovák és a román hadsereggel. Az antant azonban felülkerekedett, a tanácskormány lemondott (augusztus 1.), a román csapatok bevonultak Budapestre (augusztus 4.) és Dunántúl egy részének kivételével az egész országot megszállták. November közepén jelentős változások történtek: a békekonferencia felhívására a románok elhagyták a fővárost és visszavonultak a Tisza mögé, Horthy Miklós a Nemzeti Hadsereg élén bevonult Budapestre. Az ország és az állam újjászervezéséhez még hátra volt a békeszerződés megkötése.

A magyar békedelegáció gróf Apponyi Albert vezetésével 1920. január 6-án érkezett Párizsba, a békekonferencia január 15-én közölte a magyar féllel az antant békefeltételeit. Apponyi 16-án szóban fejtette ki a magyar álláspontot. A 14 részből álló tervezet a többi vesztes állammal kötött szerződés elveit és mintáját követte, Magyarország számára rendkívül súlyos feltételeket rögzített, Budapest pesszimista várakozásait igazolta. A következő hetekben és hónapokban a békekonferencia fórumain a békeszerződés kérdéseiről voltak ugyan különbségek, viták és nézeteltérések is a .győztes hatalmak között, s a magyar fél is benyújthatott különféle dokumentumokat és jegyzékeket, a konferencia legfelső szervei azonban végül is érdemi változtatások nélkül hagyták jóvá az év eleji tervezetet.

A 14 részből álló békeszerződés első része a Nemzetek Szövetségének alapokmányát tartalmazta, a második rész Magyarország határait rögzítette, a harmadik a szomszéd- és a többi országgal szembeni kötelezettségeit, az ötödik a katonai megkötéseket, a hatodik rész a hadifoglyokkal, a hetedik a háborús bűntettekkel, a nyolcadik és kilencedik a jóvátétellel foglalkozott.

A végleges szöveg átvétele után a magyar delegáció hazautazott, elkészítette jelentését a nemzetgyűlésnek és a kormánynak, amelyben a döntéseket mélyen igazságtalannak nyilvánította, de az ország gyengeségére és elszigeteltségére tekintettel a szerződés aláírását javasolta, majd május 19-én lemondott. A nemzetgyűlés mérvadó pártjai és a kormányhasonlóképpen vélekedtek és foglaltak állást.

A békeszerződés aláírása 1920. június 4-én történt a versailles-i királyi palotát övező park Grand Trianon kastélyában. Magyar részről az okmányt Bernárd Ágoston népjóléti miniszter és Drasche-Lázár Alfréd követ írta alá, akik a továbbiakban nem kívántak szerepelni a közéletben.

A trianoni békeszerződést a magyar társadalom igazságtalannak tekintette. Aláírásának napján zárva maradtak az üzletek és az iskolák, gyászkerettel jelentek meg a napilapok, a fővárosban százezrek tüntettek ellene. Az országzászlót ettől kezdve csak félárbócig vonták föl. Az országgyűlés 1921. november 13-án fogadta el a békeszerződést, 1921. július 26-án hirdették ki és iktatták törvényeink közé (1921. évi XXXIII. tc.).

(Újra közreadja Horváth Jenő)

Forrás: *1000 év törvényei*. http://www.1000ev.hu/index.php?a=3&param=7489

1921. évi XXXIII. törvénycikk

az Északamerikai Egyesült Államokkal, a Brit Birodalommal, Franciaországgal, Olaszországgal és Japánnal, továbbá Belgiummal, Kínával, Kubával, Görögországgal, Nikaraguával, Panamával, Lengyelországgal, Portugáliával, Romániával, a Szerb-Horvát-Szlovén Állammal, Sziámmal és Cseh-Szlovákországgal 1920. évi június hó 4. napján a Trianonban kötött békeszerződés becikkelyezéséről

1. § Tekintettel a kényszerhelyzetre, mely Magyarországra nézve a világháború szerencsétlen kimenetele folytán előállott és amely annak idején a m. kir. kormánynak a békeszerződés aláírására vonatkozó elhatározásánál is döntő súllyal bírt: az Északamerikai Egyesült-Államokkal, a Brit Birodalommal, Franciaországgal, Olaszországgal és Japánnal, továbbá Belgiummal, Kínával, Kubával, Görögországgal, Nikaraguával, Panamával, Lengyelországgal, Portugáliával, Romániával, a Szerb-Horvát-Szlovén Állammal, Sziámmal és Cseh-Szlovákországgal 1920. évi június hó 4. napján a Trianonban kötött békeszerződés a hozzátartozó térképpel és a békeszerződés egyes rendelkezéseinek függelékeivel, valamint a békeszerződés kiegészítéséül ugyancsak 1920. évi június hó 1. napján kelt jegyzőkönyvvel és nyilatkozattal együtt a magyar állam törvényei közé iktattatik.

2. § Az 1. § szerint törvénybe iktatott okmányokban foglalt kikötéseket a minisztérium hajtja végre, de amennyiben az evégből szükséges rendelkezések a törvényhozás tárgyaira vonatkoznak, a nemzetgyűlés előzetes hozzájárulását kell kieszközölnie.

3. § A békeszerződésnek és függelékeinek, melyeknek helyes értelmezéséhez az 1920. május 6-án kelt kísérőlevél és válaszirat is hozzájárulnak, francia eredeti szövege és hivatalos magyar fordítása a következő:

Békeszerződés

Az Északamerikai Egyesült-Államok, a Brit Birodalom, Franciaország, Olaszország és Japán,

amely Hatalmakat a jelen Szerződés Szövetséges és Társult Főhatalmaknak nevez,

Belgium, Kína, Kuba, Görögország, Nikaragua, Panama, Lengyelország, Portugália, Románia, a Szerb-Horvát-Szlovén Állam, Sziám és Cseh-Szlovákország,

amelyek a fentebb megnevezett főhatalmakkal együtt a Szövetséges és Társult Hatalmakat alkotják,

egyrészről;

és Magyarország

másrészről;

tekintettel arra, hogy Békeszerződés köthetése céljából Ausztria-Magyarország volt császári és királyi Kormányának kérelmére a Szövetséges és Társult Főhatalmak 1918. évi november hó 3-án Ausztria-Magyarországnak fegyverszünetet engedélyeztek és ezt Magyarországra vonatkozólag az 1918. évi november hó 13-án kötött katonai egyezménnyel kiegészítették,

tekintettel arra, hogy a Szövetséges és Társult Hatalmak szintén óhajtják, hogy szilárd, igazságos és tartós béke lépjen annak a háborúnak helyébe, amely háborúba, közvetlenül vagy közvetve, Ausztria-Magyarország ellen, többen közülök egymásután sodródtak bele, s amely háború Ausztria-Magyarország volt császári és királyi Kormányának 1914. évi július hó 28-án Szerbiához intézett hadüzenetével és az Ausztria-Magyarországgal szövetséges Németországnak ellenségeskedéseivel kezdődött,

tekintettel arra, hogy a volt Osztrák-Magyar Monarchia ma már nem áll fenn és helyébe Magyarországon magyar nemzeti Kormány lépett;

evégből a Magas Szerződő Felek meghatalmazottaikká kijelölték, még pedig:

(következik a meghatalmazottak megnevezése),

akik jó és kellő alakban talált meghatalmazásaik kicserélése után a következő rendelkezésekben állapodtak meg:

A jelen Szerződés életbelépésével a hadiállapot megszűnik.

Ettől az időtől kezdve s a jelen Szerződés rendelkezéseinek fenntartásával, a Szövetséges és Társult Hatalmak Magyarországgal hivatalos érintkezésbe lépnek.

I. RÉSZ

A Nemzetek Szövetségének Egyességokmánya

A Magas Szerződő Felek,

avégből, hogy a nemzetek együttműködését előmozdítsák és a nemzetközi békét s biztonságot megvalósítsák, még pedig:

azzal, hogy egyes esetekben kötelezettséget vállalnak a háború elkerülésére,

azzal, hogy nyilt, igazságos és becsületes nemzetközi összeköttetéseket tartanak fenn,

azzal, hogy a nemzetközi jog szabályait ezentúl a Kormányok kölcsönös magatartásának valóságos zsinórmértékeül határozottan elismerik és

azzal, hogy a szervezett népeknek egymásközti érintkezésében az igazság uralmát és mindennemű szerződéses kötelezettségnek lelkiismeretes tiszteletbentartását biztosítják,

megállapították a Nemzetek Szövetségének alább következő Egyességokmányát.

1. Cikk. A Nemzetek Szövetségének eredeti tagjai azok az aláíró tagok, amelyeket a jelen Egyességokmány Függeléke megnevez, valamint az ugyanott megjelölt más Államok közül is azok, amelyek a jelen Egyességokmányhoz fenntartás nélkül csatlakoznak. Ez a csatlakozás nyilatkozattal valósul meg, amelyet az Egyességokmány életbelépésétől számított két hónapon belül kell a Titkársághoz benyujtani. Erről a nyilatkozatról értesíteni kell a Szövetség valamennyi többi tagját.

Bármely Állam, Dominium vagy Gyarmat, amelynek önrendelkezési joga van, s amelyet a Függelék nem nevez meg, a Szövetség tagjává válhatik, ha a Közgyűlés kétharmad része ehhez hozzájárul, feltéve, hogy az illető Állam, Dominium vagy Gyarmat hathatós biztosítékot nyujt abbeli őszinte szándékairól, hogy nemzetközi kötelezettségeit teljesíteni fogja és hogy elfogadja azokat a szabályokat, amelyeket szárazföldi, tengeri, úgyszintén légi haderejére és hadi felszerelésére nézve a Szövetség jónak lát megállapítani.

A Szövetség bármely tagja két évi előzetes felmondás után kiléphet a Szövetségből, feltéve, hogy a kilépés időpontjáig teljesítette valamennyi nemzetközi kötelezettségét, ideértve a jelen Egyességokmányból folyó kötelezettségeket is.

2. Cikk. A Szövetség a jelen Egyességokmányban körülírt tevékenységét a Közgyűlés és Tanács útján gyakorolja, amelyek mellett az állandó Titkárság működik.

3. Cikk. A Közgyűlés a Szövetség tagjainak képviselőiből áll.

A Közgyűlés meghatározott időközökben és ha a körülmények megkívánják, más időpontokban is vagy a Szövetség székhelyén, vagy más kijelölt helyen ül össze.

A Közgyűlés a maga ülésein minden üggyel foglalkozhatik, amely a Szövetség működésének körébe esik, vagy a világbékét érinti.

A Közgyűlés ülésein a Szövetség minden egyes tagjának csak egy szavazata és legfeljebb három képviselője lehet.

4. Cikk. A Tanács a Szövetséges és Társult Főhatalmak képviselőiből, továbbá a Szövetség más négy tagjának képviselőiből áll. A Szövetségnek ezt a négy tagját a Közgyűlés saját tetszése szerint időről-időre jelöli ki. Addig, amíg a Közgyűlés részéről először megjelölendő négy szövetségi tag a maga képviselőit ki nem nevezi, Belgium, Brazilia, Spanyolország és Görögország képviselői lesznek a Tanács tagjai.

A Közgyűlés többségének hozzájárulásával a Tanács a Szövetségnek más tagjait is kijelölheti avégből, hogy ezentúl az ő képviselőik is állandó tagjai legyenek a Tanácsnak; ugyanily hozzájárulással a Tanács felemelheti azoknak a szövetségi tagoknak számát is, amelyeknek a Közgyűlés a Tanácsban képviseleti jogot ad.

A Tanács oly időpontokban, amint azt a körülmények megkívánják, de évenkint legalább egyszer vagy a Szövetség székhelyén vagy más kijelölt helyen ül össze.

A Tanács a maga ülésein minden üggyel foglalkozhatik, amely a Szövetség működésének körébe esik, vagy a világbékét érinti.

A Szövetségnek a Tanácsban nem képviselt minden tagját meg kell hívni, hogy képviselőt küldjön ki tagsági joggal a Tanácsnak olyan üléseire, amelyeken a Szövetség illető tagjának érdekeit különösen érintő ügyeket tárgyalnak.

A Tanács ülésein a Szövetség minden egyes tagjának, amelynek a Tanácsban képviselője van, csak egy szavazata és legfeljebb egy képviselője lehet.

5. Cikk. Hacsak a jelen Egyességokmány vagy a jelen Szerződés rendelkezései kifejezetten másként nem intézkednek, a Közgyűlésnek vagy a Tanácsnak bármely ülésén a határozatokat az ülésen képviselt szövetségi tagok egyhangú hozzájárulásával kell hozni.

Minden eljárási kérdésben, amely a Közgyűlés vagy a Tanács ülésein felmerül, ideértve az egyes ügyek megvizsgálására szolgáló bizottságok kiküldését is, a Közgyűlés vagy a Tanács határoz, még pedig az ülésen képviselt szövetségi tagok szótöbbségével.

A Közgyűlésnek első ülését és a Tanácsnak első ülését az Északamerikai Egyesült-Államok elnöke fogja összehívni.

6. Cikk. Az állandó Titkárságot a Szövetség székhelyén kell felállítani. A Titkárság a főtitkárból, továbbá a megfelelő számú titkárból és egyéb személyzetből áll.

Az első főtitkárt a Függelék nevezi meg; a jövőben a főtitkárt a Tanács fogja a Közgyűlés többségének hozzájárulásával kinevezni.

A titkárokat és a titkárság egyéb személyzetét a főtitkár nevezi ki a Tanács hozzájárulásával.

A főtitkár ilyen minőségben részt vesz mind a Közgyűlésnek, mind a Tanácsnak valamennyi ülésein.

A Titkárság költségeit a Szövetség tagjai viselik, abban az arányban, amelyben az Egyetemes Postaegyesület Nemzetközi irodájának költségeihez járulnak hozzá.

7. Cikk. A Szövetség székhelye Genf.

A Tanács bármikor elhatározhatja, hogy a Szövetség székhelyét máshová helyezi át.

Minden tisztség, amelyet a Szövetségnél vagy azzal kapcsolatban el kell látni, ideértve a Titkárságot is, egyaránt betölthető férfival vagy nővel.

A Szövetség tagjainak képviselői és a Szövetség hivatalnokai a Szövetség ügyeinek ellátása alatt a diplomáciai személyek kiváltságaiban és mentességeiben részesülnek.

A Szövetségnek vagy hivatalnokainak, avagy az üléseken résztvevő képviselőknek használatában álló épületek és egyéb ingatlanok sérthetetlenek.

8. Cikk. A Szövetség tagjai elismerik, hogy a béke fenntartása megköveteli a nemzetek fegyverkezésének csökkentését addig a legalacsonyabb fokig, amely az állam biztonságával és nemzetközi kötelezettségeknek közös eljárás útján megvalósítandó kikényszerítésével még összeegyeztethető.

A Tanács a kérdéses csökkentésnek terveit minden egyes Állam földrajzi fekvésének és különös körülményeinek figyelembe vételével elkészíti avégből, hogy a különféle Kormányok ezeket a terveket megvizsgálhassák és megfelelően intézkedhessenek.

Az említett terveket legalább tízévenkint újabb vizsgálatnak és, ha szükséges, módosításnak kell alávetni.

Ha ezeket a terveket a különféle Kormányok elfogadták, az ekként megállapított fegyverkezési korlátozásokat a Tanács hozzájárulása nélkül nem szabad túllépni.

A Szövetség tagjai egyetértenek arra nézve, hogy lőszernek és hadianyagnak magánvállalatok részéről való gyártása súlyos ellenvetésekre ad okot. A Tanácsnak lesz kötelessége, hogy javaslatokat tegyen az ily gyártásból származó káros következmények elhárítására, kellő figyelembe véve azoknak a szövetségi tagoknak a szükségleteit is, amelyek a saját biztonságukra szükséges lőszernek és hadianyagnak gyártására maguk nem képesek.

A Szövetség tagjai kötelezik magukat, hogy kölcsönösen nyilt és kimerítő felvilágosítást adnak egymásnak fegyverkezésük mértékéről, szárazföldi, tengeri és légi véderőprogrammjukról és hadicélokra alkalmas iparágaik helyzetéről.

9. Cikk. Állandó bizottságot kell alakítani avégből, hogy az a Tanácsnak az 1. és a 8. Cikk rendelkezéseinek végrehajtására és általában a szárazföldi, tengeri és légi haderő kérdéseire nézve véleményt adjon.

10. Cikk. A Szövetség tagjai kötelezik magukat arra, hogy a Szövetség valamennyi tagjának területi épségét és jelenlegi politikai függetlenségét tiszteletben tartják és minden külső támadással szemben megóvják. Ha ily támadás vagy fenyegetés esete, avagy ily támadás veszélye bekövetkezik, a Tanács megfontolás alá veszi, miként kellene a fent megállapított kötelezettséget teljesíteni.

11. Cikk. Ezennel kimondatik, hogy minden háború vagy háborúval való fenyegetés, akár közvetlenül érinti a Szövetség bármelyik tagját, akár nem, a Szövetséget a maga egészében érdeklő ügy és a Szövetségnek ilyenkor kötelessége, hogy a nemzetek békéjének fenntartására alkalmasnak és hathatósnak mutatkozó minden intézkedést megtegyen. Ha ilyen eset állana be, a főtitkár a Szövetség bármelyik tagjának kérelmére haladéktalanul egybehívja a Tanácsot.

Kimondatik az is, hogy a Szövetség minden egyes tagjának jogában áll a Közgyűlés vagy a Tanács figyelmét barátságos módon felhívni a nemzetközi viszonyokat érintő minden oly körülményre, mely azzal fenyeget, hogy megzavarja a békét vagy a nemzetek között a jó egyetértést, amelytől a béke függ.

12. Cikk. A Szövetség összes tagjai megállapodnak abban, hogy a közöttük esetleg felmerülő vitás kérdéseket, amelyek szakadáshoz vezethetnek, vagy választott bíróság, vagy a Tanács vizsgálata alá bocsátják. Megegyeznek továbbá abban, hogy semmi esetben sem kezdenek háborút előbb, mint három hónappal a bíróság ítélete vagy a Tanács jelentése után.

Az e cikkben megjelölt összes esetekben a választott bírák megfelelő határidőn belül ítéletet kötelesek hozni, a Tanács pedig jelentését hat hónapon belül terjeszti elő attól a naptól számítva, amelyen a vitás eset eléje került.

13. Cikk. A Szövetség tagjai megállapodnak abban, hogy ha közöttük oly vitás eset merül fel, amely nézetük szerint választott bírósági döntésnek vethető alá és amely diplomáciai úton kielégítő módon nem intézhető el, az ügyet a maga egészében választott bíróság elé terjesztik.

A választott-bírósági döntésre alkalmas vitás esetek közé tartozóknak mondatnak ki általában: valamely szerződés értelmezése, a nemzetközi jog bármely kérdése, bármely ténynek megállapítása, mely ha bebizonyul, valamely nemzetközi kötelezettség megszegését jelentené, vagy a jóvátétel terjedelme és módja, amely ilyen megszegés esetében teljesítendő volna.

Ilyen vitás esetekben döntő választott bíróság az a bíróság lesz, amelyben a felek a vitás esetre nézve megállapodtak, vagy amelyet valamely közöttük létrejött egyezmény kijelölt.

A Szövetség tagjai kötelezik magukat, hogy híven végrehajtják a hozott ítéletet és nem indítanak háborút a Szövetség olyan tagjai ellen, amely az ítéletnek aláveti magát. Abban az esetben, ha az ítéletet nem hajtják végre, a Tanács az ítélet érvényesítésére megfelelő intézkedéseket indítványoz.

14. Cikk. A Tanács Állandó Nemzetközi Bíróság felállítására vonatkozó tervezetet fog készíteni és azt elfogadás végett a Szövetségi tagjai elé terjeszti. Ennek a Bíróságnak hatásköre ki fog terjedni a felek részéről elébe terjesztett minden jellegű vitás esetre. A Bíróság azonfelül véleményt fog nyilvánítani minden olyan vitás esetben és kérdésben, amelyet a Tanács vagy a Közgyűlés hozzá utal.

15. Cikk. Ha a Szövetség tagjai között olyan vitás eset merül fel, amely szakadásra vezethetne és amely a 13. Cikk értelmében nem esik választottbírósági eljárás alá, a Szövetség tagjai megegyeznek abban, hogy az ügyet a Tanács elé terjesztik. Az ügynek a Tanács elé terjesztéséhez elegendő, ha a felek egyike a vitás eset fennforgását bejelenti a főtitkárnak, aki minden szükséges lépést megtesz a tüzetes nyomozás és megvizsgálás érdekében.

A felek ebből a célból az ügy állását az ügyre vonatkozó minden bizonyítékkal és okirattal együtt a legrövidebb idő alatt a főtitkárral közlik és a Tanács azonnal elrendelheti mindezeknek nyilvánosságra hozatalát.

A Tanács a vitás kérdés elintézésére törekszik. Ha törekvései eredményesek, a vonatkozó tényállást a szükséges magyarázatokkal és az elintézés módjával együtt nyilvánosságra hozza oly mértékben, amint azt célravezetőnek tartja.

Ha a vitás esetet nem lehetett elrendezni, akkor a Tanács egyhangú vagy többségi határozat alapján meghozza és nyilvánosságra hozza jelentését, amelyben közli a vitás eset tényállását és azokat az indítványokat, amelyeket az eset megoldására nézve méltányosaknak és megfelelőknek talál.

A Szövetségnek a Tanácsban képviselt bármely tagja hasonló módon nyilvánosságra hozhatja a vitás eset tényállását és ebből vont következtetéseit.

A Szövetség tagjai kötelezik magukat, hogy, ha a Tanács jelentését - a vitában álló felek képviselőinek szavazatát nem számítva - a tagok egyhangúlag elfogadták, egyik olyan fél ellen sem viselnek háborút, amely a jelentésben ajánlott megoldást elfogadja.

Ha a Tanácsnak nem sikerül minden tagját - a vitában álló felek képviselőinek kivételével - jelentésének egyhangú elfogadására bírni, a Szövetség tagjai fenntartják maguknak azt a jogot, hogy akképen cselekedjenek, amint azt a jog és igazság érdekében szükségesnek látják.

Ha az egyik fél azt állítja és a Tanács megállapítja, hogy a nemzetközi jog szerint a vitás eset ennek a félnek hazai igazságszolgáltatása alá tartozik, a Tanács ezt jelentésében kimondja anélkül, hogy bármiféle megoldást ajánlana.

A Tanács a jelen cikkben megnevezett minden ügyben a vitás esetet a Közgyűlés elé terjesztheti. A felek bármelyikének kívánságára is a vitás esetet a Közgyűlés elé kell terjeszteni. Ezt a kívánságot tizennégy napon belül kell tudatni attól a naptól számítva, amelyen a vitás kérdés a Tanács elé került.

A Közgyűlés elé terjesztett minden esetben, a jelen cikknek és a 12. Cikknek azon rendelkezései, amelyek a Tanács eljárására és hatáskörére vonatkoznak, a Közgyűlés eljárására és hatáskörére is alkalmazást nyernek. A Közgyűlés olyan jelentésének, amelyet a Tanácsban képviselt szövetségi tagok jóváhagyásával és a Szövetség többi tagjai többségének hozzájárulásával - minden esetben a vitában álló felek kivételével - hoztak, ugyanaz a hatálya van, mint az olyan jelentésnek, amelyet a Tanács összes tagjai - kivéve a felek képviselőit - egyhangúlag elfogadnak.

16. Cikk. Ha a Szövetség valamelyik tagja a 12., 13. és 15. Cikkekben foglalt megállapodások ellenére a döntést háború útján keresi, ezt a tagot ipso facto olyannak kell tekinteni, mintha háborús cselekményt követett volna el a Szövetség valamennyi többi tagja ellen. Ez utóbbiak kötelezik magukat, hogy az ilyen Állammal minden kereskedelmi és pénzügyi összeköttetést haladéktalanul megszakítanak, saját állampolgáraik és a szerződésszegő Állam polgárai között minden érintkezést betiltanak és minden pénzügyi, kereskedelmi vagy személyes összeköttetést megszüntetnek a szerződésszegő és minden más Állam polgárai között, tekintet nélkül arra, hogy a másik Állam a Szövetség tagja-e vagy sem.

Ilyen esetben a Tanács köteles a különféle érdekelt Kormányoknak ajánlatot tenni aziránt, hogy a Szövetség tagjai egyenkint minő szárazföldi, tengeri és légi haderővel járuljanak hozzá azokhoz a fegyveres erőkhöz, amelyek a szövetségi megállapodások betartását biztosítani hivatva lesznek.

A Szövetség tagjai megegyeznek továbbá abban is, hogy az e cikk alapján megvalósítandó pénzügyi és gazdasági intézkedésekben egymást kölcsönösen támogatni fogják, hogy az ezzel járó veszteségek és hátrányok a legkisebb mértékre csökkenjenek; épp így kölcsönösen támogatni fogják egymást a

védekezésben minden olyan külön intézkedés ellen, amelyet a szerződésszegő Állam valamelyikükkel szemben alkalmaz; valamint megfelelő intézkedéseket fognak tenni arra nézve, hogy az ő területükön átvonulhassanak bármely szövetségi tagnak oly haderői, amelyek a szövetségi megállapodások betartásának biztosításában közreműködnek.

Minden tag, amely a Szövetségből folyó bármely kötelezettséget megsért, a Szövetségből kizárható. A kizárás a Tanácsban képviselt valamennyi szövetségi tagnak szavazata alapján történik.

17. Cikk. Ha két olyan Állam között, amelyek közül csak az egyik vagy egyik sem tagja a Szövetségnek, vitás eset merül fel, a Szövetség kötelékébe nem tartozó Államot vagy Államokat fel kell szólítani, hogy a vitás kérdés megoldása céljából a Szövetség tagjaira nézve megállapított kötelezettségeknek vessék alá magukat és pedig oly feltételek mellett, amilyeneket a Tanács igazságosaknak tart. Ha ennek a felszólításnak eleget tesznek, akkor a 12-16. Cikkek rendelkezései irányadók azokkal a változtatásokkal, amelyeket a Tanács szükségeseknek tart.

Ennek a felszólításnak elküldése után a Tanács azonnal vizsgálatot indít a vitás eset körülményeire nézve azt az intézkedést indítványozza, amelyet az adott esetben a legjobbnak és a leghatásosabbnak tart.

Ha a felszólított Állam a vitás eset elintézésénél a Szövetség tagjaira rótt kötelezettségek elvállalását visszautasítja és a Szövetség valamelyik tagja ellen háborút indít, az ilyen Állammal szemben a 16. Cikk rendelkezései nyernek alkalmazást.

Ha a felszólítás ellenére mindkét fél vonakodik a Szövetség tagjaira rótt kötelezettségeket a vitás eset elintézésénél elfogadni, a Tanács minden olyan intézkedést és indítványt megtehet, amely az ellenségeskedések megelőzésére és a vita megoldására alkalmas.

18. Cikk. Minden nemzetközi szerződést vagy megállapodást, amelyet a Szövetség bármely tagja ezentúl létesít, haladéktalanul be kell iktatni a Titkárságnál és a Titkárságnak azt, mihelyt lehetséges, közzé kell tennie. A Titkárságnál való beiktatás előtt semmiféle ilyen nemzetközi szerződésnek vagy megállapodásnak nincs kötelező ereje.

19. Cikk. A Közgyűlés időnkint felhívhatja a Szövetség tagjait az alkalmazhatatlanná vált szerződéseknek és olyan nemzetközi állapotoknak újabb megvizsgálására, amelyeknek fennmaradása a világbékét veszélyeztethetné.

20. Cikk. A Szövetség tagjai egyenkint megyeznek abban, hogy a jelen Egyességokmány elfogadásával közöttük megszűnik minden olyan kötelezettség és megegyezés, amely az Egyességokmány rendelkezéseivel össze nem egyeztethető; ünnepélyesen kötelezik magukat, hogy ezentúl a jelen Egyességokmány rendelkezéseivel összeférhetetlen kötelezettségeket nem vállalnak.

Ha a Szövetség valamely tagja a Szövetségbe lépése előtt a jelen Egyességokmánnyal összeférhetetlen kötelezettséget vállalt volna, kötelessége, hogy haladéktalanul megtegye a lépéseket az ily kötelezettségek felbontása iránt.

21. Cikk. A béke fenntartását biztosító nemzetközi megegyezések, mint a választott bírósági szerződések és bizonyos területekre vonatkozó megállapodások, amilyen a Monroe-elmélet, érvényességét a jelen Egyességokmány rendelkezései semmiben sem érintik.

22. Cikk. Oly gyarmatokra és területekre nézve, amelyek az elmult háború következtében megszüntek az őket azelőtt kormányzó Államok fennhatósága alá tartozni, s amelyeken oly népek laknak, amelyek a mai világ különösen nehéz viszonyai között még nem tudják önmagukat kormányozni, alapelvül mondatik ki, hogy ezeknek a népeknek jóléte és fejlődése a civilizáció szent hivatása, amelynek biztosítékait fel kell venni a jelen Egyességokmányba.

Ez alapelv gyakorlati megvalósításának legalkalmasabb módja az, hogy e népek felett való gyámságra megbízást azok a fejlettebb nemzetek nyernek, amelyek segédeszközeiknél, tapasztalataiknál vagy földrajzi helyzetüknél fogva leginkább képesek és hajlandók ennek a felelősségnek vállalására; ezek a nemzetek a gyámságot, mint a Szövetség megbizottai, ennek nevében gyakorolnák.

A megbízás jellegének az illető nép fejlődési foka, a terület földrajzi fekvése, gazdasági viszonyai és más egyéb körülményei szerint kell különböznie.

Bizonyos közületek, amelyek azelőtt a Török Birodalomhoz tartoztak, a fejlettségnek oly fokát érték el, hogy független nemzetként ideiglenesen elismerhetők, azzal a feltétellel, hogy közigazgatásuk valamely Megbízott Hatalom tanácsadó és támogató vezetése alá helyeztesék addig az időpontig, amikor már önmaguk is tudják sorsukat intézni. A Megbízott Hatalom választásánál elsősorban ezeknek a közületeknek kívánságait kell tekintetbe venni.

Más népek, különösen a középafrikaiak, olyan fejlődési fokon állanak, hogy a Megbízott Hatalmat kell felelőssé tenni a területnek olyan közigazgatásáért, amely a lelkiismereti és vallásszabadságot a közrend és a jó erkölcs követelte korlátozásokkal biztosítja, továbbá biztosítja bizonyos visszaéléseknek, mint a rabszolga-, fegyver- és szeszkereskedelemnek megtiltását, valamint erődök, hadi- vagy tengerészeti támpontok létesítésének és a bennszülöttek katonai kiképzésének megakadályozását, kivéve, ha ez a kiképzés rendőri és területvédelmi célokat szolgál; a Megbízott Hatalomnak a Szövetség más tagjai részére is biztosítani kell a kereskedelem és árúforgalom azonos lehetőségét.

Végül vannak oly területek, mint Délnyugat-Afrika és a Csendes-Óceán déli részének bizonyos szigetei, amelyek csekély népsűrűségüknél, kis terjedelmüknél, a civilizáció központjaitól való távollétüknél, a Megbízott Hatalom területével földrajzi összefüggésüknél vagy más körülményeknél fogva, legkedvezőbben a Megbízott Hatalom törvényei szerint és területének alkotó részeként igazgathatók, fenntartva a bennszülött lakosság érdekében fentebb felsorolt biztosítékokat.

A megbízás minden esetében a Megbízott Hatalomnak a Tanácshoz évenkint jelentést kell tennie a reá bízott területről.

Ha a Megbízott Hatalom jogkörének, ellenőrzésének vagy közigazgatásának terjedelmére vonatkozólag a Szövetség tagjai előzetesen nem állapodtak meg, erre nézve minden egyes esetben a Tanács kifejezetten határoz.

Állandó Bizottságot kell alakítani avégből, hogy az a Megbízott Hatalmak évi jelentéseit átvegye, megvizsgálja és a Tanácsnak a megbízások végrehajtására vonatkozó minden kérdésben véleményt adjon.

23. Cikk. A Szövetség tagjai a már fennálló vagy a jövőben kötendő nemzetközi egyezmények határozataival egybehangzóan és azok fenntartása mellett:

a) arra törekszenek, hogy férfiak, asszonyok és gyermekek részére méltányos és emberies munkafeltételeket biztosítsanak és tartsanak fenn úgy saját országaikban, mint minden olyan országban, amelyre kereskedelmi vagy ipari összeköttetésük kiterjed és ebből a célból szükséges nemzetközi szervezeteket létesítsenek és tartsanak fenn;

b) kötelezik magukat, hogy az igazgatásuk alá bocsátott területek bennszülött lakosságával szemben igazságos bánásmódról gondoskodni fognak;

c) megbízzák a Szövetséget a leány- és gyermekkereskedelemre, valamint az ópiummal és más ártalmas szerekkel való kereskedésre vonatkozó egyezmények végrehajtásának legfőbb ellenőrzésével;

d) megbízzák a Szövetséget a fegyver- és lőszerkereskedelem legfőbb ellenőrzésével oly országok tekintetében, amelyekben ez az ellenőrzés közérdekből szükséges;

e) megteszik a szükséges intézkedéseket, hogy a közlekedés és az átmenő forgalom szabadságát, valamint az egyenlő elbánást a Szövetség valamennyi tagjának kereskedelme számára biztosítsák. Ebben a vonatkozásban az 1914-1918. évi háború következtében elpusztított vidékek különös szükségleteit figyelembe kell venni;

f) arra törekszenek, hogy nemzetközi rendszabályokat foganatosítsanak a betegségek elhárítására és legyőzésére.

24. Cikk. Minden nemzetközi hivatal, amelyet előbb kötött általános egyezmények alapján szerveztek, a felek belegyezésével a Szövetség igazgatása alá kerül. Minden ilyféle nemzetközi hivatal és nemzetközi érdekű ügyek rendezésére hivatott bizottság, amely ezentúl keletkezik, a Szövetség igazgatása alatt fog állani.

Általános egyezményekkel szabályozott oly nemzetközi ügyekre nézve, amelyek nemzetközi bizottságok vagy hivatalok ellenőrzése alatt nem állanak, a Szövetség Titkársága, ha a Tanács beleegyezését megadja és ha a felek kívánják, az ügyre vonatkozó minden adatot összegyűjt és közöl, valamint minden szükséges vagy célszerű segítséget megad.

A Tanács elrendelheti, hogy a Szövetség igazgatása alatt működő bármely hivatal vagy bizottság költségeit a Titkárság viselje.

25. Cikk. A Szövetség tagjai megegyeznek arra nézve, hogy a Vörös Kereszt Egylet elismert önkéntes nemzeti szervezeteinek létesítését és együttműködését elősegíteni és támogatni fogják, minthogy ezeknek célja az egészségi állapotok javítása, a betegségek mellőzése és a szenvedéseknek enyhítése az egész világon.

26. Cikk. A jelen Egyességokmányra vonatkozó módosítások akkor lépnek életbe, ha a Szövetségnek azok a tagjai, amelyeknek képviselői a Tanácsot alkotják és a Szövetség azon tagjainak többsége, amelyeknek képviselői a Közgyűlést alkotják, ezeket a módosításokat megerősítették.

Semmiféle módosítás sem kötelező a Szövetségnek olyan tagjára nézve, amely kijelenti, hogy a módosításhoz nem járul hozzá; ebben az esetben azonban megszűnik a Szövetség tagja lenni.

Függelék

I. A Nemzetek Szövetségének eredeti tagjai:

Északamerikai Egyesült-Államok, Belgium, Bolivia, Brazilia, Brit Birodalom, Kanada, Ausztrália, Délafrika, Újzéland, India, Kína, Kuba, Equador, Franciaország, Görögország, Guatemala, Haiti, Hedzsasz, Hondurasz, Olaszország, Japán, Libéria, Nikaragua, Panama, Peru, Lengyelország, Portugália, Románia, Szerb-Horvát-Szlovén Állam, Sziám, Cseh-Szlovákország, Uruguay.

Az Egyességokmányhoz való csatlakozásra meghívott Államok: Argentiniai Köztársaság, Csile, Kolumbia, Dánország, Németalföld, Norvégország, Paraguay, Perzsia, Szalvádor, Spanyolország, Svédország, Svájc, Venezuela.

II. A Nemzetek Szövetségének első főtitkára:

Honourable Sir James Eric Drummond, K. C. M. G., C. B.

II. RÉSZ

Magyarország határai

27. Cikk. Magyarország határai következőképen állapíttatnak meg (lásd a csatolt térképet):

1. Ausztriával:

Antonienhoftól (Köpcsénytől keletre) nyugatra körülbelül egy km távolságnyira választandó ponttól, amely hármas határpontja Magyarországnak, Ausztriának és Cseh-Szlovákországnak, dél felé a Mosonszentjánostól délnyugatra körülbelül 8 km-re fekvő 115. magassági pontig:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely teljesen magyar területen hagyja az oroszvár-csornai vasútvonalat, és Horvátjárfalutól és Pusztasomorjától nyugatra, Köpcsénytől, Németjárfalutól, Miklóshalmától és Mosontarcsától keletre halad;

innen nyugat felé a Fertő-tó déli partján Fertőboz és Hidegség közt választandó pontig:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely Pomogytól délre halad, Magyarországnak hagyja az egész Főcsatornát és a helyiérdekű vasútvonalat, amely Mexikó állomásról északnyugat felé vezet, metszi a Fertőtavat és a szigettől, amelyen a 117. magassági pont van, délre halad;

innen dél felé a 265. magassági pontig (Kamenje) körülbelül 2 km-re Fülestől délkeletre:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely Nagyczenktől és Fülestől keletre, Németperesztegtől és Kövesdtől nyugatra halad;

innen délnyugat felé a 883. magassági pontig (Írott kő) körülbelül 9 km-re Kőszegtől délnyugatra:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely Locsmándtól, Ólmodtól és Rendektől délkeletre, Kőszegtől és az e helységből Salamonfára vezető úttól északnyugatra halad;

innen dél felé a 234. magassági pontig, körülbelül 7 km-re Pinkamindszenttől észak-északkeletre:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely Rohoncztól és Nagynardától keletre, Bucsutól és Dozmattól nyugatra, azután pedig a 273., 260. és 241. magassági pontokon át halad;

innen általában délnyugat irányban a 353. magassági pontig, körülbelül 6 km-re Szentgotthárdtól észak-északkeletre:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely Nagysároslak és Pinkamindszent között, Karácsfa, Németbükkös és Zsámánd községektől délre, azután pedig a 323. magassági ponton (Hochkogel) át halad;

innen délnyugat felé, a Rába és a Mura medencéinek vízválasztó vonalán Tókától keletre, körülbelül 2 km távolságnyira megállapítandó pontig, amely hármas határpontja Ausztriának, Magyarországnak és a Szerb-Horvát-Szlovén Államnak:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely Rábakeresztúr, Németlak és Nagyfalva községektől keletre, a radkersburg-szentgotthárdi úttól nyugatra és a 353. magassági ponton (Janke-hegy) át halad.

2. A Szerb-Horvát-Szlovén-Állammal:

A fentebb meghatározott ponttól kelet felé a 313. magassági pontig, körülbelül 10 km-re Szentgotthárdtól délre:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely általában véve az északra fekvő Rába és a délre fekvő Mura medencéjét elválasztó vonalat követi;

innen dél felé a 295. magassági pontig (körülbelül 16 km-re Muraszombattól északkeletre):

a helyszínén megállapítandó vonal, amely Nagydolány, Őrihodos és vasútállomása, Kapornak, Domonkosfa és Kisszerdahely helységektől keletre, Kotormántyól és Szomorócztól nyugatra és a 319. és 291. magassági pontokon át halad;

innen délkelet felé a 209. magassági pontig, körülbelül 3 km-re Nemesnéptől nyugatra:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely általában véve az északra fekvő nemesnépi és a délre fekvő kebelei medencét elválasztó vonalat követi;

innen dél-délkelet felé, a Lendva folyón a 265. magassági ponttól délre választandó pontig:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely Kebeleszentmárton, Zsitkócz, Göntérháza, Lendvahidvég, Csentevölgy és Pincze helységektől keletre, Lendvajakabfától, Bödeházától, Gáborjánházától, Dédestől és Lendvaújfalutól nyugatra halad:

innen délkelet felé:

a Lendva folyása lefelé;

azután a Mura folyása lefelé;

azután a volt magyar-horvát határral való találkozópontjáig, a gyékényes-kaproncai vasúti hídtól körülbelül 1500 m-re felfelé;

a Dráva folyása lefelé;

innen délkelet felé, Miholjacdolnjitól keletre körülbelül 9 km távolságnyira választandó pontig:

Magyarország és Horvát-Szlavonországok volt közigazgatási határa, azzal a kiigazítással, hogy a gyékényes-barcsi vasútvonal a gólai állomással együtt teljesen magyar területre essék;

innen kelet felé a 93. magassági pontig, körülbelül 3 km-re Baranya-vártól délnyugatra:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely Torjánc, Lőcs és Benge helységektől északra, Kásádtól és Beremendtől, ez utóbbinak vasútállomásától és Ilocskától délre halad;

innen északkelet felé, a Duna folyásán a 169. magassági ponttól (Kiskőszeg) északra körülbelül 8 km távolságnyira a helyszínén választandó pontig:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely Baranyavártól, Főherceglaktól (a Szerb-Horvát-Szlovén államnak juttatva a Baranyavártól északra közvetlenül elágazó s ezt a két helységet összekötő vasútvonalat) és Dályoktó nyugatra, Ivándárdától, Sároktól, Udvartól és Izabellaföldtől (s ennek vasútjától) keletre halad;

innen kelet-északkelet felé, a Kígyós-patak folyásának pontjáig, Bácsmadaras állomástól körülbelül 3 km-re kelet-délkeletre:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely Herczegszántó és Bereg helységek közt halad, azután általában a Kígyós-patak folyását követi, azonban Regőczétől északra fordul;

innen kelet-északkelet felé, a Tisza holt ágán, Horgos állomástól kelet-északkeletre körülbelül 5 1/2 km távolságnyira választandó pontig:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely Kunbajától délre halad, a szabadka-bácsalmási vasútvonalat Csikéria állomástól körülbelül 1500 m-re keletre, a szabadka-kiskúnhalasi vasútvonalat Kelebia állomástól körülbelül 3 km-re délre átvágja, Horgostól és vasútállomásától északra, Röszkeszentmihálytelektől pedig délre halad;

innen délkelet felé a Tiszáig:

a holtág középvonala;

innen felfelé körülbelül 5 km távolságnyira, a helyszínén választandó pontig:

a Tisza folyása;

innen általában kelet felé, Kiszombor állomástól délnyugatra körülbelül 4 km távolságnyira, körülbelül kelet-délkeletre a 84. magassági ponttól és dél-délnyugatra a 83. magassági ponttól a helyszínén választandó pontig, amely hármas határpontja lesz Romániának, Magyarországnak és a Szerb-Horvát-Szlovén Államnak:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely Gyála és Ószentiván helységek, továbbá Óbéb és Kübekháza közt halad.

3. Romániával:

A fentebb meghatározott ponttól kelet-északkelet felé a Maros folyón, a makó-szegedi vasútvonal hídjától körülbelül 3500 m-re felfelé megállapítandó pontig:

a helyszínén megállapítandó vonal;

innen délkeletre, azután északkeletre a nagylaki állomástól délre körülbelül 1 km távolságnyira választandó pontig:

a Maros folyó folyása felfelé;

innen északkeletre, Csanád és Arad vármegyék közigazgatási határának kiszögeléséig, Németperegtől észak-északnyugatra:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely Nagylak és a vasútállomás között halad;

innen kelet-északkelet felé, Battonya és Tornya helyiségek között a helyszínén választandó pontig:

az említett megyehatár, amely Németperegtől és Kisperegtől északra halad;

innen a 123. magassági pontig (Marosligettől körülbelül 1200 m-re keletre), amely hármas határpontja Magyarországnak, Romániának és Cseh-Szlovákország ruthén területének:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely Nagyvarjastól, Kisvarjastól és Nagyiratostól nyugatra, Dombegyháztól, Kevermestől és Elektől keletre, Ottlakától, Nagypéltől, Gyálavarsándtól, Anttól és Illyétől nyugatra, Gyulától, Gyulaváritól és Kötegyántól keletre halad, átvágja a nagyszalonta-gyulai vasútvonalat Nagyszalontától körülbelül 12 km-re a két elágazás között, amelyet ez a vasútvonal keresztezése alkot a szeghalom-erdőgyaraki vasútvonallal; azután Méhkeréktől keletre, Nagyszalontától és Marcziházától nyugatra, Geszttől keletre, Atyástól, Oláh-Szent-Miklóstól és Rojttól nyugatra, Ugrától és Harsánytól keletre, Kőrösszegtől és Kőröstarjántól nyugatra, Szakálltól és Berek-Böszörménytől keletre, Borstól nyugatra, Ártándtól keletre, Nagyszántótól nyugatra, Nagykerekitől keletre, Pelbárdhidától és Bihardiószegtől nyugatra, Kismarjától keletre, Csokalytól nyugatra, Nagylétától és Álmosdtól keletre, Érselindtől nyugatra, Bagamértől keletre, Érkenéztől és Érmihályfalvától nyugatra, Szent-György-Ábránytól és Penészlektől keletre, Szaniszlótól, Berecsomaköztől, Fénytől, Csanálostól, Börvélytől és Domahidától nyugatra, Vállajtól keletre, Csenger-Bogastól és Óváritól nyugatra, Csenger-Újfalutól keletre, Darától nyugatra, Csengertől és

Komlód-Tótfalutól keletre, Petétől nyugatra, Nagygécztől keletre, Száraz-Berektől nyugatra, Méhtelektől, Garbolcztól és Nagyhódostól keletre, Fertősalmástól nyugatra, Kishódostól keletre, Nagypaládtól nyugatra, Kispaládtól és Magosligettől keletre halad.

4. Cseh-Szlovákországgal:

A fentebb meghatározott 123. magassági ponttól északnyugat felé a Batár folyásán Magosligettől keletre körülbelül 1 km távolságnyira választandó pontig:

a helyszínén megállapítandó vonal;

innen a Batár folyása lefelé;

innen a Badaló alatt, e község közelében választandó pontig:

a Tisza folyása lefelé;

innen észak-északnyugat felé, Daróctól északkeletre a helyszínén választandó pontig:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely a Cseh-Szlovák Állam ruthén területén hagyja Badaló, Csoma, Macsola, Asztély és Déda helységeket s magyar területen Beregsurány és Darócz helységeket;

innen északnyugat felé, a Fekete Víz és a Csaronda összefolyásáig:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely a 179. magassági ponton áthalad és ruthén területen hagyja Mezőkaszony, Lónyai-tanya, Degenfeld-tanya, Hetyén, Horváthi-tanya és Komjáthy-tanya helységeket, s magyar területen Kerek-Gordon-tanya, Berki tanya és Barabás helységeket;

innen Szabolcs és Bereg vármegyék közigazgatási határától felfelé a helyszínén választandó pontig:

a Csaroda folyása lefelé;

innen nyugat felé addig a pontig, ahol a jobbpartról jövő említett megyehatár metszi a Tisza folyását:

a helyszínén megállapítandó vonal;

innen lefelé, Tárkánytól kelet-délkeletre a helyszínén választandó pontig:

a Tisza folyása;

innen általában nyugat felé, a Ronyva folyásának pontjáig, amely a Sátoraljaújhely város és az állomás közt levő hídtól körülbelül 3700 m-re fekszik északra:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely Cseh-Szlovákországnak hagyja Tárkány, Perbenyik, Örös, Kiskövesd, Bodrogszerdahely, Bodrogszög és Borsi helységeket s Magyarországnak Dámócz, Lácza, Rozvágy, Páczin, Karos és Felsőbereczki helységeket, áthalad a Bodrogon és átvágja a Sátoraljaújhelytől délkeletre fekvő vasútháromszöget s oly módon halad e várostól keletre, hogy az egész kassa-csapi vasútvonalat a cseh-szlovák területen hagyja;

innen felfelé a 125. magassági pont mellett fekvő pontig, Alsómihályitól délre körülbelül 1500 m-re:

a Ronyva folyása;

innen északnyugat felé a Hernád folyásának pontjáig, amely Abaújnádastól délnyugatra, a jobbparton fekvő 167. magassági ponttal szemben van:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely általában a keletre fekvő Ronyva és a nyugatra fekvő Bozsva medencéinek vízválasztó vonalát követi, azonban Pusztafalutól körülbelül 2 km-re keletre halad, a 869. magassági pontnál délnyugat felé fordul, a 424. magassági pontnál a kassa-sátoraljaujhelyi országutat átvágja és Abaújnádastól délre halad;

innen lefelé Abaújvártól délnyugatra körülbelül 1500 m távolságnyira a helyszínén választandó pontig:

a Hernád folyása;

innen nyugat felé a 330. magassági pontig, körülbelül 1500 m-re Perénytől dél-délnyugatra:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely Cseh-Szlovákországnak hagyja Miglécznémeti és Perény helységeket, Magyarországnak pedig Tornyosnémetit;

innen nyugat felé a 291. magassági pontig, körülbelül 350 m-re Jánoktól délkeletre:

az északra fekvő Bodva és a délre fekvő Rakacza medencéinek vízválasztó-vonala, amely egészen magyar területen hagyja a gerincen átvonuló utat Buzitától délkeletre;

innen nyugat-északnyugat felé a 431. magassági pontig, körülbelül 3 km-re Tornától délnyugatra:

a helyszínén megállapítandó vonal, mely Cseh-Szlovákországnak hagyja Jánok, Tornahorváti és Bodvavendégi helységeket, Magyarországnak pedig Tornaszentjakab és Hidegvégardó helységeket;

innen délnyugat felé a 365. magassági pontig, körülbelül 12 km-re Pelsőcztől dél-délkeletre:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely a 601., 381. (a rozsnyóedelényi úton), 557. és 502. magassági pontokon át halad;

innen dél-délnyugat felé a 305. magassági pontig, körülbelül 7 km-re Putnoktól északnyugatra:

a vízválasztó-vonal nyugatra a Sajó, keletre pedig a Szuha és a Keleméri medencéi közt;

innen dél-délnyugat felé a 278. magassági pontig a Sajó és a Rima összefolyásától délre:

a helyszínén oly módon meghatározandó vonal, hogy a bánrévei pályaudvar Magyarországnak maradjon, de amely lehetővé teszi, hogy szükség esetében a pelsőczi és losonczi két vasúti vonal közt cseh-szlovák területen összekötő vonal legyen építhető;

innen délnyugat felé a 485. magassági pontig, körülbelül 10 km-re Salgótarjántól kelet-északkeletre:

a helyszínen megállapítandó vonal, amely általában az északra eső Rima és a délre eső Hangony és Tarna

medencéinek vízválasztó-vonalát követi;

innen nyugat-északnyugat felé a 727. magassági pontig:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely Magyarországnak hagyja Zagyvaróna és Salgó helységeket és bányákat és Somosujfalu állomástól délre halad;

innen északnyugat felé a 391. magassági pontig, körülbelül 7 km-re Litkétől keletre:

az a vonal, amely általában a Dobroda medencéjét északkeleten határoló gerincet követi s a 446. magassági ponton át halad;

innen északnyugat felé, az Ipoly folyásán, Tarnócztól északkeletre, körülbelül 1500 m távolságnyira választandó pontig:

a helyszínén megállapítandó vonal, amely a 312. magassági ponton és Tarnócz és Kalonda között át halad;

innen délnyugat felé az Ipoly kanyarulatában, Tesmagtól délre körülbelül 1 km távolságnyira választandó pontig:

az Ipoly folyása lefelé;

innen nyugat felé az Ipoly folyásán, Tésától nyugatra körülbelül 1 km távolságnyira választandó pontig:

a helyszínén oly módon megállapítandó vonal, hogy az Ipolyság állomástól délre haladjon s egészen cseh-szlovák területnek hagyja az ipolyságcsatai vasúti vonalat, valamint a korponai elágazást is, de egészen Magyarországnak hagyja Berzencze és Tésa helységeket;

innen dél felé a Dunába való torkolásig:

az Ipoly folyása lefelé;

innen a folyón felfelé Antonienhoftól (Köpcsénytől keletre) keletre körülbelül 2 km távolságnyira meghatározandó pontig:

a Duna hajózási fővonala;

innen nyugat felé Antonienhoftól (Köpcsénytől keletre), nyugatra körülbelül 1 km távolságnyira a helyszínén választandó pontig, amely hármas határpontja Ausztriának, Magyarországnak és Cseh-Szlovákországnak:

a helyszínén megállapítandó vonal.

28. Cikk. A jelen Szerződésben leírt határoknak megállapított részei a jelen Szerződéshez mellékelt 1:1,000.000 léptékű térképen meg vannak jelölve. Abban az esetben, ha a szöveg és a térkép közt eltérés mutatkozik, a szöveg lesz az irányadó.

29. Cikk. A megjelölt határokat a helyszínén határrendező bizottságok fogják kitűzni, amely bizottságok összeállítását a jelen Szerződés vagy a Szövetséges és Társult Főhatalmak és az érdekelt Állam vagy Államok között kötendő szerződés határozza meg.

A bizottságok hatásköre teljes mértékben kiterjed nemcsak a "helyszínén megállapítandó vonal" néven megjelölt határvonalrészek megállapítására, hanem ha valamelyik érdekelt Állam kéri, s a bizottság azt helyénvalónak találja, a közigazgatási határok útján megjelölt határvonalrészletek felülvizsgálására (kivéve az 1914. évi augusztus havában fennállott nemzetközi határokat, amelyekre nézve a bizottságok szerepe csupán a határcölöpök vagy a határkövek felülvizsgálására fog szorítkozni). A bizottságok mindkét esetben arra fognak törekedni, hogy szigorúan kövessék a Szerződésekben foglalt meghatározásokat, a lehetőség szerint figyelembe véve a közigazgatási határokat és a helyi gazdasági érdekeket.

A bizottságok határozataikat szótöbbséggel hozzák és ezek az érdekelt felekre nézve kötelezők.

A határrendező bizottságok költségeit a két érdekelt Állam egyenlő részben viseli.

30. Cikk. Ami a vízfolyással megállapított határokat illeti, a jelen Szerződésben használt "folyás" (cours) vagy "hajózható meder" (chenal) kifejezések a nem hajózható folyóknál a vízfolyásnak vagy a vízfolyás főágának középvonalát, a hajózható folyóknál pedig a hajózható főmedernek középvonalát jelenti. De a jelen Szerződésben megjelölt határrendező bizottságoknak jogában áll részletesen megállapítani, vajjon a határvonal mindenkor alkalmazkodni fog-e a fent meghatározott folyásnak vagy hajózható medernek esetleges változásaihoz, avagy a határvonalat a jelen Szerződés életbelépésének időpontjában tényleg meglevő folyásnak vagy hajózható medernek akkori helyzete fogja-e egyszersmindenkorra meghatározni.

31. Cikk. A különböző érdekelt Államok kötelezik magukat, hogy a bizottságok rendelkezésére bocsátják a munkához szükséges összes okmányokat, nevezetesen a jelenlegi vagy volt határok megjelölésére vonatkozó jegyzőkönyvek hiteles másolatát, az összes meglevő nagyméretű térképet, a geodéziai adatokat, a megtörtént, de nyilvánosságra nem hozott helyrajzi felvételeket, a határfolyók árterületére vonatkozó felvilágosító adatokat.

Ezenfelül arra is kötelezik magukat, hogy utasítani fogják a helyi hatóságokat, hogy a bizottságok rendelkezésére bocsássanak minden okmányt, nevezetesen tervrajzokat, katasztereket és telekkönyveket, továbbá hogy a bizottságoknak kívánatra a tulajdonjogi viszonyokra, a gazdasági forgalom irányaira vonatkozó adatokat és minden egyéb szükséges felvilágosítást megadjanak.

32. Cikk. A különböző érdekelt Államok kötelezik magukat, hogy a határrendező bizottságoknak akár közvetlenül, akár a helyi hatóságok útján segítségükre lesznek a feladatuk teljesítéséhez szükséges szállítási eszközök, elszállásolások, munkaerők és anyagszerek (határcölöpök, határkövek) tekintetében.

33. Cikk. A különböző érdekelt Államok kötelezik magukat, hogy a bizottság által elhelyezett háromszögelési és egyéb jelek, határcölöpök vagy határkövek megóvásáról gondoskodnak.

34. Cikk. A határköveket egymástól láttávolságnyira kell elhelyezni, számokkal ellátni s felállítási helyöket és számukat kartográfiai okmányban megörökíteni.

35. Cikk. A határrendezésre vonatkozó végleges jegyzőkönyveket, a mellékelt térképeket és okmányokat három eredeti példányban kell kiállítani, amelyek közül kettőt át kell adni a határállamok Kormányainak, a harmadikat pedig a Francia Köztársaság Kormányának, amely ebből hiteles másolatokat fog eljuttatni a jelen Szerződést aláíró Hatalmakhoz.

III. RÉSZ

Európára vonatkozó politikai rendelkezések

I. CÍM

Olaszország

36. Cikk. Magyarország a maga részéről lemond Olaszország javára mindazokról a jogokról és igényekről, amelyekre számot tarthatna a volt Osztrák-Magyar Monarchia azon területei tekintetében, amelyet a Szövetséges és Társult Hatalmak és Ausztria között 1919. évi szeptember hó 10-én kötött békeszerződés 36. Cikkének első bekezdése Olaszországhoz tartozóknak ismer el.

37. Cikk. Olaszország a római "Palazzo Venezia" birtokba vétele fejében semmiféle fizetést nem tartozik teljesíteni.

38. Cikk. Magyarország háromhavi határidőn belül visszaadja Olaszországnak az olasz vasutak tulajdonába tartozó mindazokat a vasúti kocsikat, amelyek a háború kezdete előtt Ausztriába kerültek s jelenleg Magyarországon vannak.

39. Cikk. A X. rész (Gazdasági rendelkezések) 252. Cikkével ellentétben, azokra a személyekre, akiknek állandó lakóhelye a volt Osztrák-Magyar Monarchiának az osztrák békeszerződés 36. Cikkének 1. bekezdése értelmében Olaszországhoz csatolt területein volt és akik a háború alatt a volt Osztrák-Magyar Monarchia területein kívül tartózkodtak, vagy pedig elfogva, internálva vagy eltávolítva voltak, a jelen Szerződés X. részének (Gazdasági rendelkezések) 235. és 236. Cikkeiben megállapított rendelkezések teljes mértékben kiterjednek.

40. Cikk. Azok az ítéletek, amelyeket polgári és kereskedelmi ügyekben 1914. évi augusztus hó 4-e óta az osztrák békeszerződés 36. Cikkének 1. bekezdése értelmében Olaszországhoz csatolt területek bíróságai az említett területek lakói és a volt Magyar Királyság állampolgárai között felmerült ügyekben hoztak, csak az illető területek megfelelő új törvényszéke által megadott "exequatur" esetében hajthatók végre.

Mindazok az ítéletek, amelyeket 1914. évi augusztus hó 4-e óta a volt Osztrák-Magyar Monarchia törvénykezési hatóságai politikai bűntettek vagy vétségek miatt olasz állampolgárokkal vagy olyan személyekkel szemben hoztak, akik az olasz állampolgárságot az osztrák békeszerződés értelmében megszerzik, semmisek.

II. CÍM

Szerb-Horvát-Szlovén Állam

41. Cikk. Magyarország, amint azt a Szövetséges és Társult Hatalmak már megtették, elismeri a Szerb-Horvát-Szlovén Állam teljes függetlenségét.

42. Cikk. Magyarország a maga részéről lemond a Szerb-Horvát-Szlovén Állam javára a volt Osztrák-Magyar Monarchiának mindazokra a területeire vonatkozó összes jogairól és igényeiről, amely területek Magyarországnak a II. rész (Magyarország határai) 27. Cikkében megállapított határain kívül esnek és amelyeket a jelen Szerződés, vagy a jelen ügyek rendezését célzó bármely más szerződés a Szerb-Horvát-Szlovén Államhoz tartozóknak ismer el.

43. Cikk. A II. rész (Magyarország határai) 27. Cikkének 2. pontjában megjelölt határvonalnak a helyszínén való megállapítására, a jelen Szerződés életbelépését követő tizenöt napon belül héttagú bizottságot kell alakítani, amelynek tagjai közül ötöt a Szövetséges és Társult Főhatalmak, egyet a Szerb-

Horvát-Szlovén Állam, egyet pedig Magyarország neveznek ki.

44. Cikk. A Szerb-Horvát-Szlovén Állam Magyarországgal szemben elismeri és megerősíti azt a kötelezettségét, hogy hozzájárult a Szövetséges és Társult Főhatalmakkal kötött szerződésbe oly rendelkezéseknek felvételéhez, amelyeket ezek a Hatalmak szükségeseknek ítéltek abból a célból, hogy a Szerb-Horvát-Szlovén Államban a népesség többségétől eltérő fajú, nyelvű és vallású lakók érdekei, valamint a forgalom szabadsága és más Nemzetek kereskedelmének méltányos szabályozása védelemben részesüljenek.

Magyarország azon pénzügyi terheinek aránya és természete, amelyeket a Szerb-Horvát-Szlovén Államnak a szuverénitása alá helyezett területekkel kapcsolatban kell elvállalnia, a jelen Szerződés IX. részének (Pénzügyi rendelkezések) 186. Cikke értelmében fog megállapíttatni.

Mindazokat a kérdéseket, amelyeket a jelen Szerződés nem szabályoz és amelyek az említett területek átengedése folytán felmerülhetnek, későbbi egyezmények fogják rendezni.

III. CÍM

Románia

45. Cikk. Magyarország a maga részéről lemond Románia javára a volt Osztrák-Magyar Monarchiának mindazokra a területeire vonatkozó összes jogairól és igényeiről, amely területek Magyarországnak a II. rész (Magyarország határai) 27. Cikkében megállapított határain kívül esnek és amelyeket a jelen Szerződés, vagy a jelen ügyek rendezését célzó bármely más szerződés Romániához tartozóknak ismer el.

46. Cikk. A II. rész (Magyarország határai) 27. Cikkének 3. pontjában megjelölt határvonalnak a helyszínén való megállapítására a jelen Szerződés életbelépését követő tizenöt napon belül héttagú bizottságot kell alakítani, amelynek tagjai közül ötöt a Szövetséges és Társult Főhatalmak, egyet Románia, egyet pedig Magyarország neveznek ki.

47. Cikk. Románia Magyarországgal szemben elismeri és megerősíti azt a kötelezettségét, hogy hozzájárult a Szövetséges és Társult Főhatalmakkal kötött szerződésbe oly rendelkezéseknek felvételéhez, amelyeket ezek a Hatalmak szükségeseknek ítéltek abból a célból, hogy Romániában a népesség többségétől eltérő fajú, nyelvű és vallású lakók érdekei, valamint a forgalom szabadsága és más Nemzetek kereskedelmének méltányos szabályozása védelemben részesüljenek.

Magyarország azon pénzügyi terheinek aránya és természete, amelyeket Romániának a szuverénitása alá helyezett területekkel kapcsolatban kell elvállalnia, a jelen szerződés IX. részének (Pénzügyi rendelkezések) 186. Cikke értelmében fog megállapíttatni.

Mindazokat a kérdéseket, amelyeket a jelen Szerződés nem szabályoz és amelyek az említett területek átengedése folytán felmerülhetnek, későbbi egyezmények fogják rendezni.

IV. CÍM

Cseh-Szlovák Állam

48. Cikk. Magyarország, amint azt a Szövetséges és Társult Hatalmak már megtették, elismeri a Cseh-Szlovák Állam teljes függetlenségét, amely Állam magában foglalja a ruthéneknek a Kárpátoktól délre fekvő autonóm területét.

49. Cikk. Magyarország a maga részéről lemond a Cseh-Szlovák Állam javára a volt Osztrák-Magyar Monarchiának mindazokra a területeire vonatkozó összes jogairól és igényeiről, amely területek Magyarországnak a II. rész (Magyarország határai) 27. Cikkében megállapított határain kívül esnek és amelyeket a jelen Szerződés, vagy a jelen ügyek rendezését célzó bármely más szerződés a Cseh-Szlovák Államhoz tartozóknak ismer el.

50. Cikk. A II. rész (Magyarország határai) 27. Cikkének 4. pontjában megjelölt határvonalnak a helyszínén való megállapítására a jelen Szerződés életbelépését követő tizenöt napon belül héttagú bizottságot kell alakítani, amelynek tagjai közül ötöt a Szövetséges és Társult Főhatalmak, egyet a Cseh-Szlovák Állam, egyet pedig Magyarország neveznek ki.

51. Cikk. A Cseh-Szlovák Állam kötelezi magát, hogy semmiféle katonai művet nem emel területének Pozsonytól délre, a Duna jobb partján fekvő részén.

52. Cikk. Magyarország azon pénzügyi terheinek aránya és természete, amelyeket a Cseh-Szlovák Államnak a szuverénitása alá helyezett területekkel kapcsolatban kell elvállalnia, a jelen Szerződés IX. részének (Pénzügyi rendelkezések) 186. Cikke értelmében fog megállapíttatni.

Mindazokat a kérdéseket, amelyeket a jelen Szerződés nem szabályoz és amelyek az említett területek

átengedése folytán felmerülhetnek, későbbi egyezmények fogják rendezni.

V. CÍM

Fiume

53. Cikk. Magyarország lemond Fiuméra és a körülötte fekvő azokra a területekre vonatkozó minden jogáról és igényéről, amely területek a volt Magyar Királysághoz tartoztak, s amelyek később meghatározandó határok között feküsznek.

Magyarország kötelezi magát, hogy elismeri mindazokat a rendelkezéseket, amelyeket a jelen ügyek rendezését célzó szerződések ezekre a területekre vonatkozólag, különösen pedig a lakosok állampolgársága tekintetében meg fognak állapítani.

VI. CÍM

A kisebbségek védelme

54. Cikk. Magyarország kötelezi magát arra, hogy a jelen címben foglalt rendelkezéseket alaptörvényekül ismeri el; hogy semminemű törvény, rendelet vagy hivatalos intézkedés ezekkel a rendelkezésekkel nem lesz ellenmondásban vagy ellentétben és hogy ezekkel szemben semmiféle törvény, rendelet vagy hivatalos intézkedés nem lesz hatályos.

55. Cikk. Magyarország kötelezi magát, hogy az ország minden lakosának születési, nemzetiségi, nyelvi, faji vagy vallási különbség nélkül, az élet és szabadság teljes védelmét biztosítja.

Magyarország minden lakosát megilleti az a jog, hogy bármely hitet, vallást vagy hitvallást nyilvánosan vagy otthonában szabadon gyakoroljon, amennyiben ezeknek gyakorlata a közrenddel és a jó erkölcsökkel nem ellenkezik.

56. Cikk. Magyarország magyar állampolgároknak ismeri el jogérvényesen és mindennemű alakiság nélkül mindazokat a személyeket, akiknek a jelen Szerződés életbelépésének idejében magyar területen van illetőségük (pertinenza) és nem állampolgárai más Államnak.

57. Cikk. A magyar területen való születés puszta tényével jogérvényesen megszerzi a magyar állampolgárságot minden személy, akit születésénél fogva valamely más állampolgárság nem illeti meg.

58. Cikk. Minden magyar állampolgár faji, nyelvi vagy vallási különbség nélkül a törvény előtt egyenlő és ugyanazokat a polgári és politikai jogokat élvezi.

Vallási, hitbeli vagy felekezeti különbség a polgári és politikai jogok élvezete, így nevezetesen: nyilvános állások, hivatalok és méltóságok elnyerése vagy a különféle foglalkozások és iparok gyakorlása tekintetében egyetlen magyar állampolgárra sem lehet hátrányos.

Egyetlen magyar állampolgár sem korlátozható bármely nyelv szabad használatában a magán- vagy üzleti forgalomban, a vallás, a sajtó útján történő vagy bármilyen természetű közzététel terén, vagy a nyilvános gyűléseken.

A Magyar Kormánynak a hivatalos nyelv megállapítására vonatkozó intézkedését nem érintve, a nemmagyar nyelvű magyar állampolgárok nyelvüknek a bíróságok előtt akár szóban, akár írásban való használata tekintetében megfelelő könnyítésekben fognak részesülni.

Azok a magyar állampolgárok, akik faji, vallási vagy nyelvi kisebbségekhez tartoznak, jogilag és ténylegesen ugyanazt a bánásmódot és ugyanazokat a biztosítékokat élvezik, mint a többi magyar állampolgárok. Nevezetesen: joguk van saját költségükön jótékonysági, vallási vagy szociális intézményeket, iskolákat és más nevelőintézeteket létesíteni, azzal a joggal, hogy azokban saját nyelvüket szabadon használják és vallásukat szabadon gyakorolják.

59. Cikk. Olyan városokban és kerületekben, ahol nemmagyar nyelvű magyar állampolgárok jelentékeny arányban laknak, a Magyar Kormány a közoktatásügy terén megfelelő könnyítéseket fog engedélyezni avégből, hogy ily magyar állampolgárok gyermekeit az elemi iskolákban saját nyelvükön tanítsák. Ez a rendelkezés nem akadályozza a Magyar Kormányt abban, hogy a magyar nyelv oktatását az említett iskolákban is kötelezővé tegye.

Azokban a városokban és kerületekben, ahol jelentékeny arányban élnek oly magyar állampolgárok, akik faji, vallási vagy nyelvi kisebbségekhez tartoznak, ezeknek a kisebbségeknek méltányos részt kell biztosítani mindazoknak az összegeknek élvezetéből és felhasználásából, amelyek a közvagyon terhére állami, községi vagy más költségvetésekben nevelési, vallási vagy jótékonysági célokra fordíttatnak.

60. Cikk. Magyarország hozzájárul ahhoz, hogy amennyiben a jelen cím előző cikkeinek rendelkezései oly személyeket érintenek, akik faji, vallási vagy nyelvi kisebbségekhez tartoznak, ezek a rendelkezések

nemzetközi érdekű kötelezettségek és a Nemzetek Szövetségének védelme alatt fognak állani. Ezek a rendelkezések a Nemzetek Szövetségének Tanácsa többségének hozzájárulása nélkül nem változtathatók meg. A Tanácsban képviselt Szövetséges és Társult Hatalmak kölcsönösen kötelezik magukat arra, hogy nem tagadják meg hozzájárulásukat az említett cikkeknek egyetlen oly módosításától sem, amelyet a Nemzetek Szövetsége Tanácsának többsége megfelelő formában elfogadott.

Magyarország hozzájárult ahhoz, hogy a Nemzetek Szövetségének Tanácsa minden egyes tagjának meg legyen az a joga, hogy a Tanács figyelmét e kötelezettségek valamelyikének bárminemű megsértésére vagy megsértésének veszélyére felhívja és hogy a Tanács oly módon járhasson el és oly utasításokat adhasson, amelyek az adott esetben alkalmasaknak és hathatósaknak mutatkoznak.

Magyarország azonkívül hozzájárul ahhoz, hogy abban az esetben, ha ezekre a cikkekre vonatkozó jogi vagy ténykérdésekről a Magyar Kormány és oly Szövetséges és Társult Hatalom vagy bármely más oly Hatalom között merülne fel véleménykülönbség, amely Hatalom a Nemzetek Szövetsége Tanácsának tagja, ez a véleménykülönbség a Nemzetek Szövetségéről szóló Egyességokmány 14. Cikke értelmében nemzetközi jellegű vitának tekintendő. A Magyar Kormány hozzájárult ahhoz, hogy minden ilynemű vitás kérdés, ha a másik fél kéri, a Nemzetközi Állandó Bíróság (Cour permanente de Justice) elé terjesztessék. Az Állandó Bíróság döntése ellen fellebbezésnek nincs helye s a határozat ugyanolyan erejű és érvényű, mint az Egyességokmány 13. Cikke értelmében hozott határozatok.

VII. CÍM

Az állampolgárságról szóló rendelkezések

61. Cikk. Mindazok a személyek, akiknek illetősége ("pertinenza") oly területen van, amely azelőtt a volt Osztrák-Magyar Monarchia területeihez tartozott a magyar állampolgárság kizárásával jogérvényesen annak az Államnak az állampolgárságát szerzik meg, amely az említett területen az állami főhatalmat gyakorolja.

62. Cikk. Nem érintve a 61. Cikk rendelkezését, azok a személyek, akik a jelen Szerződés értelmében a Szerb-Horvát-Szlovén vagy a Cseh-Szlovák-Államhoz csatolt valamely területen 1910. évi január hó 1-je után szereztek illetőségét, csak oly feltétellel szerzik meg a szerb-horvát-szlovén vagy a cseh-szlovák állampolgárságot, ha a Szerb-Horvát-Szlovén, illetőleg a Cseh-Szlovák Államtól erre engedélyt nyernek.

Ha az előbbi bekezdésben említett engedélyt nem kérték, vagy azt tőlük megtagadták, az érdekeltek jogérvényesen annak az Államnak állampolgárságát szerzik meg, amely az állami főhatalmat azon a területen gyakorolja, ahol az illetőknek azelőtt volt illetőségük.

63. Cikk. Azoknak a 18 évesnél idősebb személyeknek, akik magyar állampolgárságukat elvesztik és a 61. Cikk értelmében jogérvényesen új állampolgárságot szereznek, jogukban áll a jelen Szerződés életbelépésétől számított egy évi időtartamon belül annak az Államnak állampolgárságát igényelni (opció), amelyben illetőségük volt, mielőtt illetőségüket az átcsatolt területen megszerezték.

A férj opciója maga után vonja a feleségét és a szülőké a 18 évesnél fiatalabb gyermekét.

Azok a személyek, akik a fentemlített opció-jogot gyakorolták, az ezt követő tizenkét hónapon belül kötelesek abba az Államba átteni lakóhelyüket, amelynek állampolgárságát optálták.

Jogukban áll azonban megtartani azokat az ingatlanokat, amelyeket annak a másik Államnak területén birtokolnak, amelyben opciójukat megelőzően laktak.

Magukkal vihetik bármi néven nevezendő ingó vagyonukat. Emiatt sem kilépési, sem belépési díjakkal vagy illetékekkel nem terhelhetők.

64. Cikk. Azok a személyek, akiknek a volt Osztrák-Magyar Monarchiához tartozó valamely területen van illetőségük és ott a lakosság többségétől fajra és nyelvre nézve különböznek, a jelen Szerződés életbelépésétől számított hat hónapi időtartamon belül Ausztria, Magyarország, Olaszország, Lengyelország, Románia, a Szerb-Horvát-Szlovén Állam vagy a Cseh-Szlovák Állam javára optálhatnak, aszerint, amint a lakosság többsége ott ugyanazt a nyelvet beszéli és ugyanahhoz a fajhoz tartozik, mint ők. A 63. Cikknek az opciójog gyakorlására vonatkozó rendelkezései a jelen cikkben megállapított jog gyakorlására is alkalmazást nyernek.

65. Cikk. A Magas Szerződő Felek kötelezik magukat, hogy semmi akadályt sem gördítenek a jelen Szerződésben, vagy a Szövetséges és Társult Hatalmak és Németország, Ausztria vagy Oroszország között, vagy maguk a nevezett Szövetséges és Társult Hatalmak között kötött szerződésekben megállapított oly opciójog gyakorlása elé, amely az érdekelteknek minden más, számukra elérhető állampolgárság megszerzését megengedi.

66. Cikk. A jelen cím rendelkezéseinek alkalmazása tekintetében a férjes asszonyok férjük, a 18 évesnél fiatalabb gyermekek szüleik állapotát mindenben követik.

VIII. CÍM

Egyes európai államokra vonatkozó politikai rendelkezések

1. Belgium.

67. Cikk. Elismerve azt, hogy azok az 1839. évi április hó 19-én kelt szerződések, amelyek a háború előtt Belgium jogi helyzetét meghatározták, a jelenlegi viszonyoknak többé már nem felelnek meg, Magyarország a maga részéről beleegyezik ezeknek a Szerződéseknek hatályon kívül helyezésébe, s már most kötelezi magát, hogy elismeri és megtartja mindazokat az egyezményeket, bármilyenek is legyenek azok, amelyeket a Szövetséges és Társult Főhatalmak vagy közülök egyesek Belgium vagy Németalföld Kormányaival az említett 1839. évi szerződések helyébe esetleg kötni fognak. Magyarország már most kötelezi magát, hogy amennyiben ezekhez az egyezményekhez vagy rendelkezéseikhez alakszerű hozzájárulását fogják kívánni, ezt megadja.

2. Luxemburg.

68. Cikk. Magyarország kijelenti, hogy a maga részéről Luxemburg Nagyhercegség semlegességének megszüntetéséhez hozzájárul és már előre elfogadja a Szövetséges és Társult Hatalmaknak a Nagyhercegségre vonatkozó összes nemzetközi megállapodásait.

3. Schleswig.

69. Cikk. Magyarország kijelenti, hogy a maga részéről elismeri a Szövetséges és Társult Hatalmaknak mindazokra a területekre vonatkozólag Németországgal kötött megállapodásait, amely területeknek átengedésére az 1864. évi október hó 30-án kelt szerződés kötelezte Dániát.

4. Törökország és Bulgária.

70. Cikk. Magyarország kötelezi magát, hogy a maga részéről elismeri és elfogadja mindazokat a megállapodásokat, amelyeket a Szövetséges és Társult Hatalmak Törökországgal és Bulgáriával azokra a jogokra, érdekekre és kiváltságokra vonatkozólag kötni fognak vagy már megkötöttek, amelyeket Magyarország vagy magyar állampolgárok Törökországban vagy Bulgáriában igényelhetnének, s amelyekre nézve a jelen Szerződés rendelkezést nem tartalmaz.

5. Ausztria.

71. Cikk. Magyarország Ausztria javára lemond a volt Magyar Királyságnak azokra a területeire vonatkozó minden jogáról és igényéről, amely területek Magyarországnak a II. rész (Magyarország határai) 27. Cikkének 1. pontjában megállapított határain kívül esnek.

A fentebb megjelölt határvonalnak a helyszínén való megállapítására a jelen Szerződés életbelépését követő tizenöt napon belül héttagú bizottságot kell alakítani, amelynek tagjai közül ötöt a Szövetséges és Társult Főhatalmak, egyet Magyarország és egyet Ausztria neveznek ki.

A jelen cikkben érintett területek lakosainak állampolgársága a 61. és a 63-66. Cikkek rendelkezéseinek megfelelően nyer szabályozást.

6. Oroszország és az Orosz Államok.

72. Cikk. 1. Magyarország elismeri mindazoknak a területeknek függetlenségét, amelyek 1914. évi augusztus hó 1-én a volt Orosz Birodalom részei voltak, s kötelezi magát, hogy ezt a függetlenséget tiszteletben tartja, mint olyat, amely állandó, s amelyről nem lehet lemondani.

A jelen Szerződés IX. részének (Pénzügyi rendelkezések) 193. Cikkébe és X. részének (Gazdasági rendelkezések) 227. Cikkébe felvett rendelkezéseknek megfelelően, Magyarország a maga részéről végérvényesen elismeri a breszt-litovszki szerződéseknek, valamint mindazoknak a többi szerződéseknek, megegyezéseknek vagy egyezményeknek semmissé nyilvánítását, amelyeket a volt Osztrák-Magyar Kormány az oroszországi maximalista Kormánnyal kötött.

A Szövetséges és Társult Hatalmak kifejezetten fenntartják Oroszországnak jogát arra nézve, hogy Magyarországtól a jelen Szerződés elvein alapuló minden térítést és jóvátételt megkapjon.

2. Magyarország kötelezi magát, hogy elismeri mindazoknak a szerződéseknek vagy megállapodásoknak teljes érvényességét, amelyeket a Szövetséges és Társult Hatalmak azokkal az Államokkal fognak esetleg megkötni, amelyek az 1914. évi augusztus hó 1-én fennállott volt Orosz Birodalom egész területén vagy területeinek egyes részein már eddig alakultak, vagy ezután alakulni fognak, továbbá kötelezi magát, hogy elismeri ezeknek az Államoknak határait úgy, amint azokat meg fogják állapítani.

IX. CÍM

Általános rendelkezések

73. Cikk. Magyarország nem mondhat le függetlenségéről, csak a Nemzetek Szövetsége Tanácsának

beleegyezésével. Következésképen Magyarország kötelezi magát, hogy az említett Tanács beleegyezésének esetét kivéve, tartózkodni fog minden oly természetű cselekedettől, amely közvetlenül vagy közvetve és bármely módon, főként addig, amíg a Nemzetek Szövetségébe tagul fel nem veszik, valamely más Hatalom ügyeiben való részvétel útján, függetlenségét veszélyeztethetné.

74. Cikk. Magyarország már most kijelenti, hogy elismeri és elfogadja Ausztria, Bulgária, Görögország, Lengyelország, Románia, a Szerb-Horvát-Szlovén Állam és a Cseh-Szlovák Állam határait úgy, amint ezeket a határokat a Szövetséges és Társult Főhatalmak megállapítják.

Magyarország kötelezi magát, hogy elismeri mindazoknak a békeszerződéseknek és pótegyezményeknek teljes érvényességét, amelyeket a Szövetséges és Társult Hatalmak kötöttek vagy kötni fognak azokkal a Hatalmakkal, amely Hatalmak a volt Osztrák-Magyar Monarchia oldalán küzdöttek; kötelezi magát, hogy elfogadja azokat a rendelkezéseket, amelyeket a volt Német Birodalomra, Ausztriára, a Bolgár Királyságra és az Ottomán Birodalomra vonatkozólag megállapítottak, vagy meg fognak állapítani s hogy elismeri az új Államokat a számukra ilymódon megállapított határok között.

75. Cikk. Magyarország a maga részéről a Szövetséges és Társult Főhatalmak javára lemond azokra a területekre vonatkozó minden jogáról és igényéről, amely területek azelőtt a volt Osztrák-Magyar Monarchiához tartoztak, s amelyek Magyarországnak a II. rész (Magyarország határai) 27. Cikkében megállapított új határain kívül esvén, ezidőszerint semmiféle más megállapodásnak nem tárgyai.

Magyarország kötelezi magát, hogy elismeri azokat a rendelkezéseket, amelyeket a Szövetséges és Társult Főhatalmak ezekre a területekre nézve, különösen a lakosság állampolgársága tekintetében meg fognak állapítani.

76. Cikk. A volt Osztrák-Magyar Monarchia területeinek egyik lakosát sem lehet zavarni vagy zaklatni sem amiatt a politikai magatartása miatt, amelyet az illető 1914. évi július hó 28. napjától kezdve az említett területek állami fennhatóságának végleges elismeréséig tanusított, sem pedig állampolgársági viszonyainak a jelen Szerződés alapján való rendezése miatt.

77. Cikk. Magyarország az átengedett területek polgári, katonai, pénzügyi, igazságügyi vagy egyéb közigazgatására vonatkozó mindennemű levéltárakat, lajstromokat, tervrajzokat, okiratokat és okmányokat az érdekelt Szövetséges vagy Társult Kormányoknak haladéktalanul át fogja adni. Ha ezek közül az okmányok, levéltárak, lajstromok, okiratok vagy tervrajzok közül egyeseket a helyszínéről elvittek volna, Magyarország köteles azokat az érdekelt Szövetséges vagy Társult Kormányok megkeresésére visszaszolgáltatni.

Ha az 1. bekezdésben említett s katonai jelleggel nem bíró levéltárak, lajstromok, tervrajzok, okiratok vagy okmányok egyszersmind a magyar közigazgatási ágakat is érdekelik és így következésképen azokat nem lehetne átadni anélkül, hogy ebből az utóbbiakra hátrány ne származzék, Magyarország kötelezi magát, hogy azokból, a visszonosság feltétele mellett, az érdekelt Szövetséges és Társult Kormányok részére adatokat fog szolgáltatni.

78. Cikk. Magyarország és minden egyes Állam, amelyhez a volt Magyar Királyságnak valamely területét átcsatolták, vagy amely a volt Osztrák-Magyar Monarchia feldarabolásából keletkezett, a lakosság érdekeinek szabályozásáról, különösen polgári jogaikra, kereskedelmükre és hivatásuk gyakorlására vonatkozólag egymással kötendő külön-külön egyezmények útján fognak gondoskodni.

IV. RÉSZ

Magyarország érdekei Európán kívül

79. Cikk. A jelen Szerződés által megállapított határain kívül, Magyarország a maga részéről lemond az Európán kívüli területekre vonatkozó mindazokról a jogokról, igényekről és kiváltságokról, amelyek a volt Osztrák-Magyar Monarchiát vagy szövetségeseit esetleg illették, továbbá lemond mindazokról a jogokról, igényekről és kiváltságokról, amelyek őt bármely címen a Szövetséges és Társult Hatalmakkal szemben esetleg megillették.

Magyarország más most kötelezi magát, hogy elismeri és elfogadja mindazokat a rendszabályokat, amelyeket a Szövetséges és Társult Főhatalmak, szükség esetében más Hatalmakkal egyetértve, a fenti rendelkezésből folyó következmények meghatározása végett már megállapítottak, vagy ezután meg fognak állapítani.

I. CÍM

Marokkó

80. Cikk. Magyarország a maga részéről lemond mindazokról a jogokról, igényekről és kiváltságokról, amelyek őt az 1906. évi április hó 7-én kelt algecirasi Főokmány, valamint az 1909. évi február hó 9-én és az 1911. évi november hó 4-én kelt francia-német megegyezések alapján megilletik. Mindazokat a szerződéseket, megállapodásokat vagy egyezményeket, amelyeket a volt Osztrák-Magyar Monarchia Kormánya a Serif Birodalommal kötött, az 1914. évi augusztus hó 12. napjától kezdve hatályon kívül helyezetteknek kell tekinteni.

Magyarország semmi esetre sem érvényesíthet ezeknek az okmányoknak alapján jogokat, s kötelezi magát, hogy azokba a tárgyalásokba, amelyeket Franciaország és a többi Hatalmak Marokkóra vonatkozólag esetleg tartani fognak, semmiféle módon sem fog beleavatkozni.

81. Cikk. Magyarország kijelenti, hogy a volt Osztrák-Magyar Monarchia Kormányától elismert marokkói francia protektorátus létesítéséből folyó összes következményeket elfogadja, s maga részéről lemond Marokkóban a kapitulációs jogokról.

Ez a lemondás az 1914. évi augusztus hó 12. napjától kezdődő hatállyal lép életbe.

82. Cikk. A Serif Kormány teljes cselekvési szabadsággal szabályozza Marokkóban a magyar állampolgárok jogállását és letelepedésük feltételeit.

A magyar védenceket, a magyar alkuszokat (censaux) és földmívelő szövetkezeti tagokat (associés agricoles) úgy kell tekinteni, mint akik ebbeli minőségükre alapítható kiváltságaikat az 1914. évi augusztus hó 12. napjától kezdve többé nem élvezik, s így ettől kezdve reájuk nézve is a közönséges jog szabályai irányadók.

83. Cikk. A volt Osztrák-Magyar Monarchiának a Serif Birodalomban ingóságokra és ingatlanokra vonatkozólag fennállott minden joga jogérvényesen s minden térítés nélkül a Maghzenre száll át.

Ebből a szempontból a volt Osztrák-Magyar Monarchia javait és birtokait úgy kell értelmezni, hogy azok magukban foglalják az összes koronabirtokokat és Ausztria-Magyarország volt uralkodó-családjának magánjavait is.

Magyar állampolgárokat a Serif Birodalomban ingóságokra és ingatlanokra vonatkozólag megillető minden jogot a jelen Szerződés X. része (Gazdasági rendelkezések) III. és IV. címének megfelelően kell elbírálni.

A bányajogok, amelyeket a marokkói bányaszabályzat alapján felállított Döntőbíróság magyar állampolgárok javára ítélne meg, ugyanoly elbánás alá fognak esni, mint a magyar állampolgároknak Marokkóban levő javai.

84. Cikk. A Magyar Kormány biztosítja azoknak a részvényeknek, amelyek Magyarországnak a Marokkói Állambank tőkéjében részesedését képviselik, a francia Kormánytól kijelölendő személyre való átruházását. Ez a személy a részvényeknek az Állambank által megállapított értékét a jogosultaknak meg fogja téríteni.

Ez az átruházás érintetlenül hagyja mindazoknak az adósságoknak visszafizetésére vonatkozó kötelezettséget, amelyeket magyar állampolgárok a Marokkói Állambankkal szemben esetleg magukra vállaltak.

85. Cikk. A marokkói árúk Magyarországba való behozatalukkor ugyanolyan elbánásban fognak részesülni, mint a francia árúk.

II. CÍM

Egyiptom

86. Cikk. Magyarország kijelenti, hogy elismeri Nagybritanniának Egyiptomra vonatkozólag 1914. évi december hó 18-án kihirdetett protektorátusát és a maga részéről lemond Egyiptomban a kapitulációs jogokról.

Ez a lemondás az 1914. évi augusztus hó 12. napjától kezdődő hatállyal lép életbe.

87. Cikk. Mindazokat a szerződéseket, megegyezéseket, megállapodásokat vagy egyezményeket, amelyeket a volt Osztrák-Magyar Monarchia Kormánya Egyiptommal kötött, az 1914. évi augusztus hó 12. napjától kezdve hatályon kivül helyezetteknek kell tekinteni.

Magyarország semmi esetre sem érvényesíthet ezeknek az okmányoknak alapján jogokat és kötelezi magát, hogy azokba a tárgyalásokba, amelyeket Nagybritannia és a többi Hatalmak Egyiptomra vonatkozólag esetleg tartani fognak, semmiféle módon sem fog beleavatkozni.

88. Cikk. Addig, amíg Egyiptomban oly bírósági szervezeti törvény lép életbe, amely teljes hatáskörrel felruházott bíróságokat állít fel, a Szultán Ő Fensége rendeletei alapján gondoskodás fog történni aziránt, hogy a magyar állampolgárok és vagyonuk fölött a bíráskodást a brit konzuli bíróságok gyakorolják.

89. Cikk. Az Egyiptomi Kormány teljes cselekvési szabadsággal szabályozza Egyiptomban a magyar állampolgárok jogállását és letelepedésük feltételeit.

90. Cikk. Magyarország a maga részéről hozzájárul a Kedive Ő Fenségétől az egyiptomi Államadóssági

Bizottságra vonatkozólag 1904. évi november hó 28-án kibocsátott rendeletnek hatályon kívül helyezéséhez vagy oly értelemben való módosításához, amint azt az Egyiptomi Kormány jónak látja.

91. Cikk. Magyarország a maga részéről beleegyezik abba, hogy az a hatáskör, amelyet a szuez-csatornai szabad hajózás tárgyában 1888. évi október hó 29-én Konstantinápolyban kötött egyezmény Ő császári Felségére a Szultánra ruházott, a brit király Ő Felsége Kormányára szálljon át.

Magyarország lemond az egyiptomi egészségügyi, tengerészeti és vesztegzári Tanácsban való minden részvételről, s a maga részéről beleegyezik abba, hogy ennek a Tanácsnak hatásköre az egyiptomi hatóságokra szálljon át.

92. Cikk. A volt Osztrák-Magyar Monarchiának Egyiptomban levő minden javai és birtokai jogérvényesen s minden térítés nélkül az Egyiptomi Kormányra szállnak át.

Ebből a szempontból a volt Osztrák-Magyar Monarchia javait és birtokait úgy kell értelmezni, hogy azok az összes koronabirtokokat és Ausztria-Magyarország volt uralkodó-családjának magánjavait is magukban foglalják.

Magyar állampolgárokat Egyiptomban ingóságokra és ingatlanokra vonatkozólag megillető minden jogot a jelen szerződés X. része (Gazdasági rendelkezések) III. és IV. címének megfelelően kell elbírálni.

93. Cikk. Az egyiptomi árúk Magyarországba való behozatalukkor ugyanolyan elbánásban fognak részesülni, mint a brit árúk.

III. CÍM

Sziám

94. Cikk. Magyarország a maga részéről elismeri, hogy a volt Osztrák-Magyar Monarchiának Sziámmal kötött minden szerződése, egyezménye vagy megegyezése, továbbá az ezekből származható jogok, igények vagy kiváltságok, valamint a Sziámban gyakorolt konzuli bíráskodás joga az 1917. évi július hó 22. napjától kezdődő hatállyal megszűntek.

95. Cikk. Magyarország a maga részéről Sziámra ruházza a volt Osztrák-Magyar Monarchiának Sziámban levő javaira és birtokaira vonatkozó jogait, kivéve mégis azokat az épületeket, amelyek diplomáciai vagy konzuli lakások vagy hivatali helyiségek céljaira szolgálnak, a bennük levő felszereléssel és bútorzattal együtt. Ezeket a javakat és birtokokat a sziámi Kormány jogérvényesen s minden térítés nélkül szerzi meg.

A magyar állampolgároknak Sziámban levő magánjavait, magánbirtokait és magánjogait a jelen szerződés X. része (Gazdasági rendelkezések) rendelkezéseinek megfelelően kell elbírálni.

96. Cikk. Magyarország a maga és állampolgárai részéről lemond minden kártérítési igényről, amely magyar javaknak Sziámban történt felszámolásából, vagy magyar állampolgárnak Sziámban való internálásából kifolyólag a sziámi Kormánnyal szemben támasztható. Ez a rendelkezés azonban nem érinti azoknak a feleknek jogait, akik e vagyonfelszámolások eredményeként elért összegek tekintetében érdekelve vannak; ezeket a jogokat a jelen Szerződés X. részének (Gazdasági rendelkezések) rendelkezései szabályozzák.

IV. CÍM

Kína

97. Cikk. Magyarország a maga részéről Kína javára lemond mindazokról a kiváltságokról és előnyökről, amelyek őt az 1901. évi szeptember hó 8-án Pekingben aláírt zárójegyzőkönyvnek, valamint függelékeknek, jegyzékeknek és kiegészítő okmányoknak rendelkezései alapján megilletik. Az 1917. évi augusztus hó 14. napjától kezdődő időre vonatkozólag ugyancsak lemond Kína javára az említett jegyzőkönyv alapján támasztható minden kártérítési igényről.

98. Cikk. A jelen Szerződés életbelépésétől kezdve mindegyik Magas Szerződő Fél a maga részéről alkalmazni fogja

1. az új kínai vámtarifákra vonatkozó 1902. évi augusztus hó 29-én kelt megállapodást;

2. a Whang-Poora-ra vonatkozó 1905. évi szeptember hó 27-én kelt megállapodást és az 1912. évi április hó 4-én kelt ideiglenes pótmegállapodást.

Mindazonáltal Kína nem köteles Magyarországnak megadni azokat az előnyöket vagy kiváltságokat, amelyeket ezekben a megállapodásokban a volt Osztrák-Magyar Monarchia javára biztosított.

99. Cikk. Magyarország a maga részéről Kínára ruházza mindazokra az épületekre, rakodópartokra és kikötőhidakra, laktanyákra, erődökre, fegyverekre és lőszerekre, mindennemű hajókra, drótnélküli távíróberendezésekre és egyéb közvagyonra vonatkozó jogait, amelyek a volt Osztrák-Magyar Monarchiáé

voltak, s amelyek a tien-tsini osztrák-magyar telepen vagy a kínai terület más részein vannak vagy találhatók.

Magától értetődik azonban, hogy azokra az épületekre, amelyek diplomáciai vagy konzuli lakások vagy hivatali helyiségek céljaira szolgálnak, valamint az ezekben levő felszerelésekre és bútorzatra a fentemlített jogátruházás nem vonatkozik; egyébként a Kínai Kormány a volt Osztrák-Magyar Monarchiának a pekingi úgynevezett követségi negyedben levő köz- vagy magánvagyonára semmiféle intézkedést sem fog tenni ama Hatalmak diplomáciai Képviselőinek beleegyezése nélkül, amely Hatalmak a jelen Szerződés életbelépésekor az 1901. évi szeptember hó 7-én kelt zárójegyzőkönyvre vonatkozólag még szerződő feleknek tekinthetők.

100. Cikk. Magyarország a maga részéről hozzájárul a Kínai Kormánytól elismert azoknak a megegyezéseknek hatályon kívül helyezéséhez, amelyek alapján a tien-tsini osztrák-magyar telep ezidőszerint fennáll.

Kína, amely az említett területek fölött ismét visszanyeri teljes felségjogainak gyakorlását, kijelenti azt a szándékát, hogy ezeket a területeket a nemzetközi letelepedés és kereskedelem számára megnyitja. Kijelenti egyszersmind, hogy azoknak a megegyezéseknek hatályon kívül helyezése, amelyek alapján az említett telep ezidőszerint fennáll, nem érintheti a Szövetséges és Társult Hatalmak azon állampolgárainak birtokjogait, akiknek ezen a telepen telkeik (lots) vannak.

101. Cikk. Magyarország lemond minden kártérítési igényről, amely magyar állampolgároknak Kínában történt internálásából, vagy azoknak hazaszállításából kifolyólag a Kínai Kormánnyal vagy bármely Szövetséges vagy Társult Kormánnyal szemben támasztható. A maga részéről ugyancsak lemond minden kártérítési igényről, amely osztrák-magyar hajóknak Kínában történt lefoglalásából, magyar vagyonnak, jogoknak és érdekeknek ugyanottani felszámolásából, zárlat alá helyezéséből, az azokra vonatkozó rendelkezésekből vagy lefoglalásukból az 1917. évi augusztus hó 14. napjától kezdődő időre vonatkozólag támasztható. Ez a rendelkezés azonban nem érinti azoknak a feleknek jogait, akik a vagyonfelszámolások eredményeként elért összegek tekintetében érdekelve vannak; ezeket a jogokat a jelen Szerződés X. részének (Gazdasági rendelkezések) rendelkezései szabályozzák.

V. RÉSZ

Katonai, hadihajózási és léghajózási rendelkezések

Avégből, hogy az összes Nemzetek fegyverkezésének általános korlátozása előkészíthető legyen, Magyarország kötelezi magát az alább meghatározott katonai, hadihajózási és léghajózási rendelkezések szigorú megtartására.

I. CÍM

Katonai rendelkezések

I. FEJEZET

Általános rendelkezések

102. Cikk. A jelen Szerződés életbelépését követő három hónapon belül Magyarország katonai erőit az alább megszabott mértékig le kell szerelni.

103. Cikk. Az általános hadkötelezettséget Magyarországon meg kell szüntetni. A magyar hadsereget a jövőben csak önkéntes belépés alapján lehet felállítani és kiegészíteni.

II. FEJEZET

A magyar hadsereg létszáma és tagozása

104. Cikk. A magyar hadsereg katonai erőinek összessége nem haladhatja meg a 35.000 főt, beleértve a tiszteket és a pótkeretek csapatait is.

A magyar hadsereg egyes alakulatait Magyarország az alábbi korlátozások mellett tetszése szerint

határozhatja meg:

1. a felállított egységek létszámát csak a jelen címhez csatolt IV. Táblázatban megadott legnagyobb és legkisebb számokon belül szabad megállapítani:

2. a tisztek arányszáma, ideértve a törzsek és különleges szolgálatok személyzetét is, a ténylegesen szolgálók összlétszámának huszadrészét, az altiszteké pedig ennek tizenötödrészét ne haladja meg;

3. a géppuskák, ágyúk és tarackok száma ne haladja meg azt a mennyiséget, amelyet a jelen címhez csatolt V. Táblázat a ténylegesen szolgálók összlétszámában minden ezer főre megállapít.

A magyar hadsereget kizárólag a rendnek Magyarország területén való fenntartására és határrendőr-szolgálatra szabad alkalmazni.

105. Cikk. A Magyarország által felállítható törzsek és összes alakulatok legnagyobb létszámát a jelen címhez csatolt Táblázatok tüntetik fel. Ezeket a számokat nem kell pontosan betartani, de túllépni nem szabad.

Csapatvezetésre vagy a háború előkészítésére vonatkozó minden más szervezet tilos.

106. Cikk. Mozgósítást elrendelő vagy mozgósításra vonatkozó minden intézkedés tilos.

Az alakulatokhoz, igazgatási szervekhez és törzsekhez kiegészítő keretek semmi esetre sem tartozhatnak.

Állatok vagy egyéb katonai szállító eszközök igénybevételének előkészítését célzó mindennemű intézkedés tilos.

107. Cikk. A csendőrök, pénzügyőrök, erdőőrök, községi és városi rendőrök vagy egyéb hasonló közegek száma nem haladhatja meg azoknak számát, akik 1913-ban hasonló szolgálatot teljesítettek és akik most Magyarországnak a jelen Szerződésben megállapított határain belül szolgálnak. Mindazonáltal a Szövetséges és Társult Főhatalmak felemelhetik ezt a számot abban az esetben, ha azt a 137. Cikkben említett Ellenőrző Bizottság helyszíni szemle alapján elégtelennek ítélné.

Ezeknek a közegeknek számát a jövőben csak az őket alkalmazó községek vagy városok népességének szaporodása arányában szabad emelni.

Ezeket az alkalmazottakat és közegeket, valamint a vasúti személyzetet, bármilyen katonai gyakorlaton való részvétel céljából összevonni nem szabad.

108. Cikk. Tilos minden olyan csapatalakulat, amely a jelen címhez csatolt Táblázatokban említve nincs. Az engedélyezett 35,000 főnyi létszámon felül netalán fennálló alakulatokat a 102. Cikkben meghatározott határidőn belül fel kell oszlatni.

III. FEJEZET

Hadkiegészítés és katonai kiképzés

109. Cikk. Minden tisztnek hivatásos tisztnek kell lennie. Azoknak a jelenleg szolgáló tiszteknek, akik a hadseregben megmaradnak, kötelezniök kell magukat arra, hogy legalább 40 éves korukig szolgálnak. Azok a jelenleg szolgáló tisztek, akik az új hadseregben szolgálatot nem vállalnak, minden katonai szolgálati kötelezettség alól mentesek; ezeknek semminemű elméleti vagy gyakorlati továbbképzésben résztvenniök nem szabad.

Az újonnan kinevezett tiszteknek kötelezniök kell magukat arra, hogy legalább húsz egymást követő éven át tényleges szolgálatot teljesítenek.

A szolgálatból szolgálati kötelezettségük lejárta előtt bármi okból kilépő tisztek száma a 104. Cikkben meghatározott tiszti összlétszámnak huszadrészét egy évben nem haladhatja meg. Ha ezt az arányt erőhatalom következtében túllépték, a keretekben előállott hiányt nem szabad új kinevezésekkel pótolni.

110. Cikk. Az altisztek és legénységi egyének szolgálati kötelezettségének teljes tartama legalább hatévi szolgálatot magába foglaló tizenkét egymást követő évnél nem lehet kevesebb.

A szolgálatból egészségi, fegyelmi vagy bármi más okból a szolgálati kötelezettség lejárta előtt elbocsátott legénység száma a 104. Cikkben meghatározott összlétszámnak huszadrészét egy évben nem haladhatja meg. Ha ezt az arányt erőhatalom következtében túllépték, az ebből eredő hiányt új felvételekkel pótolni nem szabad.

IV. FEJEZET

Katonai iskolák, tanintézetek, társulatok és egyesületek

111. Cikk. A katonai iskolák tanfolyamainak látogatására bocsátott növendékek száma szigorúan arányban álljon a tisztikarban beállott üresedésekkel. A növendékeket és a kereteket a 104. Cikkben megszabott létszámba bele kell számítani.

Ennek folytán a fenti szükségletet meghaladó iskolákat meg kell szüntetni.

112. Cikk. A 111. Cikkben nem említett tanintézetek, valamint a sport- és egyéb egyesületek katonai kérdésekkel nem foglalkozhatnak.

V. FEJEZET

Fegyverzet, lőszer és hadianyag

113. Cikk. A jelen szerződés életbelépését követő három hónap elteltével a magyar hadsereg fegyverzete nem haladhatja meg a jelen címhez csatolt V. Táblázatban 1000 főre megállapított mennyiséget.

A létszámhoz viszonyított fölöslegek kizárólag a netalán szükségessé válható pótlások céljára szolgálhatnak.

114. Cikk. A magyar hadsereg rendelkezésére álló lőszerkészlet nem haladhatja meg a jelen címhez csatolt V. Táblázatban megállapított mennyiséget.

A jelen Szerződés életbelépését követő három hónapon belül a Magyar Kormány a jelenleg meglevő fegyver- és lőszerfölösleget a Szövetséges és Társult Főhatalmak által közlendő helyeken letétbe fogja helyezni.

Más lőszerkészletet, lőszerraktárt vagy lőszertartalékot létesíteni nem szabad.

115. Cikk. Fegyvert, lőszert és bármilyen hadianyagot csak egy gyárban szabad előállítani. Ennek a gyárnak az Állam igazgatása alatt és tulajdonában kell állnia, s termelését szigorúan arra a mértékre kell korlátozni, amely a 104., 107., 113. és 114. Cikkekben meghatározott létszámok és fegyverzet számára szükséges. Mindazonáltal a Szövetséges és Társult Főhatalmak felhatalmazást adhatnak arra, hogy a részükről megfelelőnek talált határidő alatt a fentebb jelzett gyártásokat a 137. Cikkben említett Ellenőrző Bizottságtól kijelölt egy vagy több más gyárban is végeztessék.

Vadászfegyvert oly fenntartással szabad előállítani, hogy Magyarországon gyártott golyós vadászfegyvernek ne legyen olyan kalibere, mint bármelyik európai hadseregben használt hadifegyvernek.

A jelen Szerződés életbelépését követő három hónapon belül fegyver, lőszer és minden más hadianyag előállítására, kikészítésére, beraktározására vagy tanulmányozására szolgáló minden más telepet meg kell szüntetni, vagy tisztán kereskedelmi célra kell átalakítani.

Ugyanezen az időn belül minden fegyvertárat, azoknak kivételével, amelyek a megengedett lőszerkészletek raktáraul szolgálnak, hasonlóképen meg kell szüntetni és személyzetüket el kell bocsátani.

116. Cikk. A gyártelepnek és fegyvertáraknak a megengedett termelés szükségleteit meghaladó gépberendezését a 137. cikben meghatározott Szövetségközi Katonai Ellenőrző Bizottság rendelkezéseinek megfelelően használaton kívül kell helyezni vagy tisztán kereskedelmi célra kell átalakítani.

117. Cikk. A jelen Szerződés életbelépését követő három hónapon belül Magyarországon található és a megengedett mennyiséget meghaladó minden fegyvert, lőszert és hadianyagot, ideértve a repülő-elhárítás mindennemű eszközét, tekintet nélkül származására, ki kell szolgáltatni a Szövetséges és Társult Főhatalmaknak.

Az átadást a magyar államterületnek az említett Hatalmak által meghatározandó pontjain kell foganatosítani; ezek a Hatalmak düntenek ennek az anyagnak hovafordításáról is.

118. Cikk. Mindennemű fegyvernek, lőszernek és hadianyagnak behozata Magyarországba kifejezetten tilos. Hasonlóképen tilos bárminő fegyvernek, lőszernek és hadianyagnak külföld részére való gyártása és kivitele.

119. Cikk. Minthogy lángvetőket, fojtó, mérgező vagy hasonló gázokat, valamint ezekkel rokon folyadékokat, anyagokat és eljárásokat használni nem szabad, azoknak előállítása Magyarországon és behozatala Magyarországba szigorúan tilos.

Ugyanez áll azokra az anyagokra is, amelyek az említett termékek vagy eljárások előállítására, megóvására vagy felhasználására vannak rendelve.

Hasonlóképen tilos páncélos járműveket, tankokat vagy hadicélokra felhasználható más hasonló gépeket Magyarországon gyártani és Magyarországba behozni.

I. Táblázat

A gyaloghadosztály szervezete és legnagyobb létszáma

Egységek	A legnagyobb létszám egységenkint	
	Tisztek	Legénység
A gyaloghadosztály törzse	25	70
A hadosztálygyalogság törzse	5	50
A hadosztálytüzérség törzse	4	30
3 gyalogezred (egyenkint 65 tisztből és 2,000 emberből álló létszámmal) (1.)	195	6,000
1 lovasszázad	6	160
1 aknavető-zászlóalj (3 század)	14	500
1 utászzászlóalj (2.)	14	500
1 tábori tüzérezred (3.)	80	1,200
1 kerékpáros zászlóalj (3 század)	18	450
1 összekötő különítmény (4.)	11	330
Hadosztályegészségügyi intézet	28	550
Lőszeroszlopok és vonatok	14	910
A gyaloghadosztály összlétszáma	414	10,780

1. Mindegyik ezred 3 gyalogzászlóaljból, mindegyik zászlóalj 3 gyalog- és 1 géppuskásszázadból áll.

2. Mindegyik zászlóalj 1 törzsből, 2 utászszázadból, 1 hidászszakaszból s egy fényszórószakaszból áll.

3. Mindegyik ezred áll 1 törzsből, 3 tábori vagy hegyi tüzércsoportból, összesen 8, egyenkint 4 tábori vagy hegyi ágyúból vagy tarackból álló üteggel.

4. Ez a különítmény 1 távbeszélő- és távíróosztagból, 1 lehallgató-szakaszból és póstagalamb-szakaszból áll.

II. Táblázat

A lovashadosztály szervezete és legnagyobb létszáma

Egységek	Az egységek legnagyobb száma egy hadosztályban	A legnagyobb létszám egységenkint	
		Tisztek	Legénység
A lovashadosztály törzse	1	15	50
A lovasezred (1.)	6	30	720
A tábori tüzérosztály (3 üteg)	1	30	430
Az autó-géppuskás- és autó-ágyúsosztag (2.)	1	4	80
Különböző szolgálatok	1	30	500
A hat ezredből lovashadosztály létszáma	259	5,380	

1. Minden ezred 4 századból áll.

2. Mindegyik osztag áll 9, egyenkint 1 ágyúval, 1 géppuskával és 1 pótgéppuskával ellátott páncélkocsiból, 4 összekötőkocsiból, 2 kis élelmezési kocsiból, 7 teherautóból (ezekből egy műhelyautó) és 4 motorkerékpárból.

Jegyzet: A nagy lovas csapattesteknek különböző számú ezredeik lehetnek és a fenti létszámok határain belül önálló dandárokból is állhatnak.

III. Táblázat

A vegyes dandár szervezete és legnagyobb létszáma

Egységek	A legnagyobb létszám egységenkint	
	Tisztek	Legénység
Dandártörzs	10	50
2 gyalogezred 1.	130	4,000
1 kerékpáros zászlóalj 3 századdal	18	450
1 lovasszázad	5	100
1 három ütegből álló tábori vagy hegyi tüzérosztály	20	400
1 aknavető-század	5	150
Különböző szolgálatok	10	200
A vegyes dandár összlétszáma	198	5,350

1. Mindegyik ezred 3 gyalogzászlóaljból, mindegyik zászlóalj 3 gyalog- és 1 géppuskásszázadból áll.

IV. Táblázat

Az egységek legkisebb létszáma, tekintet nélkül a hadsereg szervezetére

(Hadosztályok, vegyes dandárok stb.)

Egységek	Legnagyobb létszám (pro memoria)		Legkisebb létszám	
	Tisztek	Legénység	Tisztek	Legénység
Gyaloghadosztály	414	10,780	300	8,000
Lovashadosztály	259	5,380	180	3,650
Vegyes dandár	198	5,350	140	4,250
Gyalogezred	65	2,000	52	1,600
Gyalogzászlóalj	16	650	12	500
Gyalog- vagy géppuskás-század	3	160	2	120
Kerékpárosztag	18	450	12	300
Lovasezred	30	720	20	450
Lovasszázad	6	160	3	100
Tüzérezred	80	1,200	60	1,000
Tábori tüzérüteg	4	150	2	120
Aknavető-század	3	150	2	100
Utászzászlóalj	14	500	8	300
Hegyi tüzérüteg	5	230	3	200

V. Táblázat

A fegyverzet és lőszer engedélyezett legnagyobb mennyisége

Anyag	1000 főre eső mennyiség	Egy fegyverre (puskák, ágyúk stb.) eső lőszermennyiség
Puska vagy karabély (1)	1.150	500 lövés
Nehéz vagy könnyű géppuska	15	10,000 lövés
Könnyü aknavető	2	1,000 lövés
Középnagyságú aknavető	2	500 lövés
Tábori vagy hegyi ágyú, vagy tarack	3	1,000 lövés

1. Önműködő puskát vagy karabélyt könnyű géppuskának kell tekinteni.
Jegyzet: Nehéz, vagyis 105 milliméternél nagyobb kaliberű löveg használata nincs megengedve.

II. CÍM

Hadihajózási rendelkezések

120. Cikk. A jelen Szerződés életbelépésének időpontjával az összes osztrák-magyar hadihajók - beleértve a tengeralattjárókat is - a Szövetséges és Társult Főhatalmak részére végérvényesen kiszolgáltatottaknak jelentetnek ki.

A dunai flottillákhoz tartozó minden monitort, torpedóhajót és felfegyverzett vízi járóművet ki kell szolgáltatni a Szövetséges és Társult Főhatalmaknak.

Magyarországnak mindamellett jogában áll, hogy a dunai folyamrendőri szolgálat céljaira a jelen Szerződés 138. Cikkében meghatározott Bizottságtól kiválasztandó három felderítő naszádot tartson. A Szövetséges és Társult Főhatalmak felemelhetik ezt a számot abban az esetben, ha azt az említett Bizottság helyszíni szemle alapján elégtelennek ítélné.

121. Cikk. Az alább felsorolt osztrák-magyar segédcirkálókat és segédjáróműveket le kell szerelni és kereskedelmi hajók gyanánt kell kezelni:

Bosnia, Gablonz, Carolina, Lussin, Teodo, Nixe, Gigant, Dalmat, Persia, Prinz Hohenlohe, Gastein, Hélouan, Graf Wurmbrand, Pelikan, Herkules, Pola, Naiade, Africa, Tirol, Argentina, Pluto, President Wilson (ezelőtt Kaiser Franz Joseph), Trieste, Baron Bruck, Elisabeth, Metcovich, Baron Call, Gaea, Cyclop, Vesta, Nymphe, Buffel.

122. Cikk. A Magyarországhoz tartozó, vagy megelőzően az Osztrák-Magyar Monarchiához tartozott kikötőkben jelenleg építés alatt álló hadihajókat - ideértve a tengeralattjárókat is - le kell bontani.

Ezeknek a hajóknak lebontási munkálatait a jelen Szerződés életbelépése után, mihelyt lehetséges lesz, azonnal meg kell kezdeni.

Mindazonáltal a porto-re-i hajógyárban építés alatt állóknak jelzett aknarakó hajók fenntarthatók, ha a Hadihajózási Szövetségközi Ellenőrző Bizottság és a Jóvátételi Bizottság gazdasági szempontból úgy találnák, hogy azoknak kereskedelmi célokra való felhasználása kívánatos. Ebben az esetben az említett hajókat át kell adni a Jóvátételi Bizottságnak, amely értéküket meghatározza és amennyiben helye van, jóvátétel címén, egészben vagy részben, Magyarország vagy Ausztria javára írja.

123. Cikk. Bárminemű - vizen vagy tenger alatt járó - osztrák-magyar hadihajó lebontásából származó összes tárgyakat, gépeket és mindennemű anyagokat kizárólag csakis ipari vagy kereskedelmi célra szabad felhasználni.

Azokat a külföldnek eladni vagy átengedni nem szabad.

124. Cikk. Tengeralattjáró hajót Magyarországon építeni vagy megszerezni még kereskedelmi célra sem szabad.

125. Cikk. Minden fegyver, lőszer és hadihajózási anyag, ideértve az aknákat és torpedókat is, amely az 1918. évi november hó 3-án kelt fegyverszüneti szerződés aláírásakor Ausztria-Magyarország tulajdonában volt, a Szövetséges és Társult Főhatalmak részére végérvényesen kiszolgáltatottnak mondatik ki.

126. Cikk. Magyarország a megelőző cikkekben említett tárgyak kiszolgáltatásáért (120. és 125. Cikkek), leszereléséért (121. Cikk), lebontásáért (122. Cikk), nemkülönben kezelési (121. Cikk) vagy felhasználási (123. Cikk) módjáért csak annyiban felelős, amennyiben a saját területén levő tárgyakról van szó.

127. Cikk. A jelen Szerződés életbelépését követő három hónapon át a budapesti magyar nagyáramú drótnélküli táviróállomást a Szövetséges és Társult Főhatalmak hozzájárulása nélkül, a Magyarországot, vagy a háború folyamán Ausztria-Magyarországgal szövetségben állott bármely más Államot érintő hadihajózási, katonai vagy politikai természetű közlések továbbítására felhasználni nem szabad. Ez az állomás kereskedelmi táviratokat továbbíthat, de csak az említett Hatalmak ellenőrzése mellett, amelyek a használandó hullámhosszat meg fogják állapítani.

Ugyanezen határidőn belül Magyarország nagyáramú drótnélküli táviróállomásokat sem saját területén, sem pedig Ausztria, Németország, Bulgária vagy Törökország területén nem építhet.

III. CÍM

A katonai és haditengerészeti léghajózásra vonatkozó rendelkezések

128. Cikk. Magyarország haderejének katonai vagy hadihajózási repülőszolgálata nem lehet.

Kormányozható léghajót megtartania nem szabad.

129. Cikk. A jelen Szerződés életbelépésétől számítandó két hónapi határidőn belül a Magyarország szárazföldi és tengeri haderejének állományába jelenleg tartozó léghajózási személyzetet le kell szerelni.

130. Cikk. A Szövetséges és Társult Hatalmak csapatainak Magyarország területéről való teljes kivonulásáig a Szövetséges és Társult Hatalmak légi járóműveinek Magyarországon szabad közlekedési, átkelési és leszállási joguk van.

131. Cikk. A jelen Szerződés életbelépését követő hat hónapon át Magyarország egész területén tilos a légi járóművek, légi járóműrészek, légi járómű-motorok és légi járómű-motorrészek gyártása, behozatala és kivitele.

132. Cikk. A jelen Szerződés életbelépése után Magyarország saját költségén az összes katonai és haditengerészeti léghajózási anyagot a Szövetséges és Társult Főhatalmaknak kiszolgáltatni köteles.

Az átadásnak az említett Hatalmak Kormányaitól megjelölendő helyeken kell történnie és három hónap alatt be kell fejeződnie.

Ezek közé az anyagok közé kell érteni különösen a hadviselés céljait szolgáló vagy szolgált, avagy arra rendelt anyagokat, úgymint:

Teljes repülőgépeket és vízi repülőgépeket, ideértve a gyártás, javítás és szerelés alatt állókat is.

A repülésre kész állapotban levő, valamint a gyártás, javítás és szerelés alatt álló kormányozható léghajókat.

A hidrogéngyártásra szolgáló készülékeket.

A kormányozható léghajók csarnokait, s e légi járóművek céljaira szolgáló mindennemű befogadó helyet.

A kormányozható léghajókat kiszolgáltatásukig Magyarország költségén hidrogénnal töltve kell tartani; a hidrogén előállítására szolgáló készülékek, valamint a kormányozható léghajó befogadó helyei az említett Hatalmak belátásához képest a kormányozható léghajók kiszolgáltatásáig Magyarországnak meghagyhatók.

A légi járómű-motorokat.

A cellákat.

A fegyverzetet (ágyút, gépágyút, géppuskát, bombavetőt, torpedóirányítócsövet, szinkronizációs készüléket, célzó-készüléket).

A lőszert (töltényt, ágyúlövedéket, töltött bombát, bombatestet, robbanóanyag-készletet s azok előállítására szolgáló anyagokat).

A hajózási műszereket.

A léghajózásban használatos dróttalan távíró-, fényképező és mozgófényképfelvevő készülékeket.

A megelőző kategóriák bármelyikéhez tartozó alkatrészeket.

A fent felsorolt anyagot az említett Kormányok külön felhatalmazása nélkül egyik helyről a másikra vinni nem szabad.

IV. CÍM

Szövetségközi Ellenőrző Bizottságok

133. Cikk. A jelen Szerződésben foglalt összes olyan katonai, hadihajózási és léghajózási rendelkezéseket, amelyeknek végrehajtására bizonyos határidő van megszabva, Magyarország a Szövetséges és Társult Főhatalmak által erre a célra külön kinevezett Szövetségközi Bizottságok ellenőrzése alatt köteles végrehajtani.

Az említett Bizottságok a Magyar Kormánynál a Szövetséges és Társult Főhatalmakat a katonai, hadihajózási és léghajózási rendelkezések végrehajtására vonatkozó minden ügyben képviselik. Ezek fogják a magyar hatóságokkal tudatni mindazokat a határozatokat, amelyeknek meghozatalát a Szövetséges és Társult Főhatalmak maguknak fenntartották, vagy amelyeket az említett rendelkezéseknek végrehajtása szükségessé tehet.

134. Cikk. A Szövetségközi Ellenőrző Bizottságok hivatalaikat Budapesten állíthatják fel, a jogukban áll, hogy valahányszor csak célszerűnek tartják, a magyar államterület bármely pontjára kiszállhassanak, oda albizottságokat küldhessenek, vagy az odautazással egy vagy több tagjukat megbízhassák.

135. Cikk. A Magyar Kormány köteles a Szövetségközi Ellenőrző Bizottságoknak mindazokat a felvilágosításokat és okiratokat rendelkezésre bocsátani, amelyeket ezek feladatuk betöltéséhez szükségeseknek ítélnek, köteles továbbá ezeket személyzettel és anyagi eszközökkel oly mértékben ellátni, amilyen mértékben erre a fentemlített Bizottságoknak a katonai, hadihajózási és léghajózási rendelkezések teljes végrehajtásának biztosítása céljából szükségük lehet.

A Magyar Kormány minden Szövetségközi Ellenőrző Bizottság mellé szakértő meghatalmazottat köteles kijelölni, akinek feladata, hogy a Bizottságtól átvegye a Magyar Kormányhoz intézett esetleges közléseket és hogy a Bizottság részére az összes kívánt fölvilágosításokat és okiratokat átszolgáltassa vagy beszerezze.

136. Cikk. Az Ellenőrző Bizottságok eltartását és költségeit, valamint a működésük által okozott kiadásokat Magyarország viseli.

137. Cikk. A Katonai Szövetségközi Ellenőrző Bizottság feladata különösen az, hogy a Magyar

Kormánytól a lőszerkészletek és raktárak elhelyezésére, valamint a fegyver-, lőszer- és hadianyagműhelyek vagy gyárak elhelyezésére és működésére vonatkozó közléseket átvegye.

Ez a Bizottság veszi át a kiszolgáltatott fegyvert, lőszert, hadianyagot, a hadiipar céljait szolgáló szerszámokat, meghatározza az átadás helyét, felügyel a jelen Szerződés által megszabott lerombolásokra, használaton kívül való helyezésekre vagy átalakításokra.

138. Cikk. A Hadihajózási Szövetségközi Ellenőrző Bizottság feladata különösen az, hogy kiszálljon a hajógyárakba és ellenőrizze az illető hajógyárban építés alatt levő hajók lebontását, átvegye a kiszolgáltatott fegyvert, lőszert és hadihajózási anyagot és ellenőrizze a megszabott lerombolásokat és lebontásokat.

A Magyar Kormány köteles a Hadihajózási Szövetségközi Ellenőrző Bizottságnak mindazokat a felvilágosításokat és okiratokat rendelkezésére bocsátani, amelyeket az a hadihajózásra vonatkozó rendelkezések teljes végrehajtásának biztosítására szükségesnek ítél, jelesül a hadihajók tervrajzát, fegyverzetük összetételét, az ágyúknak, lőszernek, torpedóknak, aknáknak, robbanóanyagoknak, drótnélküli távírókészülékeknek s általában mindannak, ami a hadihajózási anyagra vonatkozik, jellegzetes adatait és mintáit, nemkülönben az összes idevágó törvényhozási, közigazgatási vagy szolgálati szabályzati okmányokat.

139. Cikk. A Léghajózási Szövetségközi Ellenőrző Bizottság feladata különösen az, hogy a jelenleg a Magyar Kormány birtokában levő léghajózási anyagot összeírja, a repülőgépműhelyeket, léghajóműhelyeket és légi járóműmotorműhelyeket, valamint a légi járóművek céljaira felhasználható fegyver-, lőszer- és robbanó-anyaggyárakat megszemlélje, a magyar államterületen levő összes repülőtelepeket, léghajócsarnokokat, leszállóhelyeket, telepeket és raktárokat bejárja és amennyiben ennek helye van, az anyag elszállítását és átvételét intézze.

A Magyar Kormány köteles a Léghajózási Szövetségközi Ellenőrző Bizottságnak mindazokat a felvilágosításokat, törvényhozási, közigazgatási és egyéb okiratokat a rendelkezésre bocsátani, amelyeket a Bizottság a léghajózási rendelkezések teljes végrehajtásának biztosítására szükségesnek ítél, jelesül köteles rendelkezésére bocsátani számszerű kimutatást az összes magyar repülőkötelékek szolgálatában álló személyzetről, valamint a meglevő, gyártás alatt álló vagy megrendelt anyagokról és teljes lajstromot a léghajózás számára dolgozó összes üzemekről, azok elhelyezéséről, valamint az összes légi járómű-csarnokokról és leszálóhelyekről.

V. CÍM

Általános rendelkezések

140. Cikk. A jelen Szerződés életbelépésétől számítandó háromhónapi határidőn belül a Magyar Kormánynak az idevágó magyar törvényeket a jelen Szerződésnek ezzel a részével összhangban meg kell változtatnia, s így kell fenntartania.

Ugyanezen határidőn belül a Magyar Kormánynak a jelen rész végrehajtására vonatkozó összes közigazgatási és más intézkedéseket meg kell tennie.

141. Cikk. Az 1918. évi november hó 3-án kötött fegyverszüneti szerződés következő rendelkezései, úgymint: az I. fejezet (Katonai rendelkezések) 2. és cikke, a csatolt jegyzőkönyv I. fejezetének (Katonai rendelkezések) 2., 3. és 6. Cikke, amennyiben a fenti rendelkezésekkel nem ellenkeznek, hatályukban megmaradnak.

142. Cikk. Magyarország kötelezi magát, hogy a jelen Szerződés életbelépésétől kezdve semmiféle idegen országba katonai, hadihajózási vagy léghajózási küldöttségnek megbízást nem ad, oda ilyeneket nem küld, s elutazni nem enged; kötelezi magát ezenfelül, hogy megteszi az alkalmas intézkedéseket annak megakadályozására, hogy magyar állampolgárok államuk területét abból a célból hagyják el, hogy bármely idegen Hatalom hadseregébe, hajóhadába vagy légi szolgálatába belépjenek, vagy a kiképzés előmozdítása céljából oda beosztassanak, vagy általában valamely idegen országban katonai, hadihajózási vagy léghajózási oktatásban közreműködjenek.

A Szövetséges és Társult Hatalmak a maguk részéről megállapodnak abban, hogy a jelen Szerződés életbelépésétől kezdve hadseregükbe, hajóhadukba vagy légi haderejükbe magyar állampolgárt be nem soroznak, oda katonai kiképzés előmozdítása céljából be nem osztanak és általában magyar állampolgárt katonai, hadihajózási vagy léghajózási oktatóként nem alkalmaznak.

Ez a rendelkezés mindazonáltal nem érinti Franciaországnak azt a jogát, hogy az idegen légiót a francia törvények és katonai szabályzatok értelmében egészíthesse ki.

143. Cikk. Magyarország kötelezi magát, hogy mindaddig, amíg a jelen Szerződés hatályban van, aláveti magát minden olyan vizsgálatnak, amelyet a Nemzetek Szövetségének Tanácsa szótöbbséggel szükségesnek ítél.

VI. RÉSZ

Hadifoglyok és sírhelyek

I. CÍM

Hadifoglyok

144. Cikk. A magyar hadifoglyok és polgári internáltak hazaszállítása a jelen Szerződés életbelépése után a lehető legrövidebb időn belül kezdetét veszi és a legnagyobb gyorsasággal fog végbemenni.

145. Cikk. A magyar hadifoglyoknak és polgári internáltaknak a 144. Cikkben meghatározott feltételek mellett leendő hazaszállításáról az egyrészről a Szövetséges és Társult Hatalmak és másrészről a Magyar Kormány képviselőiből alakuló Bizottság gondoskodik.

Minden egyes Szövetséges és Társult Hatalomra nézve egy-egy Albizottság állapítja meg a hadifoglyok hazaszállításának részleteit; ezek az Albizottságok csupán az illető érdekelt Hatalom és a Magyar Kormány képviselőiből alakulnak.

146. Cikk. A magyar hatóságok kötelesek arról gondoskodni, hogy a nekik átadott hadifoglyok és polgári internáltak, az átadás után haladéktalanul otthonukba küldessenek.

Azok a hadifoglyok és polgári internáltak, akiknek a háború előtti lakóhelye a Szövetséges és Társult Hatalmak csapataitól megszállott területen van, a Szövetséges és Társult Hatalmak megszálló csapatai katonai hatóságainak engedélyével és ezek ellenőrzése mellett, lakóhelyükre szintén visszaküldendők.

147. Cikk. A hazaszállítással kapcsolatban az elindulás időpontjától kezdődőleg felmerülő összes költségeket a Magyar Kormány tartozik viselni; a Magyar Kormány köteles továbbá a 145. Cikkben megjelölt Bizottság részéről szükségesnek ítélt szállítóeszközöket, nemkülönben a műszaki személyzetet rendelkezésre bocsátani.

148. Cikk. Azokat a hadifoglyokat és polgári internáltakat, akik a fegyelem ellen elkövetett cselekmény miatt büntetendők volnának, vagy akik emiatt büntetés alatt állanak, arra való tekintet nélkül, hogy büntetésük idejét kitöltötték-e vagy az ellenük indított eljárás befejezést nyert-e vagy sem, haza kell szállítani.

Ez a rendelkezés nem nyer alkalmazást azokra a hadifoglyokra és polgári internáltakra nézve, akik az 1920. évi január 1-je után elkövetett cselekmények miatt volnának büntetendők.

Hazaszállításukig valamennyi hadifogolyra és polgári internáltra nézve a fennálló szabályok maradnak irányadók, kiváltképen a munka és fegyelem tekintetében.

149. Cikk. Azok a hadifoglyok és polgári internáltak, akik nem a fegyelem ellen elkövetett, hanem más cselekmények miatt volnának büntetendők vagy állanak büntetés alatt, továbbra is fogvatarthatók.

150. Cikk. A Magyar Kormány kötelezi magát arra, hogy az összes hazaszállítandó egyéneket megkülönböztetés nélkül területére befogadja.

Azokra a magyar hadifoglyokra vagy állampolgárokra nézve, akik hazaszállításukat nem óhajtják, a hazaszállítást mellőzni lehet; a Szövetséges és Társult Kormányok azonban fenntartják maguknak a jogot, hogy ezeket az egyéneket hazájukba vagy valamely semleges országba szállíthassák, avagy megengedjék nekik, hogy területeiken lakhassanak.

A Magyar Kormány kötelezi magát arra, hogy ezekkel az egyénekkel és hozzátartozóikkal szemben semmiféle kivételes intézkedést nem alkalmaz, őket a fenti okból semminemű megtorlással vagy zaklatással nem sujtja.

151. Cikk. A Szövetséges és Társult Kormányok fenntartják maguknak a jogot, hogy a hatalmukban levő magyar hadifoglyok és állampolgárok hazaszállítását attól tegyék függővé, hogy a Magyar Kormány a Szövetséges és Társult Hatalmaknak azokról a hadifoglyairól és más állampolgárairól, akiket Magyarországon akaratuk ellenére még visszatartatnának, felvilágosítást ad és őket azonnal szabadon bocsátja.

152. Cikk. A Magyar Kormány kötelezi magát:

1. hogy az eltűntek felkutatására alakult bizottságoknak szabad bejárást biztosít, azok részére az összes szükséges szállítási eszközöket rendelkezésére bocsátja, a fogolytáborokba, fogházakba kórházakba és minden egyéb helyiségekbe ezeket a bizottságokat beengedi, valamint mindazokat a köz- és magánokiratokat, amelyek kutatásaiknál felvilágosítást nyujthatnak, rendelkezésükre bocsátja;

2. hogy megbünteti azokat az osztrák hivatalnokokat és magánosokat, akik a Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgárainak jelenlétét netán titokban tartanák, vagy jelenlétét, miután arról tudomást szereztek, nem jelentenék be.

153. Cikk. A Magyar Kormány kötelezi magát, hogy azokat a tárgyakat, értékeket és okiratokat, amelyek a Szövetséges és Társult Hatalmak valamelyik állampolgárának tulajdonában állottak és amelyeket a magyar hatóságok netalán visszatartottak, jelen Szerződés életbelépése után haladéktalanul visszaszolgáltatja.

154. Cikk. A Magas Szerződő Felek kijelentik, hogy lemondanak mindazoknak a költségeknek kölcsönös megtérítéséről, amelyek a hadifoglyoknak saját területükön történt ellátásával kapcsolatban felmerültek.

II. CÍM

Sírhelyek

155. Cikk. A Szövetséges és Társult Kormányok és a Magyar Kormány gondoskodnak arról, hogy a területeiken eltemetett katonák és tengerészek sírhelyei tiszteletben és jókarban tartassanak.

Kötelezik magukat, hogy minden olyan bizottságot, amelyet valamelyik Kormány az eltemetettek személyazonosságának megállapításával, azoknak lajstromozásával, illő síremlékek karbantartásával vagy felállításával bízott meg, elismernek és az ilyen bizottságot feladata kivitelében támogatják.

Megegyeznek azonkívül arra nézve is, hogy a belföldi törvényekben foglalt rendelkezéseknek és a közegészség követelményeinek korlátai között, kölcsönösen minden eszközzel megkönnyítik katonáik és tengerészeik földi maradványainak hazaszállítására irányuló kérelmek teljesítését.

156. Cikk. A különböző hadviselt Államok fogságban elhunyt hadifoglyainak, polgári internáltjainak és egyéb állampolgárainak sírhelyei a jelen Szerződés 155. Cikkének rendelkezései értelmében megfelelően jókarban tartandók.

Ezenkívül egyrészről a Szövetséges és Társult Kormányok, másrészről a Magyar Kormány kötelezi magukat arra, hogy kölcsönösen egymás rendelkezésére bocsátják:

1. az elhaltak teljes névjegyzékét a személyazonosságuk megállapításához szükséges összes adatokkal együtt;
2. a személyazonosság megállapítása nélkül eltemetett összes halottak számára és sírhelyeik hollétére vonatkozó minden felvilágosítást.

VII. RÉSZ

Büntető rendelkezések

157. Cikk. A Magyar Kormány elismeri a Szövetséges és Társult Hatalmaknak azt a jogát, hogy katonai bíróságaik elé állíthassák mindazokat a személyeket, akiket a háború törvényeivel és szokásaival ellenkező cselekmények elkövetésével vádolnak. A bűnösöknek talált személyekre a törvényekben előírt büntetések nyernek alkalmazást. Ezt a rendelkezést Magyarországnak vagy szövetségeseinek bíróságai előtt netalán folyamatba tett eljárásra vagy felelősségrevonásra való tekintet nélkül alkalmazni fogják.

A Magyar Kormány köteles a Szövetséges és Társult Hatalmaknak vagy közülök annak, amely őt eziránt megkeresi, kiszolgáltatni a háború törvényeivel és szokásaival ellenkező cselekmények elkövetésével vádolt minden személyt, akár névszerint nevezik meg őket, akár pedig azt a rangfokozatot, tisztséget vagy hatáskört jelölik meg, amelyben a magyar hatóságok az illető személyeket alkalmazták.

158. Cikk. Azokat, akik a Szövetséges és Társult Hatalmak közül csupán egynek állampolgárai ellen követtek el büntetendő cselekményt, ennek a Hatalomnak katonai bíróságai elé fogják állítani.

Azokat, akik több Szövetséges és Társult Hatalom állampolgárai ellen követtek el büntetendő cselekményt, az érdekelt Hatalmak katonai bíróságainak tagjaiból elé fogják állítani.

Minden esetben meg lesz a vádlottnak joga arra, hogy védőjét maga jelölje ki.

159. Cikk. A Magyar Kormány kötelezi magát, hogy ki fogja szolgáltatni mindazokat az okmányokat és adatokat, bármily természetűek is legyenek azok, amelyeknek előterjesztése a vádbeli cselekmények teljes kiderítése, a bűnösök kinyomozása és a felelősség fokának pontos megállapítása céljából szükségesnek fog mutatkozni.

160. Cikk. A 157-159. Cikkek rendelkezései alkalmazást nyernek azoknak az Államoknak Kormányaira nézve is, amely Államokhoz a volt Osztrák-Magyar Monarchiához tartozó területeket csatoltak, azokra a személyekre vonatkozólag, akiket a háború törvényeivel és szokásaival ellenkező cselekmények elkövetésével vádolnak, s akik az említett Államok területein tartózkodnak vagy ezeknek az Államoknak rendelkezése alatt állanak.

Ha az illető személyek az említett Államok valamelyikének állampolgárságát már megszerezték, ennek az Államnak Kormánya kötelezi magát, hogy felelősségre vonásuk és megbüntetésük biztosítása végett az érdekelt Hatalom megkeresésére és azzal egyetértőleg, minden szükséges intézkedést meg fog tenni.

VIII. RÉSZ

Jóvátétel

I. CÍM

Általános rendelkezések

161. Cikk. A Szövetséges és Társult Kormányok kijelentik és Magyarország elismeri, hogy Magyarország és szövetségesei, mint e veszteségek és károk okozói, felelősek mindazokért a veszteségekért és károkért, amelyeket a Szövetséges és Társult Kormányok, valamint polgáraik az Ausztria-Magyarország és szövetségesei támadása folytán rájuk kényszerített háború következményeképen elszenvedtek.

162. Cikk. A Szövetséges és Társult Kormányok elismerik, hogy Magyarország jövedelemforrásai, tekintettel e jövedelemforrásoknak a jelen Szerződés egyéb rendelkezéseiből folyó állandó jellegű csökkenésére, nem elegendők arra, hogy e veszteségek és károk teljes jóvátételét biztosítsák.

A Szövetséges és Társult Kormányok mégis megkövetelik és Magyarország kötelezi magát, hogy az alább megszabott módozatok szerint jóváteszi mindazokat a károkat, amelyeket a Szövetséges és Társult Hatalmak polgári lakosságában és javaiban szárazföldi, tengeri és légi támadása okozott az alatt az idő alatt, amíg a Szövetséges és Társult Hatalmak bármelyike háborút viselt Magyarországgal, valamint általában az idecsatolt I. Függelékben meghatározott károkat.

163. Cikk. Azoknak a károknak összegét, amelyeknek jóvátételére Magyarország köteles, szövetségközi bizottság állapítja meg, amelynek "Jóvátételi Bizottság" lesz a neve s amelynek szervezetét és hatáskörét a jelen Szerződés, nevezetesen az e címhez tartozó II-V. Függelék határozzák meg. Ez a Bizottság, a jelen Szerződésből folyó eltérésektől eltekintve, azonos a Németországgal kötött Szerződés 233. Cikkében meghatározott bizottsággal; a Bizottság a jelen Szerződés alkalmazásából eredő különleges kérdések számára külön Osztályt alakít; ennek az Osztálynak csupán tanácsadó hatásköre lesz, kivéve azokat az eseteket, amelyekben a Jóvátételi Bizottság ruház reá megfelelő hatáskört.

A Jóvátételi Bizottság a követeléseket felülvizsgálja és méltányos módon alkalmat nyújt a Magyar Kormánynak arra, hogy meghallgassák.

A Bizottság egyúttal fizetési tervezetet készít, amely megállapítja, hogy Magyarország 1921. évi május hó 1-től kezdődő harminc éven át, mely határidőkben és milyen módozatokkal tartozik a jóvátételi tartozásnak azt a részét törleszteni, amelyet reá ki fognak vetni, miután a Bizottság már megállapította volt azt, hogy Németország képes-e az ellene és szövetségesei ellen támasztott és a Bizottság által felülvizsgált követelések teljes összegének fennmaradó részét megfizetni. Abban az esetben pedig, ha Magyarország ezalatt az idő alatt tartozásának törlesztésével hátralékban maradna, minden kiegyenlítetlen részösszeg fizetése a Bizottság tetszése szerint későbbi évekre elhalasztható vagy olyan módon kezelhető, aminőt a Szövetséges és Társult Kormányok a jelen Szerződés jelen részében megszabott lejárásnak megfelelően meg fognak állapítani.

164. Cikk. A Jóvátételi Bizottság 1921. évi május hó 1-től kezdve időnkint köteles megvizsgálni Magyarország jövedelmi forrásait és teljesítőképességét és miután méltányos módon alkalmat nyujtott Magyarország képviselőinek meghallgattatására, ez alapon a 163. Cikkhez képest belátása szerint a határidőket kitolhatja s a megállapított fizetési feltételeket megváltoztathatja; nem engedheti el azonban a tartozásnak semmilyen részét sem a Bizottságban képviselt Kormányoknak erre vonatkozó külön meghatalmazása nélkül.

165. Cikk. Magyarország 1920-ban és az 1921. év első négy hónapjában oly részletekben és olyan módon (aranyban, árúkban, hajókban, értékpapirokban vagy más módon), amint azt a Jóvátételi Bizottság megállapítja, a fentemlített követelésekre méltányos részfizetést teljesít, amelynek nagyságát a Jóvátételi Bizottság állapítja meg; ezt az összeget elsősorban a megszálló hadseregnél, az 1918. évi november hó 3.-i fegyverszünet után felmerült s a 181. Cikkben tárgyalt költségeknek fizetésére kell fordítani; annyi élelmiszer és nyersanyag, amennyi a Szövetséges és Társult Főhatalmak Kormányainak megítélése szerint szükséges ahhoz, hogy Magyarország képes legyen jóvátételi kötelezettségének teljesítésére, szintén fizethető a nevezett Kormányok jóváhagyásával az említett összegből. A fennmaradó összeg Magyarország jóvátételi tartozásából levonandó. Magyarország azonfelül letétbe helyezni a II. Függelék 12. §-a *c)* pontjának

intézkedése értelmében az ott említett kötelezőjegyeket.

166. Cikk. Magyarország beleegyezik abba is, hogy gazdasági erőforrásai közvetlenül felhasználtassanak jóvátételre, úgy, amint ezt a kereskedelmi hajózásra, a természetbeni újjáépítésre és a nyersanyagokra vonatkozólag a III., IV. és V. Függelékek részletezik; természetesen azt az értéket, amelyet az átruházott javak és ezeknek a javaknak a Függelékek szerint megvalósult felhasználása, az ott meghatározott megállapítás szerint képviselnek, Magyarország javára kell írni és azt az előző cikkekben megszabott tartozásból le kell vonni.

167. Cikk. A folytatólagos fizetéseket, ideértve az előző cikkekben tárgyaltakat is, amelyeket Magyarország a jóvátételi követelések kielégítésére teljesít, a Szövetséges és Társult Kormányok egymás közt a méltányosság és mindegyikük jogai alapján előre megállapított arány szerint osztják fel.

A felosztásnál a 173. Cikkben és a III., IV. és V. Függelékben megállapított jóváírások értéke oly módon számít, mint az ugyanabban az évben teljesített fizetéseké.

168. Cikk. A fentebb megállapított fizetéseken felül Magyarország a Jóvátételi Bizottság részéről megállapított eljárás szerint visszaszolgáltatja mindazt a készpénzt, valamint visszaszolgáltatja mindazokat az állatokat, különféle tárgyakat és értékpapírokat, amelyeket elvett, lefoglalt vagy zár alá vett, amennyiben az azonosság megállapítása akár Magyarországnak, akár szövetségeseinek területén, akár azokon a területeken, amelyek a jelen Szerződés teljes végrehajtásáig Magyarországnak vagy szövetségeseinek birtokában maradnak, lehetséges lesz.

169. Cikk. A Magyar Kormány kötelezi magát, hogy a 168. Cikkben megszabott visszaszolgáltatásokat és a 163., 164., 165. és 166. Cikkekben megszabott fizetéseket és szolgáltatásokat azonnal teljesíti.

170. Cikk. A Magyar Kormány elismeri a 163. Cikkben meghatározott Bizottságot abban az alakjában, amint azt a Szövetséges és Társult Kormányok a II. Függelék értelmében megszervezik; visszavonhatatlanul elismeri, hogy a Bizottságot a jelen Szerződésben reáruházott jogosítványok élvezete és hatáskörök gyakorlása megilleti.

A Magyar Kormány meg fog adni a Bizottságnak minden olyan felvilágosítást, amelyre annak Magyarország és állampolgárai pénzügyi helyzetét, pénzügyi műveleteit, javait, termelőképességét, készleteit, nyersanyagtermelését és ipari termelését illetőleg szüksége van, továbbá felvilágosítást ad az 1914-1920. évi háborúnak azokra a hadműveleteire vonatkozólag, amelyeknek ismeretét a Bizottság szükségesnek fogja tartani.

A Magyar Kormány a Bizottság tagjainak és igazolt meghatalmazottjainak mindazokat a jogokat és mentességeket megadja, amelyeket barátságos Államok szabályszerűen meghatalmazott diplomáciai képviselői Magyarországon élveznek.

Magyarország beleegyezik továbbá abba, hogy a Bizottságnak és esetleg alkalmazott személyzetének fizetését és költségeit ő fizeti.

171. Cikk. Magyarország kötelezi magát, hogy mindazokat a törvényeket, szabályzatokat és rendeleteket, amelyek a jelen rendelkezések teljes végrehajtásának biztosítására szükségesek, megalkotja, hatályban tartja és kihirdeti.

172. Cikk. A jelen Szerződés jelen részének rendelkezései nem érintik a jelen Szerződés X. része (Gazdasági rendelkezések) III. és IV. címének rendelkezéseit.

173. Cikk. Magyarország javára írandók jóvátételi kötelezettségek címén a következő tételek:

a) a jelen Szerződés X. részének (Gazdasági rendelkezések) III. és IV. címe alapján Magyarország javára megállapított végleges fizetési egyenleg;

b) mindazok az összegek, amelyek Magyarországot a IX. részben (Pénzügyi rendelkezések) és a XII. részben (Kikötők, víziutak és vasutak) megszabott jogátruházások folytán megilletik;

c) mindazok az összegek, amelyeknek Magyarország javára való írását a Jóvátételi Bizottság elrendeli, vagyontárgyaknak, jogoknak, engedélyeknek (koncesszióknak) és egyéb érdekeknek a jelen Szerződésben megszabott bármely más átruházása alapján.

Semmi esetre sem írhatók azonban Magyarország javára a 168. Cikk értelmében foganatosított visszaszolgáltatások.

174. Cikk. A magyar tengeralatti kábel átengedését, amelyet a jelen Szerződésben külön rendelkezés nem tárgyal, az idemellékelt VI. Függelék szabályozza.

I. Függelék

Magyarországtól, a fenti 162. Cikknek megfelelően az alábbi csoportokba tartozó károk teljes összegére nézve követelhető kártérítés:

1. oly károk, amelyeket polgári egyének személyében vagy életében és az említett polgári egyének tartásra jogosult hátramaradottainak bármilynemű háborús cselekménnyel bárhol is okoztak, ideértve a bombázásokat és a más szárazföldi, tengeri vagy légi támadásokat, úgyszintén ezeknek, nemkülönben mindkét

hadviselőcsoport összes hadműveleteinek mindennemű közvetlen következményeit;

2. oly károk, amelyeket Magyarország vagy szövetségesei polgári személyeknek és tartásra jogosult hátramaradottainak kegyetlenkedéssel, erőszakoskodással vagy rossz bánásmóddal (ideértve az élet vagy az egészség ellen letartóztatás, elszállítás, internálás vagy kiürítés, tengeren való elhagyás avagy kényszermunka útján elkövetett támadásokat) bárhol okoztak;

3. oly károk, amelyeket Magyarország vagy szövetségesei saját vagy megszállott, vagy harcban elfoglalt területen polgári személyeknek és tartásra jogosult hátramaradottaiknak az egészség, a munkaképesség vagy a becsület ellen irányuló cselekményekkel okoztak;

4. hadifoglyoknak bárminemű rossz bánásmóddal okozott károk;

5. mint a Szövetséges és Társult Hatalmaknak okozott károk jönnek tekintetbe az összes nyugdíjak és hasonló természetű ellátások a háború katonai (szárazföldi, tengeri vagy légi haderőkhöz tartozó) áldozatai, megcsonkítottak, sebesültek, betegek vagy rokkantak, valamint oly személyek számára, akiket ezek az áldozatok eltartottak; a Szövetséges és Társult Kormányokkal szemben fennálló ezt a tartozást mindegyik fentnevezett Kormány részére az említett nyugdíjak és ellátások tőkésített értékében és pedig a jelen Szerződés életbelépésének időpontjára és a Franciaországban 1919. évi május hó 1-én érvényben volt díjszabások alapján kell kiszámítani;

6. annak a segélynek költségei, amelyben a Szövetséges és Társult Hatalmak Kormányai a hadifoglyokat, azok családjait és azokat a személyeket részesítették, akiket a hadifoglyok eltartottak;

7. a Szövetséges és Társult Hatalmak Kormányai részéről a mozgósítottak és a hadseregben szolgálók családtagjainak és a velük szemben tartásra jogosult egyébb személyeknek kiutalt segélyek; annak az összegnek nagyságát, amely őket az ellenségeskedések tartamának minden egyes évére nézve megilleti, a nevezett Kormányok mindegyike számára az illető évben Franciaországban a hasonló természetű fizetésekre alkalmazott középdíjszabás szerint kell kiszámítani;

8. polgári személyeknek okozott károk, amelyek Magyarország vagy szövetségesei részéről reájuk rótt abból a kötelezettségből eredtek, hogy megfelelő díjazás nélkül dolgozni voltak kötelesek;

9. olyan károk, amelyeket a Szövetséges és Társult Hatalmak valamelyikének, avagy azok állampolgárainak bárhol levő bárminemű vagyonában (kivéve a hadsereg és a haditengerészet műveit és anyagait) okoztak annak következtében, hogy a vagyontárgyakat Magyarország vagy szövetségei szárazon, tengeren vagy a levegőben elkövetett cselekménnyel elvitték, lefoglalták, megrongálták vagy megsemmisítették; vagy oly károk, amelyek az ellenségeskedések vagy bárminő hadművelet közvetlen következményeiként állottak elő;

10. olyan károk, amelyeket Magyarország vagy szövetségesei kivetések, pénzbüntetések vagy hasonló kényszerszolgáltatások alakjában okoztak a polgári lakosságnak.

II. Függelék

1. § A 163. Cikkben meghatározott bizottság a "Jóvátételi Bizottság" címet viseli, s az alább következő rendelkezésekben "Bizottság" néven szerepel.

2. § A Bizottság tagjait az Északamerikai Egyesült-Államok, Nagybritannia, Franciaország, Olaszország, Japán, Belgium, Görögország, Lengyelország, Románia, a Szerb-Horvát-Szlovén Állam és Cseh-Szlovákország nevezik ki. Az Északamerikai Egyesült-Államok, Nagybritannia, Franciaország, Olaszország, Japán és Belgium külön-külön egy-egy kiküldöttet neveznek ki. A többi öt Hatalom pedig egy közös kiküldöttet nevez ki az alábbi 3. szakasz harmadik bekezdésében körülírt módozatok szerint. Minden egyes kiküldött kinevezésével egyidejűleg egy kiküldött-helyettest is kell kinevezni, aki a kiküldöttet betegség vagy kényszertávollét esetében helyettesíti, de akit egyébb alkalmakkor csak a tárgyalásokon való jelenlétel joga közreműködés nélkül illetik meg.

Több mint öt a fentnevezett kiküldöttek közül semmi esetre sem vehet részt a Bizottság tárgyalásain és a szavazásban. Az Egyesült-Államok, Nagybritannia, Franciaország és Olaszország kiküldötteit mindig megilleti ez a jog. Belgium kiküldöttét megilleti minden olyan esetben, amely alább felsorolva nincs. Japán kiküldöttét megilleti ez a jog oly esetben, amikor tengeri károkra vonatkozó kérdések kerülnek tárgyalás alá. A fentemlített öt Hatalom közös kiküldöttének pedig akkor van részvételi joga, ha oly kérdések kerülnek tárgyalás alá, amelyek Ausztriára, Magyarországra vagy Bulgáriára vonatkoznak.

A Bizottságban képviselt minden egyes Kormánynak joga van az attól való visszalépésre, ha ezt tizenkét hónappal előbb a Bizottságnak bejelenti és az első bejelentést annak keltétől számított hatodik hó folyamán megerősíti.

3. § A Szövetséges és Társult Hatalmak bármelyikének, amelyik érdekelve lehet, jogában van kiküldöttet kinevezni, de ez csak akkor lehet jelen és a tárgyalásban mint ülnök csak akkor vehet részt, amikor az illető Hatalom követeléseit és érdekeit veszik vizsgálat vagy vita alá; ennek a kiküldöttnek szavazati joga nincs.

A Bizottság kebelében a 163. Cikk végrehajtásaként felállítandó Osztályban a következő Hatalmak

képviselői foglalnak helyet: Északamerikai Egyesült-Államok, Nagybritannia, Franciaország, Olaszország, Görögország, Lengyelország, Románia, Szerb-Horvát-Szlovén Állam és Cseh-Szlovákország, anélkül azonban, hogy ez az összeállítás bármikép is prejudikálna annak, hogy valamely követelés elfogadható-e. Ha az Osztályban szavazásra kerül a sor, az Északamerikai Egyesült-Államok, Nagybritannia, Franciaország és Olaszország képviselőinek két-két szavazatuk van.

A fentemlített többi öt Hatalom képviselői egy közös kiküldöttet neveznek ki, aki a jelen Függelék 2. szakaszában körülírt módozatok szerint foglal helyet a Jóvátételi Bizottságban. Ez a kiküldött, akinek kinevezése egy évre szól, váltakozva a fentemlített öt Hatalom mindegyikének állampolgárai közül kerül ki.

4. § Valamely kiküldött, kiküldött-helyettes vagy ülnök halála, vagy lemondása vagy visszahívása esetében utódját minél előbb ki kell nevezni.

5. § A Bizottság főirodája Párisban lesz, s ugyanott tartja a jelen Szerződés életbelépése után a legrövidebb idő alatt első ülését; azután pedig oly helyen és időben ül össze, amint azt legalkalmasabbnak ítéli, vagy amint az szükségesnek mutatkozik feladata leggyorsabb teljesítése szempontjából.

6. § A Bizottság első ülésén a fentemlített kiküldöttek közül elnököt és alelnököt választ, akik egy évig maradnak hivatalukban és újra megválaszthatók; ha az elnöki vagy az alelnöki állás az egyévi hivatali idő alatt megüresedik, a Bizottság az illető év hátralevő részére haladéktalanul új választást foganatosít.

7. § A Bizottságnak jogában áll mindennemű tisztviselőt, meghatalmazottat és alkalmazottat, akire működése közben szüksége lehet, kinevezni, ezek javadalmazását megállapítani, Osztályokat vagy Albizottságokat alakítani, amelyeknek tagjai nem kell, hogy szükségképen a Bizottság tagjai legyenek és jogában áll feladatának megoldásához szükséges mindennemű végrehajtási intézkedést megtenni, úgyszintén jogosítványait és hatáskörét tisztviselőire, meghatalmazottjaira, Osztályaira és Albizottságaira átruházni.

8. § A Bizottság valamennyi tanácskozása titkos, kivéve, ha maga a Bizottság egyes esetekben különleges okokból másként határoz.

9. § A Bizottság a részéről időről időre meghatározandó időpontban és a Magyar Kormány kérelmére köteles minden olyan fejtegetést és bizonyítást meghallgatni, amelyet Magyarország a saját fizetőképességét illető bármely kérdésben előterjeszt.

10. § A Bizottság megvizsgálja a követeléseket és méltányos módon alkalmat nyújt a Magyar Kormánynak arra, hogy meghallgassák, anélkül azonban, hogy ez utóbbinak módja lenne bármiképen részt venni a Bizottság döntésében. Ugyanezt a jogot fogja biztosítani a Bizottság Magyarország szövetségesei részére is, ha úgy találja, hogy ezeknek érdekei forognak szóban.

11. § A Bizottság semmiféle törvényhozáshoz, semmiféle törvénykönyvhöz, a vizsgálatra vagy az ügyvitelre vonatkozó semmiféle különleges szabályhoz sincs kötve; a Bizottságot csak az igazságosság, a méltányosság és a jóhiszeműség fogja vezérelni. Döntéseiben egységes jogelvek és jogszabályok szerint kell eljárnia minden olyan esetben, amelyre ilyen jogelvek és jogszabályok alakalmazhatók. A Bizottság állapítja meg a követelésekre vonatkozó bizonyítási szabályokat. Alkalmazhat bármely jogszerű számítási módszert.

12. § A Bizottság élvezi mindazt a hatáskört, s gyakorolja mindazokat a jogokat, amelyeket részére a jelen Szerződés megállapít.

A Bizottságot a jóvátételi kérdésekben foglaltak szerint általában a legmesszebbmenő ellenőrző és végrehajtó hatalom, valamint a jelen rész rendelkezéseinek értelmezési joga megilleti. A jelen Szerződésben foglalt rendelkezések fenntartásával a Bizottságot a 2. és 3. szakaszban felsorolt összes Szövetséges és Társult Kormányok avégből szervezik, hogy ez mindegyiköknek az őt megillető részben, kizárólagos képviselője legyen a Magyarország részéről e Szerződés jelen részének alapján teljesítendő mindennemű fizetések átvétele, eladása, megőrzése és felosztása körül. E tekintetben a Bizottság részére a következő feltételek és rendelkezések irányadók:

a) Az összes megállapított követelések teljes összegének mindazon részletei fejében, amelyeket aranyban vagy hajóanyagban, értékpapírban és árúkban avagy bármely más módon ki nem fizetne, Magyarország tartozik fedezetet adni egyenértékű összeg erejéig kötelezőjegy, adóslevél vagy más címlet alakjában annak biztosítékául, hogy az illető részadóságot elismeri; a közelebbi módozatokat a Bizottság állapítja meg.

b) Magyarország fizetőképességének visszatérő időszakonként foganatosítandó becslése alkalmával a Bizottság megvizsgálja Magyarország pénzügyi rendszerét abból a szempontból, hogy: 1. Magyarország összes bevételei, ideértve minden belső kölcsön kamatfizetésére és törlesztésére rendelt jövedelmeket is, elsősorban a jóvátételi összegek fizetésére fordítassanak, és 2. bizonyságot szerezhessen arra nézve, vajjon Magyarország adórendszere aránylag általában legalább is olyan terhes-e, mint a Bizottságban képviselt bármelyik Hatalomé.

A Jóvátételi Bizottság oly értelmű utasításokat fog kapni, amelyek szerint köteles lesz különös figyelembe venni: 1. a jelen Szerződésben megállapított határok között levő magyar terület tényleges közgazdasági és pénzügyi helyzetét; és 2. erőforrásainak és fizetőképességének a jelen Szerződés rendelkezéseiből folyó csökkenését. Mindaddig, amíg Magyarország helyzete nem változik, a Bizottság köteles lesz az említett körülményeket figyelembe venni Magyarország tartozásai végösszegének megállapításánál, valamint azoknál a fizetéseknél, amelyekkel ez az ország tartozását törleszteni köteles, úgyszintén a kamatfizetési haladékok

engedélyezésénél, amelyeket netalán igénybe kell venni.

c) Magyarország a Bizottság részére, amint azt a 165. Cikk megszabja, tartozásának biztosítása és elismerése fejében, bemutatóra és aranyra szóló kötelezőjegyeket bocsát ki, amelyek a magyar Kormány vagy ennek alárendelt akármely hatóság részéről kivetett vagy kivetendő mindennemű adó vagy illeték alól mentességet élveznek; ezeket a kötelezőjegyeket a Bizottság részéről alkalmasnak talált időpontokban és három részletben, amelyeknek nagyságát egyenkint szintén a Bizottság állapítja meg, kell átadni, amikor is az aranykoronát a jelen Szerződés IX. része (Pénzügyi rendelkezések) 197. Cikkének értelmében kell fizetni. És pedig:

1. Bemutatóra szóló kötelezőjegyek első, kamatmentes kibocsátása legkésőbb 1921. évi május hó 1. napján esedékes lejárattal; különösen ezeknek a kötelezőjegyeknek törlesztésére fognak fordíttatni azok a fizetések, amelyeknek teljesítésére Magyarország magát a 165. Cikk értelmében kötelezte; ezekből azonban le kell vonni a megszálló csapatok fentartási költségeinek megtérítésére és a Magyarországnak élelmiszerrel és nyersanyaggal való ellátása költségeinek kifizetésére fordított összegeket; azok a kötelezőjegyek, amelyek 1921. évi május hó 1-ig be nem váltanának, az alább (12. § *c)* 2. pont) megjelöltekhez hasonló jellegű új kötelezőjegyekkel cserélendők ki.

2. Bemutatóra szóló kötelezőjegyek második kibocsátása 2 1/2%-os (két és félszázalékos) kamatozással az 1921. és 1926. közötti években; ezután pedig 5%-os (ötszázalékos) kamatozással és a kibocsátás egész összegének további 1%-ával (egy százalékával), mint törlesztési részlettel az 1926. évtől kezdve.

3. Írásbeli kötelező nyilatkozat újabb fizetésül szolgáló címletek, és pedig 5%-kal (öt százalékkal) kamatozó bemutatóra szóló kötelezőjegyek kibocsátása iránt, maga a kibocsátás csak akkor történvén meg, amikor a Bizottság meggyőződést szerzett arról, hogy Magyarország a kamatok és a törlesztési alapok szolgáltatására irányuló kötelezettségének megfelelni képes, amikor is a tőke és a kamatok fizetésének időpontjait és módozatait a Bizottság fogja megállapítani.

A kamatok esedékességi napjait, a törlesztési alapok felhasználásának módját, a kibocsátásra, e kötelezőjegyek kibocsátásának kezelésére és szabályozására vonatkozó minden hasonló kérdést a Bizottság dönt el időről-időre.

Elismerés és biztositás címén új kibocsátások követelhetők a Bizottság részéről később időről-időre megállapított feltételek mellett.

Abban az esetben, ha a Bizottság elkészült annak az összegnek végleges, tehát már nem csupán ideiglenes megállapításával, amely összeg a Szövetséges és Társult Hatalmak követeléseinek fedezésére szolgáló közös teherből Magyarországra esik, úgy a Bizottság tartozik haladéktalanul megsemmisíteni mindazokat a kötelezőjegyeket, amelyeket netalán ezen az összegen bocsátottak ki.

d) Ha a Magyarország részéről jóvátételi tartozásának biztosításául vagy elismeréseként kibocsátott kötelezőjegyek, kötelező nyilatkozatok vagy egyébb címletek véglegesen, tehát nem csupán biztosítékképen azoktól a Kormányoktól, amelyeknek javára Magyarország jóvátételi adósságnak összegét eredetileg megállapították, különböző más személyekre ruháztatnak át, ennek a tartozásnak az a része, amely a végleg átruházott kötelezőjegy névértékének megfelel, az illető Kormányokkal szemben megszűntnek tekintendő és Magyarországnak ezeken a kötelezőjegyeken alapuló kötelezettsége csupán az ezeknek tartalmában kifejezett kötelezettségre szorítkozik.

e) A háború alatt elfoglalt és elpusztított területen fekvő ingatlan javak helyreállítására és újjáépítésére szükséges költségeket, ideértve azoknak ingó fölszereléssel, gépekkel és minden tartozékkal újból való ellátását is, az illető helyreállítási és újjáépítési munkálatok foganatosításának időpontjában mutatkozó érték szerint kell számítani.

f) A Bizottság minden olyan határozatát, amelylyel Magyarország bármely megállapított tartozásának teljes vagy részleges elengedését mondja ki, vonatkozzék az akár tőke-, akár pedig kamattartozásra, meg kell okolni.

13. § A szavazás tekintetében a Bizottságra az alábbi szabályok irányadók:

Ha a Bizottság határozatot hoz, azoknak a kiküldötteknek, vagy távollétükben kiküldötthelyetteseiknek szavazatait, akiknek szavazati joguk van, fel kell jegyezni. A szavazástól tartózkodás a tárgyalás alatt álló javaslat ellen irányuló szavazatnak tekintendő. Az ülnököknek szavazati joguk nincs.

Olyan kérdések, amelyeknek eldöntéséhez egyhangú szavazás szükséges, a következők:

a) a Szövetséges és Társult Hatalmak szuverénitását érintő, avagy Magyarország tartozásának vagy kötelezettségének egészen vagy részben való elengedésére vonatkozó kérdések;

b) a Magyar Kormány részéről kibocsátandó kötelezőjegyek és egyéb adóssági címletek összegére és feltételeire, valamint azok eladásának, átruházásának vagy felosztásának időpontjára és módozataira vonatkozó kérdések:

c) az 1921. évi május hó 1-től kezdődőleg az 1926. év végéig bezárólag esedékes fizetések egészének vagy részének az 1930. éven túl terjedő elhalasztása;

d) az 1926. év után esedékes fizetések egészének vagy részének elhalasztása három évet meghaladó időtartamra;

e) valamely meghatározott esetben a kár megbecsülésénél alkalmazandó módszer kérdései, ha ez a módszer valamely hasonló esetben előzőleg már elfogadott módszertől eltér;

f) a jelen Szerződés jelen része rendelkezéseinek értelmezésére vonatkozó kérdések.

Minden egyéb kérdésben szótöbbséggel történik a döntés.

Ha a kiküldöttek között véleményeltérés támadna arra nézve, hogy valamely meghatározott kérdés a szavazatok egyhangúságát igénylő kérdések közé tartozik-e vagy sem, s ha ez a véleménykülönbség Kormányaikkal való érintkezés útján sem volna kiegyenlíthető, a Szövetséges és Társult Kormányok kötelezik magukat arra, hogy a vitát haladéktalanul oly pártatlan személyiség döntése alá bocsátják, akinek megválasztására nézve meg fognak egyezni, s kötelezik magukat, hogy annak határozatát elfogadják.

14. § A Bizottságnak a reáruházott hatáskörön belül hozott határozatai azonnal végrehajthatók és minden további alakszerűség nélkül rögtön alkalmazhatók.

15. § A Bizottság a részéről megállapítandó alakban, minden érdekelt Hatalomnak küldeni fog:

1. elismervényt arról, hogy az illető Hatalom számlája javára a fentemlített kibocsátású kötelezőjegyek vannak rendelkezése alatt, amely elismervény az illetékes Hatalom kívánságára legfeljebb öt címletre (coupure) is osztható;

2. időről-időre elismervényeket arról, hogy a megnevezett Hatalom számlája javára egyébb oly javak vannak rendelkezések alatt, amelyeket Magyarország a saját jóvátételi tartozásának törlesztése fejében szolgáltatott.

Ezek a fentemlített elismervények névre szólnak és a Bizottságnál történt bejelentés után hátirattal átruházhatók.

Ha eladásra vagy átruházásra szánt kötelezőjegyeket bocsátanak ki, avagy ha a Bizottság javakat szolgáltat ki, megfelelő összegű elismervényt be kell vonni.

16. § Az 1921. évi május hó 1. napjától kezdve a Magyar Kormányt kamatfizetési kötelezettség terheli a Bizottság részéről meghatározandó összegű tartozása után, ebből az utóbbiból azonban a készpénben, más megfelelő értékben, avagy a Bizottság javára kibocsátott kötelezőjegyekben, valamint a 173. Cikk alapján teljesített fizetéseket le kell számítani.

A kamatláb 5%, hacsak a Bizottság valamely későbbi időpontban azt nem találná, hogy a viszonyok indokolttá teszik ennek a kamatlábnak megváltoztatását.

Ha a Bizottság 1921. évi május hó 1. napjára megállapítja Magyarország tartozásának teljes végösszegét, joga van felszámítani az 1918. évi november hó 11. napjától, vagy a Bizottság részéről szabadon megállapított bármely későbbi időponttól 1921. évi május hó 1. napjáig járó kamatokat azok után az összegek után, amelyek anyagi károk jóvátétele címén fizetendők.

17. § Ha Magyarország a jelen Szerződésnek ebben a részében reárótt bármelyik kötelezettségének teljesítését elmulasztaná, a Bizottság a nem teljesítést minden egyes érdekelt Hatalommal azonnal közli s egyidejűleg a mulasztással szemben legalkalmasabbnak látszó intézkedésekre nézve javaslatot tesz.

18. § Azok az intézkedések, amelyek a Szövetséges és Társult Hatalmak részéről Magyarország szándékos kötelezettség elmulasztása esetén igénybe vehetők és amelyekre nézve Magyarország kötelezi magát, hogy azokat nem tekinti ellenséges cselekményeknek, gazdasági és pénzügyi tiltó és megtorló intézkedések, valamint általában más olyan kényszerrendszabályok lehetnek, amelyeket az illető Kormányok az adott körülmények között szükségeseknek tartanak.

19. § Oly fizetéseket, amelyeket a Szövetséges és Társult Hatalmak megállapított kártérítési igényeire aranyban, vagy ennek valamely egyenértékében kell teljesíteni, a Bizottság bármikor ingó és ingatlan javak, árúk, vállalatok, magyar vagy nem magyar területre szóló jogok és engedélyek, hajók, adóssági címletek, részvények vagy bármely más természetű értékpapírok, továbbá Magyarország vagy más Államok pénzérméi alakjában is elfogadhat; mindezeknek arany-egyenértékét igazságos és méltányos kulcs szerint maga a Bizottság állapítja meg.

20. § Ha a Bizottság meghatározott javak vagy jogok átengedése alakjában teljesítendő fizetéseket állapít meg, avagy ilyeneket elfogad, tartozik mindenkor a Szövetséges és Társult valamint a semleges Hatalmaknak és mindezek állampolgárainak idevonatkozó törvényszerű jogaira és érdekeire figyelemmel lenni.

21. § A bizottság egyetlen tagja sem felelős hivatalos működési körében elkövetett cselekedeteiért és mulasztásaiért, ha csak nem saját kiküldő Kormányával szemben. A Szövetséges és Társult Kormányok közül egyik sem vállal valamely másik Kormányért felelősséget.

22. § A jelen Függelék, a jelen Szerződés rendelkezéseinek érintetlenül hagyásával, a Bizottságban képviselt Kormányok egyhangú határozatával megváltoztatható.

23. § Ha Magyarország és szövetségesei mindazokat az összegeket megfizették, amelyekkel a jelen Szerződés vagy a Bizottság határozatai értelmében tartoznak és ha az összes átvett összegeket vagy azok egyenértékeit szétosztották az érdekelt Hatalmak között, a Bizottság feloszlik.

III. Függelék

1. § Magyarország elismeri, hogy a Szövetséges és Társult Hatalmaknak joguk van arra, hogy a hadiesemények folytán elpusztult vagy megrongált minden kereskedelmi és halászhajójukért ugyanannyi és ugyan olyan hajót - tonnát tonnáért (bruttósúlyban) és hajóosztályt hajóosztályért - kapjanak kárpótlásul.

Ennek ellenére és bár a most meglevő magyar hajók tonnatartalma lényegesen kevesebb, mint az a tonnatartalom, amelyet a Szövetséges és Társult Hatalmak Ausztria-Magyarország és szövetségeseinek támadása folytán elvesztettek, a fent elismert jog végrehajtása a magyar hajókra nézve következő módozatokkal fog megtörténni:

A Magyar Kormány saját nevében és az összes többi érdekeltekre kiterjedő joghatályal átruházza a Szövetséges és Társult Kormányokra mindazoknak a kereskedelmi és halászhajóknak tulajdonjogát, amelyek a volt Magyar Királyság állampolgáraié.

2. § A Magyar Kormány köteles a jelen Szerződés életbelépésétől számított két hónapon belül az 1. szakaszban megjelölt hajókat a Jóvátételi Bizottságnak átanni.

3. § Az 1. szakaszban megjelölt hajók alatt értendők mindazok a hajók *a)* amelyek osztrák-magyar kereskedelmi lobogóval jártak vagy annak kitűzésére jogosítva voltak és a volt Magyar Királyság valamely kikötőjében voltak belajstromozva; vagy *b)* amelyek oly személy, társaság vagy egyesület tulajdonában állanak, aki, vagy amely a volt Magyar Királyság kötelékébe tartozik, vagy amelyek olyan társaságé avagy egyesületei, amely bár egy másik - nem Szövetséges vagy Társult - Országhoz tartozik, de a volt Magyar Királyság állampolgárainak ellenőrzése vagy igazgatása alatt áll, vagy *c)* amelyek jelenleg építés alatt állanak 1. a volt Magyar Királyság területén, 2. más - nem Szövetséges vagy Társult - Országban ugyan, de a volt Magyar Királyság valamely állampolgára, társasága vagy egyesülete részére.

4. § A fentiekhez képest átadott hajók tulajdonosi jogcímének megszerzése végett a Magyar Kormány köteles:

a) minden egyes hajóra nézve a Jóvátételi Bizottság kívánsága szerint adásvételi vagy a tulajdoni jogcímet tartalmazó más okiratot a Jóvátételi Bizottságnak átadni, amely okirat tanusítja az illető hajó szabad tulajdonának minden zálogjogtól, elsőbbségi jogtól vagy egyéb tehertől mentes átszállását a Bizottságra;

b) köteles mindazokat az intézkedéseket megtenni, amelyeket a Jóvátételi Bizottság szükségeseknek tart avégből, hogy ezeknek a hajóknak átadása a Bizottság részére biztosítva legyen.

5. § Magyarország kötelezi magát arra, hogy a jelen Szerződés életbelépésétől számított két hónapon belül a Jóvátételi Bizottság részéről megállapítandó eljárás szerint minden folyami hajót és egyébb folyamhajózási járóművet (engins mobiles), amely 1914. évi július hó 28.-a óta bármilyen jogcímen az ő birtokába vagy valamely állampolgárának birtokába jutott és amelynek azonossága megállapítható, a Szövetséges és Társult Hatalmaknak természetben és átlagos jókarban visszaadja.

Magyarország kötelezi magát arra, hogy annak a veszteségnek kiegyenlítésére, amelyet a Szövetséges és Társult Hatalmak a háború tartama alatt akármely okból folyamhajózási tonnatartalomban szenvedtek és amely a fent rendelt visszaszolgáltatások útján fedezetet nem nyer, folyami járóműállományának egy részét e veszteség értékének erejéig, legfeljebb azonban egész folyami hajóparkjának az 1918. évi november hó 3.-i állomány szerint számított 20 százalékát a Jóvátételi Bizottságnak átengedi.

Ennek az átengedésnek módozatait a jelen Szerződés XII. részének (Kikötők, viziútak és vasútak) 284. Cikkében rendszeresített döntőbírák szabályozzák, akiknek feladata lesz a folyamhajózási tonnatartalom felosztására vonatkozó azoknak a nehézségeknek elhárítása, amelyek bizonyos folyamrendszerek új nemzetközi szabályozásából, avagy ezeket a folyamrendszereket érintő területi változásokból származnak.

6. § Magyarország kötelezi magát mindazokban az intézkedéseknek a megtételére, amelyeket a Jóvátételi Bizottság abból a célból kíván, hogy megszerezze mindazoknak a hajóknak teljes tulajdonjogát, amelyek a Szövetséges és Társult Kormányok beleegyezése nélkül a háború alatt semleges zászló alá kerültek, vagy amelyeknek semleges zászló alá juttatása folyamatban van.

7. § Magyarország lemond a Szövetséges és Társult Hatalmakkal, valamint ezek állampolgáraival szemben az összes magyar hajók lefoglalásából és használatából, nemkülönben az azokban beállott veszteségekből és károsodásokból eredő mindennemű visszakövetelési igényéről.

8. § Magyarország lemond minden igényről azokra a hajóira vagy hajórakományaira nézve, amelyek tengeri hadi művelettel vagy ennek következményeiként elsülyedtek, amelyeket azon később kiemeltek és amelyeknél a Szövetséges és Társult Kormányok valamelyike vagy ennek állampolgára tulajdonosi, bérlői, biztosítói vagy bármely más minőségben érdekelve van és pedig tekintet nélkül a volt Osztrák-Magyar Monarchia vagy szövetségesei valamely zsákmánybíróságának esetleges marasztaló ítéletére.

IV. Függelék

1. § A Szövetséges és Társult Hatalmak kívánsága értelmében Magyarország kötelezi magát arra, hogy a

jelen részben megállapított kötelezettségeinek részleges teljesítése végett és az alább körülírt rendelkezések szerint gazdasági erőforrásait közvetlenül a Szövetséges és Társult Hatalmak ellenséges elfoglalás alá jutott területrészeinek valóságos helyreállítására fordítja, még pedig abban a mértékben, amint azt ezek a Hatalmak meg fogják állapítani.

2. § A Szövetséges és Társult Hatalmak Kormányai a Jóvátételi Bizottságnak kimutatásokat fognak átadni, amelyekbe felveendők:

a) azok az állatok, gépek, vasúti anyagok, felszerelések, esztergapadok és a kereskedelmi forgalomban szereplő összes hasonló árúcikkek, amelyeket Magyarország lefoglalt, felhasznált vagy elpusztított avagy amelyek közvetlenül a hadműveletek következtében semmisültek meg és amelyekre nézve, minthogy azok halaszthatatlanul sürgős szükségletek kielégítésére kellenek, a nevezett Kormányok azt kívánják, hogy azokat Magyarország a jelen Szerződés életbelépésének idején területén található ugyanolyan állatokkal vagy árúcikekkel pótolja;

b) az újjáépítéshez szükséges anyagok úgy mint: kő, tégla, tűzálló tégla, fedőcserép, épületfa, ablaküveg, acél, mész, cement, gépek, fűtőkészülékek, bútorok és a kereskedelmi forgalomban szereplő mindazok az árúcikkek, amelyekre vonatkozólag a nevezett Kormányok azt kivánják, hogy azokat az elpusztított területek újjáépítése céljából Magyarország nekik termelje, gyártsa és szállítsa.

3. § Az előző 2. szakasz *a)* pontjában említett árúcikkekre vonatkozó kimutatásokat a jelen Szerződés életbelépésétől számított három hónap alatt kell átadni.

Ezekbe a jegyzékekbe fel kell venni az illető árúcikkekre vonatkozó s a kereskedelmi szerződésekben használatos kifejezéseknek megfelelő összes részleteket, ideértve a faj megjelölését, a szállítási határidőt (amely azonban nem lehet hosszabb négy évnél) és az átadás helyét: ellenben nem kell feltüntetni sem az árat, sem a becsértéket, mert ezeket az alábbiak szerint a Bizottság fogja megállapítani.

4. § A Bizottság a kimutatások beérkezése után azonnal megvizsgálja, hogy az azokban foglalt anyagok és állatok milyen mértékben követelhetők Magyarországtól.

A Bizottság határozatának meghozatalánál annyiban lesz tekintettel Magyarország belső szükségleteire, amennyiben ez társadalmi és gazdasági életének fenntartására szükséges; ugyancsak tekintetbe veszi azt az árat és időt, amelyen és ami alatt hasonló árúcikkek a Szövetséges és Társult Országokban kaphatók, s ezeket az adatokat összehasonlítja a magyar árúcikkekre vonatkozó hasonló adatokkal; végül figyelembe veszi a Szövetséges és Társult Kormányoknak azt az általános érdekét, hogy Magyarország ipari élete ne szenvedjen oly rázkódtatást, amelynek következtében egyéb jóvátételi kötelezettségeire vonatkozó teljesítőképessége kérdésessé válnék.

Mindazonáltal olyan gépeket, vasúti anyagokat, felszereléseket, esztergapadokat és a kereskedelmi forgalomban szereplő összes hasonló árúcikkeket, amelyek ezidőszerint ipari üzemekben használatban vannak, Magyarországtól csak abban az esetben fognak követelni, ha ezekből az árúcikkekből semmiféle készlet sem áll rendelkezésre és vétel útján sem szerezhető be; másrészről pedig az ilyfajta követelések nem léphetik túl az illető árúcikkből valamely magyar iparüzemben vagy vállalatban található mennyiség 30 százalékát.

A Bizottság alkalmat fog nyujtani a Magyar Kormány képviselőinek, hogy bizonyos megszabott határidőn belül meghallgathassák őket arra nézve, mily mértékben van a Kormánynak módjában az említett anyagokat, állatokat és tárgyakat szállítani.

A Bizottság határozatát azután a lehető legsürgősebben közli a Magyar Kormánnyal és a különböző érdekelt Szövetséges és Társult Kormányokkal.

A Magyar Kormány kötelezi magát a kérdéses kimutatásban megjelölt anyagok, tárgyak és állatok szállítására; viszont az érdekelt Szövetséges és Társult Kormányok és pedig mindegyik a maga részéről, kötelezik magukat ezeknek a szállítmányoknak elfogadására, feltéve, hogy azok a megadott részletes leírásnak megfelelnek és a Bizottság véleménye szerint nem alkalmatlanok az újjáépítésnél való felhasználásra.

5. § A Bizottság megállapítja a fentiek értelmében szállított anyagok, tárgyak és állatok értékét, az illető szállítmányokat átvevő Szövetséges és Társult Kormányok pedig beleegyeznek abba, hogy azok értéke terhükre írassék és elismerik, hogy a megfelelő összeg mint Magyarország részéről teljesített fizetés számolandó el s a jelen Szerződés 167. Cikke értelmében osztandó fel.

Mindazokban az esetekben, amelyekben a fenti feltételek szerint a valóságos helyreállításra vonatkozólag megállapított jogokat igénybe veszik, a Bizottság köteles meggyőződni arról, vajjon a Magyarország javára írt összeg a teljesített munka, vagy a szállított anyag teljes értékének megfelel-e és hogy vajjon az érdekelt Hatalom jóvátételi követelését, amelyet az ilykép részben jóvátett kára címén támasztott, a kérdéses szállítással megvalósult törlesztés arányában csökkentették-e.

6. § Az olyan országok közvetlen szükségleteinek fedezésére, amelyeknek marhaállományát elhajtották, elfogyasztották vagy kipusztították, joguk van a Szövetséges és Társult Hatalmaknak közvetlenül a jelen Szerződés életbeléptetése után a Bizottsághoz kimutatást nyujtani be arról a marhaállományról, amelynek szállítását a Szerződés életbelépésétől számított három hónapon belül, a fenti 2. szakaszban megállapított

állatállományra teljesített gyors előleg címén kérik.

A Jóvátételi Bizottság dönti el, hogy mennyi állat szállítandó a fentemlített három havi határidő alatt, s Magyarország kötelezi magát, hogy ezeket a szállítmányokat a Bizottság határozatainak megfelelő módozatok szerint teljesíti.

A Bizottság az érdekelt Hatalmak közt fel fogja osztani a szállított állatokat, tekintetbe vévén minden egyes Hatalom közvetlen szükségletét és azokat a jóvátételi teljesítéseket, amelyeket a Szövetséges és Társult Hatalmak mindegyike ezekre a szükségleteire az egyrészről a Szövetséges és Társult Hatalmak, másrészről Ausztria és Bulgária közt kötött szerződések alapján már megkapott.

A szállított állatoknak rendes egészségi állapotban és jókarban kell lenniök.

A szállított állatok értékét, hacsak azok azonossága valamely elhajtott vagy elkobzott példánnyal meg nem állapítható, a jelen Függelék 5. szakaszának rendelkezései szerint Magyarország jóvátételi számlája javára kell írni.

V. Függelék

1. § Magyarország részleges jóvátétel címén a Szövetséges és Társult Kormányok mindegyikének opciót biztosít az alább felsorolt anyagoknak a jelen Szerződés életbelépésétől számított öt év tartama alatt évenkint való szállítására és pedig oly mennyiség erejéig, amely olyan arányban áll az illető árúcikkeknek a háború előtt Ausztria-Magyarországból az illető országba évenkint bevitt mennyiségéhez, amint ahogy a jelen Szerződés megállapította határok közötti Magyarország erőforrásai viszonylanak a volt Osztrák-Magyar Monarchiának háború előtti erőforrásaihoz. Ezek az anyagok:

épületfa és fatermékek;

vas és vasöntvények.

Opciót biztosít továbbá Magyarország részleges jóvátétel címén a Szövetséges és Társult Hatalmaknak a jelen Szerződés életbelépésétől számított öt éven át a pécsi szénbányákból származó vontatószén szállítására évenkint olyan mennyiségben, amelyet a Jóvátételi Bizottság időszakonkint meghatároz: a Jóvátételi Bizottság a szállított szenet az ő részéről megállapítandó módozatok mellett a Szerb-Horvát-Szlovén Állam javára fogja fordítani.

2. § A megelőző szakaszban említett termékek ára ugyanaz lesz, amelyet azokért a magyar állampolgárok fizetnek; a csomagolás és a magyar határig való szállítás költségeit pedig a hasonló termékek szállításáért magyar állampolgárok részére engedélyezett legkedvezőbb feltételek szerint kell számítani.

3. § A jelen Függelékben szabályozott opciok gyakorlása a Jóvátételi Bizottság közvetítésével történik. A Bizottságnak jogában áll, hogy a fenti rendelkezések végrehajtása céljából a lebonyolítást, a szállítmányok minőségét és mennyiségét, a szállítás és fizetés határidejét és módját illető minden kérdésben döntsön. Az igényléseket a szükséges részletezésekkel ellátva az 1920. évi július hó 1. napjától kezdve teljesítendő szállításokra nézve százhúsz nappal előbb, azokra a szállításokra nézve pedig, amelyek a Szerződés életbelépése és az 1920. évi július hó 1. napja közti időben válnak esedékessé, harminc nappal előbb kell Magyarországgal közölni. Ha a bizottság úgy találja, hogy az igénylések teljes kielégítése Magyarország ipari szükségleteit mértéken felül megterhelné, joga van azokra haladékot engedélyezni vagy azokat teljesen törölni és ily módon egyúttal az igénylések elsőbbségi sorrendjét is megállapítani.

VI. Függelék

Magyarország a maga és állampolgárai nevében ezennel lemond Olaszország javára mindazokra a kábelekre vagy kábelrészekre vonatkozó mindennemű jogokról, igényekről és kiváltságokról, amelyek olasz területeket, ideértve a jelen Szerződés értelmében esetleg Olaszországnak odaítélendő területeket is, kötnek össze.

Hasonló módon lemond Magyarország a maga és állampolgárai nevében a Szövetséges és Társult Főhatalmak javára mindazokról a mindennemű jogokról, igényekről és kiváltságokról, amelyek a jelen Szerződés rendelkezései folytán Magyarország részéről a különféle Szövetséges és Társult Hatalmaknak átengedett területeket összekötő kábelekre vagy kábelrészekre vonatkoznak.

Az érdekelt Államok kötelesek gondoskodni az említett kábelek szárazföldi állomásokról (atterrissage) és üzembentartásáról.

Ami a triest-korfui kábelvonalat illeti, az Olasz Kormány a tulajdonos társasággal szemben ugyanazokat a jogokat fogja gyakorolni, mint azelőtt az Osztrák-Magyar Kormány.

A jelen Függelék első két bekezdésében említett kábelek és kábelrészek értéke, az előállítási költségek alapulvételével és megfelelő értékcsökkenési százalék levonásával számítva, Magyarország jóvátételi számlája javára írandó.

II. CÍM

Különös rendelkezések

175. Cikk. A 168. Cikkben foglalt rendelkezések alkalmazásaként Magyarország kötelezi magát arra, hogy a Szövetséges Társult Hatalmak mindegyikének visszaszolgáltatja mindazokat a hivatalos iratokat, okmányokat, régiségeket és műtárgyakat, úgyszintén mindazt a tudományos és könyvészeti anyagot, amelyeket az elfoglalt területekről szállítottak el, tekintet nélkül arra, hogy ezek a tárgyak az Államnak vagy tartományoknak, községeknek, kórházaknak, egyházaknak, avagy egyéb köz- vagy magánintézményeknek tulajdonában állanak.

176. Cikk. Magyarország ugyancsak visszaszolgáltatja a 175. Cikkben megjelölt természetű azokat a tárgyakat is, amelyeket 1914. évi június hó 1. napja óta az átengedett területekről vittek el, kivéve a magánosoktól vétel útján szerzetteket.

A Jóvátételi Bizottság megfelelő esetben alkalmazni fogja ezekre a tárgyakra a jelen békeszerződés IX. részének (Pénzügyi rendelkezések) 191. cikkében foglalt rendelkezéseket.

177. Cikk. Magyarország visszaszolgáltatja az érdekelt Szövetséges vagy Társult Kormányok mindegyikének, az őt megillető részben, a közintézményeinek birtokában levő mindazokat a hivatalos iratokat, okmányokat és történeti feljegyzéseket, amelyek közvetlen összefüggésben állanak az átengedett területek történetével és amelyeket ezekről a területekről 1868. évi január hó 1. napja óta szállítottak el. Ez az utóbbi határidő Olaszország tekintetében a Királyság kikiáltásának időpontjától (1861) kezdődik.

Ami azokat a művészeti, régészeti, tudományos vagy történeti jelentőségű tárgyakat vagy okiratokat illeti, amelyek előbb az Osztrák-Magyar Monarchia Kormányának vagy a Koronának gyűjteményeihez tartoztak, ezek tekintetében, amennyiben azokra vonatkozólag a jelen Szerződés egyéb rendelkezései intézkedést nem tartalmaznak, Magyarország kötelezi magát, hogy:

a) az érdekelt Államokkal, amennyiben ezek őt erre felhívják, barátságos megállapodást fog kötni, amelynek értelmében a fenti gyűjteményeknek mindazokat a részeit és mindazokat a fent megjelölt tárgyakat vagy okiratokat, amelyek az említett Államok szellemi tulajdonát alkotják, viszonosság alapján a származási hely országának vissza lehessen adni;

b) húsz évig ezekből a gyűjteményekből semmit sem fog elidegeníteni, sem szétosztani, sem pedig az egyes tárgyak felett másként rendelkezni, kivéve ha erre nézve a határidő eltelte előtt külön megállapodás jönne létre; biztosítani fogja a gyűjtemények bíztonságát és jókarbantartását és azokat, valamint a reájuk vonatkozó leltárakat, jegyzékeket és igazgatási okmányokat a Szövetséges és Társult Hatalmak bármelyikének állampolgárai közé tartozó tudományos kutatóknak rendelkezésére fogja bocsátani.

Viszont Magyarországnak is joga lesz a nevezett Államokat, különösen pedig Ausztriát felhívni arra, hogy vele az előbbiekhez hasonló módozatok mellett a szükséges megállapodásokat megkössék abból a célból, hogy Magyarországba visszahozzák a fent említett gyűjteményeket, okiratokat és tárgyakat, amelyekre a fenti *b)* pont biztosítékai alkalmazást fognak nyerni.

178. Cikk. A volt Osztrák Magyar Monarchiából keletkezett új Államok és azok az Államok, amelyek a nevezett Monarchia területéből részesedtek, a maguk részéről kötelezik magukat arra, hogy a Magyar Kormánynak visszaszolgáltatják azokat a hivatalos iratokat, okmányokat és feljegyzéseket, amelyeket húsz évnél nem régibbek és amelyek közvetlen vonatkozásban állanak a magyar terület történetével vagy közigazgatásával s esetleg az átcsatolt területen vannak.

179. Cikk. Magyarország elismeri, hogy Olaszországgal szemben továbbra is köteles mindazoknak a kötelezettségeknek teljesítésére, amelyek az Olaszország és Ausztria-Magyarország között kötött következő szerződések, úgymint: az 1859. évi november hó 10-én kötött zürichi szerződés XV. Cikke, az 1866. évi október hó 3-án kötött bécsi szerződés XVIII. Cikke és az 1868. évi július hó 14-én kötött florenzi egyezmény állapítanak meg, még pedig abban a mértékben, amennyiben az említett cikkeket még nem hajtották teljesen végre és amennyiben az ott tárgyalt okmányok és tárgyak Magyarországnak vagy szövetségeseinek területén vannak.

IX. RÉSZ

Pénzügyi rendelkezések

180. Cikk. A Jóvátételi Bizottság részéről engedélyezhető kivételek fenntartásával Magyarország minden vagyona és jövedelme rangsorbeli elsőbbséggel szavatol a jóvátételi követelések megfizetéseért és azokért az egyéb terhekért, amelyek a jelen Szerződésből vagy az azt kiegészítő szerződésekből és egyezményekből, vagy pedig azokból a megállapodásokból származnak, amelyeket Magyarország a Szövetséges és Társult Hatalmakkal az 1918. évi november hó 3-án aláírt fegyverszünet ideje alatt kötött.

Az 1921. évi május hó 1. napjáig a Magyar Kormány a Jóvátételi Bizottságban képviselt Szövetséges és Társult Hatalmak előzetes engedélye nélkül maga aranyat ki nem vihet, s aranyra nézve nem rendelkezhetik és egyúttal aranykiviteli és rendelkezési tilalmat köteles megállapítani.

181. Cikk. A jelen cikk ötödik bekezdésének fenntartásával Magyarországot terheli az 1918. évi november hó 3.-i fegyverszüneti szerződés aláírásától kezdve a Szövetséges és Társult Hatalmak mindazon hadseregei fenntartásának minden költsége, amely hadseregek Magyarországnak a jelen Szerződésben megszabott határain belül fekvő területet tartottak megszállva. A hadseregek fenntartásában benne foglaltatik az emberek és állatok élelmezése, az elszállásolás és elhelyezés, a zsoldok és járulékaik, a fizetések és munkabérek, az alvóhelyek, a fűtés, a világítás, a ruházat, egyéb felszerelés, a lószerszán, a fegyverzet és járművek, a légi szolgálat, a betegek és sebesültek ápolása, az állatorvosi szolgálat és lóápolás, a különféle szállítási szolgálat (vasúton, tengeren, folyón, teherautókkal), a közlekedés és a hírszolgálat, valamint általában minden igazgatási és műszaki szolgálat, amely a csapatok kiképzéséhez, állományuk fenntartásához és katonai teljesítőképességük megőrzéséhez szükséges.

A Magyar Kormány a fenti csoportokba tartozó minden kiadást, amennyiben azokat a Szövetséges és Társult Kormányoknak megszállt területen végzett vásárlásai vagy rekvirálásai idézték elő, koronában, vagy az ennek helyébe lévő bármely más törvényes magyar pénznemben köteles a Szövetséges és Társult Kormányoknak megtéríteni.

Mindazokban az esetekben, amikor valamely Szövetséges Kormány a jelzett vásárlásokat vagy rekvirálásokat megszállott területen a koronától különböző pénznemben egyenlítette ki, ezeket a kiadásokat Magyarországon érvényes bármely pénznemben kell megtéríteni, még pedig vagy a megtérítés napján általában elismert váltóárfolyam, vagy megállapodásos árfolyam szerint.

Minden más ilyen jellegű kiadást a hitelező országnak pénznemében kell megtéríteni.

A fenti rendelkezések az 1918. évi november hó 3. napja után foganatosított hadiműveletekre oly mértékben nyernek alkalmazást, amint azt a Jóvátételi Bizottság szükségesnek ítéli; ez a Bizottság korlátlan jogosultsággal határoz az ezekkel a hadműveletekkel kapcsolatos összes kérdésekben, különösen pedig:

a) meghatározza a résztvett hadseregek költségeinek nagyságát és részletezését, azt, hogy ezeknek a költségeknek mely része terheli Magyarországot, azt, hogy ez a rész milyen módozatok szerint, minő pénznemben fizetendő, továbbá meghatározza ezekkel a fizetésekkel kapcsolatban az esetleges zálogjogbiztosítási vagy elsőbbségi rendelkezéseket;

c) határoz mindennemű javaknak és értékeknek a hadműveletek alatt történt rekvirálása tárgyában, megállapítja, hogy tekinthető-e ezeknek a javaknak vagy értékeknek valamely és minő része hadizsákmánynak, megállapítja ezeknek a javaknak vagy értékeknek becsértékét, megszabja a visszaszolgáltatás mértékét, a vissza nem szolgáltatott javak értékét az illető Hatalom jóvátételi követeléseinek terhére írja, meghatározza, hogy az érdekelt Hatalom terhére írt ilyen összegek fizetése készpénzben vagy a jóvátételi számlán való jóváírás útján történjék-e és megállapítja a fizetés vagy jóváírás határnapjait.

182. Cikk. Magyarország megerősíti az 1918. évi november hó 3.-i fegyverszüneti szerződés és a későbbi kiegészítő szerződések értelmében a Szövetséges és Társult Hatalmaknak kiszolgáltatott és kiszolgáltatandó anyagok átadását és elismeri a Szövetséges és Társult Hatalmak jogait ezekre az anyagokra nézve.

A Szövetséges és Társult Hatalmakat megillető jóvátételi követelések összegének csökkentéseül Magyarország javára kell írni a fent megjelölt anyagnak a Jóvátételi Bizottság részéről megállapított azt az értékét, amely a Jóvátételi Bizottság megítélése szerint Magyarország javára írandó azon az alapon, hogy a kérdéses anyag nem volt katonai jellegű.

Azok a javak azonban, amelyek a Szövetséges Társult Hatalmak vagy állampolgáraik tulajdonában állottak és amelyeket a fegyverszüneti szerződések értelmében természetben szolgáltattak ki vagy vissza, nem írhatók Magyarország jóvátételi számlája javára.

183. Cikk. A 180. Cikkben kimondott elsőbbségi jog a jelen cikk utolsó szakaszában foglalt kivételtől eltekintve a következő sorrendben érvényesíttetik:

a) a megszálló hadseregeknek a 181. Cikkben meghatározott költségei, amennyiben a fegyverszünet ideje alatt merültek fel;

b) minden megszálló hadseregnek a 181. Cikkben meghatározott költségei, amennyiben a jelen Szerződés életbelépése után merültek fel;

c) a jóvátételi költségek, akár a jelen Szerződésen, akár kiegészítő szerződésekben vagy egyezményeken alapulnak;

d) a fegyverszüneti szerződésen, a jelen Szerződésen, a kiegészítő szerződéseken vagy egyezményeken alapuló és Magyarországot terhelő bármely más költségek.

Azok a fizetési kötelezettségek, amelyek Magyarországot élelmiszerekkel és nyersanyagokkal történt ellátása fejében terhelik, valamint minden más olyan fizetési kötelezettség, amelynek megfizetését a Szövetséges és Társult Főhatalmak szükségesnek tartják oly célból, hogy Magyarország jóvátételi kötelezettségeinek megfelelhessen, mindezeket a felsorolt tartozásokat megelőző elsőbbséget élveznek oly mértékben és módozatok mellett, amint azt a nevezett Hatalmak Kormányai megállapították vagy meg fogják állapítani.

Azoknak a hadseregeknek költségeire vonatkozó fizetési kötelezettségek, amelyek 1918. évi november hó 3.-a után foganatosítottak hadi műveleteket, oly mértékben és módozatok mellett élveznek elsőbbséget, amint azt a Jóvátételi Bizottság a 181. Cikk rendelkezései értelmében meg fogja állapítani.

184. Cikk. Az előző cikkek rendelkezései nem érintik egyik Szövetséges és Társult Hatalomnak sem azt a jogát, hogy a jelen Szerződés életbelépése idejében saját fennhatósága alatt levő ellenséges aktivák és vagyontárgyak fölött rendelkezhessen.

185. Cikk. Az előző cikkek rendelkezései semmi vonatkozásban sem érinthetik azokat a zálogokat és jelzálogokat, amelyeket a Szövetséges és Társult Hatalmak vagy állampolgáraik javára a volt Magyar Kormány, vagy a volt Magyar Királyság állampolgárai tulajdonába álló javakra és jövedelmekre az Ausztria-Magyarország és az érdekelt egyes Hatalmak között fennállott háborús állapotot megelőző időpontban szabályszerűen engedélyeztek, kivéve, ha a jelen Szerződés vagy a kiegészítő szerződések és egyezmények rendelkezései az említett zálogokra és jelzálogokra kifejezetten korlátozást vagy módosításokat állapítanak meg.

186. Cikk. 1. Mindazok az Államok, amelyekhez a volt Osztrák-Magyar-Monarchia területeiből valamely részt csatoltak és mindazok az Államok, amelyek az említett Monarchia feldarabolásából keletkeztek, ideértve Magyarországot is, amennyiben a jelen Szerződés területeket juttatott nekik, kötelesek a volt Magyar Kormánynak az 1914. évi július hó 28. napján fennállott oly adósságából, amelynek biztosítására vasutak, vagy más javak különösen le vannak kötve, részt vállalni. Mindegyik állam akkor a részt vállal át, aminő a Jóvátételi Bizottság megítélése szerint megfelel a biztosított adósság zálogául szolgáló vasutak és egyéb javak azon részének, amelyet a jelen Szerződésnek vagy a kiegészítő szerződéseknek és egyezményeknek rendelkezései az illető Államnak juttatnak.

A Jóvátételi Bizottság a méltányosság elvei szerint megállapítja annak a kötelezettségnek nagyságát, amely minden egyes Államot, kivéve Magyarországot, a biztosított adósságból terhelni fog. Az ekként megállapított értéket le kell vonni abból az összegből, amit az illető Állam Magyarországnak tartoznék fizetni a volt vagy a jelenlegi Magyar Kormány rendelkezése alá tartozó azon javakért és vagyontárgyakért, amelyeket a hozzácsatolt területtel együtt megkap. Minden Állam a biztosított adósságnak csak azért a részeért felelős, amelyet a jelen cikk rendelkezései értelmében átvállalt és a biztosított adósság valamely utódló Állam részéről átvállalt részének címlettulajdonosai semmiféle más Állam ellen igényt nem támaszthatnak.

Azok a javak, amelyek a jelen cikkben megjelölt valamely adósság külön biztosítására voltak lekötve, lekötve maradnak az új adósságok biztosítására is. Abban az esetben azonban, ha az ilyen javak a jelen Szerződés rendelkezései következtében több Állam területére oszolnak szét, az egyik Állam területén fekvő vagyonrész azért az adósságrészért szavatol, amelyet az illető Állam vállalt át, de nem szavatol az adósság többi részeért.

Ennek a cikknek alkalmazása szempontjából biztosított adósságnak tekintendők azok a fizetési kötelezettségek is, amelyeket a volt Magyar Kormány vasúti vonalak és hasonló természetű más vagyontárgyak megvásárlásával kapcsolatban vállalt. Ilyen fizetési kötelezettségekből származó terhek szétosztását a Jóvátételi Bizottság ugyanúgy állapítja meg, mint a biztosított adósságokét.

Azok az adósságok, amelyek a jelen cikk rendelkezései értelmében valamelyik Államra hárulnak, az adósságvállaló Állam pénznemére fognak szólani, ha az eredeti adósság osztrák-magyar papirpénzre szólt. Erre az átszámításra az az árfolyam lesz irányadó, amelyen az adósságvállaló Állam legelőször cserélt be osztrák-magyar papirkoronákat saját pénznemére. Az osztrák-magyar papírkoronának az új címletek pénznemére való átszámításánál alapul szolgáló árfolyamot a Jóvátételi Bizottság jóváhagyása elé kell terjeszteni s a Bizottság, ha indokoltnak látja, követelheti, hogy az átszámítást foganatosító Állam az átszámítás feltételeit módosítsa. A Bizottság csak abban az esetben fog ilyen módosítást kívánni, ha véleménye szerint a régi címletek pénznemének helyébe lépő pénznem vagy pénznemek értéke a külföldi váltó-árfolyamok alapul vételével az átszámítás időpontjában s a külföldi váltó-árfolyamok alapján, az eredeti pénznem értékénél jelentékenyen kevesebb.

Ha az eredeti magyar adósság egy vagy több külföldi pénznemre szólt, az új adósság is ugyanerre a pénznemre vagy ugyanezekre a pénznemekre fog szólni.

Ha az eredeti magyar adósság osztrák-magyar aranypénzre szólt, az új adósság font sterlingre és az Északamerikai Egyesült-Államok arany dollárjára fog egyenértékben szólni, a három pénznemnek az 1914. évi január hó 1-én érvényben volt törvényes rendelkezések értelmében számított súlyát és finomságát véve alapul.

Ha a régi címletek kifejezetten vagy hallgatólagosan jogot adtak a fizetés pénznemének meghatározott külföldi váltó-árfolyam szerint való választására, vagy bármely más átszámítási kedvezményeket az új címleteknek is biztosítaniok kell.

2. Mindazok az Államok, amelyekhez a volt Osztrák-Magyar Monarchia területéből valamely részt csatoltak és mindazok az Államok, amelyek az említett Monarchia feldarabolásából keletkeztek, ideértve Magyarországot is, kötelesek résztvállalni a külön nem biztosított, de címletszerű magyar államadósságból az 1914. évi július hó 28.-án fennállott állapot szerint; e rész kiszámításánál alapul szolgál azoknak a jövedelemágaknak egyrészt a jelen Szerződésnek megfelelően átcsatolt területeken, másrészt az egész volt magyar területen, az 1911., 1912. és 1913. pénzügyi évek középeredménye szerint vett aránya, amely jövedelemágak a Jóvátételi Bizottság nézete szerint legalkalmasabbak arra, hogy belőlük az illető területek pénzügyi teljesítőképessége igazságosan megállapíttassék. Ennél a számításnál Bosznia és Hercegovina jövedelmeit nem kell figyelembe venni. Mindazonáltal, amennyiben az 1914. évi július hó 28-ik napja előtt a nem biztosított címletszerű magyar államadósságra vonatkozólag pénzügyi egyezmények állottak fenn, a Jóvátételi Bizottság ennek az adósságnak a fentebb említett Államok között való felosztásánál ezeket az egyezményeket tekintetbe veheti.

A címletszerű adósságra vonatkozólag ebben a cikkben megállapított fizetési kötelezettség teljesítését a jelen cikkhez tartozó Függelék rendelkezései szabályozzák.

Kizárólag a Magyar Kormányt fogják terhelni a volt Magyar Kormánynak 1914. évi július hó 28.-a előtt vállalt oly kötelezettségei, amelyeket nem a jelen Szerződésben kifejezetten megjelölt járadékkötvények, kötelezőjegyek, kötelezvények, értékpapirok és bankjegyek alakjában vállalt el.

A jelen cikkben és Függelékében foglalt rendelkezések egyike sem nyer alkalmazást a volt Magyar Kormány oly kötelezvényeire, amelyeket az Osztrák-Magyar Banknál az e Bank által kibocsátott bankjegyek fedezetére letétbe helyeztek.

Függelék

A 186. Cikk értelmében felosztandó adósság a külön nem biztosított címletszerű volt magyar államadósság az 1914. évi július hó 28-án fennállott állapot szerint.

Azok az Államok, amelyek külön nem biztosított volt magyar államadósságért felelősek, a jelen Szerződés életbelépésétől számított három hónapon belül kötelesek ennek az adósságnak saját területükön levő minden címletét külön erre a célra szolgáló s államonkint egymástól eltérő bélyeggel ellátni, hacsak ez a lebélyegzés már előbb meg nem történt. Az ekként lebélyegzett címletek számait jegyzékbe kell foglalni és ezeket a számokat a lebélyegzésre vonatkozó egyéb iratokkal együtt a Jóvátételi Bizottsághoz kell átküldeni.

Azoknak a címleteknek birtokosai, amelyek a jelen Függelék értelmében azok lebélyegzésére kötelezett Állam területén vannak, a jelen Szerződés életbelépésétől kezdve e címletek alapján az említett Államnak hitelezőivé válnak és semmiféle más Állam ellen igényt nem támaszthatnak.

Ha a lebélyegzés alapján megállapítást nyer, hogy a külön nem biztosított volt magyar államadóssági címletek valamelyikéből bármelyik Állam területén kisebb mennyiség van, mint amennyit a Jóvátételi Bizottság abból a kibocsátásból származó címletekből az illető Államnak terhére rótt, ez az Állam a különbségnek megfelelő összegben új címleteket köteles a Jóvátételi Bizottság rendelkezésére bocsátani. A Jóvátételi Bizottság fogja megállapítani, hogy a kérdéses új címleteket milyen alakban és milyen összegre szóló szelvényekkel kell kiállítani. Ez új címletek kamatozás és törlesztés tekintetében ugyanolyan jogokat fognak biztosítani, mint azok a régi címletek, amelyeknek helyébe léptek. Minden egyéb kelléküket a Jóvátételi Bizottság hozzájárulásával kell megállapítani.

Ha az eredeti címlet osztrák-magyar papírpénzre szólott, a helyébe lépő új címletet a kibocsátó Állam pénznemében kell kiállítani. Ennek az átszámításnak az az árfolyam fog alapul szolgálni, amelyben a kibocsátó állam legelőször cserélte be az osztrák-magyar papirkoronákat saját pénznemére. Az osztrák-magyar papírkorona átszámítási árfolyama az új címleteken szereplő pénznemre a Jóvátételi Bizottság jóváhagyásától függ és a Bizottság, ha jónak látja, követelheti, hogy az átszámítást foganatosító Állam az átszámítás feltételeit módosítsa. A Bizottság csak abban az esetben fog ilyen módosítást kívánni, ha véleménye szerint a régi címletek pénznemének helyébe lépő pénznem vagy pénznemek értéke a külföldi váltóárfolyamok alapulvételével az átszámítás időpontjában s a külföldi váltóárfolyamok alapján, az eredeti pénznem értékénél jelentékenyen kevesebb.

Ha az eredeti címlet egy vagy több külföldi pénznemre szólt, az új címlet is ugyanerre a pénznemre vagy ugyanezekre a pénznemekre fog szólni. Ha az eredeti címlet osztrák-magyar aranypénzre szólít, az új címlet font sterlingre és az Északamerikai Egyesült Államok arany dollárjára fog egyenértékben szólni, a három pénznemnek az 1914. évi január hó 1-én érvényben volt törvényes rendelkezések értelmében számított súlyát és finomságát véve alapul.

Ha a régi címletek kifejezetten vagy hallgatólagosan jogot adtak a fizetés pénznemének meghatározott külföldi váltóárfolyam szerint való választására vagy bármely más átszámítási kedvezményre, ugyanezeket a kedvezményeket az új címleteknek is biztosítaniok kell.

Ha a lebélyegzés alapján megállapítást nyer, hogy a külön nem biztosított volt magyar államadóssági címletek valamelyikéből bármelyik Állam területén nagyobb mennyiségű van, mint amennyit a Jóvátételi Bizottság abból a kibocsátásból származó címletekből az illető Államnak terhére rótt, ennek az Államnak a Bizottságtól a jelen Függelék rendelkezései értelmében foganatosított minden egyes új címletkibocsátásból megfelelően arányos részt kell kapnia.

A nem biztosított volt magyar államadósságból származó oly címleteknek birtokosai, amely címletek azokon az Államokon kívül vannak, amely államokhoz a volt Osztrák-Magyar Monarchia területéből valamely részt csatoltak, vagy amelyek az említett Monarchia feldarabolásából keletkeztek, ideértve Magyarországot is, Kormányaik útján a Jóvátételi Bizottsághoz juttatják a birtokukban levő címleteket. Ez a Bizottság a beszolgáltatott címletek ellenében részükre igazolványokat ad ki, amelyek a beszolgáltatott címletek kicserélése céljából jelen Függelék rendelkezései értelmében foganatosított minden egyes új címletkibocsátásból megfelelően arányos részre adnak nekik jogot.

Azok az Államok vagy címletbirtokosok, amelyeknek és akiknek a jelen Függelék rendelkezései értelmében foganatosított egyes új címletkibocsátásból részesedési joguk van, minden egyes kibocsátás címleteinek egész összegéből abban az arányban részesednek, mint aminő egyrészt a régi kibocsátás címleteinek birtokukban volt összege, másrészt a Jóvátételi Bizottsághoz a jelen Függelék végrehajtásaként kicserélésre beszolgáltatott régi kibocsátás egész összege között fennállott.

A Jóvátételi Bizottság, ha alkalmasnak véli, a jelen Függelék végrehajtásaként kibocsátott új címletek birtokosaival megállapodásokat létesíthet arra nézve, hogy az adós Államok mindegyike egységes kölcsöncímleteket bocsásson ki. Ezek az egységes kölcsöncímletek a jelen Függelék végrehajtásaként kibocsátott új címletek helyébe fognak lépni, a Bizottság és a címletbirtokosok közös egyetértésével megállapítandó feltételek szerint.

Mindegyik Állam, amely a volt Magyar Kormány valamely adóssági címleteért a felelősséget magára vállalja, felelős lesz ennek a címletnek a jelen Szerződés életbelépése óta esedékes és esetleg még ki nem fizetett szelvényeiért és törlesztési részleteiért is.

A 186. Cikk értelmében felosztandó adósság a külön nem biztosított és fent tárgyalt volt magyar államadósságon kívül magában foglalja az osztrák adósságnak azt a részét is, amelyért a volt Magyar Királyság Kormánya az 1907. évi december hó 30-án kelt osztrák-magyar törvénnyel (B. T. L. 278. sz.) jóváhagyott pótegyezmény értelmében felelős volt és amely rész a Magyar Szent Korona Országaihoz tartozó területeknek Ausztria-Magyarország általános államadósságához való hozzájárulásaként szerepelt.

Mindegyik Állam, amely a jelen Szerződés értelmében ebből az előbbi bekezdésben említett osztrák adósságból részt vállal, az átvállalt résznek megfelelő összegű új címleteket köteles a Jóvátételi Bizottsághoz juttatni.

Ezeknek a címleteknek tartalmát a Jóvátételi Bizottság fogja megállapítani. Ez a tartalom lehetőleg azonos legyen a régi osztrák címletek tartalmával, amely utóbbiaknak helyettesítésére lesznek hivatva oly célból, hogy átadassanak, azoknak az Államoknak vagy az osztrák címletek oly birtokosainak, amelyeknek és akiknek joguk lesz az Ausztriával kötött Békeszerződés 203. Cikkéhez tartozó Függelék értelmében kibocsátott egyes új címletkibocsátások megfelelő részére.

187. Cikk. 1. Ha a jelen Szerződésben megállapított új határok többfelé osztanak valamely közigazgatási kerületet, amely valamely saját nevében szabályszerűen létre jött közkölcsönökért felelős volt, az említett kerület minden egyes új töredéke ebből az adósságból részt vállal, amelynek nagyságát a Jóvátételi Bizottság fogja a jelen Szerződés 186. Cikkében az államadósságok felosztására nézve megállapított elvek szerint meghatározni. A Jóvátételi Bizottság a végrehajtás módozatait is szabályozni fogja.

2. Bosznia-Hercegovina tartományi adósságát úgy kell tekinteni, mint valamely közigazgatási kerület adósságát és nem mint a volt Osztrák-Magyar Monarchia államadósságát.

188. Cikk. A jelen Szerződés életbelépésétől számított két hónapon belül mindazok az Államok, amelyekhez a jelen Szerződés értelmében a volt Osztrák-Magyar Monarchia területéből valamely részt csatoltak, vagy amelyek az említett Monarchia feldarabolásából keletkeztek, ideértve Magyarországot is, kötelesek külön erre a célra szolgáló s államonkint egymástól eltérő bélyeggel ellátni azokat a különböző címleteket, amelyeket a volt Magyar Kormány 1918. évi október hó 31.-ike előtt törvényesen felvett hadiadóssága ellenértékéül bocsátott ki és amelyek területükön vannak, hacsak ez a lebélyegzés már előbb meg nem történt.

Az ilyen módon lebélyegzett értékpapirokat igazolványokkal kell becserélni és be kell vonni; számaikat jegyzékbe kell foglalni és az értékpapírokat a becserélésre vonatkozó minden irattal a Jóvátételi Bizottsághoz kell átküldeni.

Valamely Államnak az a tényе, hogy a jelen cikk rendelkezései értelmében címleteket lebélyegzett és igazolványokkal cserélt ki, nem vonja maga után az illető Államra azt a kötelezettséget, hogy ez alapon bárminemű terhet átvállaljon vagy elismerjen, hacsak ez az Állam önmaga kifejezetten nem fűzte ezt a hatást a lebélyegzés és a becserélés tényéhez.

A fentemlített Államokat, kivéve Magyarországot, a volt Magyar Kormány hadiadósságaiból kifolyólag semminemű kötelezettség nem terheli, bárhol is vannak ezen hadiadóssági címletek, de viszont ezeknek az Államoknak sem Kormányai, sem állampolgárai más Államokkal szemben, ideértve Magyarországot, a tulajdonukban vagy állampolgáraik tulajdonában álló hadiadóssági címletek alapján semmiféle esetben sem támaszthatnak igényt.

Kizárólag a Magyar Kormányt fogja terhelni a Magyar Kormány hadiadósságának az a része, amely a jelen Szerződés aláírása előtt más Államok polgárainak vagy Kormányainak tulajdonában volt, mint amely Államokhoz a jelen Szerződés értelmében a volt Osztrák-Magyar Monarchia területeiből valamely részt csatoltak és a fentemlített más Államok semmiféle mértékben sem lesznek felelősek a hadiadósságnak ezért a részeért.

Ennek a cikknek rendelkezései nem nyernek alkalmazást a volt Magyar-Kormánynak azokra a kötelezvényeire, amelyeket ez a Kormány az Osztrák-Magyar Banknál az e Bank részéről kibocsátott bankjegyek fedezetére letétbe helyezett.

Kizárólag a Magyar Kormány lesz felelős a volt Magyar Kormánynak a háború alatt vállalt azokért a kötelezettségeiért, amelyek nem a jelen Szerződésben kifejezetten felsorolt járadékkötvényeken, kötelezőjegyeken, kötelezvényeken, értékpapirokon és bankjegyeken alapulnak.

189. Cikk. 1. Azok az Államok, amelyekhez a volt Osztrák-Magyar Monarchia területeiből valamely részt csatoltak, vagy amelyek az említett Monarchia feldarabolásából keletkeztek, ideértve Ausztriát és Magyarországot, kötelesek az Ausztriával kötött Békeszerződés életbelépésétől számított két hónapon belül külön erre a célra szolgáló s államonkint eltérő bélyeggel ellátni az Osztrák-Magyar Banknak saját területeiken levő bankjegyeit, hacsak ez a felülbélyegzés már előbb meg nem történt.

2. Azok az Államok, amelyekhez a volt Osztrák-Magyar Monarchia területeiből valamely részt csatoltak, vagy amelyek az említett Monarchia feldarabolásából keletkeztek, ideértve Ausztriát és Magyarországot, kötelesek az Ausztriával kötött Békeszerződés életbelépésétől számított tizenkét hónapon belül a fent meghatározott módon felülbélyegzett bankjegyeket saját pénzjegyeikre vagy valamely új pénznemre általuk meghatározható módozatok szerint becserélni.

3. Azoknak az Államoknak Kormányai, amelyek az Osztrák-Magyar Bank pénzjegyeinek becserélését felülbélyegzés, saját pénzjegyeiknek vagy valamely új pénznemnek kibocsátása útján már keresztülvitték és ennek a műveleteknek folyamán a bankjegyeknek összességét vagy egy részét felülbélyegzés nélkül a forgalomból kivonták, kötelesek az ekként forgalomból kivont bankjegyeket vagy felülbélyegezni, vagy a Jóvátételi Bizottság rendelkezésére bocsátani.

4. Azok a Kormányok, amelyek a bankjegyeket a jelen cikk rendelkezései értelmében saját pénzjegyeikre vagy valamely új pénznemre becserélték, kötelesek az Ausztriával kötött Békeszerződés életbelépésétől számított tizennégy hónapon belül az Osztrák-Magyar Bank minden bankjegyét amelyet a becserélés folyamán bevontak, akár felül vannak bélyegezve, akár nem, a Jóvátételi Bizottsághoz beszolgáltatni.

5. A Jóvátételi Bizottság a hozzá a jelen cikk rendelkezései értelmében beszolgáltatott minden bankjegyre nézve az idetartozó Függelék rendelkezései szerint jár el.

6. Az Osztrák-Magyar Bank felszámolásának műveletei az Ausztriával kötött Békeszerződés aláírását követő napon kezdődnek.

7. A felszámolást a Jóvátételi Bizottság részéről erre a célra kinevezett biztosok végzik. A felszámolás folyamán a biztosoknak a Bank alapszabályait és általában a Bank üzletvezetésére vonatkozó szabályzatokat kell szem előtt tartaniok, amennyiben a jelen cikk rendelkezéseivel nem ellenkeznek. Ha a felszámolásra irányadó jogszabályok értelmezése iránt kétségek támadnak, akár a jelen cikkekben és Függelékekben, akár a Bank alapszabályaiban foglalt rendelkezésekről van is szó, a vitás esetben vagy a Jóvátételi Bizottság vagy a Bizottság részéről kinevezett döntőbíró határoz. A határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye.

8. A Bank részéről az 1918. évi október hó 27.-ike után kibocsátott bankjegyek kizárólagos biztosítékául a volt vagy a jelenlegi Osztrák és Magyar Kormányok részéről kibocsátott és a nevezett bankjegyek fedezetéül a banknál letétbe helyezett kötelezvények fognak szolgálni. Ellenben a Bank cselekvő vagyonának egyéb részeire a kérdéses bankjegyek birtokosainak semminemű joguk sem lesz.

9. A Bank részéről az 1918. évi október hó 27.-ig bezárólag kibocsátott bankjegyek birtokosainak, amennyiben ezek a bankjegyek a jelen cikk rendelkezései értelmében a felszámolásnál való figyelembe vétel követelményeinek egyáltalán megfelelnek, egyenlő joguk lesz a Bank minden cselekvő vagyonára. A volt vagy a jelenlegi Osztrák és Magyar Kormányok részéről kibocsátott és a különféle bankjegykibocsátások

fedezetéül a Banknál letétbe helyezett kötelezvényeket nem lehet a Bank cselekvő vagyonához tartozóknak tekinteni.

10. A volt vagy a jelenlegi Osztrák és Magyar Kormányok részéről az 1918. évi október hó 27.-ig bezárólag kibocsátott bankjegyek fedezetéül a Banknál letétbe helyezett kötelezvényeknek meg kell semmisíteni azt a részét, amely megfelel azoknak a bankjegyeknek, amelyeket a volt Osztrák-Magyar Monarchia 1914. évi július hó 28.-án fennállott területein az ezen területek átcsatolásaiban részes vagy az említett Monarchia feldarabolásából keletkezett Államok, ideértve Ausztriát és Magyarországot is, becseréltek.

11. Azok a kötelezvények, amelyeket a volt vagy a jelenlegi Osztrák és Magyar Kormányok az 1918. évi október hó 27.-ig bezárólag kibocsátott bankjegyek fedezetéül letétbe helyeztek és amelyek a jelen cikk 10. pontjának alkalmazása következtében megsemmisítésre nem kerültek, ezentúl is megfelelő összeg erejéig biztosítékául fognak szolgálni az ugyanezen kibocsátások olyan bankjegyeinek, amelyek az 1919. évi június hó 15.-én a volt Osztrák-Magyar Monarchia területein kívül voltak. Ilyen bankjegyeknek kell tekinteni valamennyi más bankjegy kizárásával: 1. azokat a bankjegyeket, amelyeket az utódló Államok saját területeiknek a volt Monarchia határain kívül eső részén gyűjtöttek össze és a jelen cikk 4. pontja értelmében szolgáltatnak be a Jóvátételi Bizottsághoz; 2. az összes többi Államokban összegyűjtött bankjegyeket, amelyeket az idetartozó Függelék rendelkezéseinek megfelelő módon a Bank felszámolásával megbízott biztosoknál mutattak be.

12. Az 1918. évi október hó 27.-ig bezárólag kibocsátott összes többi bankjegyek birtokosainak semminemű joguk nincs a volt vagy a jelenlegi Osztrák és Magyar Kormányok részéről a bankjegyek fedezetéül letétbe helyezett kötelezvényekre, sem általában a Bank cselekvő vagyonára. Azok a kötelezvények, amelyeket a 10. és 11. pontok rendelkezéseihez képest sem meg nem semmisítettek, sem nem érvényesítettek, érvényüket vesztik.

13. Kizárólag Ausztriának és Magyarországnak Kormányai lesznek, mindegyik az őt illető rész erejéig és minden más Állam kizárásával, felelősek az érvényüket nem vesztett mindazokért a kötelezvényekért, amelyeket a volt vagy a jelenlegi Osztrák és Magyar Kormányok a bankjegykibocsátások fedezetéül a Banknál letétbe helyeztek.

14. Az Osztrák-Magyar Bank bankjegyeinek birtokosai semmiféle igényt sem támaszthatnak sem Ausztria sem Magyarország Kormányaival, sem pedig bármely más Állam Kormányával szemben olyan károk címén, amelyek őket az Osztrák-Magyar Bank felszámolása folytán esetleg érték.

15. Abban az esetben, ha a jelen Szerződés aláírásának kelte miatt gyakorlati nehézségek merülnének fel, a Jóvátételi Bizottságnak a jelen cikkben megállapított határidőket joga lesz megváltoztatni.

Függelék

1. § Az érdekelt Államok ugyanakkor, amikor a 189. Cikk értelmében az Osztrák-Magyar Banknak a forgalomból kivont minden bankjegyét a Jóvátételi Bizottságnak átszolgáltatják, ugyancsak be fogják szolgáltatni a Bizottsághoz mindazokat az okiratokat is, amelyek a részükről végrehajtott becserélés természetére és összegére felvilágosítást nyujtanak.

2. § A Jóvátételi Bizottság, miután megvizsgálta ezeket az okiratokat, az említett Kormányoknak igazolványokat fog kiszolgáltatni, amelyekből világosan ki fog tűnni mindazoknak a bankjegyeknek teljes összege, amelyeket becseréltek:

a) a volt Osztrák-Magyar Monarchiának az 1914. évi július hó 28-án fennállott határain belül;

b) bármelyik más helyen.

Ezeknek az igazolványoknak alapján birtokosaik a Bank felszámoló biztosainál érvényesíthetik azokat a jogokat, amelyekre az ekként becserélt bankjegyek a Bank cselekvő vagyonának felosztásánál alapot nyujtanak.

3. § Mihelyt a Bank felszámolása véget ér, a Jóvátételi Bizottság a forgalomból kivont bankjegyeket megsemmisíti.

4. § Az 1918. évi október hó 27-éig bezárólag kibocsátott bankjegyek is csak akkor adnak jogot a Bank cselekvő vagyonára, ha annak az országnak Kormánya, amelynek területén voltak, bemutatja azokat.

190. Cikk. Mindazokat az Államokat, amelyekhez a volt Osztrák-Magyar Monarchia területeiből valamely részt csatoltak, vagy amelyek az említett Monarchia feldarabolásából keletkeztek, ideértve Magyarországot, teljes cselekvési szabadság illeti meg a volt Osztrák-Magyar Monarchiának az ő területeiken levő váltópénzére nézve.

Ezek az Államok sem a maguk nevében, sem állampolgáraik képviseletében semmiféle igényt sem támaszthatnak más Államokkal szemben a birtokukban levő váltópénz alapján.

191. Cikk. Azok az Államok, amelyekhez a volt Osztrák-Magyar Monarchia területeiből valamely részt csatoltak, vagy amelyek az említett Monarchia feldarabolásából keletkeztek, megszerzik a volt vagy a

jelenlegi Magyar Kormánynak saját területeiken fekvő összes javait és birtokait.

A jelen cikk értelmében a volt vagy a jelenlegi Magyar Kormány javait és birtokait úgy kell értelmezni, hogy azok magukban foglalják a volt Magyar Királyság javait és ennek a Királyságnak részesedését az Osztrák-Magyar Monarchia közös javaiban, valamint az összes Korona-birtokokat és Ausztria-Magyarország volt uralkodócsaládjának összes magánjavait is.

A fentemlített Államok mindazonáltal semminemű követeléssel sem léphetnek fel Magyarország volt vagy jelenlegi Kormányának olyan javai és birtokai tekintetében, amelyek az ő területeiken kívül esnek.

A Jóvátételi Bizottság megállapítja, Magyarország kivételével, a különféle Államok részéről megszerzett javak és birtokok értékét avégből, hogy ezt az értéket a megszerző Állam jóvátételi számlájának terhére, viszont Magyarország jóvátételi számlájának javára írja. Az ilyen módon megszerzett közvagyon értékéből a Jóvátételi Bizottság levon megfelelő összeget azoknak a kiadásoknak fejében, amelyeket tartományok, községek, vagy más önkormányzati helyi hatóságok közvetlenül fordítottak pénzben, telekben vagy anyagban a kérdéses közvagyonra.

Ha valamely Állam a jelen cikk értelmében szerez közvagyont, úgy a 186. Cikkben a biztosított adósságra nézve foglalt rendelkezések fenntartásával a jóvátételi számlán Magyarország javára és a megszerző Állam terhére írt összegből le kell vonni a volt Magyar Kormány külön nem biztosított adósságának azt a részét, amelyet a 186. Cikk értelmében a megszerző Állam terhére róttak, s amely a Jóvátételi Bizottság véleménye szerint megfelel az így megszerzett javakra és birtokokra fordított beruházásoknak. A Jóvátételi Bizottság a levonandó értéket méltányosaknak ítélt elvek szerint állapítja meg.

A volt vagy a jelenlegi Magyar Kormány javai és birtokai közé kell számítani a Bosznia-Herczegovinában levő bármely jellegű ingatlan vagyonnak egy részét is, amelyért az 1909. évi február hó 26.-án kelt egyezmény 5. Cikke értelmében a volt Osztrák-Magyar Monarchia Kormánya 2,500.000 török fontot fizetett az Ottomán Kormánynak. Ez a vagyonrész arányos lesz a volt Magyar Királyságnak az említett fizetésben való részesedésével és értékét a Jóvátételi Bizottság becslésének megfelelően Magyarország jóvátételi számlájának javára kell írni.

A fenti rendelkezésektől eltérőleg kivételképen fizetés nélkül szállnak át:

1. a volt Osztrák-Magyar Monarchia tartományainak, községeinek és más helyi önkormányzati intézményeinek javai és birtokai, valamint Bosznia-Hercegovinában azok a javak és birtokok, amelyek nem voltak az Osztrák-Magyar-Monarchiáé;

2. a volt Osztrák-Magyar Monarchia tulajdonában álló iskolák és kórházak.

Azonfelül az első bekezdésben jelzett azok az Államok, amelyekhez területrészeket csatoltak, a Jóvátételi Bizottság felhatalmazása alapján fizetés nélkül megszerezhetik a területükön fekvő mindazokat az ingatlanokat és egyéb javakat, amelyek azelőtt a Cseh vagy a Horvát-Szlavon-Dalmát Királyságokhoz, vagy Bosznia-Hercegovinához, vagy a Raguzai vagy a Velencei Köztársaságokhoz, vagy a Trienti vagy a Brixeni Hercegérsekségekhez tartoztak és amelyeknek értékét főleg a hozzájuk fűződő történelmi emlékek adják meg.

192. Cikk. Magyarország a maga részéről lemond mindazokról a képviseleti vagy részvételi jogokról, amelyek őt vagy állampolgárait szerződések, egyezmények vagy megállapodások alapján a Szövetséges és Társult Államok bármelyikében, Németországban, Ausztriában, Bulgáriában vagy Törökországban, vagy ezeknek az Államoknak birtokain vagy az ezektől az Államoktól függő területeken, valamint a volt Oroszbirodalomban működő bizottságoknak, állami intézményeknek, állami bankoknak, vagy bármilyen más nemzetközi jellegű pénzügyi és gazdasági szervezeteknek igazgatásában és ellenőrzésében megillették.

193. Cikk. 1. Magyarország kötelezi magát, hogy elismeri az Ausztriával kötött Békeszerződés 210. Cikkének rendelkezéseihez képest annak az aranymennyiségnek kiszolgáltatását, amely az ottomán államadóssági szolgálati igazgatótanácsának (Conseil d'administration de la dette publique Ottomane) nevében a Török Kormány első bankjegykibocsátásának fedezetéül az Osztrák-Magyar Banknál volt letétben.

2. Magyarország a maga részéről a jelen szerződés X. része (Gazdasági rendelkezések), 227. Cikkének épségben tartásával lemond a bukaresti és a bresztlitovszki békeszerződéseknek, valamint az ezeket kiegészítő szerződésnek bárminemű rendelkezéseiben az ő javára biztosított kedvezményekről.

Magyarország kötelezi magát, hogy mindazokat a fizetési eszközöket, készpénzt, értékeket, forgatható értékpapirokat vagy termékeket, amelyeket a fenti szerződések alapján kapott, a körülmények szerint vagy Romániának vagy a Szövetséges és Társult Főhatalmaknak át fogja szolgáltatni.

3. A Szövetséges és Társult Főhatalmak a részükről később megállapítandó módozatok szerint fogják a jelen cikk rendelkezései értelmében fizetendő készpénzösszegeknek és az átszolgáltatandó bárminemű fizetési eszközöknek, értékeknek és termékeknek felhasználását megállapítani.

4. Magyarország elismeri annak az aranymennyiségnek kiszolgáltatását, amelyet egyrészről a Szövetséges és Társult Hatalmak és másrészről Németország között az 1919. évi június 28-án Versailles-ban kötött Békeszerződés 259. Cikkének 5. bekezdése rendelt el és azt a követelésátruházást, amelyet ugyanennek a Békeszerződésnek 261. Cikke állapított meg.

194. Cikk. Fenntartván Magyarországnak a jelen Szerződés más rendelkezéseiben megállapított

lemondását az őt vagy állampolgárait megillető jogokról, a Jóvátételi Bizottság a jelen Szerződés életbelépésétől számított egy éven belül kívánhatja, hogy Magyarország szerezze meg állampolgárainak minden jogát vagy érdekét bármely közhasznú vállalatban vagy bármely koncesszióban, amely Oroszországra, Törökországra, Németországra, Ausztriára vagy Bulgáriára, vagy ezeknek az Államoknak birtokaira, vagy ezektől az Államoktól függő területekre, vagy olyan területre vonatkoznak, amely előbb Magyarországhoz vagy szövetségeseihez tartozott, s amelyet a Szövetséges és Társult Hatalmakkal kötött valamelyik szerződés értelmében Magyarország vagy szövetségesei más Államnak engednek át, vagy amelyet ily szerződés értelmében valamely megbízott Hatalom fog igazgatni. Viszont Magyarország az ekként megszerzett jogoknak és érdekeknek, valamint a volt vagy a jelenlegi Magyar Kormányt esetleg eredetileg megillető hasonló jogoknak és érdekeknek összességét Bizottság kérelmének keltétől számított hat hónapon belül köteles a Jóvátételi Bizottságra átruházni.

Magyarország viseli a kisajátított jogokért saját állampolgárainak járó kárpótlás terheit és a Jóvátételi Bizottság Magyarország jóvátételi számlája javára írja az átruházott jogoknak és érdekeknek a Bizottság részéről megállapított értékét. Magyarország a jelen Szerződés életbelépésétől számított hat hónapon belül közli a Jóvátételi Bizottsággal a kérdésben forgó valamennyi jognak és érdeknek jegyzékét, tekintet nélkül arra, hogy már megszerzett jogról, várományos vagy még nem gyakorolt jogosultságról van-e szó és kifejezetten lemond a maga és állampolgárai nevében a Szövetséges és Társult Hatalmak javára a kérdéses természetű mindazokról a jogokról és érdekekről, amelyek a fentemlített jegyzékbe esetleg nincsenek felvéve.

195. Cikk. Magyarország kötelezi magát, hogy semmiképen sem fogja megakadályozni, hogy a Német, az Osztrák, a Bulgár vagy a Török Kormányok megszerezhessék német, osztrák, bulgár vagy török állampolgárok bárminemű jogait vagy érdekeit bármely olyan magyar közhasznú vállalatban és koncesszióban, amelyek átadását egyrészről a Szövetséges és Társult Hatalmak és másrészről a Német, az Osztrák, a Bulgár vagy a Török Kormányok közt kötött békeszerződések, kiegészítő szerződések vagy egyezmények alapján a Jóvátételi Bizottság a maga részére követelheti.

196. Cikk. Magyarország kötelezi magát, hogy a Szövetséges és Társult Hatalmakra átruházza a volt vagy a jelenlegi Magyar Kormány jóvátételre irányuló minden követelését vagy jogát Németországgal, Ausztriával, Bulgáriával vagy Törökországgal szemben, különösen pedig átruházza mindazokat a jóvátételi követeléseket vagy jogokat, amelyek az 1914. évi július hó 28. napjától a jelen Szerződés életbelépéséig vállalt kötelezettségek teljesítéséből származtak vagy származnak.

Ezeknek a jóvátételi követeléseknek vagy jogoknak értékét a Jóvátételi Bizottság állapítja meg és azt Magyarország jóvátételi számlája javára írja.

197. Cikk. Hacsak a jelen Szerződés vagy a kiegészítő szerződések és egyezmények eltérő szabályt nem állapítanak meg, a jelen Szerződésen alapuló és osztrák-magyar aranykoronában kifejezett készpénzfizetési kötelezettséget a hitelező választása szerint kell teljesíteni és pedig: Londonban fizetendő font sterlingben, az Észak-amerikai Egyesült-Államoknak New-Yorkban fizetendő aranydollárjában, Párisban fizetendő aranyfrankban, vagy Rómában fizetendő aranylírában.

A jelen cikk alkalmazása szempontjából megegyezés áll fenn arra nézve, hogy a fent felsorolt arany pénznemek mindegyikének súlyára és finomságára nézve az 1914. január 1-én érvényben volt törvényes szabályok irányadók.

198. Cikk. Mindazokat a pénzügyi szabályozásokat, amelyeket a volt Osztrák-Magyar Monarchia feldarabolása és az államadósságoknak, valamint a pénzrendszernek az előző cikkekben foglalt rendelkezéseknek megfelelő újjászervezése tesz szükségessé, az érdekelt Kormányok egyezményesen fogják megállapítani, hogy minden érdekelt fél a legjobb és a legméltányosabb elbánásban részesülhessen. Ez a pénzügyi szabályozás vonatkozni fog többek közt a bankokra, a biztosító-társaságokra, a takarékpénztárakra, a postatakarékpénztárakra, a jelzálogintézetekre, a földhitelintézetekre és más hasonló intézményekre, amelyek a volt Osztrák-Magyar Monarchia területein folytatják működésüket. Ha az érdekelt Kormányok nem tudnának a kérdéses pénzügyi feladatokra nézve megegyezést létesíteni, vagy ha valamelyik Kormány nézete szerint az ő állampolgárai nem részesülnek méltányos elbánásban, a Jóvátételi Bizottság valamelyik érdekelt Kormány kérelmére egy vagy több döntőbírót nevez ki, akinek vagy akiknek határozata végérvényes.

199. Cikk. A volt Magyar Királyságnak oly polgárai vagy katonai nyugdíjasai, akik a jelen Szerződés értelmében Magyarországtól különböző Állam polgárainak ismertetnek el, vagy ily Állam polgáraivá lettek, nyugdíjuk címén a Magyar Kormány ellen semmiféle igényt sem támaszthatnak.

X. RÉSZ

Gazdasági rendelkezések

I. CÍM

Kereskedelmi vonatkozások

I. FEJEZET

Vámszabályok, vámdíjak és vámkorlátozások

200. Cikk. Magyarország kötelezi magát, hogy bármelyik Szövetséges és Társult Államnak magyar területre bárhonnan bevitt árúit, nyersterményeit vagy ipari gyártmányait nem fogja más, vagy magasabb vámokkal vagy illetékekkel sújtani - ideértve a belső adókat is, - mint aminők az említett Államok bármelyikének vagy akármely más külföldi országnak ugyanolyan árúit, nyersterményeit vagy ipari gyártmányait terhelik.

Magyarország bármelyik Szövetséges és Társult Állam árúinak, nyersterményeinek vagy ipari gyártmányainak magyar területre bárhonnan történő bevitelére nézve nem fog oly tilalmat vagy korlátozást fenntartani vagy létesíteni, amely egyaránt ki ne terjedne az említett Államok bármelyikének, vagy akármely más külföldi ország ugyanolyan árúinak, nyersterményeinek vagy ipari gyártmányainak bevitelére is.

201. Cikk. Magyarország továbbá kötelezi magát, hogy bármelyik Szövetséges és Társult Állam kereskedelmének rovására az említett Államok akármelyikével vagy bármely más külföldi országgal szemben a bevitel szabályozása tekintetében nem fog megkülönböztetést tenni, még közvetett módon, így például a vámigazgatási és elvámolási eljárás, a vizsgálati vagy vegyvizsgálati módszerek, a vámfizetésre vonatkozó rendelkezések, a tarifaszerű osztályozás és a vámtarifa értelmezése, vagy végül az egyedárúsági szabályok alkalmazása útján sem.

202. Cikk. A kivitelt illetőleg Magyarország kötelezi magát, hogy a magyar területről bármelyik Szövetséges Társult Államok területére kivitt árúkat, nyersterményeket vagy ipari gyártmányokat nem fogja más, vagy magasabb vámokkal vagy illetékekkel sújtani - ideértve a belső adókat is, - mint aminők az említett Államok bármelyikébe vagy akármely más külföldi országba kivitt ugyanolyan árúikat terhelik.

Magyarország bármelyik Szövetséges és Társult Államba magyar területről küldött mindenféle árúk kivitelére nézve nem fog oly tilalmat vagy korlátozást fenntartani vagy létesíteni, amely egyaránt ki ne terjedne az említett Államok bármelyikébe vagy akármely más országba küldött ugyanolyan árúknak, nyerstermékeknek vagy ipari gyártmányoknak kivitelére is.

203. Cikk. Az árúk bevitelére, kivitelére vagy átvitelére vonatkozó minden kedvezmény, mentesség vagy kiváltság, amit Magyarország bármelyik Szövetséges és Társult Államnak vagy akármely más külföldi országnak nyújtana, egyúttal és feltétlenül kiterjed minden további kérelem vagy ellenszolgáltatás nélkül valamennyi Szövetséges és Társult Államra is.

204. Cikk. A jelen Szerződés XII. részének (Kikötők, viziútak és vasútak) 270. Cikkében foglalt rendelkezésekkel szemben, azokon a kikötőkön átmenő árúk, amelyek a háború előtt a volt Osztrák-Magyar Monarchia területeihez tartoznak, a jelen Szerződés életbelépésétől számított három éven belül Magyarországba való bevitelüknél arányos vámmérsékléseket fognak élvezni azoknak a vámoknak megfelelően, amelyek az 1906. évi osztrák-magyar vámtarifa alapján az említett kikötőkön át bevitt ugyanolyan árúkra alkalmazást nyertek.

205. Cikk. A 200-203. Cikkekben foglalt rendelkezéseket nem érintve, a Szövetséges és Társult Hatalmak kijelentik, hogy nem hivatkoznak ezekre a rendelkezésekre avégből, hogy önmaguknak előnyöket biztosítsanak azokból a különös megállapodásokból, amelyeket a Magyar Kormány Ausztria vagy a Cseh-Szlovák Állam Kormányaival netalán kötne oly célból, hogy ezekből az országokból eredő és onnan származó bizonyos nyerstermények vagy ipari készítmények érdekében, amelyeket a kérdéses megállapodások felsorolnak, különös vámelbánást biztosítsanak, feltéve, hogy ennek a megállapodásnak érvényessége a jelen Szerződés életbelépésétől számított öt évnél hosszabb időre nem terjed.

206. Cikk. A jelen Szerződés életbelépésétől számított első hat hónapban a Szövetséges és Társult Hatalmak beviteli cikkeire Magyarországon megállapított vámdíjtételek nem lehetnek magasabbak azoknál a legkedvezőbb díjtételeknél, amelyek 1914. évi július hó 28-án a volt Osztrák-Magyar Monarchiában a bevitelre alkalmazást nyertek.

Ez a rendelkezés az első hat hónap lejárta után további harminc hónapig csak a friss és száraz főzelék,

faolaj, tojás, sertés és hentesárúk és élő szárnyas bevitelére nézve marad érvényben, még pedig akként, amint ezeket az árúkat a fentemlített időpontban (1914. évi július hó 28-án) a Szövetséges és Társult Hatalmakkal kötött szerződésekben meghatározott szerződéses vámtarifák alapján kezelték.

207. Cikk. 1. Lengyelország, a Cseh-Szlovák Állam és Magyarország külön megállapodásokat fognak egymással kötni a szénnek, ideértve a barnaszenet, úgyszintén élelmiszereket és nyersanyagoknak kölcsönös szállítására vonatkozólag.

2. Ezeknek a megállapodásoknak megkötéséig, de semmi esetre sem a jelen Szerződés életbelépését követő öt éven túl, a Cseh-Szlovák Állam és Lengyelország kötelezik magukat, hogy semmiféle kiviteli vámnak, sem bármily természetű korlátozásnak nem vetik alá a Magyarországba irányított oly mennyiségű szén vagy barnaszén kivitelét, amelyet az érdekelt Államok megegyezésének hiányában, a Jóvátételi Bizottság állapít meg. Ennek a mennyiségnek meghatározása végett a Jóvátételi Bizottság figyelembe veszi az összes körülményeket, ideértve annak a szénnek, valamint barnaszénnek mennyiségét is, amelyet a háború előtt egyrészről Magyarország mostani területe, másrészről Szilézia és a volt Osztrák Birodalomnak olyan területei között cseréltek ki, amelyeket a békeszerződések értelmében a Cseh-Szlovák Államhoz és Lengyelországhoz csatoltak, valamint ezekben az országokban a kivitelre most rendelkezésre álló mennyiségeket is. A viszonosságnak megfelelően Magyarország köteles a Cseh-Szlovák Állam és Lengyelország részére az 1. szakaszban említett barnaszenet, élelmiszereket és nyersanyagokat oly mennyiségben szállítani, amint azt a Jóvátételi Bizottság meghatározza.

3. A Cseh-Szlovák Állam és Lengyelország kötelezik magukat továbbá arra, hogy az említett időtartam alatt minden szükséges intézkedést megtesznek annak biztosítása végett, hogy a Magyarország lakó vevők a szenet, - ideértve a barna szenet is - éppen olyan előnyös feltételek mellett szerezhessék meg, mint amelyek a hasonló körülmények között ugyanilyen terményekre irányadók a Cseh-Szlovák Államba vagy lengyelországban lakó vevők részére saját országukban vagy bármely más országban.

4. A 2. és 3. szakaszok rendelkezései, amelyek megtiltják a kiviteli vámokat vagy korlátozásokat és meghatározzák az eladás feltételeit, alkalmazást fognak nyerni a Magyarország részéről Lengyelország vagy a Cseh-Szlovák Állam számára szállított barnaszénre is.

5. A fenti rendelkezések valamelyikének végrehajtása vagy értelmezése körül felmerülő nézeteltérés esetében a Jóvátételi Bizottság dönt.

6. Avégből, hogy Lengyelországnak, Romániának, a Szerb-Horvát-Szlovén Államnak, Cseh-Szlovákországnak, Magyarországnak és Ausztriának kölcsönös támogatása lehetővé váljék oly termékek tekintetében, amelyek eddig ez Államok területei közt csereforgalom tárgyai voltak s amelyek e területek termelésére vagy kereskedelmére nézve nélkülözhetetlenek, ezeknek az Államoknak egyike vagy másika a jelen Szerződés életbelépésétől számított hat hónapon belül tárgyalásokat fog kezdeményezni oly célból, hogy az említett többi Államok egyikével vagy másikával a jelen Szerződés rendelkezéseinek, nevezetesen a 200-205. Cikkeknek megfelelő külön egyezményeket kössön.

E határidő leteltével az az Állam, amely ilyen egyezmény kötését kezdeményezte, de azt megkötni nem tudta, a Jóvátételi Bizottsághoz fordulhat és ettől az egyezmény megkötésének siettetését kérheti.

208. Cikk. 1. Magyarország és Ausztria külön megállapodásokat fognak egymással kötni az élelmiszerek, nyersanyagok és ipari gyártmányok kölcsönös szállítása tárgyában.

2. Ezeknek a megállapodásoknak megkötéséig, de semmi esetre sem a jelen Szerződés életbelépését követő öt éven túl, Magyarország kötelezi magát, hogy a Magyarországon termelt mindenféle élelmiszereknek Ausztriába való kivitelét semmiféle kiviteli vámnak, sem bármily természetű, korlátozásnak nem veti alá oly mennyiség erejéig, amelyet az érdekelt Államok megegyezésének hiányában a Jóvátételi Bizottság állapít meg. Ennek a mennyiségnek meghatározása végett a Jóvátételi Bizottság figyelembe veszi az összes körülményeket, különösen az érdekelt két ország termelését és a fogyasztás szükségleteit. A viszonosságnak megfelelően Ausztria köteles lesz Magyarország részére az I. szakaszban említett nyersanyagokat és ipari gyártmányokat oly mennyiségben szállítani, amint azt a Jóvátételi Bizottság meghatározza.

3. Magyarország kötelezi magát továbbá arra, hogy az említett időtartam alatt minden szükséges intézkedést megtesz annak biztosítása végett, hogy az Ausztriában lakó vevők mindezeket a termékeket éppen olyan előnyös feltételek mellett szerezhessék meg, mint amelyek hasonló körülmények között ugyanolyan termékekre irányadók Magyarországon lakó vevők részére, saját országukban vagy bármely más országban.

4. A fenti rendelkezések valamelyikének végrehajtása vagy értelmezése körül felmerülő nézeteltérés esetében a Jóvátételi Bizottság dönt.

II. FEJEZET

A hajózás szabályozása

209. Cikk. A Magas Szerződő Felek megegyeznek abban, hogy elismerik mindazon Szerződő Felek hajóinak lobogóját, amelyeknek tengerpartjuk nincs, ha ezek a hajók az illető Szerződő Fél területén fekvő és erre a célra kijelölt helyen lajstromozva vannak; ez a hely ezeknek a hajóknak lajstromozási kikötője gyanánt szerepel.

III. FEJEZET

Tisztességtelen verseny

210. Cikk. 1. Magyarország kötelezi magát, hogy minden szükséges törvényhozási és közigazgatási intézkedést megtesz avégből, hogy a Szövetséges és Társult Hatalmak bármelyikétől származó nyersterményeket és ipari gyártmányokat a kereskedelmi forgalomban a tisztességtelen verseny minden módja ellen megvédje.

Magyarország kötelezettséget vállal arra, hogy lefoglalással vagy bármely más megtorló intézkedéssel meggátolja és megtiltja mindazoknak a termékeknek vagy árúknak a behozatalát és kivitelét, valamint belföldi gyártását, forgalmát, eladását és árúbabocsátását, amelyeken vagy amelyeknek közvetlen borítékán vagy külső csomagolásán olyan jegyek, nevek, feliratok vagy bármiféle jelek vannak, amelyek közvetlenül vagy közvetve e termékek vagy árúk eredetének, nemének, természetének vagy különös minőségének hamis megjelölését foglalják magukban.

2. Magyarország a viszonosság feltétele mellett kötelezettséget vállal arra, hogy alkalmazkodik valamely Szövetséges és Társult Országban érvényes és az illetékes hatóság útján vele szabályszerűen közölt azokhoz a törvényekhez, úgyszintén ezeknek a törvényeknek megfelelően keletkezett közigazgatási és bírói határozatokhoz, amely törvények és határozatok meghatározzák vagy szabályozzák a tájmegjelölés jogát abban az országban termelt borokra vagy szeszes italokra nézve, amelyhez az illető táj tartozik, vagy azokat a feltételeket, amelyek mellett a tájmegjelölés feltüntetése jogosult; az említett törvényekkel vagy határozatokkal ellenkező tájmegjelöléseket viselő termékek vagy árúk behozatalát, kivitelét, úgyszintén gyártását, forgalmát, eladását vagy árúbabocsátását, Magyarország meg fogja tiltani és a jelen cikk 1. szakaszában foglalt intézkedésekkel meg fogja gátolni.

IV. FEJEZET

Bánásmód a Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgáraival

211. Cikk. Magyarország kötelezi magát arra, hogy

a) a Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgárait nem zárja el szakma, hivatás, kereskedelem és ipar gyakorlásától semmiféle olyan tiltó rendszabállyal, amely egyformán alkalmazást nem nyerne minden külföldi állampolgárra kivétel nélkül;

b) a Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgáraival szemben nem állapít meg az *a)* pontban körülírt jogokat érintő semmiféle olyan rendelkezéseket vagy korlátozásokat, amelyek közvetlenül vagy közvetve az idézett pont szabályait sértenék, vagy amelyek a legtöbb kedvezményt élvező külföldi állampolgárokra alkalmazott szabályoktól eltérők vagy azoknál kedvezőtlenebbek volnának;

c) a Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgáraira, javaikra, jogaikra vagy érdekeikre, ideértve azokat a társaságokat és egyesületeket is, amelyekben érdekelve vannak, nem vet ki semmiféle más, vagy magasabb terhet és illetéket vagy egyenes vagy közvetett adót, mint aminők saját állampolgárait vagy javaikat, jogaikat vagy érdekeiket terhelik, vagy terhelnék;

d) nem veti alá egyik Szövetséges és Társult Hatalom állampolgárait sem olyan korlátozásnak, amely ezeknek a Hatalmaknak állampolgáraival szemben 1914. évi július hó 1. napján nem volt alkalmazható, kivéve, ha ugyanez a korlátozás egyaránt vonatkozik saját állampolgáraira is.

212. Cikk. A Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgárai személyük, javaik, jogaik és érdekeik tekintetében magyar területen állandó védelemben részesülnek és szabadon fordulhatnak a bíróságokhoz.

213. Cikk. Magyarország kötelezi magát, hogy elismeri állampolgárainak olyan új honosságát, amelyet azok a Szövetséges és Társult Hatalmak törvényei szerint és e Hatalmak illetékes hatóságainak határozatai alapján akár honosítással, akár valamely szerződés rendelkezése folytán megszereztek, vagy megszerezhetnek és hogy az új honosság megszerzésének okából ilyen állampolgárait minden tekintetben feloldja eredeti hazájukkal szemben fennálló mindenféle kötelezettségeik alól.

214. Cikk. A Szövetséges és Társult Hatalmak Magyarország városaiba és kikötőibe főkonzulokat, konzulokat, alkonzulokat és konzuli ügynököket nevezhetnek ki. Magyarország kötelezi magát, hogy ezeknek a főkonzuloknak, konzuloknak, alkonzuloknak és konzuli ügynököknek kijelölését, akiknek nevét

vele közölni fogják, elismeri és a rendes szabályok és szokások szerint megengedi feladataik teljesítését.

V. FEJEZET

Általános rendelkezések

215. Cikk. A fenti I. fejezetben Magyarországra rótt kötelezettségek érvényessége a jelen Szerződés életbelépésétől számított öt év mulva megszűnik, hacsak a szövegből más nem következik, vagy a Nemzetek Szövetségének Tanácsa ennek a határidőnek eltelte előtt legalább tizenkét hónappal akként nem határoz, hogy ezek a kötelezettségek változtatással vagy anélkül további időre is érvényben maradjanak.

De megegyezés áll fenn arra nézve, hogy a Nemzetek Szövetségének Tanácsa ellenkező határozata nélkül a 200., 201, 202. vagy 203. Cikkekben Magyarországra rótt kötelezettségekre a jelen Szerződés életbelépésétől számított háromévi határidő eltelte után nem hivatkozhatik az a Szövetséges és Társult Hatalom, amely nem részesítené Magyarországot a viszonosságnak megfelelő elbánásban.

A 211. Cikk változtatással vagy anélkül ennek az ötévi határidőnek eltelte után is érvényben marad arra az időre, amelyet a Nemzetek Szövetségének Tanácsa szótöbbséggel fog meghatározni, de ez az idő öt évet nem haladhat meg.

216. Cikk. Ha a Magyar Kormány nemzetközi kereskedelmi tevékenységet folytatna, ebben a tekintetben nem illetik meg őt az állami felségjogból eredő jogok, kiváltságok és mentességek és nem is tekinthető olyannak, mintha ilyenekkel rendelkeznék.

II. CÍM

Nemzetközi szerződések

217. Cikk. A jelen Szerződés életbelépésétől kezdve s az abban foglalt rendelkezések fenntartásával, a volt Osztrák-Magyar Monarchia által kötött gazdasági vagy szakszerű jelleggel bíró többoldalú szerződések, egyezmények és megegyezések közül Magyarország és az illető Szerződő Félként szereplő Szövetséges és Társult Hatalmak között csupán az itt és a következő cikkekben felsoroltak nyernek alkalmazást:

1. a tengeralatti kábelek védelme tárgyában 1884. évi március hó 14-én, 1886. évi december hó 1-én és 1887. évi március hó 23-án kötött egyezmények és az 1887. évi július hó 7-én kelt zárójegyzőkönyv;

2. a nemzetközi automobilforgalom tárgyában 1909. évi október hó 11-én kötött egyezmény;

3. a vámvizsgálat alá eső teherkocsik ólomzár alá helyezése tárgyában 1886. évi május hó 15-én kötött megegyezés és az 1907. évi május hó 18-án kelt jegyzőkönyv;

4. a vasutak műszaki egysége tárgyában 1886. évi május hó 15-én kötött megegyezés;

5. a vámtarifák közzététele és a vámtarifák közzététele céljából nemzetközi Unió létesítése tárgyában 1890. évi július hó 5-én kötött egyezmény;

6. a török vámtarifa emelése tárgyában 1907. évi április hó 25-én kötött egyezmény;

7. a Szund tengerszorosban és a Belt tengerszorosokban szedett hajózási illetékek megváltása tárgyában 1857. évi március hó 14-én kötött egyezmény;

8. az elbai hajózási illetékek megváltása tárgyában 1861. évi június hó 22-én kötött egyezmény;

9. a scheldei hajózási illetékek megváltása tárgyában 1863. évi július hó 16-án kötött egyezmény;

10. a Szuezi csatorna szabad használatát biztosító végleges szabályozás tárgyában 1888. évi október hó 29-én kötött egyezmény;

11. a hajóösszeütközésekre, továbbá a tengeri segélynyujtásra és mentésre nézve bizonyos szabályok egységesítése tárgyában 1910. évi szeptember hó 23-án kötött egyezmény;

12. a kórházhajóknak kikötői illetékek és díjak alól való mentesítése tárgyában 1904. évi december hó 21-én kötött egyezmény;

13. a nők éjjeli munkájának eltiltása tárgyában 1906. évi szeptember hó 26-án kötött egyezmény;

14. a leánykereskedés elnyomása tárgyában 1904. évi május hó 18-án és 1910. évi május hó 4-én kötött egyezmények;

15. a fajtalan közlemények forgalmának elnyomása tárgyában 1910. évi május hó 4-én kötött egyezmény;

16. az 1903. évi december hó 3-án kötött egészségügyi egyezmény, valamint az 1892. évi január hó 30-án, az 1893. évi április hó 15-én, az 1894. évi április hó 3-án és az 1897. évi március hó 19-én aláírt előző egyezmények;

17. a méterrendszer egységesítése és tökéletesítése tárgyában 1875. évi május hó 20-án kötött egyezmény;

18. az erősen ható gyógyszerek készítésének egységesítése tárgyában 1906. évi november hó 29-én kötött egyezmény;

19. az egységes hangvilla megállapítása tárgyában 1885. évi november hó 16-án és 19-én kötött egyezmény;

20. a Rómában Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet létesítése tárgyában 1905. évi június hó 7-én kötött egyezmény;

21. a filokszéra elleni védőrendszabályok tárgyában 1881. évi november hó 3-án és 1889. évi április hó 15-én kötött egyezmények;

22. a mezőgazdaságra hasznos madarak védelme tárgyában 1902. évi március hó 19-én kötött egyezmény;

23. a kiskorúak gyámsága tárgyában 1902. évi június hó 12-én kötött egyezmény.

218. Cikk. A jelen Szerződés életbelépésétől kezdve a Magas Szerződő Felek a maguk részéről újból alkalmazni fogják az alább felsorolt egyezményeket és megállapodásokat, Magyarország pedig kötelezi magát, hogy a jelen cikkben foglalt különös rendelkezéseket megtartja.

Postaegyezmények:

az egyetemes posta-egyesületre vonatkozólag Bécsben 1891. évi július hó 4-én kötött egyezmények és megállapodások;

a posta-egyesületre vonatkozólag Washingtonban 1897. évi június hó 15-én kötött egyezmények és megállapodások;

a posta-egyesületre vonatkozólag Rómában 1906. évi május hó 26-án kötött egyezmények és megállapodások.

Távíróegyezmények:

a Szentpétervárott, 1875. évi július hó 10/22-én kötött nemzetközi távíróegyezmények;

a nemzetközi távírókonferencia által Lisszabonban 1908. évi június hó 11-én megállapított szabályzatok és díjszabások.

Magyarország kötelezi magát, hogy az egyetemes posta-egyesülethez és a nemzetközi távíró-egylethez tartozó vagy azokhoz csatlakozó új Államokkal oly különös megállapodások kötéséhez, aminőket a szóban forgó egyezmények és megállapodások kilátásba helyeznek, hozzájárulását nem fogja megtagadni.

219. Cikk. A jelen Szerződés életbelépésétől kezdve a Magas Szerződő Felek a maguk részéről újból alkalmazni fogják az 1912. évi július hó 5-én kötött nemzetközi szikratávíró egyezményt, Magyarország pedig kötelezi magát, hogy meg fogja tartani az ideiglenes szabályokat, amelyeket vele a Szövetséges és Társult Hatalmak közölni fognak.

Ha a jelen Szerződés életbelépésétől számított öt éven belül az 1912. évi július hó 5-én kelt egyezmény helyett a nemzetközi szikratávíróforgalom szabályozására új egyezményt kötnének, ez az új egyezmény kötelező lesz Magyarországra még abban azesetben is, ha Magyarország vonakodnék az egyezmény kidolgozásában résztvenni, vagy azt aláírni.

Ez az új egyezmény egyszersmind a hatályba léptetett ideiglenes szabályok helyébe fog lépni.

220. Cikk. Az ipari tulajdon védelme tárgyában Párisban 1883. évi március hó 20-án kötött és Washingtonban 1911. évi június hó 2-án módosított nemzetközi egyezmény és a gyári és kereskedelmi védjegyek nemzetközi lajstromozása tárgyában 1891. évi április hó 14-én kötött megállapodás a jelen Szerződés életbelépésétől kezdve alkalmazást nyernek annyiban, amennyiben azokat a jelen Szerződésből folyó kivételek és korlátozások nem érintik és nem módosítják.

221. Cikk. A jelen Szerződés életbelépésétől kezdve a magas Szerződő Felek a maguk részéről alkalmazni fogják a polgári eljárás tárgyában Hágában 1905. évi július hó 17-én kötött egyezményt. Mindazonáltal ez a rendelkezés nem vonatkozik és nem fog vonatkozi Franciaországra, Portugáliára és Romániára.

222. Cikk. Magyarország kötelezi magát, hogy a megszabott alakszerűségek mellett, s a jelen Szerződés életbelépésétől számított tizenkét hónap eltelte előtt csatlakozni fog az irodalmi és művészeti művek védelme tárgyában Bernben 1886. évi szeptember hó 9-én kötött, Berlinben 1908. évi november hó 13-án módosított és a Bernben 1914. évi március hó 20-án aláírt pótjegyzőkönyvvel kiegészített nemzetközi egyezményhez.

Magyarország kötelezi magát, hogy a fentjelzett egyezményhez való csatlakozásának időpontjáig a Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgárainak irodalmi és művészeti műveit az említett nemzetközi egyezmény elveinek megfelelő tényleges rendelkezésekkel elismeri és megvédi.

Egyébként függetlenül a fentemlített csatlakozástól, Magyarország kötelezi magát arra is, hogy minden egyes Szövetséges és Társult Hatalom állampolgárainak minden irodalmi és művészeti művét továbbra is legalább oly elismerésben és oly védelemben részesíti, amely az 1914. évi július hó 28-án fennállott mértéket eléri és az akkori feltételeknek megfelel.

223. Cikk. Magyarország kötelezi magát, hogy csatlakozni fog a következő egyezményekhez:

1. a fehér foszfor használatának a gyufagyártásban való eltiltására vonatkozó 1906. évi szeptember hó 26-án kötött egyezményhez;

2. a kereskedelmi statisztikák egységesítésére vonatkozólag 1913. évi december hó 31-én kötött egyezményhez.

224. Cikk. A jelen Szerződés általános elveinek vagy különös rendelkezéseinek szelleméből kiindulva, minden egyes Szövetséges és Társult Hatalom hivatalosan közölni fogja Magyarországgal a volt Osztrák-

Magyar Monarchiával kötött mindazokat a kétoldalú egyezményeket, amelyeknek megtartását kívánni fogja.

A jelen cikkben említett hivatalos közlés vagy közvetlenül vagy valamely más Hatalom közvetítésével fog történni. A közlés vételét Magyarország írásban fogja elismerni; az újból való életbelépés időpontja a hivatalos közléssel veszi kezdetét.

A Szövetséges és Társult Hatalmak egymásközt kötelezik magukat arra, hogy Magyarországgal szemben csak oly egyezményeket fognak alkalmazni, amelyek a jelen Szerződés rendelkezéseinek megfelelnek.

A hivatalos közlés esetleg meg fogja jelölni ezeknek az egyezményeknek rendelkezései közül azokat, amelyek a jelen Szerződés rendelkezéseinek nem felelnek meg, s így újból nem alkalmazhatók.

Véleményeltérés esetében a Nemzetek Szövetsége lesz hivatva dönteni.

A hivatalos közlésre a Szövetséges és Társult Hatalmaknak a jelen Szerződés életbelépésétől számított hathónapi határidő áll rendelkezésre.

Csak azok a kétoldalú egyezmények lépnek életbe a Szövetséges és Társult Hatalmak és Magyarország között, amelyek ily közlés tárgyai voltak.

A fentemlített szabályok a jelen szerződést aláíró bármely Szövetséges és Társult Hatalom és Magyarország között fennálló minden kétoldalú egyezményre alkalmazást nyernek, még abban az esetben is, ha az illető Szövetséges és Társult Hatalom nem volt hadiállapotban Magyarországgal.

225. Cikk. Magyarország kijelenti és elismeri, hogy mindazok a szerződések, egyezmények vagy megegyezések, amelyeket ő, vagy a volt Osztrák-Magyar Monarchia Németországgal, Ausztriával, Bulgáriával vagy Törökországgal 1914. évi augusztus hó 1. napja óta a jelen Szerződés életbelépéséig kötött, érvénytelenek.

226. Cikk. Magyarország kötelezi magát, hogy a Szövetséges és Társult Hatalmaknak, valamint az említett Hatalmak tisztviselőinek és állampolgárainak javára biztosítani fogja mindazoknak a jogoknak és előnyöknek, bárminők is legyenek azok, élvezetét, amelyeket ő, vagy a volt Osztrák-Magyar Monarchia Németországnak, Ausztriának, Bulgáriának vagy Törökországnak, avagy ez Államok tisztviselőinek és állampolgárainak javára az 1914. évi augusztus hó 1. napjáig kötött szerződések, egyezmények vagy megegyezések alapján biztosíthatott és pedig mindaddig, amíg ezek a szerződések, egyezmények vagy megegyezések hatályban maradnak.

A Szövetséges és Társult Hatalmak fenntartják maguknak a jogot arra nézve, hogy ezeknek a jogoknak és előnyöknek élvezetét elfogadják-e, vagy sem.

227. Cikk. Magyarország kijelenti és elismeri, hogy mindazok a szerződések, egyezmények vagy megegyezések, amelyeket ő, vagy a volt Osztrák-Magyar Monarchia 1914. évi július hó 28-a előtt, vagy ez időpont után a jelen Szerződés életbelépéséig Oroszországgal vagy bármely Állammal vagy Kormánnyal, amelynek területe azelőtt Oroszországhoz tartozott, avagy Romániával megkötött, érvénytelenek.

228. Cikk. Abban az esetben, ha valamely Szövetséges és Társult Hatalom, Oroszország, vagy valamely oly Állam vagy Kormány, amelynek területe azelőtt Oroszországhoz tartozott, 1914. évi július hó 28-a óta katonai megszállás következtében, avagy bármely más módon vagy okból kénytelen lett volna Magyarországnak, a volt Osztrák-Magyar Monarchiának vagy magyar állampolgárnak valamely közhatósági intézkedés folytán bárminemű engedélyt, kiváltságot vagy kedvezményt nyujtani vagy nyujtatni, a jelen Szerződés ezeket az engedélyeket, kiváltságokat és kedvezményeket jogérvényesen megsemmisíti.

Azok a terhek vagy kártérítési igények, amelyek ebből a megsemmisítésből kifolyólag esetleg támadhatnának, sem a Szövetséges és Társult Hatalmakkal, sem azokkal a Hatalmakkal, Államokkal, Kormányokkal vagy közhatóságokkal szemben, amelyeket a jelen cikk kötelezettségeik alól felold, nem érvényesíthetők.

229. Cikk. Magyarország kötelezi magát, hogy a maga részéről, a jelen Szerződés életbelépésétől kezdve a Szövetséges és Társult Hatalmakat, valamint ezeknek állampolgárait jogérvényesen részesíteni fogja mindazoknak a jogoknak és előnyöknek, bárminők is legyenek azok, élvezetében, amelyeket ő, vagy a volt Osztrák-Magyar Monarchia az 1914. évi július hó 28-a óta a jelen Szerződés életbelépéséig a nem hadviselő Államoknak vagy ez Államok állampolgárainak javára szerződések, egyezmények vagy megegyezések alapján biztosított és pedig mindaddig, amíg ezek a szerződések, egyezmények vagy megegyezések Magyarországgal szemben hatályban maradnak.

230. Cikk. A Magas Szerződő Felek közül azok, amelyek még nem írták alá, vagy amelyek már aláírták, de még nem erősítették meg az 1912. évi január hó 23-án Hágában megkötött ópium-egyezményt, megegyeznek abban, hogy ezt az egyezményt életbeléptetik és hogy evégből a lehetőséghez képest mielőbb, de legkésőbb a jelen Szerződés életbelépését követő tizenkét hónapon belül a szükséges törvényhozási intézkedéseket megteszik.

Egyébként a Magas Szerződő Felek megegyeznek abban, hogy közülök azokra nézve, amelyek az említett egyezményt még nem erősítették meg, a jelen Szerződés megerősítése a jelzett egyezmény megerősítésével, valamint a Hágában 1914. évben az említett egyezmény életbeléptetése céljából megtartott harmadik ópium-konferencia határozatainak megfelelően felvett külön jegyzőkönyv aláírásával minden tekintetben egyenlő értékű.

A Francia Köztársaság Kormánya a jelen Szerződés megerősítő okiratainak letételéről szóló jegyzőkönyvnek egy hitelesített másolatát Németalföld Kormányának meg fogja küldeni és Németalföld Kormányát fel fogja kérni, hogy ezt az okmányt az 1912. évi január hó 23-án kötött egyezmény megerősítő okiratainak letétele és az 1914. évi pótjegyzőkönyv aláírása gyanánt fogadja el és őrizze meg.

III. CÍM

Tartozások

231. Cikk. A pénztartozásoknak azok a fajai, amelyeket a Magas Szerződő Felek mindegyike részéről az *e)* alatti pontban megállapított bejelentéstől számított három hónapon belül felállítandó Felülvizsgáló és Kiegyenlítő Hivatalok közvetítésével kell rendezni, a következők:

1. a háború előtt lejárt azok a tartozások, amelyekkel a Szerződő Hatalmak valamelyikének saját területén lakó állampolgára valamelyik ellenfélként szereplő Hatalom saját területén lakó állampolgárának tartozik;

2. valamelyik Szerződő Hatalomnak saját területén lakó állampolgára javára a háború folyamán lejárt azok a tartozások, amelyek valamely ellenfélként szereplő Hatalomnak saját területén lakó állampolgárával kötött olyan ügyletből vagy szerződésből erednek, amelynek teljesítését a háborús állapot folytán egészben vagy részben felfüggesztették;

3. a háború előtt vagy a háború alatt lejárt és valamelyik Szerződő Hatalom állampolgárának járó kamatok olyan értékpapirok után, amelyeket valamely ellenfélként szereplő Hatalom bocsátott ki, vagy vett át, feltéve, hogy ezeknek a kamatoknak e Hatalom állampolgárai, vagy a semlegesek részére való fizetését a háború alatt nem függesztették fel;

4. a háború előtt vagy a háború alatt esedékessé vált és valamelyik Szerződő Hatalom állampolgárának járó tőkeösszegek olyan értékpapírok után, amelyeket valamely ellenfélként szereplő Hatalom bocsátott ki, feltéve, hogy az ily tőkeösszegnek e Hatalom állampolgárai vagy a semlegesek részére való kifizetését a háború alatt nem függesztették fel.

Azokban az esetekben, amelyekben Magyarország a volt Osztrák-Magyar Monarchia Kormánya részéről kibocsátott vagy átvett értékpapírok után kamatokat vagy tőkeösszegeket köteles fizetni, a részéről más javára írandó vagy fizetendő összeg csak azoknak a tartozásoknak megfelelő kamatösszeg vagy kamatösszeg lesz, amelyek a jelen Szerződés IX. része (Pénzügyi rendelkezések) és a Jóvátételi Bizottság részéről megállapított elvek szerint Magyarországot terhelik.

A IV. címben és annak Függelékében körülírt ellenséges javak, jogok és érdekek felszámolásának eredményét a Felülvizsgáló és Kiegyenlítő Hivatalok az alábbi *d)* alatti pontban megállapított pénznemben és árfolyam szerint fogják elszámolni és azokról a fentemlített címben és Függelékében megállapított feltételek szerint fognak rendelkezni.

A jelen cikkben megjelölt műveleteket az alább következő alapelvek szerint és a jelen címhez tartozó Függelék rendelkezéseinek megfelelően kell végrehajtani:

a) A Magas Szerződő Felek mindegyike a jelen Szerződés életbelépésétől kezdve megtiltja a tartozásoknak minden olyan kiegyenlítését, olyan fizetések elfogadását, valamint az érdekelt feleknek az ilyen tartozások rendezését célzó minden olyan érintkezését, amely nem a fentjelzett Felülvizsgáló és Kiegyenlítő Hivatalok útján történik.

b) A Magas Szerződő Felek mindegyike a maga részéről felelős lesz állampolgárai tartozásainak említett kiegyenlítéséért, kivéve, ha az adós a háború előtt csődben volt, fizetésképtelen lett, vagy fizetéseinek beszüntetését bejelentette, vagy ha a tartozás olyan társaságot kötelezett, amelynek ügyeit a háború alatt a háborús kivételes jogszabályok alapján felszámolták.

c) Azokat az összegeket, amelyekkel valamelyik Szerződő Hatalom állampolgárának ellenfélként szereplő Hatalom állampolgára tartozik, az adós országa Felülvizsgáló és Kiegyenlítő Hivatalának terhére kell írni és a hitelező részére saját országa Felülvizsgáló és Kiegyenlítő Hivatala útján kell kifizetni.

d) A tartozásokat annak a Szövetséges és Társult Hatalomnak (ideértve a Szövetséges Hatalmak gyarmatait és protektorátusait, a Brit Dominiumokat és Indiát) pénznemében kell kifizetni vagy jóváírni, amelyik érdekelve van. Ha a tartozást más pénznemben kellene kiegyenlíteni, akkor azt az érdekelt Szövetséges és Társult Hatalom (gyarmat, protektorátus, Brit Dominium vagy India) pénznemében kell kifizetni vagy jóváírni. Az átszámítás a háború előtti árfolyam szerint történik.

Ennek a rendelkezésnek alkalmazásánál a háború előtti átszámítási árfolyamot egyenlőnek kell venni azzal az átlagos távirati átutalási árfolyammal, amely az érdekelt Szövetséges és Társult Hatalommal - a közte és Ausztria-Magyarország között az ellenségeskedések megkezdését közvetlenül megelőző hónap folyamán - érvényben volt.

Ha valamelyik szerződésben annak a pénznemnek, amelyben a tartozás ki van fejezve, az érdekelt Szövetséges és Társult Hatalom pénznemére való átszámítására nézve meghatározott árfolyam van kikötve,

az átszámítási árfolyamra vonatkozó fenti rendelkezés nem nyer alkalmazást.

A Lengyelországra és a Cseh-Szlovák Államra, mint új Hatalmakra; a tartozások fizetésénél és jóváírásánál irányadó pénznemet és átszámítási árfolyamot a VIII. részben megjelölt Jóvátételi Bizottság állapítja meg, hacsak az érdekelt Államok a függő kérdésekre nézve előzetesen meg nem egyeznek.

e) A jelen cikk és a hozzátartozó Függelék rendelkezései csak abban az esetben nyernek alkalmazást egyrészt Magyarország, másrészt a Szövetséges és Társult Hatalmak bármelyike, azok gyarmatai és protektorátusai, vagy valamely Brit Dominium vagy India között, ha a jelen Szerződés megerősítő okiratának az érdekelt Hatalom részéről foganatosított letételétől, vagy a jelen Szerződésnek a kérdéses Dominium vagy India részére szóló megerősítésétől számított egy hónapon belül Magyarország erre vonatkozólag a kérdéses Szövetséges és Társult Hatalom, Brit Dominium vagy India kormányától az eset körülményeihez képest megfelelő bejelentést kap.

f) Azok a Szövetséges és Társult Hatalmak, amelyek a jelen cikket és annak Függelékét elfogadták, megegyezhetnek egymás között arra nézve, hogy azokat egymásnak a területükön letelepedett állampolgáraira kölcsönösen alkalmazzák annyiban, amennyiben az említett állampolgárok és a magyar állampolgárok között fennálló jogviszonyokról van szó. Ebben az esetben a jelen rendelkezés alkalmazásával teljesítendő fizetésekre nézve az érdekelt Szövetséges és Társult Felülvizsgáló és Kiegyenlítő Hivatalok egymás között megfelelő szabályokat fognak megállapítani.

Függelék

1. § A Magas Szerződő Felek mindegyike a 231. Cikk *e)* pontjában említett bejelentéstől számított három hónapon belül az ellenséges tartozások kifizetése és behajtása céljára "Felülvizsgáló és Kiegyenlítő Hivatalt" állít fel.

Helyi Felülvizsgáló és Kiegyenlítő Hivatalok is létesíthetők a Magas Szerződő Felek területeinek egyes részeire nézve, Ilyen helyi Felülvizsgáló és Kiegyenlítő Hivatalok saját területükön ugyanúgy járnak el, mint a központi Felülvizsgáló és Kiegyenlítő Hivatalok; azonban az ellenséges országok Felülvizsgáló és Kiegyenlítő Hivatalával csak a Központi Hivatal útján érintkezhetnek.

2. § A jelen Függelékben "ellenséges tartozások" alatt a 231. Cikk első bekezdésében megjelölt pénztartozásokat kell érteni; "ellenséges adósok" azok a személyek, akik ezekkel az összegekkel tartoznak; "ellenséges hitelezők" pedig azok, akiket ezek az összegek megilletnek: "Hitelező Hivatal" alatt a hitelező országában működő Felülvizsgáló és Kiegyenlítő Hivatalt, "Adós Hivatal" alatt pedig az adós országában működő Felülvizsgáló és Kiegyenlítő Hivatalt kell érteni.

3. § A Magas Szerződő Felek a 231. Cikk *a)* pontjában meghatározott tilalom megszegését azokkal a büntetésekkel fogják sujtani, amelyeket jelenlegi törvényeik az ellenséggel folytatott kereskedésre nézve megállapítanak. Azok a Szerződő Felek, amelyek az ellenséggel való kereskedést nem tiltották el, törvényt fognak hozni a fentebb említett tilalom megszegésének szigorú büntetéséről. Hasonlóképen meg fognak tiltatni a Magas Szerződő Felek területükön az ellenséges tartozások kifizetésére vonatkozó minden olyan bírói eljárást, amely a jelen Függelékben tárgyalt esetektől eltérne.

4. § A Kormányoknak a 231. Cikk *b)* pontjában megállapított szavatossága olyankor nyer alkalmazást, amikor a tartozást bármely okból nem lehet behajtani, kivéve, ha a tartozás az adós országának törvényei szerint a hadüzenet időpontjában elévült, vagy az adós ekkor már csődben volt, fizetésképtelen lett, vagy fizetéseinek beszüntetését bejelentette, vagy ha a tartozás olyan társaságot terhelt, amelynek ügyeit a háború alatt a háborús kivételes jogszabályok értelmében felszámolták. Ezekben az esetekben a jelen Függelékben körülírt eljárás nyer alkalmazást a szétosztásra kerülő összeg kifizetésénél.

Ezek a kifizetések: "csődben volt", "fizetésképtelen lett", azoknak a törvényhozásoknak kifejezéseire utalnak, amelyek ezeket a jogi állapotokat ismerik. Ez a kifejezés: "fizetésének beszüntetését bejelentette", ugyanazt jelenti, mint az angol jogban.

5. § A hitelezők a Hitelező Hivatalnál, ennek a Hivatalnak felállításától számítandó hat hónapon belül követeléseiket bejelentik és a Hivatal részéről kívánt okmányokat és adatokat beterjesztik.

A Magas Szerződő Felek minden alkalmas eszközt fel fognak használni arra, hogy az ellenséges hitelezők és adósok összejátszását kiderítsék és megbüntessék. A Hivatalok mindazokat a bizonyítékokat és adatokat közölni fogják egymással, amelyek ilyen összejátszások kiderítését és megtorlását előmozdítják.

A Magas Szerződő Felek az érdekelt felek költségére és a Hivatalok útján a lehetőség szerint megkönnyítik a postai és távirati érintkezést oly adósok és hitelezők közt, akik a tartozás összegére nézve megegyezést kívánnak létesíteni.

A Hitelező Hivatal közli az Adós Hivatallal a nála bejelentett tartozásokat. Az Adós Hivatal viszont, mihelyt módjában áll, értesíti a Hitelező Hivatalt arról, hogy melyek azok a tartozások, amelyeket elismertek és melyek azok, amelyeket nem ismertek el. Az utóbbi esetben az Adós Hivatal közli a tartozás el nem ismerésének okait is.

6. § Ha valamely tartozást egészben vagy részben elismertek, az Adós Hivatal az elismert összeget azonnal a Hitelező Hivatal javára írja és erről a Hitelező Hivatalt egyidejűleg értesíti.

7. § Ha az Adós Hivatal a hozzá intézett értesítés vételétől számított három hónapon belül (vagy a Hitelező Hivatal hozzájárulásával a megállapított hosszabb időn belül), a tartozás el nem ismerését a Hitelező Hivatal tudomására nem hozza, a tartozást teljes összegében elismertnek kell tekinteni és az összeget azonnal a Hitelező Hivatal javára kell írni.

8. § Ha a tartozást egészben vagy részben el nem ismerték, a két érdekelt Hivatal az ügyet együttesen megvizsgálja és a felek között egyezséget igyekszik létrehozni.

9. § A Hitelező Hivatal a saját országának Kormánya részéről rendelkezésére bocsátott alapokból és e Kormány által megállapított feltételeket szem előtt tartva, így nevezetesen a kockázat, költségek vagy megbízási jutalék címén szükségeseknek mutatkozó összegek visszatartásával, az egyes hitelezőknek a javukra írt összegeket kifizeti.

10. § Aki olyan ellenséges tartozás fizetését igényelte, amelyet egészben vagy részben nem ismertek el, bírság fejében a tartozás el nem ismert részének 5%-os kamatát fizeti a Hivatalnak. Hasonlóképen az, aki jogtalanul megtagadta valamely tőle követlet tartozás egész összegének vagy valamely részének elismerését, bírság fejében 5%-os kamatot fizet az után az összeg után, amelyre nézve a megtagadást nem ismerték el jogosultnak.

Ezek a kamatok a 7. §-ban említett időtartam lejáratának kezdetétől addig a napig fizetendők, amelyen az igényt jogosulatlannak ismerik el, vagy a tartozást kifizetik.

Mindegyik Hivatal intézkedik a maga részéről a fentemlített bírságok behajtása iránt és felelős, ha a behajtást nem lehet foganatosítani.

A bírságokat az ellenfélként szereplő Hivatal javára kell írni, amely azokat, mint a jelen rendelkezések végrehajtásának költségeihez való hozzájárulásokat kezeli.

11. § A Hivatalok egymással háromhavonkint leszámolnak és a különbözetet az adós Állam egy hónapon belül készpénzben köteles kifizetni.

Az egy vagy több Szövetséges és Társult Hatalom terhére esetleg mutatkozó különbözeteket azonban a Szövetséges és Társult Hatalmaknak vagy azok polgárainak a háborúból kifolyólag járó összegek teljes kifizetéséig vissza kell tartani.

12. § A Hivatalok közötti tárgyalások megkönnyítése céljából mindegyik Hivatal a másik Hivatal székhelyén képviselőt tart.

13. § Indokolt kivételektől eltekintve, az ügyek tárgyalását, amennyire csak lehetséges, az Adós Hivatal helyiségeiben kell lefolytatni.

14. § A 231. Cikk *b)* pontja értelmében a Magas Szerződő Felek felelősek adós állampolgáraik ellenséges tartozásainak kifizetéseért.

Ennélfogva az Adós Hivatal a Hitelező Hivatal javára ír minden elismert tartozást még abban az esetben is, ha azoknak behajtása az egyes adósoktól lehetetlennek mutatkozik. Mindazonáltal az érdekelt Kormányok kötelesek az elismert követelések behajtásához szükséges minden felhatalmazást Hivataluknak megadni.

15. § Mindegyik Kormány viseli a területén működő Hivatal költségeit, ideértve a személyzet fizetését is.

16. § Abban az esetben, ha két Hivatal nem tud megegyezésre jutni arra nézve, hogy valamely tartozás fennáll-e vagy sem, úgyszintén ha az ellenséges adós és az ellenséges hitelező vagy a Hivatalok között merül fel vitás eset, a vitás kérdést (ha a felek erre nézve megegyeznek és a feltételek tekintetében is megállapodásra jutnak) vagy választott bíróság elé vagy pedig az alábbi VI. címben említett Vegyes Döntőbíróság elé kell terjeszteni.

Mindazonáltal a Hitelező Hivatal kérelmére a vitás esetet az adós lakóhelye szerinti rendes bíróság ítélkezése alá lehet bocsátani.

17. § A Vegyes Döntőbíróság és a rendes vagy a választott bíróság részéről megítélt összegnek a Hivatalok útján oly módon hajthatnak be, mintha azoknak jogosságát az Adós Hivatal ismerte volna el.

18. § Mindegyik érdekelt Kormány megbízottat jelöl ki, aki országának Hivatala nevében a vitás eseteknek a Vegyes Döntőbíróság elé terjesztéséről gondoskodik. Ez a megbízott általános felügyeletet gyakorol a saját országának állampolgárai részéről alkalmazott ügyvivők és ügyvédek fölött.

A Bíróság az iratok alapján ítél. Meghallgathatja a személyesen megjelenő feleket is vagy a két Kormány részéről elismert ügyvivőket, illetőleg a fentemlített megbízottat, amennyiben a felek ezekkel képviseltetik magukat. Ennek a megbízottnak joga van a féllel együttesen fellépni, s joga van ahhoz is, hogy a fél által elejtett ügyet felvegye és folytassa.

19. § Az érdekelt Hivatalok a birtokukban levő összes adatokat és okmányokat a Vegyes Döntőbíróság elé kötelesek terjeszteni avégből, hogy a Bíróság az elébe terjesztett ügyekben gyors döntést hozhasson.

20. § Ha a felek egyike a két Hivatal egybehangzó határozata ellen fellebbezéssel él, óvadékot kell letétbe helyeznie: az óvadékot csak abban az esetben kell visszatéríteni és pedig csakis az eltért siker arányában, ha az első határozatot a fellebbező javára módosították; ebben az esetben az ellenfelet az okozott károk és költségek ugyanolyan arányban való viselésében marasztalják el. A Bíróság óvadék helyett kezességet is

elfogadhat.

A Bíróság elé vitt minden ügyben illeték címén a vitás összeg 5%-a fizetendő. Az illetéket, hacsak a Bíróság másképen nem határoz, a vesztes fél fizeti. Ezt az illetékösszeget a fentemlített óvadékhoz hozzá kell adni. Az illeték az esetleges kezességtől független.

A Bíróság a felek egyikének a perköltségek magasságát meg nem haladó kártalanítási összeget ítélhet meg.

A jelen szakasz értelmében fizetendő minden összeget a nyertes fél Hivatalának javára kell írni és külön el kell számolni.

21. § Az ügyek gyors lebonyolítása érdekében a Hivatalok és a Vegyes Döntőbíróságok személyzetének kijelölésénél gondot kell fordítani az ellenfélként szereplő érdekelt ország nyelvének ismeretére.

A Hivatalok egymásközt szabadon levelezhetnek és az iratokat saját nyelvükön küldhetik meg egymásnak.

22. § Feltéve, hogy az érdekelt Kormányok egymás közt másként nem állapodtak meg, a tartozások a következő módozatok szerint kamatoznak:

Osztalék, kamat vagy más időszakonkint visszatérő és valamely tőke kamatjaként fizetendő összegek után nem jár kamat.

A kamatláb évi 5%, kivéve, ha a hitelezőnek szerződés, törvény vagy helyi szokás alapján ettől eltérő kamatláb járna. Ebben az esetben ez az eltérő kamatláb az irányadó.

A kamatok az ellenségeskedések megkezdésének napjától vagy ha a fizetendő tartozás a háború alatt járt le, a lejárat napjától járnak addig a napig, amelyen a tartozás összegét a Hitelező Hivatal javára írják.

A kamat címén járó összegeket úgy kell tekinteni, mint a Hivatalok részéről elismert tartozásokat és azokat azonos módozatok szerint kell a Hitelező Hivatal javára írni.

23. § Ha a Hivataloknak vagy a Vegyes Döntőbíróságoknak határozata szerint valamely követelés nem tartozik a 231. Cikkben megjelölt követelések közé, a hitelezőnek szabadságában áll követelését a rendes bíróság útján vagy bármely más jogi úton érvényesíteni.

A Hivatalhoz intézett igénybejelentés felfüggeszti az elévülést.

24. § A Magas Szerződő Felek megegyeznek abban, hogy a Vegyes Döntőbíróság határozatait végérvényesnek tekintik és állampolgáraikra nézve kötelezőkké teszik.

25. § Ha valamely Hitelező Hivatal vonakodnék az Adós Hivatalnál valamely követelést bejelenteni vagy a jelen Függelékben meghatározott bármely intézkedést valamely nála szabályszerűen bejelentett követelésnek egészben vagy részben való érvényesítése céljából megtenni, úgy a Hitelező Hivatal köteles a hitelező részére olyan bizonyítványt kiállítani, amely a követelés összegét megjelöli és ilyenkor az illető hitelezőnek szabadságában áll követelését a rendes bíróság útján vagy bármely más jogi úton érvényesíteni.

IV. CÍM

Javak, jogok és érdekek

232. Cikk. 1. Az ellenséges országokban levő magánjavak, jogok és érdekek kérdése a jelen címben foglalt elvek és a csatolt Függelék rendelkezései szerint nyer megoldást.

a) A csatolt Függelék 3. szakaszában közelebbről meghatározott háborús kivételes intézkedések és elidegenítést rendelő intézkedések közül azokat, amelyeket a volt Magyar Királyság területén a Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgárainak javaira, jogaira és érdekeire vonatkozóan hoztak, ideértve azokat a társaságokat és társulatokat is, amelyekben ezek az állampolgárok érdekelve voltak, azonnal meg kell szüntetni, vagy fel kell függeszteni, feltéve, hogy a felszámolás még nem nyert befejezést; a szóbanforgó javakat, jogokat és érdekeket a jogosultak részére vissza kell adni.

b) A jelen szerződésben esetleg foglalt ellentétes rendelkezések sérelme nélkül a Szövetséges és Társult Hatalmak fenntartják maguknak azt a jogot, hogy visszatartsák és felszámolják a területeiken, gyarmataikban, birtokaikon és a protektorátusuk alatt álló országokban - ideértve a jelen Szerződés értelmében nekik átengedett vagy a nevezett Hatalmak ellenőrzése alatt álló területeket is - levő és a jelen Szerződés életbelépésének időpontjában a volt Magyar Királyság állampolgárainak vagy az ellenőrzésük alatt álló társaságoknak tulajdonában álló javakat, jogokat és érdekeket.

A felszámolás az érdekelt Szövetséges és Társult Állam törvényeinek megfelelően történik és a tulajdonos az érdekelt Állam beleegyezése nélkül e javak, jogok és érdekek tekintetében nem rendelkezhetik, sem azokat semmiképen meg nem terhelheti.

A jelen pontban foglaltak szempontjából nem tekintetnek magyar állampolgároknak azok a személyek, akik a jelen Szerződés életbelépésének időpontjától számított hat hónapon belül igazolják, hogy a jelen Szerződés rendelkezéseinek megfelelően valamelyik Szövetséges és Társult Hatalom állampolgárságát jogérvényesen megszerezték; ide kell érteni azokat is, akik ezt az állampolgárságot a 62. Cikk értelmében az illetékes hatóságok beleegyezésével, előző időből származó illetőség (pertinenza) alapján szerezték meg.

c) A *b)* pontban említett jog gyakorlásából eredő árakat vagy kártérítéseket annak az országnak törvényhozásában meghatározott becslési és felszámolási módozatok szerint kell megállapítani, amelyben a javakat visszatartották vagy felszámolták.

d) A Szövetséges és Társult Hatalmak vagy azok állampolgárai között egyrészről és a volt Magyar Királyság állampolgárai között másrészről, valamint egyrészről Magyarország, másrészről a Szövetséges és Társult Hatalmak és azok állampolgárai között fennálló viszonyban a jelen Szerződésben megállapított megszorítások mellett véglegeseknek és mindenkire nézve kötelezőknek kell tekinteni minden háborús kivételes intézkedést vagy elidegenítést rendelő intézkedést vagy ez intézkedések értelmében végrehajtott vagy végrehajtandó cselekményeket úgy, amint azok a csatolt Függelék 1. és 3. szakaszaiban közelebbről meg vannak határozva.

e) A Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgárainak joguk van kártérítésre mindazokért a károkért vagy hátrányokért, amelyek a csatolt Függelék 1. és 3. szakaszaiban meghatározott háborús kivételes intézkedések és elidegenítést rendelő intézkedések alkalmazása folytán javaikat, jogaikat vagy érdekeiket érték, ideértve a volt Magyar Királyság területén levő társaságokat vagy társulatokat is, amelyekben ők érdekelve voltak. Az említett állampolgárok részéről ebben a tárgyban beadott felszólalásokat a VI. címben meghatározott Vegyes Döntőbíróság vagy az e Bíróság által kijelölendő döntőbíró vizsgálja meg és állapítja meg a kártérítés összegét; a kártérítések Magyarországot terhelik és a volt Magyar Királyság állampolgárai vagy a volt Magyar Királyság állampolgárainak ellenőrzése alatt álló társaságok olyan javainak terhére, amelyek a felszólaló Államának területén vannak vagy a felszólaló Államának ellenőrzése alatt állanak, előre akként fedezhetők, amint az a *b)* pontban meg van határozva. Ezek a javak az ellenséges kötelezettségek záloga gyanánt a csatolt Függelék 4. szakaszában meghatározott feltételek betartása mellett lefoglalhatók. Ezeket a kártérítéseket a Szövetséges és Társult Hatalom is kifizetheti és az összeget Magyarország terhére írhatja.

f) Ha valamelyik Szövetséges és Társult Hatalomnak olyan állampolgára, aki tulajdonosa olyan jószágnak, jognak vagy érdeknek, amely a volt Magyar Királyság területén elidegenítést rendelő intézkedés alá esett, úgy kívánja, az *e)* pontban említett felszólalásnak, amennyiben a kérdéses jószág természetben még megvan, az illető jószág visszaadásával kell helyt adni.

Ebben az esetben Magyarországnak meg kell tennie minden szükséges intézkedést abból a célból, hogy a tulajdonától megfosztott tulajdonos ismét jószágának birtokába kerüljön, még pedig mindennemű olyan tehertől vagy szolgalomtól mentesen, amellyel a tulajdont a felszámolás után esetleg megterhelték volna és Magyarországnak kártalanítania kell a visszaadás folytán károsult minden harmadik személyt.

Ha a jelen pontban körülírt visszahelyezés nem volna lehetséges, az érdekelt Hatalmak vagy a III. címhez csatolt Függelékben említett Felülvizsgáló és Kiegyenlítő Hivatalok közvetítésével külön megállapodások jöhetnek létre annak biztosítása végett, hogy az illető Szövetséges és Társult Hatalom állampolgára az *e)* pontban érintett kárért olyan előnyök vagy ellenértékek nyújtásával kártalaníttassék, amelyeket a tőle megvont javak, jogok vagy érdekek fejében hajlandó elfogadni.

A jelen cikknek megfelelően foganatosított visszahelyezéseknél az *e)* pontban foglaltak alkalmazásával megállapítandó becsárakat vagy kártalanítási összegeket csökkenteni kell a visszaadott jószág jelenlegi értékével, azonban figyelembe kell venni a használattól való megfosztás fejében vagy a megrongálásért járó kártalanítást.

g) Az *f)* pontban említett jog olyan Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgári kötelékébe tartozó tulajdonosokat illeti meg, amely Hatalmak területén az ellenséges javak, jogok vagy érdekek általános felszámolását elrendelő törvényhozási rendelkezések a fegyverszünet aláírása előtt nem voltak alkalmazásban.

h) Kivéve azt az esetet, ha az *f)* pont alkalmazásával természetben való visszahelyezés történt, a bárhol levő ellenséges javaknak, jogoknak és érdekeknek akár a háborús kivételes törvényhozás alapján, akár a jelen cikk alkalmazásával történt felszámolásból származó tiszta jövedelemre, valamint általában az összes ellenséges készpénzkövetelésekre nézve, ide nem véve olyan javak felszámolásának jövedelmét vagy olyan készpénzköveteléseket, amelyek a Szövetséges és Társult Országokban a *b)* pont utolsó bekezdésében megjelölt személyeket illetnek, a következőképen kell eljárni:

1. Ami a III. címet és ennek Függelékét elfogadó Hatalmakat illeti, az említett jövedelmeket és követeléseket az említett cim és Függelék alapján létesített Felülvizsgáló és Kiegyenlítő Hivatal közvetítésével annak a Hatalomnak javára kell írni, amelynek a tulajdonos állampolgára; minden, Magyarország javára mutatkozó aktív egyenleg a jelen Szerződés VIII. részének (Jóvátétel) 173. Cikkében körülírt elbánásban fog részesülni.

2. Ami a III. címet és ennek Függelékét el nem fogadó Hatalmakat illeti, a Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgárainak Magyarország által lefoglalt javainak, jogainak és érdekeinek jövedelmét, valamint készpénzköveteléseit az arra jogosultaknak vagy e jogosultak Kormányának részére azonnal ki kell fizetni. Minden egyes Szövetséges és Társult Hatalom saját törvényei és rendeletei szerint rendelkezhetik a részéről lefoglalt oly javak, jogok és érdekek jövedelme, valamint oly készpénzkövetelések felett, amelyek a

volt Magyar Királyság állampolgárának vagy a felügyeletük alatt álló társaságoknak tulajdonában voltak, úgy, amint azt a *b)* pont kimondja és ezeket a jövedelmeket a jelen cikkben vagy a csatolt Függelék 4. szakaszában meghatározott felszólalások és követelések fedezésére fordíthatja. Minden jószág, jog vagy érdek, vagy a jószág felszámolásából eredő jövedelem, továbbá minden olyan készpénzkövetelés, amelyről a fentiek értelmében rendelkezés nem történik, az illető Szövetséges és Társult Hatalom részéről visszatartható és ebben az esetben annak készpénzértéke a jelen Szerződés VIII. részének (Jóvátétel) 173. Cikkében meghatározott elbánás alá esik.

i) A 250. Cikk rendelkezéseinek fenntartásával oly felszámolások esetében, amelyeket akár a jelen Szerződést Szövetséges és Társult Hatalmakként aláíró új Államokban, akár a Magyarország részéről fizetendő jóvátételekben nem részesülő Államokban foganatosítottak, az ezeknek az Államoknak részéről foganatosított felszámolások jövedelmét közvetlenül a tulajdonosoknak kell kifizetni, úgy azonban, hogy a Jóvátételi Bizottságnak a jelen Szerződésben meghatározott jogai, különösen pedig a VIII. rész (Jóvátétel) 165. Cikkében és a IX. rész (Pénzügyi rendelkezések) 191. Cikkében megállapított jogok érintetlenül maradjanak. Ha a tulajdonos a jelen rész VI. címében említett Vegyes Döntőbíróság vagy az e Bíróság részéről kijelölt döntőbíró előtt igazolja, hogy az eladás feltételei vagy az illető Állam Kormányának rendes törvényhozásán kívül tett intézkedései az árra nézve igazságtalanul hátrányosak voltak, a Bíróság vagy a döntőbíró az arra jogosult méltányos kártérítést ítélhet meg, amelyet az illető Állam köteles megfizetni.

j) Magyarország kötelezi magát, hogy állampolgárait a Szövetséges és Társult Országokban levő javaik, jogaik vagy érdekeik felszámolásáért vagy visszatartásáért kártalanítja.

k) A tőkevagyonra kivetett illetékeknek és adóknak azt az összegét, amelyet Magyarország a Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgárainak javaira, jogaira és érdekeire 1918. évi november hó 3.-tól kezdve a jelen Szerződés életbelépésétől számított három hónap elteltéig, vagy ha olyan javakról, jogokról vagy érdekekről van szó, amelyek háborús kivételes intézkedések alá estek, a jelen Szerződés rendelkezéseinek megfelelő visszatérítésükig behajtott vagy be kellett volna hajtania, a jogosultak részére vissza kell téríteni.

II. Az előző rendelkezések fenntartásával, semmiseknek és meg nem történteknek nyilváníttatnak a fentemlítettek kivételével mindazok az intézkedések, amelyeket a törvényes vagy tényleg működött hatóságok a volt Magyar Királyság területén 1918. évi november hó 3.-a óta a jelen Szerződés életbelépéséig tettek és amelyek a Szövetséges és Társult Hatalmaknak vagy állampolgáraiknak, ideértve azokat a társaságokat és társulatokat is, amelyeknél azok érdekelve voltak, javait, jogait és érdekeit sértik.

A fenti *a) e), f), h) és k)* pontok rendelkezései alkalmazandók a Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgárainak, ideértve azokat a társaságokat vagy társulatokat is, amelyekben azok érdekelve voltak, tulajdonában levő javakra, jogokra és érdekekre, amelyek tárgyai voltak kártokozó intézkedéseknek, így kisajátításnak, elkobzásnak, lefoglalásnak, rekvirálásnak, elpusztításnak vagy rongálásnak, akár törvények vagy rendeletek, akár a Magyarországon törvényesen vagy tényleg működött hatóságok, akár a magyar lakosság erőszakos ténykedései idézték elő azokat.

III. A társaságok vagy társulatok közé kell számítani Budapesten és Magyarország egyéb városaiban levő görögkeleti egyházközségeket, úgyszintén a kegyes alapítványokat vagy egyéb alapítványokat is, amennyiben a Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgárai ezeknél az egyházközöségeknél vagy alapítványoknál érdekelve vannak.

IV. Semmiféle joghátrány nem érheti és jogérvényesen nem érhette a Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgárait, ideértve azokat a társaságokat vagy társulatokat, amelyekben ezek érdekelve voltak, oly alakszerűségek vagy nyilatkozatok elmulasztása miatt, amelyeket reájuk nézve a fegyverszünet után és a jelen Szerződés életbelépésének időpontja előtt keletkezett valamely magyar törvény vagy rendelet szabott meg.

233. Cikk. A Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgárainak, valamint azoknak a társaságoknak vagy társulatoknak, amelyekben ezek az állampolgárok érdekelve voltak, a 232. Cikk alkalmazásával visszatérített javak, jogok és érdekek tekintetében Magyarország kötelezi magát, hogy

a) a Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgárainak javait, jogait és érdekeit, a jelen Szerződésben kifejezetten megállapított kivételektől eltekintve, abba a jogi állapotba helyezi és hagyja meg, amelyben a háború előtt érvényben volt törvények szerint a volt Magyar Királyság állampolgárainak javai, jogai és érdekei voltak;

b) a Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgárainak javait, jogait vagy érdekeit, a tulajdonjogot sértő semmiféle oly intézkedésnek alá nem veti, amely nem nyerne alkalmazást ugyanúgy a magyar állampolgárok javaira, jogaira vagy érdekeire, ha pedig ilyen intézkedést tenne, megfelelő kártalanításokat fog fizetni.

Függelék

1. § A 232. Cikk *d)* pontja értelmében megerősítést nyer a tulajdont érintő minden olyan intézkedésnek, a vállalatok vagy társaságok felszámolása tárgyában hozott vagy kibocsátott minden olyan rendeletnek,

szabályzatnak, határozatnak vagy utasításnak érvényessége, amelyet a Magas Szerződő Felek egyikének valamely bírósága vagy közigazgatási hatósága a háborús törvényhozás alkalmazásával az ellenséges javak, jogok vagy érdekekre vonatkozóan hozott vagy kibocsátott, vagy amelyekről vélelmezhető, hogy ilyenek gyanánt hozattak vagy bocsáttattak ki. Bárkinek érdekei úgy tekintendők, mintha érvényesen tárgyai lettek volna a javakat - ideértve a szóbanforgó érdekeket is - érintő minden rendeletnek, szabályzatnak, határozatnak vagy utasításnak tekintet nélkül arra, hogy az említett rendeletek, szabályzatok, határozatok vagy utasítások ezeket az érdekeket kifejezetten tekintetbe vették-e, vagy sem. A fentemlített szabályzatok, rendeletek, határozatok vagy utasítások alapján foganatosított jószág-, jog- vagy érdekátruházás szabályszerűsége tekintetében semmiféle felszólalás nem emelhető. Hasonlóképen megerősítést nyer mindazoknak az intézkedéseknek az érvényessége, amelyek valamely tulajdonra, valamely vállalatra vagy társaságra vonatkozóan történtek, akár vizsgálatról, zárlatról, kényszerigazgatásról, használatról, rekvirálásról, felügyeletről vagy felszámolásról, javak, jogok és érdekek eladásáról vagy igazgatásáról, tartozások behajtásáról vagy megfizetéséről, költségek, terhek, kiadások megfizetéséről vagy bárminemű egyéb oly intézkedésekről van szó, amelyeket rendeletek, szabályzatok, határozatok vagy utasítások végrehajtásaként a Magas Szerződő Felek egyikének valamely bírósága vagy közigazgatási hatósága hozott, kiadott vagy végrehajtott, avagy amelyekről vélelmezhető, hogy azokat az említett bíróság vagy hatóság a háborús kivételes törvényhozás alkalmazásával ellenséges javakra, jogokra vagy érdekekre vonatkozólag hozta, kiadta vagy végrehajtotta, mégis azzal a megszorítással, hogy ennek a szakasznak rendelkezései nem lehetnek hátrányosak a Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgárai részéről szerzett oly tulajdonjogokra nézve, amelyeket ezek az állampolgárok már megelőzően jóhiszeműen, jogosan és a javak helye szerint érvényes törvényeknek megfelelően szereztek.

A jelen szakasz rendelkezései nem alkalmazhatók a fent felsorolt intézkedések közül azokra, amelyeket a volt Osztrák-Magyar Kormány a megszállott vagy elfoglalt területeken tett, sem pedig azokra a fent felsorolt intézkedésekre, amelyeket Magyarország vagy a magyar hatóságok 1918. évi november hó 3-a után tettek; mindezek az intézkedések semmisek.

2. § Nincs helye sem Magyarország, sem állampolgárai részéről, sem pedig a volt Magyar Királyság állampolgárai részéről vagy az ő nevükben más valaki részéről, bárhol legyen is lakóhelyük, semmiféle felszólalásnak vagy keresetnek, sem valamely Szövetséges és Társult Hatalom ellen, sem az illető Szövetséges és Társult Hatalom bármely bíróságának vagy közigazgatási hatóságának nevében vagy utasítására eljáró bármely személy ellen olyan ténykedés vagy mulasztás miatt, amelyet a háború előkészítésére való tekintettel magyar állampolgárok javaira, jogaira vagy érdekeire vonatkozólag foganatosítottak vagy elkövettek. Hasonlóképen nincs helye semmiféle felszólalásnak vagy keresetnek bármely személy ellen oly ténykedés vagy mulasztás miatt, amely bármelyik Szövetséges és Társult Hatalomnak háborús kivételes jogszabályaiból, továbbá törvényeiből és rendeleteiből ered.

3. § A 232. Cikkben és a jelen Függelékben ez a kifejezés: "háborús kivételes intézkedések" magában foglalja azokat a bármiféle természetű törvényhozási, közigazgatási, birósági vagy egyéb intézkedéseket, amelyeket ellenséges javakra vonatkozóan hoztak vagy hozni fognak és amelyeknek anélkül, hogy a tulajdonjogot érintenék, az a hatásuk, hogy a tulajdonostól megvonják a javaik felett való rendelkezést; idetartoznak nevezetesen a felügyeleti, kényszerigazgatási, zárlati intézkedések, továbbá azok az intézkedések, amelyeknek tárgya az ellenséges követelések lefoglalása, hasznosítása vagy elzárása volt vagy lesz, történjék ez bármely okból, bármely alakban és bármely helyen. Az ilyen intézkedések végrehajtásaként teljesített cselekményeknek tekintendők a közigazgatási hatóságoknak vagy bíróságoknak mindazok a határozatai, utasításai, rendeletei vagy rendelkezései, amelyek ezeket az intézkedéseket az ellenséges javakra alkalmazzák, valamint a bármely ellenséges javak igazgatásával vagy felügyeletével megbízott személy részéről teljesített összes cselekmények, mint tartozások kifizetése, követelések behajtása, költségek, terhek vagy kiadások kifizetése, tiszteletdíjak beszedése.

Az "elidegenítést rendelő intézkedések" azok, amelyek az ellenséges javak tulajdonjogát érintették vagy érinteni fogják, annak egészben vagy részben más személyre, mint az ellenséges tulajdonosra és pedig az utóbbi beleegyezése nélkül történő átruházásával, kiváltképen pedig azok az intézkedések, amelyek az ellenséges javak eladását, felszámolását, átruházását, címletek vagy értékpapírok megsemmisítését rendelik el.

4. § A volt Magyar Királyság állampolgárainak valamely Szövetséges és Társult Hatalom területén levő javait, jogait és érdekeit, valamint az azok eladásából, felszámolásából vagy egyéb kisajátító intézkedésekből eredő tiszta jövedelmet az illető Szövetséges és Társult Hatalom megterhelheti és pedig elsősorban: saját állampolgárainak, ideértve azokat a társaságokat vagy társulatokat, amelyeknél ezek az állampolgárok a volt Magyar Királyság területén érdekelve voltak, felszólalásai folytán azok javaira, jogaira és érdekeire vonatkozólag megállapított kártalanítások vagy a javukra magyar állampolgárokkal szemben fennálló követelések megfizetésével, úgyszintén a volt Osztrák-Magyar Kormány vagy bármely magyar hatóság által 1914. évi július hó 28-a után és az illető Szövetséges és Társult Hatalomnak a háborúban való részvétele előtt elkövetett ténykedések miatt követelt kártérítések megfizetésével. Az ilyen természetű igények összegét,

amennyiben Ador Gusztáv úr ebbe beleegyezik, az ő részéről kijelölt döntőbíró állapíthatja meg, ellenkező esetben pedig a VI. címben megjelölt Vegyes Döntőbíróság. Másodsorban a fentemlített javak, jogok és érdekek, valamint a fentemlített módon keletkezett tiszta jövedelem a Szövetséges és Társult Hatalom állampolgárainak olyan felszólalásai folytán megállapított kártalanítási összegek megfizetésével terhelhetők meg, amelyek az említett állampolgároknak a többi ellenséges Hatalmak területén levő javaira, jogaira és érdekeire vonatkoznak, amennyiben ezeket a kártalanítási összegeket más módon ki nem egyenlítették.

5. § Ha közvetlenül a háború kitörése előtt valamely Szövetséges és Társult Államban engedélyezett társaságnak a felügyelete alatt álló és Magyarországon engedélyezett valamely társasággal gyári vagy kereskedelmi védjegyeknek más országokban való értékesítésére közös joga volt, vagy ha neki ezzel a társasággal más országokban való eladás céljából árúknak vagy iparcikkeknek kizárólagos gyártására közös joga volt, ilyen esetben a 232. Cikk rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyásával, a magyar társaság kizárásával először csakis az első helyen említett társaságnak lesz joga ezeket a gyári védjegyeket más országokban értékesíteni; ebben az esetben a közös gyártási eszközöket az első helyen említett társaság részére kell átszolgáltatni minden olyan intézkedésre való tekintet nélkül, amely az Osztrák-Magyar Monarchiában a háborús törvényhozás alkalmazásával a második helyen említett társaságra, annak érdekeire, üzleti javaira vagy részvényeire vonatkozóan történt. Mindazonáltal az első helyen említett társaság, ha erre vonatkozólag megkeresik, köteles a második helyen említett társaságnak átadni azokat a mintákat, amelyek a magyarországi fogyasztásra szánt árúk gyártásának folytatásához szükségesek.

6. § Addig az időpontig, amíg a visszatérítés a 232. Cikk értelmében foganatosítható lesz, Magyarország felelős a Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgárai olyan javainak, jogainak és érdekeinek megőrzéseért, amelyeket valamely háborús kivételes intézkedésnek vetett alá, ideértve azokat a társaságokat és társulatokat, amelyekben az említett állampolgárok érdekelve voltak.

7. § A Szövetséges és Társult Hatalmak a jelen Szerződés életbelépésének időpontjától számított egy éven belül meg kell jelölniök azokat a javakat, jogokat és érdekeket, amelyekre nézve a 232. Cikk *f)* pontjában megállapított joggal élni kívánnak.

8. § A 232. Cikkben megjelölt visszatérítések a Magyar Kormány vagy az azt helyettesítő hatóságok rendeletére fognak foganatosíttatni. A magyar hatóságok a hozzájuk a jelen Szerződés életbelépése után bármikor intézhető megkeresésekre az érdekelteknek a vagyonkezelők ügyvitelére vonatkozóan részletes fölvilágosításokat kötelesek adni.

9. § A 232. Cikk *b)* pontjában említett személyek javai, jogai és érdekei az ebben a pontban körülírt felszámolás befejeztéig változatlanul alávetve maradnak a reájuk nézve tett vagy teendő háborús kivételes intézkedéseknek.

10. § Magyarország a jelen Szerződés életbelépésének időpontjától számított hathónapi határidőn belül köteles minden egyes Szövetséges és Társult Hatalomnak azokat a szerződéseket, bizonyítványokat, ügyiratokat és a tulajdonjogra vonatkozó egyéb okiratokat átadni, amelyek állampolgárai birtokában vannak és az illető Szövetséges és Társult Hatalom területén levő javakra, jogokra és érdekekre vonatkoznak, ideértve az illető Hatalom törvényeinek megfelelően alakult bármely társaság részvényeit, kötelezvényeit vagy egyébb ingó értékeit.

Magyarország az érdekelt Szövetséges és Társult Hatalom kívánságára bármikor megadja mindazokat a felvilágosításokat, amelyek magyar állampolgároknak az illető Szövetséges és Társult Hatalom területén levő javaira, jogaira és érdekeire, valamint azokra az ügyletekre vonatkoznak, amelyek 1914. évi július hó 1. napja után az említett javak, jogok vagy érdekek tekintetében esetleg létrejöttek.

11. § A "készpénzkövetelés" kifejezés alatt a háborús állapot előtt vagy után elhelyezett összesés tételeket vagy fedezeteket, valamint vagyonkezelők, zárgondnokok vagy mások részéről beszedett letétekből, jövedelmekből vagy nyereségekből, bankokban letett fedezetekből vagy bármely egyéb forrásból eredő követeléseket kell érteni; mégis azoknak a pénzösszegeknek kivételével, amelyek a Szövetséges és Társult Hatalmak vagy egyes Államaik, tartományaik vagy községeik tulajdonában vannak.

12. § Az ellenséges javak igazgatásáért felelős vagy az igazgatás ellenőrzésével megbízott személyek részéről vagy ezeknek a személyeknek, avagy bármely hatóság parancsára a Magas Szerződő Felek állampolgárai, valamint olyan társaságok és társulatok, amelyekben ezek az állampolgárok érdekelve voltak, készpénzköveteléseinek felhasználásával bárhol eszközölt befektetések semmiseknek fognak nyilváníttatni; ezeket a követeléseket a szóbanforgó befektetéseknek tekintetbevétele nélkül kell rendezni.

13. § Magyarország köteles a jelen Szerződés életbelépésétől számított egy hónapon belül, avagy kívánatra bármikor később is, az illető Szövetséges és Társult Hatalomnak átadni az összes számadásokat vagy bizonylatokat, levéltárakat, okmányokat és felvilágosításokat tartalmazó bármely természetű iratokat, amelyek az ő területén találhatók és amelyek e Hatalmak állampolgárainak, ideértve azokat a társaságokat vagy társulatokat is, amelyekben ezek az állampolgárok érdekelve voltak, olyan javaira, jogaira és érdekeire vonatkoznak, amelyek akár a volt Magyar Királyság területén, akár a részéről vagy szövetségesei részéről megszállva tartott területeken valamely háborús kivételes intézkedés, vagy valamely elidegenítést rendelő intézkedés tárgyául szolgáltak.

Az ellenőrök, felügyelők, ügyvivők, vagyonkezelők, zárgondnokok, felszámolók és gondnokok - a Magyar Kormány jótállása mellett - személyesen felelősek ezeknek a számadásoknak és okmányoknak haladéktalan és hiánytalan átadásáért és azok pontosságáért.

14. § A 232. Cikknek és a jelen Függeléknek az ellenséges országokban levő javakra, jogokra és érdekekre és azok felszámolásából eredő jövedelemre vonatkozó rendelkezései alkalmazást nyernek a tartozásokra, követelésekre és leszámolásokra is, mert a III. cím csak a fizetés módját szabályozza.

Amennyiben a Szövetséges és Társult Hatalmak, ezek gyarmatai, protektorátusai, a Brit Dominiumok közül valamelyik vagy India nem tesznek olyan nyilatkozatot, hogy a III. cím rendelkezéseit elfogadják, közöttük és Magyarország között, valamint állampolgáraik között, a 232. Cikkben említett kérdéseknek szabályozása tekintetében a III. címnek a fizetés pénznemére, az átszámítási árfolyamra és a kamatokra vonatkozó rendelkezései nyernek alkalmazást, hacsak az érdekelt Szövetséges és Társult Hatalom Kormánya jelen Szerződés életbelépésétől számított hat hónapon belül Magyarországnak tudomására nem juttatja azt az elhatározását, hogy az említett rendelkezések közül egy vagy több nem fog alkalmazást nyerni.

15. § A 232. Cikknek és a jelen Függeléknek rendelkezései alkalmazást nyernek azokra az ipari, irodalmi és művészeti tulajdonjogokra, amelyek a javak, jogok, érdekek, társaságok vagy vállalatok tekintetében a Szövetséges és Társult Hatalmak részéről akár háborús kivételes jogszabályok alkalmazásával, akár a 232. Cikk *b)* pontja rendelkezéseinek alkalmazásával foganatosított felszámolás alá estek vagy esni fognak.

V. CÍM

Szerződések, elévülések, ítéletek

234. Cikk. a) Az ellenségek között kötött szerződéseket attól az időponttól kezdve, amelyben a felek közül bármelyik kettő ellenséggé vált, a tartozások és az illető szerződésekben kikötött cselekmény vagy fizetés teljesítéséből előálló egyéb pénzbeli kötelezettségek kivételével hatálytalanná váltaknak kell tekinteni, az alábbiakban, vagy a csatolt Függelékben meghatározott bizonyos szerződésekre vagy szerződésnemekre vonatkozó kivételek és különleges szabályok fenntartásával.

b) A hatálytalanná válás alól ki vannak véve a jelen cikk rendelkezései szerint azok a szerződések, amelyeknek teljesítését a jelen Szerződés életbelépésétől számított hathónapi határidőn belül közérdekből, valamely olyan Szövetséges és Társult Hatalom Kormánya követeli, amelynek az egyik szerződő fél állampolgára.

Ha az ekképen hatályban maradt szerződések teljesítése valamelyik szerződő félre nézve a kereskedelmi viszonyok megváltozása következtében jelentékeny hátránnyal járna, a VI. címben meghatározott Vegyes Döntőbíróság a károsult félnek méltányos kártérítést ítélhet meg.

c) Az Északamerikai Egyesült Államok és Japán alkotmányának és jogának rendelkezései értelmében ez a cikk, valamint a 235. Cikk és a csatolt Függelék az említett Államok polgárainak a volt Magyar Királyság állampolgáraival kötött szerződéseire nem alkalmazhatók; hasonlóképen nem alkalmazható a 240. Cikk az Északamerikai Egyesült-Államokra s azoknak állampolgáraira.

d) A jelen cikk, valamint a csatolt Függelék nem alkalmazhatók azokra a szerződésekre, amelyeknél a szerződő felek annak következtében váltak ellenségekké, hogy egyikük valamely más Állam szuverénitása alá kerülő területen lakott, feltéve, hogy ez a fél a jelen Szerződés alapján valamely Szövetséges és Társult Hatalom állampolgárságát megszerezte; nem alkalmazhatók továbbá a Szövetséges és Társult Hatalmak oly állampolgárai között kötött szerződésekre sem, amely állampolgárok között a kereskedés azért volt megtiltva, mert az egyik fél valamelyik Szövetséges és Társult Hatalomnak az ellenség által megszállott területén tartózkodott.

e) A jelen cikknek és a csatolt Függeléknek egyik rendelkezése alapján sem tekinthetők érvényteleneknek az ellenségek között a hadviselő Hatalmak bármelyikének engedélyével létrejött szerződések alapján jogszerűen teljesített ténykedések.

235. Cikk. a) A Magas Szerződő Felek területén, az ellenségek közötti viszonylatokban, a háború tartamára minden elévülési, záros és perindítási határidő félbeszakad, akár a háború kezdete előtt, akár ez után volt ezeknek a határidőknek kezdőpontja; ezek a határidők legkorábban három hónappal a jelen Szerződés életbelépése után tovább folynak. Ez a rendelkezés alkalmazandó a kamat- és osztalékszelvények, valamint olyan értékpapirok bemutatásának határidőire is, amelyek kisorsolás folytán vagy más okból visszaváltandók.

b) Abban az esetben, ha valamely cselekménynek vagy alakiságnak a háború folyamán történt elmulasztása következtében a volt Magyar Királyság területén a Szövetséges és Társult Hatalmak valamely állampolgárára hátránnyal járó végrehajtási cselekményt foganatosítottak, a Szövetséges és Társult Hatalom illető állampolgára részéről bejelentett felszólalás a VI. címben meghatározott Vegyes Döntőbíróság elé lesz terjesztendő, feltéve, hogy az ügy nem tartozik valamely Szövetséges és Társult Hatalom bíróságának

illetékessége alá.

c) Valamely Szövetséges és Társult Hatalom érdekelt állampolgárának kívánságára a Vegyes Döntőbíróság mindazokban az esetekben, amelyekben az ügy különleges körülményeinél fogva méltányos és lehetséges lesz, a *b)* pontban említett végrehajtási cselekmények által sértett jogok helyreállítását fogja kimondani.

Ha a helyreállítás igazságtalan vagy lehetetlen volna, a Vegyes Döntőbíróság a sértett fél javára a Magyar Kormányt terhelő kártérítést állapíthat meg.

d) Ha ellenségek között kötött valamely szerződés hatályát vesztette, akár ama ténykörülmény folytán, hogy az egyik fél annak valamely kikötését nem teljesítette, akár azért, mert a szerződésben kikötött joggal éltek, a károsult fél a Vegyes Döntőbírósághoz fordulhat jóvátételért. A Bíróság ebben az esetben a *c)* pontban meghatározott jogkörrel jár el.

e) A jelen cikk megelőző pontjainak rendelkezései alkalmazandók a Szövetséges és Társult Hatalmaknak azokra az állampolgáraira, akik a volt Magyar Kormány hatóságainak elfoglalt vagy megszállott területen foganatosított fentemlített intézkedései következtében szenvedtek kárt, feltéve, hogy más módon kártalanítást nem kaptak.

f) Magyarország a Vegyes Döntőbíróságtól a jelen cikk megelőző pontjainak értelmében elrendelt visszaszolgáltatások vagy joghelyreállítások folytán sértett minden harmadik személyt kártalanítani köteles.

g) Kereskedelmi papírokra vonatkozólag az *a)* pontban meghatározott háromhónapi határidőt attól a naptól kell számítani, amelytől fogva az érdekelt Hatalom területén a kereskedelmi papírokra fennálló kivételes jogszabályok véglegesen hatályon kívül helyeztettek.

236. Cikk. Ellenségek közötti viszonylatokban a háború előtt kiállított kereskedelmi papírok pusztán ama körülmény folytán, hogy azokat megszabott határidőkön belül elfogadás vagy fizetés végett nem mutatták be, vagy, hogy a kibocsátót vagy forgatót az el nem fogadásról vagy nemfizetésről nem értesítették, érvénytelenné váltaknak nem tekinthetők, éppúgy az óvatolás elmulasztása vagy valamely alakiságnak a háború folyamán történt nemteljesítése miatt sem.

Ha valamely kereskedelmi papír elfogadás vagy fizetés végett történt bemutatására vagy az el nem fogadásról vagy nemfizetésről a kibocsátóhoz vagy a forgatóhoz intézendő értesítés megtételére, vagy végül az óvatolásra megszabott határidő a háború alatt lejárt és ha az a fél, akinek az értékpapírt bemutatnia, óvatoltatnia, illetve az el nem fogadásról vagy nemfizetésről értesítést adnia kellett volna, ezt a háború alatt nem tette meg, a jelen Szerződés életbelépésétől számítandó legkevesebb háromhónapi határidő áll rendelkezésre abból a célból, hogy az értékpapírt bemutassa, az el nem fogadásról vagy nemfizetésről értesítést adjon, vagy azt megóvatolja.

237. Cikk. Valamely Szövetséges és Társult Hatalom bírósága által hozott ítéleteket, abban az esetben, ha ezek a bíróságok a jelen Szerződés értelmében illetékesek voltak, Magyarországon jogerőseknek kell tekinteni és azokat végre kell hajtani anélkül, hogy külön végrehajtási utasításra (exequatur) szükség volna.

Ha a volt Magyar Királyság valamely bírói hatósága a háború alatt a Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgára vagy valamely olyan társaság vagy társulat ellen, amelyben ilyen állampolgár érdekelve volt, oly eljárás alapján, amelynek során az illető állampolgár vagy társulat védekezni nem tudott, bárminő tárgyban ítéletet hozott, vagy végrehajtási cselekményt foganatosított, az a szövetséges vagy társult állampolgár, aki ez okból kárt szenvedett, kártérítésben részesíthető, amelyet a VI. címben meghatározott Vegyes Döntőbíróság állapít meg.

A Szövetséges és Társult Hatalom állampolgárának kérelmére a fenti kártérítés a Vegyes Döntőbíróság rendeletére és a lehetőséghez képest a feleknek a magyar bíróság ítéletét megelőző állapotba való visszahelyezésében állhat.

A fenti jóvátételben részesítheti a Vegyes Döntőbíróság a Szövetséges és Társult Hatalmaknak azokat az állampolgárait is, akik elfoglalt vagy megszállott területen foganatosított bírói intézkedések következtében szenvedtek kárt, feltéve, hogy más módon kártalanítást nem kaptak.

238. Cikk. A III., IV., V. és VII. címek alkalmazásánál a "háború alatt" kifejezés az egyes Szövetséges és Társult Hatalmakra nézve azt az időtartamot jelenti, amely a volt Osztrák-Magyar Monarchia és az illető Hatalom között a hadiállapotnak bekövetkezésétől a jelen Szerződés életbelépéseig terjed.

Függelék

I. Általános rendelkezések

1. § A 234., 235. és 236. Cikkek alkalmazásánál valamely szerződés ügyfeleit akkor kell ellenségeknek tekinteni, ha a kereskedés közöttük az egyik félre nézve kötelező törvények, rendeletek vagy rendszabályok értelmében tilos volt vagy jogellenessé vált, még pedig vagy attól a naptól kezdve, amikor ez a kereskedés tilossá vált, vagy attól a naptól kezdve, amikor a kereskedés bármi más módon vált jogellenessé.

2. § A 234. Cikkben meghatározott hatálytalanná válás alól ki vannak véve és a 232. Cikk I. *b)* pontjában

meghatározott jogok sérelme nélkül, valamint a Szövetséges és Társult Hatalmaknak a háború alatt hozott belső törvényei, rendeletei és rendszabályai és az illető szerződéses rendelkezések alkalmazásának fenntartásával hatályban maradnak:

a) azok a szerződések, amelyeknek célja a tulajdonjogoknak, ingó és ingatlan javaknak és értékeknek átruházása, feltéve, hogy a tulajdonjog átruházása vagy az ügylet tárgyának átadása már megtörtént, mielőtt még a felek ellenségekké váltak volna;

b) bérletek, haszonbérletek és bérletre vonatkozó ígéretek;

c) jelzálog-, zálog- és alzálogszerződések;

d) bányákra, bányaművekre, kőbányákra vagy bányatelepekre vonatkozó engedélyek;

e) az egyfelől magánosok, másfelől Államok, tartományok, községek vagy más hasonló közigazgatási jogi személyek között kötött szerződések és az említett Államok, tartományok, községek vagy más hasonló közigazgatási jogi személyek részéről adott engedélyek.

3. § Ha valamely szerződés kikötései a 234. Cikk értelmében részben hatályukat vesztik, a szerződés többi kikötései, amennyiben a különválasztás keresztülvihető, a fenti 2. §-ban említett belső törvények, rendeletek és rendszabályok alkalmazásának fenntartásával hatályban maradnak. Ha a különválasztás nem vihető keresztül, a szerződést teljes egészében hatálytalanná váltnak kell tekinteni.

II. Egyes szerződésekre vonatkozó különös rendelkezések

Érték- és árútőzsdei ügyletek

4. § *a)* Az elismert érték- és árútőzsdék által a háború alatt hozott azokat a szabályokat, amelyek valamely ellenséges magánfél részéről a háború előtt kötött tőzsdeügyletek lebonyolítását rendezik, nemkülönben az illető szabályok alkalmazása során tett intézkedéseket a Magas Szerződő Felek jóváhagyják az alábbi fenntartásokkal:

1. ha ki volt kötve, hogy az ügyletre az illető tőzsde szabályait kell alkalmazni;
2. ha ezek a szabályok általánosan kötelezők voltak;
3. ha a lebonyolítás módja igazságos és észszerű volt;

b) Az előbbi bekezdés nem alkalmazható az ellenségtől megszállott területen fekvő tőzsdéken a megszállás tartama alatt foganatosított intézkedésekre.

c) A liverpooli Gyapot-Egyesülés határozatával egybehangzóan jóváhagyatik az 1914. évi július hó 31-i kelettel teljesített gyapothatáridőügyletek lebonyolítása.

Zálog

5. § Ellenség tartozásának biztosításául adott kézizálognak nemfizetés esetében való eladását akkor is érvényesnek kell tekinteni, ha a tulajdonos értesíthető nem volt, feltéve, hogy a hitelező jóhiszeműen és a rendes gondossággal és óvatossággal járt el; ebben az esetben a tulajdonos a zálogtárgy eladása okából semmiféle igénnyel sem léphet fel.

Ez a rendelkezés nem alkalmazható ellenség részéről az elfoglalt vagy megszállott vidékeken a megszállás tartama alatt foganatosított zálogeladásokra.

Kereskedelmi papírok

6. § A III. címhez és annak Függelékéhez hozzájáruló Hatalmak tekintetében az ellenségek között fennálló és kereskedelmi papírok kibocsátásából eredő pénztartozásokat az említett Függelék értelmében a Felülvizsgáló és Kiegyenlítő Hivatalok fogják rendezni, amelyek a papír birtokosát megillető különböző visszkereseti jogokat gyakorolhatják.

7. § Ha valaki, akár a háború előtt, akár a háború alatt kereskedelmi papíron alapuló pénzbeli kötelezettséget vállalt egy később ellenséggé vált másik személynek vele szemben vállalt kötelezettsége alapján, ez utóbbi az ellenségeskedések megkezdése ellenére is köteles a másikat vállalt kötelezettségének következményei tekintetében biztosítani.

III. Biztosítási szerződések

8. § Az ellenséggé vált személyek között kötött biztosítási szerződéseket az alábbi szakaszok szabályozzák.

Tűzkárbiztosítások

9. § Tűzkár elleni biztosítást tárgyazó szerződések, amelyek a biztosított tárgy tulajdonában érdekelt személy és utóbb ellenséggé vált személy között jöttek létre, nem tekintendők hatályukat vesztetteknek, sem az ellenségeskedések megkezdésének vagy az illető személy ellenséggé válásának tényénél fogva, sem pedig

abból az okból, hogy valamelyik fél a szerződés valamely kikötését a háború alatt, vagy a háborút követő három hónapon belül nem teljesítette; ellenben hatályukat vesztik az évi díjnak a jelen Szerződés életbelépését követő három hónapi időn túl bekövetkező első lejártától kezdődő hatállyal.

A háború alatt lejárt és ki nem fizetett díjak, valamint a háború alatt szenvedett veszteségekből eredő igények kérdése külön rendezés tárgya lesz.

10. § Ha a háború előtt kötött valamely tűzkárbiztosítási szerződést közigazgatási vagy törvényhozási intézkedés alapján a háború alatt az eredeti biztosítóról más biztosítóra ruháztak át, az átruházást el kell ismerni és az eredeti biztosító felelősségét az átruházás napjától kezdődőleg megszüntnek kell tekinteni. Az eredeti biztosítónak mindazonáltal jogában áll, hogy kérelmére az átruházás feltételeiről kimerítő értesítést nyerjen és ha kiderül, hogy ezek a feltételek méltánytalanok voltak, azokat módosítani kell oly mértékben, amennyi méltányossá válásukhoz szükséges.

Egyébként a biztosítottnak jogában áll, hogy a szerződést az eredeti biztosító beleegyezésével, a vonatkozó kérelem keltétől számítandó hatállyal az eredeti biztosítóra visszaruházza.

Életbiztosítások

11. § A biztosító és valamely utóbb ellenséggé vált személy között kötött életbiztosítási szerződéseket pusztán a hadüzenetnek, vagy az illető személy ellenséggé válásának tényénél fogva nem kell hatálytalanná váltaknak tekinteni.

Az előbbi bekezdés értelmében hatálytalanná váltnak nem tekintendő szerződések alapján a háború alatt lejárt összegek a háború után igényelhetők. Ezek után az összegek után a lejárat napjától a fizetés napjáig számítandó 5%-os kamat jár.

Ha a szerződés a háború alatt a díjak nem fizetése folytán hatálytalanná vált, vagy ha a szerződés kikötéseinek nem teljesítése miatt hatályát vesztette, a biztosítottnak, képviselőinek vagy jogutódainak jogukban áll, hogy a biztosítótól a biztosítási kötvénynek a hatálytalanná válás napján fennálló értékét a jelen Szerződés életbelépésétől számítandó tizenkét hónapon belül követeljék.

Ha a szerződés a háború alatt a díjak fizetésének valamely háborús jogszabály alkalmazása folytán bekövetkezett elmulasztása folytán vált hatálytalanná, a biztosítottnak, képviselőinek és jogutódainak a jelen Szerződés életbelépését követő három hónapon belül joguk van a szerződést a netalán lejárt díjak és ezek 5%-os kamatainak megfizetésével hatályába visszaállítani.

12. § Azokra az életbiztosítási szerződésekre, amelyeket oly Biztosító-Társaság fiókja kötött, amelynek főintézete valamely utóbb ellenséggé vált országban volt, magában a szerződésben foglalt ellenkező kikötések hiányában a szerződéskötés helyének joga alkalmazandó; a biztosító azonban jogosítva van arra, hogy a biztosítottól vagy ennek képviselőitől visszakövetelje azokat az összegeket, amelyeket a háborús jogszabályok alkalmazásával emelt vagy rákényszerített igények alapján a szerződési kikötések vagy a szerződéskötés idejében fennálló törvények és államszerződések ellenére fizetett ki.

13. § Azokban az esetekben, amelyekben a szerződésre alkalmazandó jog értelmében a biztosítót a szerződés a díjfizetés elmulasztása esetében is köti mindaddig, míg a biztosítottat a szerződés hatálytalanná válásáról nem értesítette, a biztosítónak, feltéve, hogy ezt az értesítést a háború következtében nem állott módjában megadni, joga van a biztosítottól a meg nem fizetett díjakat ezek 5%-os kamataival együtt követelni.

14. § A 11-13. szakaszok alkalmazásánál életbiztosítási szerződéseknek kell tekinteni mindazokat a biztosítási szerződéseket, amelyeknél a két fél kölcsönös kötelezettségének kiszámítása az emberi élettartam esetlegességének és a kamatlábnak egybevetésén alapszik.

Tengeri biztosítások

15. § Biztosító és utóbb ellenséggé vált személy között kötött tengeri biztosítási szerződéseket, ideértve az időre és a valamely útra szóló biztosítási kötvényeket, attól az időponttól kezdve, amelyben az utóbb említett személy ellenséggé vált, hatálytalanná váltaknak kell tekinteni, kivéve, ha a szerződésben meghatározott kockázat viselése a fenti időpont előtt kezdetét vette.

Abban az esetben, ha a kockázat viselése nem kezdődött meg, a díj fejében vagy más címen fizetett összegek a biztosítótól visszakövetelhetők.

Abban az esetben, ha a kockázat viselése megkezdődött, a szerződést fennállónak kell tekinteni, még ha a fél ellenséggé vált is és a szerződés kikötései értelmében járó díjak és kártérítési összegek megtérítése a jelen Szerződés életbelépése után követelhető lesz.

Abban az esetben, ha a háború előtt, vagy a hadviselő Államok polgárai között létrejött és a háború után behajtott tartozások kamatai tárgyában megállapodás jön létre, a tengeri biztosítási szerződés alapján követelhető kártérítési összegek után kamat csak a kár bekövetkezésétől számítandó egy évi határidő elteltével jár.

16. § Ellenséggé vált biztosítottal kötött tengeri biztosítási szerződés alapján nem követelhető olyan

kárnak a megtérítése, amelyet annak a Hatalomnak - illetőleg vele Szövetséges és Társult Hatalomnak - háborús cselekménye okozott, amelynek a biztosító állampolgára.

17. § Ha bebizonyul, hogy valamely személy, aki a háború előtt valamely utóbb ellenséggé vált biztosítóval tengeri biztosítási szerződést kötött, az ellenségeskedések megkezdése után ugyanazt a kockázatot fedező új szerződést kötött más, nem ellenséges biztosítóval, az új szerződést úgy kell tekinteni, mint amely megkötésének napján az eredeti szerződés helyébe lépett, s a lejárt díjakat annak az elvnek alapján kell rendezni, hogy az eredeti biztosító a szerződés alapján csak addig az időpontig felelős, amelyben az új szerződés megköttetett.

Más biztosítások

18. § Valamely biztosító és utóbb ellenséggé vált valamely személy között a háború előtt kötött mindazokat a biztosítási szerződéseket, amelyekről a 9-17. szakaszok nem tesznek említést, minden tekintetben éppúgy kell elbírálni, mint ahogy az ugyanazok között a felek között kötött tűzkárbiztosítási szerződések az említett szakaszok értelmében elbírálandók volnának.

Viszontbiztosítások

19. § Ellenséggé vált személlyel kötött viszontbiztosítási szerződéseket az illető személy ellenséggé válásának tényével hatálytalanná váltaknak kell tekinteni anélkül, hogy ez a hatálytalanná válás az élet- és tengeri biztosításoknak azokban az eseteiben, amelyekben a kockázat viselése a háború előtt kezdetét vette, érintené a fenti kockázatok alapján járó összegeknek a háború utáni behajtásához való jogot.

Mindazonáltal, ha a viszontbiztosított fél ellenséges megszállás következtében nem volt képes más viszontbiztosítót találni, a viszontbiztosítási szerződés a jelen Szerződés életbelépésétől kezdődő háromhónapi határidő lejártáig hatályban marad.

Ha valamely viszontbiztosítási szerződés a jelen szakasz értelmében hatályát veszti, a felek a fizetett és fizetendő díjakkal, valamint oly élet- és tengeri biztosítások eseteiben, amelyekben a kockázat viselése a háború előtt kezdetét vette, a bekövetkezett károk viselése tekintetében is, egymásközt elszámolnak. A 11-17. szakaszokban nem említett kockázatok esetében az elszámolásnak arra az időpontra vonatkoztatva kell megtörténni, amelyben a felek ellenségekké váltak, tekintet nélkül az ezután az időpont után bekövetkezett károk címén emelt igényekre.

20. § Az előbbi szakasz rendelkezései, az élet- és tengeri biztosítások kivételével, kiterjednek a biztosítótól egyéb biztosítási szerződés alapján elvállalt különös kockázatok tekintetében a felek ellenséggé válásának időpontjában fennállott viszontbiztosításokra is.

21. § Valamely életbiztosítási szerződés viszontbiztosítása, amennyiben külön szerződés útján történt és nem foglaltatik benne valamely általános viszontbiztosítási szerződésben, hatályban marad.

22. § Tengeri biztosítási szerződésnek a háború előtt történt viszontbiztosítása esetében ennek a kockázatnak a viszontbiztosítóra való átruházása érvényben marad, feltéve, hogy a kockázat viselése az ellenségeskedések megkezdése előtt kezdetét vette és az alapszerződés az ellenségeskedések megkezdése ellenére is hatályban marad. A viszontbiztosítási szerződés alapján akár díj, akár kártérítés címén járó összegek a háború után behajthatók.

23. § A 16. és 17. szakaszok rendelkezéseit, nemkülönben a 15. szakasz utolsó bekezdését a tengeri kockázatok viszontbiztosítására irányuló szerződésekre is alkalmazni kell.

VI. CÍM

Vegyes Döntőbíróság

239. Cikk. a) Egyfelől az egyes Szövetséges és Társult Hatalmak mindegyike, másfelől pedig Magyarország között a jelen Szerződés életbelépését követő három hónapi határidőn belül Vegyes Döntőbíróságokat kell felállítani. Ezek a bíróságok három tagból állanak. Egy-egy tagjukat az egyes érdekelt Kormányok jelölik ki. Az elnököt a két érdekelt Kormány közös megegyezésével kell választani.

Ha ez a megegyezés nem jönne létre, a Bíróság elnökét s két másik személyt, akik közül az egyik vagy másik őt szükség esetében helyettesítheti, a Nemzetek Szövetségének Tanácsa, illetőleg ennek megalakulásáig - amennyiben erre hajlandó - Ador Gusztáv úr választja ki. A kiválasztott személyeknek a háború folyamán semlegesen maradt Hatalmak állampolgárainak kell lenniök.

Ha valamely Kormány, üresedés esetében, a Bíróság egyik tagjának a fentiek értelmében kijelöléséről egy hónapi határidőn belül nem gondoskodik, ezt a tagot az elnökön kívül fentemlített két személy közül, a második Kormány választja.

A Bíróság határozatait szótöbbséggel hozza.

b) Az *a)* pont értelmében felállított Vegyes Döntőbíróságok a III., IV., V. és VII. címek rendelkezései szerint hatáskörükbe utalt vitás kérdésekben ítélnek.

Ezenfelül Vegyes Döntőbíróság jár el a jelen Szerződés életbelépése előtt a Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgárai és a magyar állampolgárok között kötött szerződésekre vonatkozólag felmerült mindennemű vitás kérdésben, azoknak a kérdéseknek kivételével, amelyek valamely szövetséges, társult vagy semleges Hatalom törvényei értelmében e Hatalmak nemzeti bíróságának hatáskörébe tartoznak. Ilyen esetben a vitás kérdést a Vegyes Döntőbíróság kizárásával az illető nemzeti bíróság dönti el. A Szövetséges és Társult Hatalom érdekelt állampolgárának mindamellett joga van az ügyet a Vegyes Döntőbíróság elé vinni, feltéve, hogy saját hazai törvénye ezt nem tiltja.

c) Ha a ügyek száma megkívánja, több tagot kell kijelölni, hogy minden egyes Vegyes Döntőbíróság több osztályra legyen osztható. Minden ilyen osztályt a fentiek értelmében kell összeállítani.

d) Minden Vegyes Döntőbíróság maga határozza meg eljárásának szabályait, amennyiben azokat a jelen cikk Függelékének rendelkezései nem szabályozzák. Minden Vegyes Döntőbíróságnak joga van megállapítani azokat az összegeket, amelyeket a vesztes fél eljárási költségek és kiadások fejében fizetni köteles.

e) Minden Kormány maga fizeti a Vegyes Döntőbírósághoz az ő részéről kinevezett tagnak, valamint a Bíróság előtt való képviseletére kijelölt megbizottainak tiszteletdíjait. Az elnök tiszteletdíját az érdekelt Kormányok külön megegyezéssel állapítják meg és ezt a tiszteletdíjat, valamint az egyes Bíróságok közös kiadásait a két Kormány egyenlő arányban viseli.

f) A Magas Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra nézve, hogy bíróságaik és hatóságaik a Vegyes Döntőbíróság részére közvetlenül fognak minden hatáskörükbe tartozó s különösen a kézbesítésekre és a bizonyításfelvételre vonatkozó ügyben mindennemű jogsegélyt nyújtani.

g) A Magas Szerződő Felek megállapodnak abban, hogy a Vegyes Döntőbíróság határozatait végérvényeseknek tekintik és állampolgáraikra kötelezőkké teszik.

Függelék

1. § A Bíróság valamely tagjának elhunyta vagy lemondása esetében, vagy ha a Bíróságnak valamely tagja akármilyen okból nem tudja tisztét ellátni, pótlása végett az illető kinevezésénél követett eljárást kell alkalmazni.

2. § A Bíróság eljárásának szabályait az igazságosságnak és méltányosságnak megfelelően állapítja meg. A Bíróság dönt a felek indítványai előterjesztésének sorrendjére és határidőire nézve és meghatározza a bizonyításfelvételnél megkívánt alakiságokat.

3. § A felek ügyvédei és szaktanácsadói jogosítva vannak arra, hogy az ügyüket támogató vagy védő okfejtéseiket élőszóval és írásban a Bíróság elé terjesszék.

4. § A Bíróság az eléje kerülő perekre és ügyekre, valamint az azokat tárgyaló eljárásokra vonatkozó iratokat az időpontok feltüntetésével megőrizni köteles.

5. § Mindegyik érdekelt Hatalom kinevezhet egy titkárt. Ezek a titkárok a Bíróság vegyes Titkárságát alkotják és annak alá vannak rendelve. A Bíróság a feladata teljesítéséhez szükséges segédmunkálatokra egy vagy több hivatalnokot nevezhet ki és alkalmazhat.

6. § A Bíróság az eléje kerülő minden kérdésben és ügyben az érdekelt felek részéről szolgáltatott bizonyítékok, tanuvallomások és felvilágosítások alapján határoz.

7. § A Magas Szerződő Felek kötelezik magukat arra, hogy a Bíróságnak vizsgálatai foganatosításához szükséges minden könnyítést és felvilágosítást megadnak.

8. § Az eljárás nyelve ellenkező megállapodás hiányában az angol, a francia, az olasz, vagy a japán, aszerint, hogy mit határoz az érdekelt Szövetséges és Társult Hatalom.

9. § Az egyes Bíróságok tárgyalásainak helyét és idejét a Bíróság elnöke határozza meg.

240. Cikk. Ha valamely illetékes Bíróság a III., IV., V. vagy VII. címek alá tartozó kérdésben az említett címek rendelkezéseinek meg nem felelő ítéletet hozott vagy fog hozni, annak a félnek, aki ennek folytán kárt szenvedett, jóvátételre van igénye, amelyet a Vegyes Döntőbíróság állapít meg. Valamely Szövetséges és Társult Hatalom állampolgárának kérelmére a fentemlített jóvátételt a Vegyes Döntőbíróság a lehetőséghez képest akként nyújthatja, hogy a feleket a volt Magyar Királyság bíróságának ítéletét megelőző állapotba helyezi vissza.

VII. CÍM

Ipari tulajdon

241. Cikk. A Magas Szerződő Felek a jelen Szerződés életbelépésétől kezdve és rendelkezéseinek fenntartásával ismét megadják vagy visszaállítják saját területeiken a 220. és 222. Cikkekben említett párisi és berni nemzetközi egyezményekben megállapított ipari, irodalmi vagy művészeti tulajdonjogokat azoknak javára, akik a hadiállapot kezdetének időpontjában az említett jogok élvezetében voltak, valamint ezek jogutódainak javára. Hasonlóképen az igényjogosultak javára elismerik és érvényeseknek tekintik a jelen Szerződés életbelépésétől kezdve mindazokat a jogokat is, amelyeket ipari tulajdoni jogvédelem iránt előterjesztett kérvény, avagy valamely irodalmi vagy művészeti mű közzététele alapján a háború tartama alatt megszerezhettek volna, ha a háború ki nem tör.

Mindazonáltal azok a különös rendelkezések, amelyeket a Szövetséges és Társult Hatalmak bármelyikének törvényhozó, végrehajtó vagy közigazgatási hatalommal felruházott valamely hatósága a volt Magyar Királyság állampolgárainak ipari, irodalmi vagy művészeti tulajdonjogaira nézve kibocsátott, továbbra is érvényben és teljes hatályban maradnak.

Valamely ipari, irodalmi vagy művészeti tulajdonjognak a háború tartama alatt a Szövetséges és Társult Hatalmak Kormányainak egyike részéről történt használatba vétele, valamint az említett jogok alá eső terméknek, készüléknek, cikknek vagy bármely egyéb tárgynak eladása vagy árúba bocsátása nem szolgálhat sem Magyarországnak, sem állampolgárainak, sem a volt Magyar Királyság állampolgárainak, sem ezek nevében fellépő személynek jogalapul visszakövetelési vagy más kereset támasztására.

Azokat az összegeket, amelyek a 232. Cikk *b)* pontjában említett személyek tulajdonára vonatkozó és a jelen cikk második bekezdésében körülírt különleges intézkedések végrehajtásaként jelentkező bármely rendelkezés vagy intézkedés következtében váltak esedékessé, vagy fizettettek le, amennyiben valamely Szövetséges és Társult Hatalomnak a jelen Szerződés aláírásakor érvényben levő törvényei másként nem rendelkeznek, ugyanolyan módon fogják felhasználni, mint azt a jelen Szerződés a nevezett személyek egyéb követeléseire nézve előírja; viszont azok az összegek, amelyek a volt Magyar Királyság Kormánya részéről a Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgárainak ipari, irodalmi vagy művészeti tulajdonjogaira nézve különleges intézkedések következtében kerültek behajtásra, olyan tekintet és elbánás alá esnek, mint a magyar állampolgárok minden egyéb tartozása.

A Szövetséges és Társult Hatalmak mindegyike fenntartja magának azt a jogot, hogy mindazokat az ipari, irodalmi vagy művészeti tulajdonjogokat (az ipari és kereskedelmi védjegyek kivételével), amelyeket törvényeik értelmében magyar állampolgárok a háború előtt vagy annak tartama alatt megszereztek, vagy ezután megszerezni fognak, akár közvetlen gyakorlatba vétel, akár használati engedélyek adása, akár a gyakorlatba vétel ellenőrzésének fenntartása útján, akár más úton, oly mértékben korlátozhassa, feltételekhez köthesse vagy megszoríthassa, amint az a nemzeti védelem szempontjából vagy a közjó érdekében, vagy abból a célból szükségesnek mutatkozik, hogy saját állampolgárainak ipari, irodalmi vagy művészeti tulajdonjogainak magyar területen Magyarország részéről méltányos elbánást biztosítson; végül pedig abból a célból is, hogy Magyarországgal szemben a jelen Szerződésen alapuló minden kötelezettség teljesítésére nézve biztosítékokat szerezzen. A jelen Szerződés életbelépése után szerzett ipari, irodalmi vagy művészeti tulajdonjogokkal szemben a Szövetséges és Társult Hatalmak részéről a fentebb megállapított jog csak abban az esetben gyakorolható, ha az említett korlátozások, feltételek vagy megszorítások a nemzeti védelem vagy a közjó érdekében szükségeseknek mutatkoznak.

Minden olyan esetben, amikor a Szövetséges és Társult Hatalmak a fenti rendelkezéseket érvényesítik, méltányos kártalanításnak vagy az ellenérték megtérítésének lesz helye; ezek az összegek a jelen Szerződésnek a magyar állampolgárok javára fennálló egyéb tartozásokra vonatkozó rendelkezései szerint használandók fel.

A Szövetséges és Társult Hatalmak mindegyike fenntartja magának azt a jogot, hogy semmisnek és érvénytelennek tekinthessen minden olyan teljes vagy részleges jogátruházást és minden olyan engedélyezést, amely ipari, irodalmi vagy művészeti tulajdonjogra nézve 1914. évi július hó 28. óta történt vagy ezután fog történni, amennyiben az a jelen cikk rendelkezéseinek érvényesítését akadályozná.

A jelen cikk rendelkezései nem alkalmazhatók az olyan társaságok vagy vállalatok ipari, irodalmi vagy művészeti tulajdonjogaira, amelyeknek felszámolását a Szövetséges és Társult Hatalmak háborús kivételes törvényhozási intézkedések értelmében foganatosították, avagy a 232. Cikk *b)* pontja alapján foganatosítani fogják.

242. Cikk. A Magas Szerződő Felek mindegyikének állampolgárai jogot nyernek arra, hogy a jelen Szerződés életbelépésétől számított legkevesebb egyévi időtartam alatt minden díjpótlék vagy bármilyen büntetési pótdíj nélkül elvégezhessék mindazokat a cselekményeket, megfelelhessenek mindazoknak a megszabott alakszerűségeknek, megfizethessék mindazokat a díjakat, s általában mindazokat a kötelezettségeket teljesíthessék, amelyek az egyes Államok törvényei és rendeletei értelmében szükségesek azoknak az ipari tulajdonjogoknak megtartására vagy elnyerésére, amely jogokat 1914. évi július hó 28-án már megszereztek volt, vagy amely jogokat, ha a háború ki nem tör, a háború előtt vagy alatt benyújtott kérvény alapján azóta már megszereztek volna; ugyanez vonatkozik az ipari tulajdonjogok ellen irányuló felszólalások érvényesítésére. Mindazonáltal ez a cikk nem ad jogot arra, hogy az Északamerikai Egyesült-

Államokban olyan ügyben, amelyben a végtárgyalást már megtartották, az "interférence" eljárás újból megindíttassék.

Ipari tulajdonjogok, amelyek valamely cselekvés elmulasztása, valamely alakszerűség nem teljesítése vagy valamely illeték kifizetésének elmaradása következtében elévültek, újból felélednek; ha azonban harmadik személyek szabadalmakat és mintákat az alatt az idő alatt, amíg a reájuk vonatkozó jog szünetelt, értékesítettek vagy felhasználtak, a Szövetséges és Társult Hatalmak mindegyikének joga van e harmadik személyek jogainak megóvása érdekében szükséges méltányos intézkedéseket megtenni. Továbbá magyar állampolgároknak olyan szabadalmaira vagy mintáira, amelyek ily módon újból felélednek, továbbra is érvényesek azok a rendelkezések, amelyek a háború alatt kényszerengedélyek megadását szabályozták, úgyszintén a jelen Szerződés összes rendelkezései.

Az 1914. évi július hó 28. napjától a jelen Szerződés életbelépéséig elmult idő nem számít be a szabadalom gyakorlatbavételére, valamely ipari vagy kereskedelmi védjegy vagy minta használatbavételére előírt időtartamba és megegyezés áll fenn arra nézve, hogy csupán a gyakorlás szünetelése, vagy nem használás okából nem évülnek el vagy nem szűnnek meg a jelen Szerződés életbelépésétől számított két éven belül azok a szabadalmi, ipari vagy kereskedelmi védjegy- vagy mintajogok, amelyek 1914. évi július hó 28-án még fennállottak.

243. Cikk. A Párisban 1883. évi március hó 20-án megkötött és Washingtonban 1911-ben módosított egyezmények 4. Cikkében, valamint bármely más hatályos egyezményben vagy törvényben megszabott elsőbbségi határidőket, amelyek a szabadalmak vagy használati minták, ipari vagy kereskedelmi védjegyek, minták és mustrák védelmére irányuló kérvények benyujtására vagy beiktatására vonatkoznak, ha ezek a határidők 1914. évi július hó 28. napjáig még le nem jártak, vagy ha ilyen határidő a háború alatt kezdődött vagy megkezdődhetett volna, ha a háború ki nem tör, mindegyik Magas Szerződő Fél a többi Magas Szerződő Fél minden állampolgára javára a jelen Szerződés életbelépésétől számított hat hónappal meghosszabbítja.

Ez a határidőmeghosszabbítás nem érintheti azonban az egyes Magas Szerződő Feleknek vagy bármely személynek olyan ipari tulajdonjogait, amelyeknek ezek a jelen Szerződés életbelépése időpontjában jóhiszeműleg élvezetében vannak és amelyek az elsőbbségi határidő igénybevétele alapján kért jogokkal ellentétben állanak; ezek a jogok érvényben maradnak, akár a jóhiszemű jogosult, akár képviselői vagy jogutódai javára, ha a jogátruházás a jelen Szerződés életbelépése előtt történt; az ilyen jogosultak semmi vonatkozásban sem zavarhatók vagy büntethetők, mint jogbitorlók.

244. Cikk. Egyrészről a volt Magyar Királyság állampolgárai, vagy olyan személyek, akik a volt Magyar Királyság területén laknak vagy ipart űznek, másrészről a Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgárai vagy olyan személyek, akik e Hatalmak területén laknak vagy ipart űznek, vagy olyan harmadik személyek, akikre ezek a személyek ruházták át a háború alatt jogaikat, nem indíthatnak keresetet és nem emelhetnek igényt olyan tények alapján, amelyek a másik Szerződő Fél területén a hadiállapot kezdete és a jelen Szerződés életbelépése között lefolyt időben keletkeztek és amely tényeket a háború tartamának bármely időpontjában fennállott, vagy az előző 242. és 243. Cikkek értelmében helyreállított ipari, irodalmi vagy művészeti tulajdonjogoknak megsértéseként lehetett volna tekinteni.

Ugyanezek a személyek semmikor sem indíthatnak keresetet ipari, irodalmi vagy művészeti tulajdonjogok megsértése címén, azon az alapon, hogy valaki a hadiállapot kezdete és a jelen Szerződés aláírása között lefolyt időben előállított termékeket és ipari készítményeket, vagy ugyanezen időben közzétett irodalmi vagy művészeti műveket eladott vagy árúba bocsátott, ha az eladás vagy árúba bocsátás a jelen Szerződés aláírásától számított egy éven belül egyrészről a Szövetséges és Társult Hatalmak területein, másrészről Magyarország területén történik, sem azon az alapon, hogy valaki ilyen termékeket és ipari készítményeket, vagy irodalmi és művészeti műveket megszerzett vagy felhasznált; de ez a rendelkezés nem alkalmazható, ha a jogosult félnek olyan területen volt lakóhelye, ipari vagy kereskedelmi telepe, amelyet az osztrák-magyar hadsereg a háború tartama alatt megszállva tartott.

Ez a cikk nem alkalmazható egyrészről az Északamerikai Egyesült-Államok és másrészről Magyarország egymásközötti viszonyában.

245. Cikk. Ipari tulajdonjogok gyakorlatbavételének vagy irodalmi és művészeti művek sokszorosításának engedélyezésére vonatkozó szerződéseket, amelyeket a Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgárai, vagy területükön lakó vagy ott ipart űző személyek egyrészről, másrészről pedig a volt Magyar Királyság állampolgárai a hadiállapot kezdete előtt kötöttek, attól az időponttól kezdve, amikor a volt Osztrák-Magyar Monarchia és az illető Szövetséges és Társult Hatalom közt a hadiállapot megkezdődött, megszünteknek kell tekinteni. Mindezekben az esetekben azonban az ilyfajta szerződések alapján eredetileg jogosult személy a jelen Szerződés életbelépésétől számított hat hónapon belül a jog tulajdonosától új engedély megadását követelheti; ennek feltételeit, ha a felek közt megegyezés nem jön létre, annak az országnak illetékes bírósága állapítja meg, amelynek joga az eredeti jogszerzésre irányadó volt, kivéve oly engedélyek eseteit, amelyekre vonatkozó jog szerzésére a volt Magyar Királyság joga volt az irányadó; ebben az esetben a feltételeket a jelen rész VI. címében meghatározott Vegyes Döntőbíróság állapítja meg. A Bíróság egyes

esetekben megállapíthatja a háború alatti használás méltányosnak vélt ellenértékét is.

Azokat a használati engedélyeket, amelyek ipari, irodalmi vagy művészeti tulajdonjogokra nézve valamely Szövetséges és Társult Hatalom háborús kivételes törvényei értelmében adattak, nem érintheti már a háború előtti időből származó ilyen engedélynek meghosszabbítása; azok érvényesek és teljesen joghatályosak maradnak és ha valamely ilyen engedély ugyanazon személy javára adatott, aki a háború előtt kötött szerződés értelmében eredetileg is jogosult volt, az új engedélyt úgy kell tekinteni, mint amely a régi helyébe lépett.

Ha azoknak a személyeknek tulajdonjoga alapján, akiket a 232. Cikk *b)* pontja felsorol, ipari tulajdonjog gyakorlatbavételére, vagy irodalmi, színművészeti vagy művészeti mű sokszorosítására vagy előadására vonatkozólag a háború előtt kötött szerződés vagy nyert engedély értelmében a háború alatt fizetéseket teljesítettek, ezeket az összegeket ugyanarra a célra kell fordítani, mint a jelen Szerződés értelmében ezeknek a személyeknek egyéb tartozását vagy követelését.

Ez a cikk nem alkalmazható egyrészről az Északamerikai Egyesült-Államok és másrészről Magyarország egymásközötti viszonyában.

VIII. CÍM

Az átcsatolt területekre vonatkozó különleges rendelkezések

246. Cikk. Azok közül a természetes és jogi személyek közül, akik, illetőleg amelyek azelőtt hozzátartozói voltak a volt Magyar Királyságnak, beleértve Bosznia Hercegovinát is, mindazok, akik, illetőleg amelyek a jelen Szerződés alapján jogérvényesen valamelyik Szövetséges és Társult Hatalom állampolgárságát nyerik el, az alább következő rendelkezésekben mint "a volt Magyar Királyság állampolgárai", a többiek pedig mint "magyar állampolgárok" jelöltetnek meg.

247. Cikk. A jelen Szerződés alapján Magyarországtól elszakított területek lakói, tekintet nélkül ezeknek a területeknek elszakítására és állampolgárságuknak ebből előálló megváltozására, Magyarországon teljes és egész élvezetében maradnak mindazoknak az ipari, irodalmi és művészeti tulajdonjogoknak, amelyeknek az elszakítás időpontjában fennálló törvények értelmében birtokosai voltak.

248. Cikk. Azok a kérdések, amelyek a volt Magyar Királyság állampolgáraira, valamint a magyar állampolgárokra, jogaikra, előjogaikra és javaikra vonatkoznak és amelyekről nem szól sem a jelen Szerződés, sem az a szerződés, amely bizonyos közvetlen vonatkozásokat fog szabályozni azok között az Államok között, amely Államokhoz a volt Osztrák-Magyar Monarchiának valamelyik területe átcsatoltatott, vagy amelyek a Monarchia feldarabolásából keletkeztek, az érdekelt Államok között - beleértve Magyarországot - külön egyezmények tárgyai lesznek, önmagától értetődvén, hogy ezek az egyezmények a jelen Szerződés rendelkezéseivel semmiképen sem állhatnak ellentétben.

Ebből a célból megegyezés történt arra nézve, hogy a jelen Szerződés életbelépésétől számított három hónapon belül az érdekelt Hatalmak kiküldöttjei értekezletet fognak tartani.

249. Cikk. A Magyar Kormány a volt Magyar Királyság állampolgárait magyar területen fekvő javaik, jogaik és érdekeik birtokába haladéktalanul visszahelyezi.

A tőkevagyonra kivetett adóknak és illetékeknek azt az összegét, amelyet a volt Magyar Királyság állampolgárainak javai, jogai és érdekei után 1918. évi november hó 3-a óta szedtek be vagy emeltek fel, vagy amelyet a jelen Szerződés rendelkezései értelmében leendő visszaadásukig, vagy amennyiben olyan javakról és érdekekről volna szó, amelyek háborús kivételes intézkedéseknek alávetve nem voltak, a jelen Szerződés életbelépésétől számított három hónapi határidő lejártáig esetleg még beszednének vagy felemelnének, az igényjogosultaknak vissza kell fizetni.

A visszaadott javakat, jogokat és érdekeket ugyanannak a személynek valamely egészen más vagyonával vagy vállalatával kapcsolatban nem szabad semmiféle illetékekkel sujtani attól az időponttól kezdve, amelyben az illető vagyont Magyarországból kivitték, vagy a vállalat üzemét ott beszüntették.

Abban az esetben, ha a Magyarországból kivitt javak, jogok és érdekek után illetékeket bizonyos időre előre fizettek volna, az előre fizetett illetékeknek a javak, jogok és érdekek elvitele utáni időre eső részét az igényjogosultaknak vissza kell téríteni.

A jelen Szerződés 231/d és 254. Cikkének rendelkezései, amelyek a fizetések teljesítésénél figyelembe jövő pénznemekre és átszámítási árfolyamra vonatkoznak, alkalmazást nyernek a jelen cikk 1. bekezdésében említett vagyon-visszatérítéseknek vonatkozó eseteiben is.

A volt Magyar Királyságban ennek a Királyságnak állampolgárai részére alapított vagy létesített mindennemű hagyományt, adományt, ösztöndíjat és alapítványt, amennyiben azok Magyarország területén vannak Magyarország annak a Szövetséges és Társult Hatalomnak, amelynek az illető személyek jelenlegi állampolgárai, vagy amelynek állampolgáraivá lesznek, a jelen Szerződés vagy a jelenlegi ügyek rendezésére irányuló szerződések alapján, abban az állapotban fogja rendelkezésére bocsátani, amelyben ezek az

alapítványok 1914. évi július hó 28-án voltak, tekintetbe véve az alapítvány céljaira teljesített szabályszerű fizetéseket.

Abban az esetben, ha olyan családi alapítványok szabályzatai, amelyek ezentúl is a Magyar Állam kezelésében maradnak, a javadalmak élvezetét a magyar állampolgárságtól teszik függővé, a javadalom várományosai a nyugdíjra, neveltetési járulékra, hozományra és más előnyökre vonatkozó jogokat megtartják akkor is, ha a jelen Szerződés vagy a jelenlegi ügyek rendezésére irányuló szerződések alapján megszerezték vagy megszereznék azon Államok egyikének állampolgárságát, amelyekhez a volt Magyar Királyság területének valamely részét az említett szerződések átcsatolták vagy át fogják csatolni.

Abban az esetben, ha oly család kihalásával, amelynek érdekében ilyen alapítványt létesítettek, az alapok a Magyar Államra vagy a Magyar Állam valamely intézményére szállanának, az örökösödési jog arra az Államra fog szállani, amelyhez az utolsó javadalmazott tartozott.

250. Cikk. A 232. Cikk és a IV. címhez tartozó Függelék rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyásával a magyar állampolgároknak vagy a magyar állampolgárok által ellenőrzött társaságoknak a volt Osztrák-Magyar Monarchia területein fekvő javai, jogai és érdekei nem esnek az említett rendelkezésekben megszabott lefoglalás vagy felszámolás alá.

Ezek a javak, jogok és érdekek a jogosultaknak - minden ilynemű rendszabálytól vagy a kisajátításra, kényszerkezelésre vagy zár alá vételre vonatkozólag 1918. évi november hó 3-ától a jelen Szerződés életbelépéseig alkotott bármily más rendelkezéstől mentesen - fognak visszaadatni. Az említett javak, jogok és érdekek abban az állapotban fognak visszaadatni, amelyben azok a szóbanlevő rendszabályok alkalmazása előtt voltak.

Azokat a felszólalásokat, amelyeket magyar állampolgárok a jelen cikk alapján esetleg elő fognak terjeszteni, a 239. Cikkben említett Vegyes Döntőbíróság fogja elbírálni.

A jelen cikkben érintett javak, jogok és érdekek közé nem tartoznak azok a javak, amelyek a IX. rész (Pénzügyi rendelkezések) 191. Cikke alá esnek.

A VIII. rész (Jóvátétel) I. címéhez tartozó III. Függelékben a magyar állampolgároknak hajókra vonatkozó tulajdonjogaira nézve foglalt rendelkezéseket a jelen cikk semmiképen sem érinti.

251. Cikk. A tengeri úton szállítandó árúk eladására vonatkozólag 1917. évi január hó 1-je előtt egyrészről a volt Magyar Királyság állampolgárai és másrészről a volt Osztrák-Magyar Monarchiának, Magyarországnak, Bosznia-Hercegovinának közigazgatási hatóságai vagy magyar állampolgárok között kötött minden szerződés hatályát veszti, kivéve azokat, amelyek oly tartozásokra és más pénzbeli kötelezettségekre vonatkoznak, amelyek azokban a szerződésekben megjelölt valamely műveletből vagy fizetésből származnak. Minden egyéb szerződés, amelyet ugyanezek a szerződő felek 1918. évi november hó 1-je előtt kötöttek, s amelyek eddig az időpontig érvényben voltak, hatályban maradnak.

252. Cikk. Az átcsatolt területeken az elévülési, kizáró és perindítási határidők tekintetében a 235. és 236. Cikkeknek idevágó rendelkezései nyernek alkalmazást, oly módosítással, hogy "a háború kezdete" kifejezés helyébe a következő kifejezés lép: "a Szövetséges és Társult Hatalmak mindegyike által közigazgatásilag meghatározandó az az időpont, amelyben a szerződő felek között az érintkezés tényleg vagy jogilag lehetetlenné vált"; továbbá, hogy ezt a kifejezést: "háború tartama" a következő kifejezéssel kell helyettesíteni: "a fentebb körülírt időpont és a jelen Szerződés életbelépése között levő időtartam".

253. Cikk. Magyarország kötelezi magát arra, hogy semmiképen sem akadályozza meg, hogy a volt Osztrák-Magyar Monarchia törvényei szerint alapított valamely oly társaságnak, amelyben a Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgárai érdekelve vannak, javai, jogai és érdekei bármely más Hatalom törvényei szerint alapított valamely társaságra átruháztassanak; továbbá, hogy megkönnyíti mindazokat az intézkedéseket, amelyek az átruházás keresztülviteléhez szükségesek és a tőle esetleg kívánt támogatást megadja avégből, hogy a Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgárai vagy oly társaságok, amelyekben azok érdekelve vannak, Magyarországon vagy az átcsatolt területeken levő javaikat, jogaikat és érdekeiket visszaszerezhessék.

254. Cikk. A 231. Cikk *d)* pontjának kivételével, a III. cím nem nyer alkalmazást olyan tartozásokra, amelyek magyar állampolgárok és a volt Magyar Királyság állampolgárai között jöttek létre.

Az újonnan alakult Államok számára a 231. Cikk *d)* pontjában foglalt különleges rendelkezések fenntartásával, a jelen cikk 1. bekezdésében említett tartozásokat olyan pénznemben kell fizetni, amely a fizetés időpontjában törvényes fizetési eszköz abban az Államban, amelynek a volt Magyar Királyság állampolgára polgárává lett. Ilyen tartozáskiegyenlítésnél a genfi tőzsdének az 1918. évi november hó 1-jét megelőző két hónapban jegyzett átlagos árfolyamát kell, mint átszámítási árfolyamot alkalmazni.

255. Cikk. Azoknak a biztosító-társaságoknak, amelyeknek székhelye olyan területen volt, amely azelőtt a volt Osztrák-Magyar Monarchiának részét alkotta, jogukban áll a jelen Szerződés életbelépése után tíz éven át működésüket magyar területen tovább folytatni anélkül, hogy hovatartozásuknak megváltozása azt a jogi helyzetet, amelyben azelőtt voltak, bármiképen is befolyásolná.

A jelzett idő alatt, az említett társaságok ügyleteit Magyarország nem vetheti magasabb illeték vagy teher alá, mint aminőket a hazai társaságok üzleteire kiró. Tulajdonukat nem lehet korlátozni olyan

rendelkezésekkel, amelyeket hasonló módon a belföldi biztosító-társaságok javaira, jogaira és érdekeire is nem alkalmaznak; ilyen rendelkezések alkalmazása esetében megfelelő kártérítést kell fizetni.

A jelen rendelkezések csak annyiban alkalmazhatók, amennyiben viszont azoknak a magyar biztosító-társaságoknak, amelyek üzleti tevékenységüket azelőtt az átcsatolt területeken gyakorolták, ugyanaz a jog biztosíttatik, hogy tevékenységüket az említett területeken akkor is gyakorolhatják, ha székhelyük ezeken a területeken kívül esett.

Az említett tízévi határidő lejárta után a jelzett biztosító-társaságok, amelyek a Szövetséges és Társult Hatalmak valamelyikéhez tartoznak, a jelen Szerződés 211. Cikkében megállapított elbánást élvezik.

A jelen cikk rendelkezései a szövetkezetekre is alkalmazást nyernek, feltéve, hogy az e társaságokra vonatkozó törvényes szabályok tagjaiknak tényleges felelősségét megállapítják az említett társaságok működési körébe tartozó minden művelet és szerződés tekintetében.

256. Cikk. Azoknak a javaknak elosztását, amelyek olyan összességeknek vagy olyan erkölcsi köztestületeknek birtokai, amelyek tevékenységüket a jelen Szerződéssel feldarabolt területeken gyakoroltak, külön egyezmények fogják szabályozni.

257. Cikk. Azok az Államok, amelyekhez a volt Osztrák-Magyar Monarchiából területek csatoltattak, vagy amelyek a Monarchia feldarabolásából keletkeztek, elismerik mindazokat az ipari, irodalmi és művészeti tulajdonjogokat, amelyek ezeken a területeken fennhatóságuk alá jutásuk időpontjában érvényben voltak, vagy a jelen Szerződés 241. Cikkének alkalmazásával hatályba helyeztettek vagy visszaállíttattak. Ezek a jogok annyi ideig maradnak érvényben, amennyi azokat a volt Osztrák-Magyar Monarchia törvényei szerint megillette.

Külön egyezmény fogja szabályozni az ipari, irodalmi és művészeti tulajdon hatósági intézésével összefüggő levéltárakra, lajstromokra és tervekre vonatkozó minden kérdést, úgyszintén ezeknek netáni átadását vagy közlését a volt Osztrák-Magyar Monarchia hivatalai részéről az újonnan alakult Államok hivatalai vagy azoknak az Államoknak hivatalai számára, amelyek a nevezett Monarchiából területeket kaptak.

258. Cikk. A jelen Szerződés egyéb rendelkezéseinek sérelme nélkül a Magyar Kormány kötelezi magát, hogy minden Hatalomnak, amelyhez a volt Osztrák-Magyar Monarchiából területek csatoltattak, vagy amely a Monarchia feldarabolásából keletkezett, a maga részéről átadja a volt Osztrák-Magyar Monarchia Kormányai vagy hatóságai, vagy az ellenőrzésük alatt működő nyilvános vagy magánszervezetek által felhatalmazott tartalékoknak azt a hányadát, amely az illető területeken társadalmi és állami biztosítások működésének céljaira szánva volt.

Azok a Hatalmak, amelyeknek ezek az alapok átadatnak, kötelesek azokat ezekből a biztosításokból eredő kötelezettségek teljesítésére fordítani.

Az átadás feltételeit a Magyar Kormány és az érdekelt Kormányok között kötendő külön egyezmények fogják szabályozni.

Ha ezek a külön egyezmények az előbbi bekezdésnek megfelelően a jelen Szerződés életbelépésétől számított három hónapon belül nem köttetnének meg, az átadás feltételei minden egyes esetben öttagú bizottság elé terjesztendők, amelynek egy tagját a Magyar Kormány, egyikét a másik érdekelt Kormány, három tagját pedig a Nemzetközi Munkahivatal Igazgatótanácsa más Államok polgárai közül nevezi ki. Ez a bizottság megalakulásától számított három hónapon belül szavazattöbbséggel elfogadott javaslatokat fog a Nemzetek Szövetségének Tanácsa elé terjeszteni; a Tanács határozatait Magyarország és a másik érdekelt Állam nyomban végérvényeseknek köteles tekinteni.

259. Cikk. A jelen címnek azok a rendelkezései, amelyek Magyarország vagy a magyar állampolgárok és a volt Magyar Királyság állampolgárai közti viszonyra vonatkoznak, alkalmazást nyernek ugyanilyen természetű viszonyokra Magyarország vagy a magyar állampolgárok és a volt Osztrák Birodalom állampolgárai között is, ez utóbbiakat az Ausztriával kötött békeszerződés 263. Cikke értelmében véve.

Viszont a most említett szerződés X. része VIII. címének rendelkezései, amelyek az Ausztria vagy az osztrák állampolgárok és a volt Osztrák Birodalom állampolgárai közti viszonyra vonatkoznak, alkalmazást nyernek az ugyanilyen természetű viszonyokra az Ausztria vagy az osztrák állampolgárok és a volt Magyar Királyság állampolgárai között is, ez utóbbiakat a jelen Szerződés 246. Cikke értelmében véve.

XI. RÉSZ

Légi közlekedés

260. Cikk. A Szövetséges és Társult Hatalmak kötelékébe tartozó légi járóművek Magyarország területén teljesen szabadon repülhetnek és leszállhatnak és általában véve ugyanazokat a kedvezményeket élvezik,

mint a magyar légi járóművek, különösen veszély esetében.

261. Cikk. A Szövetséges és Társult Hatalmak kötelékébe tartozó és bármely idegen országba haladó légi járóművek jogosultak Magyarország területén leszállás nélkül átrepülni, feltéve, hogy betartják azokat a szabályokat, amelyeket Magyarország esetleg megállapít és amelyek egyaránt alkalmazást nyernek mind Magyarország, mind a Szövetséges és Társult Országok légi járóműveire.

262. Cikk. Azok a nyilvános repülőterek, amelyek Magyarországon a hazai belforgalom céljaira szolgálnak, a Szövetséges és Társult Hatalmak légi járóműveinek is rendelkezésre állanak; ezek a járóművek mindennemű illeték tekintetében, ideértve a leszállási és kezelési illetékeket, a magyar légi járóművekkel egyenlő elbánásban fognak részesülni.

263. Cikk. A jelen rendelkezések sérelme nélkül a 260., 261. és 262. Cikkekben meghatározott repülési, átrepülési és leszállási jog korlátozva lehet olyan szabályokkal, amelyeket Magyarország szükségesnek tart életbeléptetni; természetesen ezek a szabályok minden különbség nélkül alkalmazást fognak nyerni mind a magyar légi járóművekre, mind a Szövetséges és Társult Országok légi járóműveire.

264. Cikk. A Szövetséges és Társult Hatalmak bármelyike részéről az állampolgárságra és a légi közlekedésre nézve kiállított vagy érvényeseknek elismert bizonyítványokat, képesítési okleveleket és engedélyeket Magyarországon érvényeseknek és ugyanolyan értékűeknek fogják elismerni, mint a Magyarországon kiállított bizonyítványokat, okleveleket és engedélyeket.

265. Cikk. A belföldi kereskedelmi légi forgalomban a Szövetséges és Társult Hatalmak kötelékébe tartozó légi járóművek Magyarországon a legnagyobb kedvezményt élvező nemzettel egyenlő elbánásban részesülnek.

266. Cikk. Magyarország kötelezi magát arra, hogy olyan rendelkezéseket léptet életbe, amelyek alkalmasak annak biztosítására, hogy a területe fölött repülő minden magyar légi járómű alkalmazkodni fog azokhoz a szabályokhoz, amelyeket a világítójelek és jelzések, a légtérre vonatkozó szabályok, továbbá a repülőterek fölött vagy azok közelében való forgalom tárgyában a Szövetséges és Társult Hatalmak között a légi közlekedésre vonatkozólag kötött egyezmény megállapított.

267. Cikk. Az előző rendelkezésekben megszabott kötelezettségek az 1923. évi január hó 1. napjáig maradnak érvényben, hacsak Magyarországot a Nemzetek Szövetségébe előbb fel nem veszik, vagy a Szövetséges és Társult Hatalmak Magyarországot előbb fel nem hatalmazzák arra, hogy az említett Hatalmak között a légi közlekedésre vonatkozólag kötött egyezményhez csatlakozhasson.

XII. RÉSZ

Kikötők, vízi utak és vasutak

I. CÍM

Általános rendelkezések

268. Cikk. Magyarország kötelezi magát, hogy a nemzetközi átmenő forgalomra legalkalmasabb utakon, nevezetesen vasúton, hajózható vízi utakon vagy csatornákon szabad átmenetet engedélyez területén keresztül bármelyik szomszédos vagy nem szomszédos Szövetséges és Társult Hatalom területéről származó vagy oda irányított személyek, árúk, hajók, vasúti kocsik és a posta számára.

A személyek, árúk, hajók, vasúti kocsik és a posta semmiféle átmeneti illetéknek, sem pedig szükségtelen késedelemnek vagy korlátozásnak nem vethetők alá és Magyarországon a belföldiekkel azonos elbánásra lesz joguk, különösen az illetékek és könnyítések tekintetében, valamint minden más tekintetben is.

Az átmeneti árúk mentesek mindennemű vámtól vagy más hasonló illetékektől.

Az átmenő forgalmat terhelő minden illetéknek vagy díjnak a forgalom feltételeihez mérten méltányosnak kell lennie. Semmiféle illeték, könnyítés vagy korlátozás sem közvetlenül, sem közvetve nem függhet attól, hogy a teljes útvonal valamely részén igénybe vett vagy igénybe veendő hajónak vagy más szállítóeszköznek ki a tulajdonosa vagy milyen a nemzetisége.

269. Cikk. Magyarország kötelezi magát, hogy nem létesít és nem tart fenn ellenőrzést a területén átutazó kivándorlókra vonatkozólag az oda- és visszafelé irányuló átmenetben a szállító közlekedési vállalatokkal szemben, kivéve az annak megállapítása végett szükséges rendszabályokat, hogy az utasok valóban átutaznak-e; a szállításnál érdekelt semmiféle hajózási társaságnak, sem bármely más szervezetnek, társulatnak vagy magánszemélynek nem engedheti meg, hogy ebből a célból szervezett igazgatási szolgálatban részt vegyenek, sem azt, hogy arra közvetlenül vagy közvetve befolyást gyakoroljanak.

270. Cikk. Magyarország lemond arról, hogy megkülönböztetést tegyen, vagy akár közvetlen, akár közvetett előnyöket nyujtson a területére való bevitelben vagy a területéről való kivitelben vámok, illetékek és tilalmak, valamint - a jelen Szerződésben foglalt különös rendelkezések fenntartásával - a területére utazó személyeknél és odarendelt árúknál, továbbá a területéről utazó személyeknél és onnan származó árúknál a menet- és szállítási díjak és szállítási feltételek tekintetében akár a be- vagy kilépés határpontja, akár a használt szállítóeszközök (ideértve a légi járóműveket) mineműsége, tulajdonosa vagy lobogója, akár a hajó, vasúti kocsi, légi járómű vagy más szállítóeszköz eredeti vagy közbeeső kiindulási pontja, végső vagy közbenső rendeltetési helye, a megtett út vagy az átrakodás helye alapján, vagy azon az alapon, hogy az árúkat közvetlenül valamely magyar kikötőn vagy közvetve valamely külföldi kikötőn át hozták be vagy vitték ki, akár pedig azon az alapon, hogy az árúk behozatala vagy kivitele a földön vagy légi úton történik-e.

Különösen lemond Magyarország arról, hogy bármelyik Szövetséges és Társult Hatalom kikötőinek és hajóinak hátrányára Magyarországnak vagy valamely más Hatalomnak kikötőin át, vagy azoknak hajóival eszközölt ki- vagy bevitelben valamilyen pótdíjat (surtaxe), közvetlen vagy közvetett jutalmazást (prémiumot) léptessen életbe, különösen összetett (kombinált) díjszabás alakjában; vagy hogy valamelyik Szövetséges és Társult Hatalom kikötőjén átmenő, vagy hajóit használó személyeket vagy árúkat olyan alakiságokra vagy késedelmeskedésre kötelezzen, amelyeknek ezeknél a személyeknél és ezeknél az árúknál nem volna helyük, ha magyar kikötőn, vagy valamely más Hatalom kikötőjén át mennének, vagy ha magyar hajót vagy valamely más Hatalom hajóját használnák.

271. Cikk. Igazgatási és műszaki tekintetben minden célszerű intézkedést meg kell tenni a végből, hogy Magyarország határán az árúk átmenete lehetőleg megrövidíttessék és arra való különbség nélkül, vajjon a Szövetséges és Társult Hatalmak területéről származó vagy oda irányított, vagy ezekről a területekről érkező vagy odamenő átfutó árúkról van-e szó, ezeknek az árúknak az említett határtól való továbbítása és szállítása biztosítva legyen ugyanolyan anyagi feltételek mellett, - különösen a gyorsaság és a szállítás gondossága tekintetében - mint amelyek a magyar területen hasonló feltételek mellett szállított hasonló nemű árúkra irányadók.

Különösen gyorsan és rendszeresen kell történnie a romlandó árúk szállításának és a vámkezelésnek úgy kell végbemennie, hogy az árúk közvetlen továbbszállítása a legközelebbi csatlakozó vonatokkal megtörténhessék.

272. Cikk. A Szövetséges és Társult Hatalmak tengeri kikötői élvezni fogják mindazokat a kedvezményeket és mérsékelt díjszabásokat, amelyek Magyarország vasúti vonalain és hajózási útain bármely más Hatalom kikötője javára biztosítva vannak.

273. Cikk. Magyarország nem tagadhatja meg részvételét azokban a díjszabásokban vagy díjszabásösszetételekben (díjszabás-kombinációkban), amelyeknek tárgya valamely Szövetséges és Társult Hatalom kikötői részére olyan kedvezmények biztosítása, amelyeket Magyarország valamely más Hatalom kikötője részére netalán engedélyezni fog.

II. CÍM

Hajózás

I. FEJEZET

A hajózás szabadsága

274. Cikk. A Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgárai, úgyszintén javaik és hajóik Magyarország összes kikötőiben és belhajózási útain minden tekintetben ugyanolyan elbánásban fognak részesülni, mint a magyar állampolgárok, javak és hajók.

Nevezetesen bármelyik Szövetséges és Társult Hatalom hajóinak joguk lesz Magyarország területén levő, s a magyar hajók számára nyitva álló összes kikötőkbe vagy helyekre, vagy onnan mindenféle árúkatra és utasokat nem súlyosabb feltételek mellett szállítani, mint amelyek a belföldi hajókra nézve irányadók; a belföldi hajókkal egyenlő elbánásban fognak továbbá részesülni mindennemű kedvezmények, úgyszintén a kikötői és rakparti illetékek tekintetében, ideértve a könnyítéseket a veszteglésnél, be- és kirakodásnál, a tonnage-, rakpart-, kalauz-, világító-, vesztegzár- és minden más hasonló díjakat és illetékeket, amelyeket a Kormány, közhivatalnokok, magánosok, testületek vagy bármiféle intézetek nevében és javára szednek.

Abban az esetben, ha Magyarország bármelyik Szövetséges és Társult Hatalomnak vagy akármely más külföldi Hatalomnak kedvezményes elbánást biztosítana, ennek hatálya haladéktalanul és feltétlenül kiterjed az összes Szövetséges és Társult Hatalmakra.

A személyek és hajók forgalma nem esik más korlátozás alá, mint ami a vámokra, a rendészetre, az

egészségügyi szabályzatra, a ki- vagy bevándorlásra, valamint az árúk be- vagy kivitelének tilalmára vonatkozó rendelkezésekből következik. Ezeknek a rendelkezéseknek méltányosaknak és egységeseknek kell lenniök és nem szabad a forgalmat szükségtelenül akadályozniok.

II. FEJEZET

A Dunára vonatkozó rendelkezések

1. Közös szabályok a nemzetközieknek nyilvánított vízhálózatokra

275. Cikk. A Duna Ulmtól kezdve nemzetközinek nyilváníttatik; ennek a vízhálózatnak minden hajózható része, amely egynél több Állam részére a tengerhez természetes kijáratként szolgál egyik hajóból a másikba való átrakodással vagy anélkül, úgyszintén azok az oldalcsatornák és vízmedrek, amelyek akár az említett vízhálózat természettől fogva hajózható szakaszainak megkettőzésére vagy megjavítására, akár ugyanazon víziút természettől hajózható két szakaszának összekötésére szolgálnak.

A parti Államok között létesült megegyezéssel a nemzetközi igazgatás az említett vízhálózat minden olyan részére is kiterjeszthető, amelyet az általános meghatározás nem foglal magában.

276. Cikk. Az előbbi cikkben nemzetközieknek nyilvánított utakon az összes Hatalmak állampolgárai, javai és lobogói teljesen egyenlő elbánásban fognak részesülni akként, hogy e Hatalmak bármelyikének állampolgárai, javai és lobogója hátrányára semmiféle megkülönböztetést sem szabad tenni köztük és magának a parti Államnak vagy annak az Államnak polgárai, javai és lobogója között, amelynek állampolgárai, javai és lobogója a legtöbb kedvezményt élvezik.

277. Cikk. A magyar hajók a személy- és árúforgalmat rendes járatokkal valamelyik Szövetséges és Társult Hatalom kikötői között csak ennek különös felhatalmazása alapján bonyolíthatják le.

278. Cikk. A folyam különböző szakaszai szerint változó illetékek szedhetők azoktól a hajóktól, amelyek a hajózható utat vagy hozzájáróit használják, hacsak valamely fennálló egyezmény ellenkező szabályt nem tartalmaz. Ezeknek az illetékeknek az a kizárólagos rendeltetésük, hogy a folyam és hozzájárói hajózhatóságának fenntartásával és javításával járó költségek méltányos módon fedezhetők legyenek, vagy a hajózás érdekében tett kiadások megtérüljenek. A díjszabást ezek szerint a kiadások szerint kell kiszámítani és a kikötőkben ki kell függeszteni. Ezeket a díjakat akként kell megállapítani, hogy a rakomány részletes megvizsgálása ne legyen szükséges, hacsak csempészet vagy kihágás gyanuja nem merül fel.

279. Cikk. Az utasok, hajók és árúk átmenő forgalma az I. címben megállapított általános rendelkezések szerint történik.

Ha valamely nemzetközi folyam mindkét partja ugyanahhoz az Államhoz tartozik, az átmenő árúkat vámzár vagy vámtisztviselők felügyelete alá lehet helyezni. Ha a folyam alkotja a határt, az átmenő árúk és utasok mentesek minden vámvizsgálattól; az árúk be- és kirakása, valamint az utasok be- és kiszállása csak a parti Államtól kijelölt kikötőkben történhetik.

280. Cikk. Az említett hajózható víziutak folyamán, valamint a torkolatban semmiféle más illetéket nem lehet szedni, mint amit a jelen rész megállapít.

Ez a rendelkezés nem akadályozza a parti Államokat vámok, helyi- és fogyasztási adó kivetésében, nemkülönben olyan méltányos és egységes illetékek megállapításában, amelyeket darúk, emelők, rakpartok, raktárak és más hasonló berendezések használatáért általános díjszabás szerint a kikötőben szednek.

281. Cikk. Valamely hajózható vízhálózat nemzetközi részének fenntartási és javítási munkálatait ellátó különös szervezet hiányában minden parti Állam köteles - megfelelő mértékben - a szükséges rendelkezéseket megtenni a hajózás akadályainak és veszélyeinek elhárítása és a hajózás jó állapotban tartásának biztosítása végett.

Ha valamely Állam elmulasztja ennek a kötelezettségének, teljesítését, a parti Államok vagy a Nemzetközi Bizottságban képviselt Államok bármelyike a Nemzetek Szövetségétől erre a célra felállított bírósághoz fordulhat.

282. Cikk. Ugyanígy kell eljárni abban az esetben, ha valamelyik parti Állam a nemzetközi folyamrész hajózására káros természetű munkálatokba fog. Az előbbi cikkben említett bíróság elrendelheti ezeknek a munkálatoknak felfüggesztését vagy beszüntetését, de határozataiban figyelembe kell vennie az öntözésre, a vízierőre, a halászatra és más nemzeti érdekekre vonatkozó jogokat, amelyek az összes parti Államok vagy a Nemzetközi Bizottságban képviselt összes Államok hozzájárulásával a hajózás érdekeivel szemben előnyben részesülnek.

A Nemzetek Szövetségének bíróságához intézett fellebbezésnek nincs halasztó hatálya.

283. Cikk. A fenti 276. és 278-282. Cikkekben foglalt szabályokat a Szövetséges és Társult Hatalmak által megállapított és a Nemzetek Szövetsége részéről jóváhagyott általános egyezmény fogja helyettesíteni azokra a hajózható utakra vonatkozólag, amelyeknek nemzetközi jellegét az említett egyezmény elismeri. Ez az

egyezmény alkalmazható lesz különösen a Duna fentemlített egész vízhálózatára vagy annak valamely részére, úgyszintén ennek a vízhálózatnak egyéb olyan alkotórészeire, amelyek általános meghatározással oda vonhatók.

A 314. Cikk értelmében Magyarország kötelezi magát, hogy az említett általános egyezményhez csatlakozik.

284. Cikk. Legkésőbb három hónap alatt a neki szóló felszólítás vétele után Magyarország az érdekelt Szövetséges és Társult Hatalmaknak átengedi azoknak a vontatógőzösöknek és uszályhajóknak egy részét, amelyek megtérítés és jóvátétel címén történő anyaglevonás után a 275. Cikkben említett vízhálózatok kikötőiben maradnak bejegyezve. Ugyancsak átengedi Magyarország ezeknek a hálózatoknak kihasználásához az érdekelt Szövetséges és Társult Hatalmaknak szükséges mindenféle anyagot is.

A vontatógőzösök és uszályhajók számát és az átengedett anyag mennyiségét, valamint azoknak elosztását az Északamerikai Egyesült-Államoktól kijelölt egy vagy több döntőbíró határozza meg, figyelemmel az érdekelt felek jogos igényeire és különösen a háborút megelőző öt év hajózási forgalma alapján.

Az összes átengedett járóműveknek tartozékaikkal és felszerelésükkel ellátva, jó állapotban, árúszállításra alkalmasaknak és a legújabban készültek közé tartozóknak kell lenniök.

Ha a jelen cikkben említett átengedések a tulajdonjog átruházását tennék szükségessé, a döntőbíró vagy döntőbírák az 1918. évi október hó 15-ki állapot alapján meghatározzák a régi tulajdonosok jogait és a nekik fizetendő kártérítés összegét, valamint minden egyes esetben a kártalanítás eszközlésének módját. Ha a döntőbíró vagy döntőbírák azt találják, hogy ez a kártalanítás egészben vagy részben, közvetlenül vagy közvetve a jóvátételre kötelezett Államokat illeti, úgy meghatározzák azt az összeget, amelyet ezen az alapon az említett Államok javára kell írni.

Ami a Dunát illeti, ugyancsak az említett döntőbíró vagy döntőbírák elé tartoznak mindazok a kérdések, amelyek a tulajdonjog vagy nemzetiségük miatt az Államok között vitássá válható hajók végleges elosztására és ennek az elosztásnak módozataira vonatkoznak.

A végleges elosztásig az Északamerikai Egyesült-Államok, a Brit Birodalom, Franciaország és Olaszország képviselőiből alakult Bizottság nyer felhatalmazást ezeknek a hajóknak ellenőrzésére. Ez a Bizottság egyelőre megteszi a szükséges intézkedéseket avégből, hogy ezeknek a hajóknak üzemben tartását közérdekből valamilyen helyi szervezet útján biztosítsa, vagy ha ezt nem teszi, az üzemvezetést maga veszi át, mindazonáltal anélkül, hogy a végleges elosztásnak elébe vágna.

Ez az ideiglenes üzemvezetés lehetőleg kereskedelmi alapon történjék és az említett Bizottságnak a hajók bérbeadásából eredő tiszta bevételét a Jóvátételi Bizottságtól meghatározott módon kell felhasználni.

2. A Dunára vonatkozó különös szabályok

285. Cikk. Az Európai Dunabizottságnak újból az a hatásköre lesz, amely a háború előtt megillette. Egyelőre azonban csak Nagybritannia, Franciaország, Olaszország és Románia képviselői lesznek tagjai ennek a Bizottságnak.

286. Cikk. Attól a ponttól, ahol az Európai Bizottság hatásköre megszűnik, a Dunának a 275. Cikkben megjelölt hálózata Nemzetközi Bizottság igazgatása alá jut, amely alakul:

a német parti Államok 2 képviselőjéből;

a többi összes parti Államok 1-1 képviselőjéből;

mindazoknak a nem parti Államoknak 1-1 képviselőjéből, amelyek a jövőben az Európai Dunabizottságban képviseltetik magukat.

Ha a jelen Szerződés életbelépésének időpontjába az említett képviselők közül egyiket vagy másikat még nem is lehetett kijelölni, a Bizottság határozatai erre való tekintet nélkül érvényesek lesznek.

287. Cikk. Az előbbi cikkben említett Nemzetközi Bizottság a jelen Szerződés életbelépése után mielőbb összeül és ideiglenesen átveszi a folyam igazgatását a 276. és 278-282. Cikkekben foglalt rendelkezések szerint addig, amíg a Szövetséges és Társult Hatalmaktól kijelölt Hatalmak a Dunára vonatkozólag végleges szabályzatot alkotnak.

Ez a Nemzetközi Bizottság határozatait szótöbbséggel hozza. A megbízottak illetményeit saját országuk határozza meg és fizeti.

Egyelőre mindazt a költségtöbbletet, ami a Nemzetközi Bizottság működésével járó kiadásoknál hiányképen felmerül, a Bizottságban képviselt Államok egyenlő arányban viselik.

A Bizottság feladata lesz különösen a kalauzképesítések elnyerésének és a kalauzdíjaknak szabályozása, valamint a kalauzszolgálat ellenőrzése.

288. Cikk. Magyarország kötelezi magát annak a szabályzatnak elismerésére, amelyet a Szövetséges és Társult Hatalmaktól kijelölt Hatalmak értekezlete meg fog állapítani; ez az értekezlet, amelyen Magyarország képviselői jelen lehetnek, a jelen Szerződés életbelépésétől számított egy év alatt ül össze.

Addig, amíg a Dunára nézve végleges szabályzat létesül, a 286. Cikkben említett Nemzetközi Bizottság ideiglenesen ellenőrzi annak a felszerelésnek, azoknak az épületeknek és berendezéseknek igénybevételét, amelyek a Dunának Turn-Szeverin és Moldava között fekvő szakaszán végzett munkálatok kivitelére és

fenntartására szolgálnak. Ezeknek a felszereléseknek, épületeknek és berendezéseknek végleges rendeltetését az előző bekezdésben említett értekezlet állapítja meg. Magyarország kijelenti, hogy az említett felszerelésekre, épületekre és berendezésekre vonatkozó minden jogáról, igényéről és érdekéről lemond.

289. Cikk. Az 1878. évi július hó 13-án Berlinben létrejött szerződés 57. Cikkében a Vaskapu munkálatainak elvégzésére Ausztria-Magyarországnak adott és általa Magyarországra ruházott megbízás hatályát veszti. A folyam e részének igazgatására kijelölt Bizottság a jelen Szerződés pénzügyi rendelkezéseinek sérelme nélkül határoz a költségek elszámolása felől. A netalán szükségessé váló illetékeket Magyarország semmi esetre sem szedheti.

290. Cikk. Abban az esetben, ha a Cseh-Szlovák Állam, Szerb-Horvát-Szlovén Állam vagy Románia a Nemzetközi Bizottság hozzájárulásával vagy megbízásából szabályozási, javítási, duzzasztási vagy egyéb munkálatokat végeztetnének a vízhálózatnak valamely határt alkotó szakaszán, ezek az Államok az átellenes parton, valamint a folyamágynak területükön kívül fekvő részén élvezni fogják ezeknek a munkálatoknak tervezéséhez, végrehajtásához és fenntartásához szükséges könnyítéseket.

291. Cikk. Az Európai Dunabizottsággal szemben Magyarország köteles a teljes helyreállításra, jóvátételre és kártalanításra a háború alatt a Bizottságot ért károk miatt.

III. FEJEZET

Vízügyi rendelkezések

292. Cikk. Ha új határ megállapítása következtében valamely Államban a vízrendezés (csatornázás, elárasztás, öntözés, lecsapolás vagy hasonló teendők) más Állam területén végzett munkálatoktól függ, vagy ha valamely Állam területén - a háborút megelőző szokás alapján - olyan vizeket vagy vízierőt használnak fel, amelynek eredete más Állam területén van, egyéb rendelkezések hiányában az érdekelt Államok között oly természetű megállapodást kell létesíteni, amely mindegyikük érdekeit és szerzett jogait biztosítja.

Ha valamely Államban helyi vagy magánszükségletekre olyan villamosságot vagy vizeket használnak fel, amelynek eredete valamely új határ megállapítása folytán más Állam területén van, egyéb rendelkezések hiányában az érdekelt Államok között oly természetű megállapodást kell létesíteni, amely mindegyikük érdekeit és szerzett jogait biztosítja. Ennek a megállapodásnak létrejöttéig a központi villamossági állomások és a vízellátásra szolgáló berendezések az 1918. évi november hó 3-án érvényben volt feltételek és megállapodások szerint kötelesek a szállítást folytatni.

Megegyezés hiányában az előbbi egyik vagy másik bekezdésben említett esetben, a 293. Cikk rendelkezéseinek fenntartásával, a Nemzetek Szövetségének Tanácsától kijelölt döntőbíró határoz.

293. Cikk. A volt Magyar Királyságnak Duna medencéjét, ide nem értve az Olt medencéjét, alkotó területeire vonatkozólag a 292. Cikk alkalmazása céljából, valamint az alább felsorolt jogosítványok gyakorlása végett, az említett területek felett állami fennhatóságot gyakorló Államok közös érdekében, Állandó Vízügyi Műszaki Bizottság állíttatik fel, amelyben mindegyik területileg érdekelt Államnak lesz egy képviselője s amelynek elnökét a Nemzetek Szövetségének Tanácsa nevezi ki.

Ez a Bizottság kezdeményezi a 292. Cikkben említett megállapodásoknak kötését, ellenőrzi és sürgősség esetében biztosítja végrehajtásukat, fenntartja és javítja, különösen a fakiírtás és az újbóli fásítás tekintetében, a vízügyi rendelkezések egységességét, valamint az azokra vonatkozó szolgálatot, így a vízmérnöki és a vízállás emelkedésének jelentésére vonatkozó szolgálatot. Tanulmányozza a hajózással kapcsolatos kérdéseket azoknak a kérdéseknek kivételével, amelyek a Felső-Dunára illetékes Hajózási Bizottság hatáskörébe tartoznak s amelyekre vonatkozólag ehhez a Bizottsághoz fordul; különösen figyelmet fordít a halászat érdekeire. A Bizottság ezenkívül minden oly munkálattal vagy tanulmánnyal foglalkozik s minden olyan szolgálatot létesít, amelyet az érdekelt Államok egyhangú megállapodással rá bíznak.

A Vízügyi Bizottság a jelen Szerződés életbelépésétől számított három hónapi határidő alatt ül össze s kidolgozza a jogosítványaira és működésére vonatkozó szabályzatot, amelyet hozzájárulás végett az érdekelt Államok elé terjeszt.

A jelen cikkben tárgyalt kérdések tekintetében felmerült nézeteltérések oly módon nyernek szabályozást, a mint azt a Nemzetek Szövetsége elrendeli.

III. CÍM

Vasutak

I. FEJEZET

Az átmenet szabadsága Magyarország részére az Adriai tengerhez

294. Cikk. Az Adriai-tengerhez a szabad hozzájutás Magyarország részére engedélyeztetik és evégből részére az átmenet szabadsága a volt Osztrák-Magyar Monarchiától elszakított területeken és kikötőkön át biztosíttatik.

Az átmenet szabadsága a 268. Cikkben megállapított szabad átmenetnek felel meg mindaddig, amíg ebben a tárgyban a Szövetséges és Társult Hatalmak általános egyezményt kötnek, amikor is az új egyezmény rendelkezései lépnek életbe.

Az érdekelt Államok vagy igazgatások között létesítendő külön egyezmények határozzák meg a fent biztosított jog gyakorlásának feltételeit, szabályozzák különösen a kikötők és ottlevő szabad területek, valamint a rendszerint odavezető vasúti vonalak használásának módját, a nemzetközi (közös) szolgálatok és díjszabások létesítését, ideértve a közvetlen menetjegyeket és fuvarleveleket, valamint az 1890. évi október hó 14-én Bernben kelt egyezmény rendelkezéseinek és a kiegészítő szabályoknak fenntartását addig is, amíg azokat új egyezmény helyettesíti.

Az átmenet szabadsága kiterjed a postára, a távírókra és a távbeszélőkre is.

II. FEJEZET

A nemzetközi szállításra vonatkozó rendelkezések

295. Cikk. A Szövetséges és Társult Hatalmak területéről származó és Magyarországba rendelt árúk, úgyszintén Magyarországon átmenő azok az árúk, amelyek a Szövetséges és Társult Hatalmak területéről származnak vagy oda rendeltetnek, a magyar vasutakon a szedett díjak (figyelembe véve az összes visszatérítéseket és díjmérsékléseket) és könnyítések tekintetében, valamint minden más tekintetben jogérvényesen abban a legkedvezőbb elbánásban részesülnek, amely a magyar vonalak bármelyikén, akár a belforgalomban, akár a kivitelben, behozatalban vagy átvitelben ugyanolyan nemü árúkra azonos szállítási feltételek mellett, különös tekintettel a megtett út hosszúságára, alkalmazást nyer. A Szövetséges és Társult Hatalmak közül egynek vagy többnek kívánságára ugyanez a szabály irányadó a tőlük névszerint megjelölt olyan árúkra, amelyek Magyarországból érkeznek és az ő területeikre vannak rendelve.

A Szövetséges és Társult Hatalmak valamelyikének kívánságára Magyarország köteles életbe léptetni az előbbi bekezdésben említett díjtételek alapján létesített és a közvetlen fuvarlevelekre kiterjeszkedő, nemzetközi díjszabásokat.

Mindazonáltal Magyarország kötelezi magát, hogy a 272. és 273. Cikkekben foglalt rendelkezések sérelme nélkül, az Adriai- és a Fekete-tenger kikötőihez vezető forgalomban saját vonalain fenntartja, az észak-német kikötőkkel való versenyük szempontjából, a háború előtt érvényben volt díjszabások rendjét.

296. Cikk. A jelen Szerződés életbelépésétől kezdve a Magas Szerződő Felek, ha érdekelve vannak és a jelen cikk második bekezdésében foglalt fenntartással, meg fogják újítani a vasúti árúfuvarozás tárgyában az 1890. évi október hó 14-én, 1893. évi szeptember hó 20-án, 1895. évi július hó 16-án, 1898. évi június hó 16-án, és 1906. évi szeptember hó 19-én Bernben aláírt egyezményeket és megállapodásokat.

Ha a jelen Szerződés életbelépése után ötévi határidő alatt az utasok, podgyász és árúk vasúti fuvarozása tárgyában új egyezmény jönne létre az 1890. évi október hó 14-én Bernben kelt egyezmény és a fentemlített pótmegállapodások helyettesítése végett, ez az új egyezmény, úgyszintén a netalán azon alapuló kiegészítő rendelkezések, amelyek a nemzetközi vasúti fuvarozásra vonatkoznak, Magyarországra kötelezők lesznek még akkor is, ha ez a Hatalom vonakodnék attól, hogy az egyezmény előkészítésében részt vegyen, vagy ahhoz csatlakozzék. Új egyezmény kötéséig Magyarország a berni egyezményhez és a fentemlített pótmegállapodásokhoz, valamint a kiegészítő rendelkezésekhez fog alkalmazkodni.

297. Cikk. Magyarország köteles közreműködni utasoknak és podgyászuknak közvetlen menetjegyek alapján való szállításához szükséges olyan szolgálat létesítésében, amit tőle a Szövetséges és Társult Hatalmak közül egy vagy több kíván avégből, hogy vasúti összeköttetésüket egymással vagy bármely más országgal magyar területen át biztosítsák; ebből a célból nevezetesen Magyarországnak át kell vennie a Szövetséges és Társult Hatalmak területéről érkező vonatokat és vasúti kocsikat és azokat legalább oly sebességgel kell továbbítania, mint amilyennel ugyanazon a vonalon legjobb távolsági vonatai közlekednek. Ebben a közvetlen forgalomban megállapított viteldíjak semmi esetre sem lehetnek magasabbak ugyanolyan sebesség és kényelem mellett ugyanazon az útvonalon a magyar belforgalomban szedett viteldíjaknál.

A Szövetséges és Társult Hatalmak kikötőibe vagy azokból kivándorlóknak magyar vasutakon való szállításánál alkalmazott díjszabások ugyanolyan sebesség és kényelem mellett sohasem alapulhatnak magasabb kilometrikus egységtételeken, mint, figyelembe véve az összes díjmérsékléseket és visszatérítéseket, azok a legkedvezőbb díjszabások, amelyek az említett vasutakon bármely más kikötőbe vagy kikötőből utazó kivándorlókra irányadók.

298. Cikk. Magyarország kötelezi magát, hogy nem léptet életbe semmiféle olyan műszaki, pénzügyi vagy igazgatósági rendszabályt, így például vámvizsgálatot, általános rendőri, egészségrendőri vagy ellenőrzési rendszabályt, amely egyenesen az előbbi cikkben említett közvetlen forgalomra vagy a Szövetséges és Társult Hatalmak kikötőibe vagy azokból utazó kivándorlók szállítására vonatkoznék és amely rendszabály ennek a forgalomnak megnehezítését vagy késleltetését eredményezhetné.

299. Cikk. Ha a szállítás közvetlen fuvarlevéllel vagy anélkül részben vasúton, részben belvízi hajózással történik, az előbbi rendelkezések a továbbításnak vasúton eszközölt részére nyernek alkalmazást.

III. FEJEZET

Gördülő anyag

300. Cikk. Magyarország kötelezi magát a magyar vasúti kocsik olyan berendezésére, amely lehetővé teszi:

1. az 1886. évi május hó 15-én Bernben kelt s 1907. évi május 18-án módosított egyezményben részes Szövetséges és Társult Hatalmak vonalain közlekedő tehervonatokba való besorozhatásukat anélkül, hogy ezzel akadályozva volna annak a folytatólagos féknek működése, amelyet a jelen Szerződés életbelépését követő tíz év alatt ezekben az országokban netalán bevezetnek;

2. e Hatalmak vasúti kocsijainak besorozhatását a magyar vonalakon közlekedő minden tehervonatba.

A Szövetséges és Társult Hatalmak gördülő anyaga a magyar vonalakon a közlekedés, fenntartás és a javítások tekintetében a magyar anyaggal egyenlő elbánásban fog részesülni.

IV. FEJEZET

Vasúti vonalak átengedése

301. Cikk. A jelen Szerződés alapján átcsatolt területeken fekvő kikötők, viziutak átengedésére vonatkozó különös szabályok, úgyszintén az engedélyesekre és a személyzet nyugdíjára vonatkozó pénzügyi rendelkezések fenntartásával a vasutak átengedése a következő módozatok szerint történik:

1. Az összes vasutak építményeit és berendezéseit teljesen és jó állapotban kell átadni.

2. Ha Magyarország saját gördülő anyaggal rendelkező valamely vasúti hálózatot enged át egészben valamelyik Szövetséges és Társult Hatalomnak, ezt az anyagot az 1918. évi november hó 3. napját megelőző legutóbbi leltár szerint, teljesen és rendesen karbantartott állapotban kell átadnia.

3. Külön gördülő anyaggal nem rendelkező vonalaknál az azon a hálózaton levő anyag elosztását, amelyhez ezek a vonalak tartoznak, a Szövetséges és Társult Hatalmaktól kijelölt Szakértőbizottságok eszközlik, amelyekben Magyarország képviselteti magát. Ezeknek a Bizottságoknak figyelembe kell venniök az ezeken a vonalakon bejegyzett anyag mennyiségét az 1918. évi november hó 3. napját megelőző legutóbbi leltár szerint, a vonalak hosszát, ideértve a kezelési vágányokat, a forgalom természetét és fontosságát. Ugyancsak kijelölik minden egyes esetben azokat a mozdonyokat, személy- és teherkocsikat, amelyeket át kell engedni, meghatározzák átvételük módozatait és megteszik a szükséges ideiglenes intézkedéseket azok kijavításának a magyar műhelyekben való biztosítására.

4. A készleteket, az ingó felszerelési tárgyakat és a szerszámokat ugyanolyan módozatok szerint kell átadni, mint a gördülő anyagot.

A fenti 3. és 4. pontban foglalt rendelkezések alkalmazást nyernek a volt Orosz-Lengyelországnak azokra a vonalaira is, amelyeket az osztrák-magyar hatóságok rendes nyomtávra alakítottak át, mert ezek a vonalak az osztrák és a magyar állami vasúthálózatoktól elszakított részekhez hasonlókká váltak.

V. FEJEZET

Egyes vasúti vonalakra vonatkozó rendelkezések

302. Cikk. Ha új határ megállapítása folytán ugyanannak az országnak két részét összekötő valamely vonal más országon halad át, vagy ha valamely országból kiinduló szárnyvonal más országban végződik, a jelen Szerződésben foglalt különös szabályok fenntartásával az üzemvezetés módját az érdekelt vasútigazgatások között létrejött megállapodás fogja szabályozni. Abban az esetben, ha ezek az igazgatások nem jutnának megegyezésre, ennek a megállapodásnak feltételeire nézve a vitákat az előbbi cikkben körülírt módon alakult Szakértőbizottságok döntik el.

Különösen a csata-losonczi vonal üzemére vonatkozó megállapodás biztosítani fogja azoknak a cseh-szlovák vonatoknak mindkét irányban közvetlen átvezetését magyar területen keresztül, amelyek cseh-szlovák szerelvénnyel és személyzettel vannak ellátva. Ha azonban erre nézve más határozat nem jönne létre, az átvezetésnek ez a joga véget ér vagy Csata és Losoncz között egészen cseh-szlovák területen fekvő közvetlen vonal kiépítése után, vagy legkésőbb a jelen Szerződés életbelépésétől számított tizenötévi határidő elteltével.

Hasonlóképen a Nagyszalontát Araddal és Kisjenővel Békéscsabán át összekötő vonal magyar területen fekvő szakaszának üzemére vonatkozó megállapodás biztosítani fogja azoknak a román vonatoknak mindkét irányban közvetlen átvezetését a magyar területen keresztül, amelyek román szerelvénnyel és személyzettel vannak ellátva. Ha azonban erre nézve más határozat nem jönne létre, az átvezetésnek ez a joga véget ér vagy a nagyszalonta-békéscsabai és kisjenő-békéscsabai vonalak között teljes román területen haladó vonalösszeköttetés kiépítése után, vagy a jelen Szerződés életbelépésétől számított tízévi határidő elteltével.

Magyarország és a vele határos Szövetséges és Társult Államok között létesült összes új határállomások berendezését, úgyszintén ezek között a határállomások között levő vonalak üzemét ugyanolyan feltételek mellett létesülő megállapodások fogják szabályozni.

303. Cikk. Avégből, hogy a szerb-horvát-szlovén területen fekvő Gola város és kerülete részére a magyar területen levő golai vasúti állomásnak, úgyszintén ezeket a vonalakat és ezt a kerületet szolgáló vasútnak használata biztosítva legyen és abból a célból, hogy a csáktornya-nagykanizsai és zágráb-gyékényesi vonal között a szerb-horvát-szlovén forgalom részére a közvetlen vasúti összeköttetés szabad használata a fentemlített vonalak között szerb-horvát-szlovén területen levő közvetlen vasúti vonal kiépítéséhez szükséges idő alatt biztosítva legyen, a golai pályaudvar és a kotor-barcsi vasúti vonal üzemének rendjét az érdekelt magyar és szerb-horvát-szlovén igazgatások között létesítendő egyezmény fogja megállapítani. Ha ezek az igazgatások nem tudnának megegyezésre jutni ennek az egyezménynek rendelkezéseire nézve, a vitás kérdéseket a jelen szerződés 301. Cikkében említett illetékes Szakértőbizottságok döntik el.

304. Cikk. Avégből, hogy biztosítva legyen a volt Osztrák-Magyar Monarchia magántársaságai részére engedélyezett olyan vasúti hálózatainak üzeme, amelyek a jelen Szerződés rendelkezései folytán több Állam területén feküdnének, ezeknek a hálózatoknak igazgatási és műszaki újjászervezését, minden egyes hálózatra nézve, az engedélyes társaság és a területükben érdekelt Államok között létesítendő megegyezés szabályozza.

Azok az ellentétek, amelyekre nézve megegyezés nem jönne létre, ideértve a vonalak megváltására vonatkozó szerződések értelmezése körül felmerült kérdéseket is, a Nemzetek Szövetségének Tanácsától kijelölt döntőbírák elé tartoznak.

Az Osztrák Délivaspálya-Társaságra nézve ilyen bírói ítéletet kívánhat akár a társaság Igazgatótanácsa, akár pedig az elsőbbségi tulajdonosokat képviselő Bizottság.

305. Cikk. A jelen Szerződés életbelépésétől számított öt évi határidő alatt a Cseh-Szlovák Állam kívánhatja annak a vasúti vonalnak megjavítását, amely magyar területen át Pozsony (Bratislava) és Nagykanizsa állomásokat köti össze.

A költségek megosztása az érdekelt Hatalmak ebből származó előnyeinek arányában történik. Megegyezés hiányában a megosztást a Nemzetek Szövetségétől kijelölt döntőbíró végzi.

306. Cikk. Tekintettel arra, hogy milyen fontossága van a Cseh-Szlovák Államra nézve az Adriai-tengerhez való szabad közlekedésnek, Magyarország elismeri a Cseh-Szlovák Államnak azt a jogát, hogy vonatait átvezethesse a következő vonalaknak magyar területen levő részvonalain:

1. Pozsonyból (Bratislavából) Fiumába Sopronon, Szombathelyen és Murakeresztúron keresztül és a Murakeresztúrtól Pragerhofig vezető elágazáson át;

2. Pozsonyból (Bratislavából) Fiumába Hegyeshalom-Csorna-Hegyfalu-Zalabér-Zalaszentiván-Murakeresztúron keresztül és a hegyfalu-szombathelyi, valamint a murakeresztúr-pragerhofi elágazáson át.

Egyik vagy másik fél kívánságára azokat a vonalakat, amelyeken az átvezetés jogát gyakorolják, ideiglenesen vagy véglegesen meg lehet változtatni a cseh-szlovák vasutaknak és azoknak a vasutaknak igazgatása között létrejött megegyezéssel, amely vasutakon az átvezetés jogát gyakorolják.

307. Cikk. Azok a vonatok, amelyek az átvezetés jogának gyakorlásaképen közlekednek, a helyi forgalmat csak az átszelt Állam és a Cseh-Szlovák Állam között létesült megegyezés alapján bonyolíthatják le.

Az átvezetésnek ez a joga különösen magában foglalja a jogot a gördülő anyag számára mozdonyszínek és kisebb javításokat végző műhelyek létesítésére és a cseh-szlovák vasúti szolgálatot ellenőrző közegek kirendelésére.

Azokat a műszaki, igazgatási és pénzügyi szabályokat, amelyek szerint a Cseh-Szlovák Állam az átvezetés jogát gyakorolni fogja, az ő vasútigazgatása és a Magyarországon igénybe vett vonalak vasútigazgatása között létrejött egyezmény határozza meg. Ha ezek az igazgatások nem tudnának megegyezésre jutni ennek az egyezménynek rendelkezéseire nézve, a nézeteltérés tárgyát tevő kérdésekben a Brit Kormánytól kijelölt döntőbíró határoz; ennek a döntőbírónak határozatai mindkét félre kötelezők.

Az egyezmény értelmezése körül felmerülő nézeteltérés, valamint az egyezményben nem említett vitás kérdések esetében ugyanilyen módon döntőbíráskodásnak van helye, hacsak a Nemzetek Szövetsége más

eljárást nem rendelt.

VI. FEJEZET

Átmeneti rendelkezések

308. Cikk. Magyarország köteles eleget tenni a szállításra vonatkozó azoknak a rendelkezéseknek, amelyek a Szövetséges és Társult Hatalmak nevében eljáró hatóságtól származnak:

1. a jelen Szerződés végrehajtásaként eszközölt csapatszállítások, valamint a hadsereg részére szükséges hadianyag, lőszer és élelem szállítása tárgyában;

2. időlegesen pedig bizonyos vidékek részére élelmiszerek szállítása, a rendes forgalom minél gyorsabb helyreállítása és a posta- és távírószolgálat szervezése tekintetében.

VII. FEJEZET

Távírók és távbeszélők

309. Cikk. Tekintet nélkül a fennálló egyezmények ellenkező rendelkezéseire, Magyarország kötelezi magát, hogy a nemzetközi átmenő forgalomra legalkalmasabb vonalakon és az érvényben levő díjszabások szerint szabad átmenetet engedélyez bármelyik szomszédos vagy nem szomszédos Szövetséges és Társult Hatalomtól származó vagy hozzájuk intézett sürgönyváltások és távbeszélőösszeköttetések számára. Ezek a sürgönyváltások és összeköttetések nem szenvedhetnek semmiféle késedelmet, sem szükségtelen korlátozásnak nem lehetnek alávetve; Magyarországon a belföldiekkel egyenlő elbánásban lesz részük mindennemű könnyítés, különösen a továbbítás gyorsasága tekintetében. Semmiféle díj, könnyítés vagy korlátozás sem közvetlenül, sem közvetve nem függhet a feladó vagy a címzett állampolgárságától.

310. Cikk. A Cseh-Szlovák Állam földrajzi fekvése folytán Magyarország elfogadja a távírókról és távbeszélőkről szóló és a jelen Szerződés X. részének (Gazdasági rendelkezések) 218. Cikkében említett nemzetközi egyezmény következő módosításait:

1. A Cseh-Szlovák Állam kívánságára Magyarország a maga területén át közvetlen távíróvonalakat létesít és tart fenn.

2. A jelzett vonalak bármelyikéért a Cseh-Szlovák Állam részéről fizetendő évi díjat az említett egyezmények rendelkezéseinek megfelelően kell kiszámítani és ez a díj - ellenkező megegyezés hiányában - nem lehet kisebb annál az összegnél, amelyet az említett egyezmények értelmében azoknak a táviratoknak száma szerint kellene fizetni, amelyek ezen egyezmények szerint jogot adnak új közvetlen vonal igénylésére, amikor is a Nemzetközi Távíróegyezmény (lisszaboni szövegezés) 23. Cikkének 5. szakaszában foglalt mérsékelt díjszabás szolgál alapul.

3. Amig a Cseh-Szlovák Állam a közvetlen vonalért fentebb megállapított legkisebb évi díjat megfizeti:

a) a vonal kizárólag a Cseh-Szlovák Államba irányított és onnan származó forgalom részére marad fenntartva;

b) az 1875. évi július hó 22-én kelt Nemzetközi Távíróegyezmény 8. Cikkében a nemzetközi távírószolgálat felfüggesztésére nézve Magyarország részére biztosított jog erre a vonalra nem nyerhet alkalmazást.

4. Hasonló rendelkezések irányadók a közvetlen távbeszélővonalak létesítésére és fenntartására és a Cseh-Szlovák Állam részéről a közvetlen távbeszélővezetékért fizetendő díj ellenkező megegyezés hiányában a közvetlen távíróvonalért járó díj kétszerese lesz.

5. A létesítendő egyes vonalakat, úgyszintén azokat a szükséges igazgatási, műszaki és pénzügyi szabályokat, amelyekről a nemzetközi egyezmények vagy a jelen cikk nem intézkednek, az érdekelt Államok későbbi egyezménye fogja meghatározni. Megegyezés hiányában ebben a tárgyban a Nemzetek Szövetségének Tanácsától kijelölt döntőbíró határoz.

6. A jelen cikk rendelkezéseit Magyarország és a Cseh-Szlovák Állam a közöttük létrejött megállapodással bármikor módosíthatják. A jelen Szerződés életbelépésétől számított 10 év elteltével azokat a feltételeket, amelyek mellett a Cseh-Szlovák Államot a jelen cikkben biztosított jogok megilletik, a felek megegyezése hiányában bármelyikük kívánságára a Nemzetek Szövetségének Tanácsától kijelölt döntőbíró módosíthatja.

7. Ha akár a jelen cikk, akár az 5. szakaszban említett egyezmény értelmezése körül a felek között vita támadna, ezt a vitát a Nemzetek Szövetségétől létesítendő Állandó Nemzetközi Bíróság döntése alá kell bocsátani.

IV. CÍM

Vitás kérdések eldöntése és az állandó érvényű rendelkezések felülvizsgálása

311. Cikk. Azok a vitás kérdések, amelyek a jelen Szerződésnek ebben a részében foglalt rendelkezések értelmezése és alkalmazása körül az érdekelt Hatalmak között netalán felmerülnek, akként fognak elintézést nyerni, amint azt a Nemzetek Szövetsége megállapítja.

312. Cikk. A Nemzetek Szövetsége bármikor indítványozhatja a fenti cikkek közül azoknak felülvizsgálását, amelyek állandó érvényű igazgatási szabályozást tartalmaznak.

313. Cikk. A jelen Szerződés életbelépésétől számított 3 évi határidő elteltével a Nemzetek Szövetségének Tanácsa bármikor felülvizsgálhatja a 268-274., 277., 295., 297-929. és 309. Cikkekben foglalt rendelkezéseket.

Felülvizsgálás hiányában a fent elősorolt valamelyik cikkben foglalt szabállyal biztosított kedvezményt, az előbbi bekezdésben megállapított határidő eltelte előtt, egyik Szövetséges és Társult Hatalom sem igényelheti területének valamely olyan része javára, amelyre nézve a viszonosságot nem biztosítaná. A három éves határidőt, amely alatt a viszonosságot nem lehet igényelni, a Nemzetek Szövetségének Tanácsa meghosszabbíthatja.

Azok az Államok, amelyekhez a volt Osztrák-Magyar Monarchia területéből valamely részt csatoltak, vagy amelyek ennek a Monarchiának feldarabolásából keletkeztek, a fentemlített valamelyik rendelkezésben foglalt kedvezményt csak azzal a feltétellel igényelhetik, ha annak ellenében a jelen Szerződés alapján fenhatóságuk alá jutott területre nézve Magyarországgal szemben viszonos elbánást biztosítanak.

V. CÍM

Különös rendelkezés

314. Cikk. Magyarország azoknak a különös kötelezettségeknek sérelme nélkül, amelyeket a Szövetséges és Társult Hatalmak javára a jelen Szerződés reá ró, kötelezi magát, hogy csatlakozik az átmenő forgalom, hajózható utak, kikötők és vasutak nemzetközi szabályozására vonatkozó mindazokhoz az általános egyezményekhez, amelyeket a Szövetséges és Társult Hatalmak a Nemzetek Szövetségének hozzájárulásával a jelen Szerződés életbelépésétől számított öt év alatt netalán kötni fognak.

XIII. RÉSZ

Munka

I. CÍM

A munka szervezése

Minthogy a Nemzetek Szövetsége az általános béke megvalósítását tűzte ki céljául és ezt a békét csak úgy lehet elérni, ha a szociális igazságosságra alapítják; és

minthogy vannak munkaviszonyok, amelyek az emberek nagy tömegét annyi igazságtalansággal, nyomorral és nélkülözéssel sújtják, hogy ebből keletkező nagy elégedetlenség a világ békéjét és összhangját veszélyezteti, s e viszonyok javítása sürgősen szükséges, példákat említve: a munkaidő szabályozásával, ideértve a munkanap és a munkahét leghosszabb tartamának megállapítását, úgyszintén a munkaközvetítés szabályozásával, a munkanélküliség leküzdésével, tisztességes megélhetést biztosító munkabérek szolgáltatásával, a munkásoknak a foglalkozásukkal járó vagy egyéb betegségek ellen és a munka közben bekövetkezett balesetek ellen való védelmével, a gyermekek, fiatalkorúak és nők védelmével, aggkori és rokkantsegélyezéssel, az idegen országokban dolgozó munkások érdekeinek védelmével, a szakszervezkedési szabadság elvének elismerésével, a szakoktatás és a műszaki oktatás szervezésével és egyéb idevágó intézkedésekkel;

minthogy bármelyik Nemzet vonakodása igazán emberies munkaviszonyok létesítésétől egymagában is akadályul szolgál más Nemzetek abbeli törekvésének, hogy a munkások sorsát saját országaikban javítsák:

a Magas Szerződő Felek az igazságosság és az emberiesség érzéseitől, valamint attól a vágytól indíttatva, hogy a világ békéjét állandóan biztosítsák, a következőkben állapodnak meg:

I. FEJEZET

Szervezet

315. Cikk. A Bevezetésben megjelölt feladatok megvalósítására állandó szervezet állíttatik fel.

A Nemzetek Szövetségének eredeti tagjai ennek a szervezetnek is eredeti tagjai, s jövőben a Nemzetek Szövetségének tagságával együtt jár a szobanforgó szervezet tagsága is.

316. Cikk. Az állandó szervezet áll:

1. a tagok képviselőinek Egyetemes Értekezletéből,

2. a Nemzetközi Munkahivatalból, amely a 321. Cikkben említett Igazgatótanács ellenőrzése alatt áll.

317. Cikk. A tagok képviselőinek Egyetemes Értekezlete időről-időre a szükséghez képest, de évenkint legalább egyszer ül össze. Az Egyetemes Értekezlet mindegyik tag négy-négy képviselőjéből alakul, akik közül kettő kormánykiküldött, a másik kettő közül az egyik az illető tag munkaadóinak, a másik pedig munkásainak képviselője.

Bármelyik kiküldött szaktanácsadókat hozhat magával, de az ülésszak ugyanazon tárgyára vonatkozóan legfeljebb kettőt. Ha az Értekezleten a nőket különösen érdeklő kérdés fordul elő, legalább az egyik szaktanácsadónak nőnek kell lennie.

A tagok kötelezik magukat, hogy azokat a kiküldötteket és szaktanácsadókat, akik nem kormánykiküldöttek, országuk munkaadóinak és munkásainak a körülményekhez képest legszámottevőbb szervezeteivel egyetértően nevezik ki, feltéve, hogy vannak ilyen szervezetek.

Szaktanácsadóik csak úgy szólalhatnak fel, ha a kiküldött, aki mellé be vannak osztva, őket arra felhívja és az Értekezlet elnöke külön felhatalmazást ad; szavazati joguk nincs.

A kiküldöttnek jogában áll helyetteséül egyik szaktanácsadóját az elnökhöz intézett írásbeli meghatalmazással kijelölni és a szaktanácsadónak helyettesi minőségben felszólalási és szavazati joga van.

A kiküldötteknek és szaktanácsadóiknak neveit az illető tagok Kormányai a Nemzetközi Munkahivatalnak bejelentik.

Az Értekezlet a kiküldöttek és szaktanácsadóik megbízólevelét megvizsgálja és a jelenlevő kiküldöttek kétharmadrészének szavazatával jogában áll bármely kiküldöttet vagy szaktanácsadót visszautasítani, ha kinevezését nem találja a jelen cikk rendelkezéseivel megegyezőnek.

318. Cikk. Mindegyik kiküldött önállóan gyakorolja szavazati jogát az Értekezlet elé terjesztett minden kérdésben.

Ha valamelyik tag a nem kormánykiküldöttek közül az egyiket, noha erre joga van, nem nevezné ki, a másik nem kormánykiküldöttnek joga van ugyan a tanácskozásban résztvenni, de szavazati joga nincs.

Ha az Értekezlet a 317. Cikk rendelkezéséhez képest valamely tag kiküldöttjét visszautasítja, a jelen cikk rendelkezéseit olyképen kell alkalmazni, mintha az illető kiküldöttet ki sem nevezték volna.

319. Cikk. Az Értekezlet üléseit a Nemzetek Szövetségének székhelyén, vagy bármely más oly helyen tartja, amelyet az Értekezlet a megelőző ülésszakon a jelenlevő kiküldöttek kétharmad részének szavazatával kijelölt.

320. Cikk. A Nemzetközi Munkahivatal, mint a Nemzetek Szövetsége szervezetének alkotó része, a Szövetség székhelyén állíttatik fel.

321. Cikk. A Nemzetközi Munkahivatal huszonnégytagú Igazgatótanács vezetése alatt áll, amelynek tagjait az alábbi rendelkezések szerint kell kijelölni.

A Nemzetközi Munkahivatal Igazgatótanácsa a következőképen alakul:

tizenkét kormányképviselő;

a munkaadókat az Értekezleten képviselő kiküldöttek részéről választott hat személy;

a munkásokat az Értekezleten képviselő kiküldöttek részéről választott hat személy.

A tizenkét kormányképviselőből nyolcat azok a tagok neveznek ki, amelyeknek legnagyobb ipari jelentőségük van és négyet azok a tagok, amelyeket az Értekezleten erre a célra az előbb említett nyolc tag kiküldötteinek kizárásával, a kormánykiküldöttek neveznek meg.

Ha vitás az a kérdés, hogy a tagok közül melyeknek van legnagyobb ipari jelentőségük, a Nemzetek Szövetségének Tanácsa határoz.

Az Igazgatótanács tagjainak megbízatása három esztendőre szól. Megüresedett helyek miként való betöltéséről és más hasonló kérdésekről az Igazgatótanács határozhat az Értekezlet jóváhagyásával.

Az Igazgatótanács tagjai sorából időről-időre elnököt választ, megállapítja a tanácskozás rendjét és

meghatározza üléseinek idejét. Rendkívüli ülésszakot kell egybehívni, valahányszor az Igazgatótanácsnak legalább tíz tagja erre vonatkozó írásbeli indítványt terjeszt elő.

322. Cikk. A Nemzetközi Munkahivatal élére az Igazgatótanács igazgatót nevez ki, aki az Igazgatótanácstól kapja utasításait és úgy a helyes ügymenetért, mint a rábízott egyéb teendők végrehajtásáért felelős.

Az igazgató vagy helyettese az Igazgatótanács valamennyi ülésén köteles résztvenni.

323. Cikk. A Nemzetközi Munkahivatal személyzetét az igazgató jelöli ki különféle állampolgárságú egyének közül, amennyire ez a Hivatal minél sikeresebb működésének érdekével összhangba hozható. A személyzet egy része nőkből áll.

324. Cikk. A Nemzetközi Munkahivatal működésének körébe tartozik mindazoknak a felvilágosításoknak összegyűjtése és megadása, amelyek a munkásviszonyok és munkarendszer nemzetközi szabályozására és főképen azoknak a kérdéseknek tanulmányozására vonatkoznak, amelyeket nemzetközi egyezmények kötése céljából az Értekezlet elé kívánnak terjeszteni, úgyszintén az Értekezlet részéről elrendelt mindennemű különleges vizsgálatok lefolytatása.

A Munkahivatal kötelessége az értekezleti ülések tárgysorozatának előkészítése.

A Munkahivatal a Békeszerződés jelen részének értelmében teljesíti a nemzetközi vitás kérdésekben reáháramló kötelességeket.

A Munkahivatal francia, angol és más olyan nyelveken, amelyeket az Igazgatótanács megfelelőknek ítél, időszaki folyóiratot szerkeszt és ad ki, amely a nemzetközi érdekű ipari és munkáskérdések tanulmányozásával foglalkozik.

Általában véve a Hivatalt a jelen cikkben megjelölt hatáskörén kívül mindaz a hatalom és jogosultság megilleti, amelyet az Értekezlet reáruház.

325. Cikk. A tagok oly minisztériumai, amelyek ipari és munkáskérdésekkel foglalkoznak, az igazgatóval a Nemzetközi Munkahivatal Igazgatótanácsában levő kormányképviselőjük útján, vagy ily képviselő hiányában a kormányuk részéről erre a célra kijelölt és megfelelően képesített tisztviselő útján közvetlenül érintkezhetnek.

326. Cikk. A Nemzetközi Munkahivatal a Nemzetek Szövetsége Főtitkárságának támogatását mindazokban a kérdésekben igénybeveheti, amelyekben ez a támogatás szükséges lehet.

327. Cikk. Mindegyik tag maga fedezi kiküldötteinek és szaktanácsadóinak, valamint az Értekezlet vagy az Igazgatótanács ülésein résztvevő képviselőinek utazási és tartózkodási költségeit.

A Nemzetközi Munkahivatal, valamint az Értekezlet és az Igazgatótanács üléseinek minden egyéb költségeit a Nemzetek Szövetségének főtitkára a Nemzetek Szövetsége általános költségvetésének terhére az igazgatónak megtéríti.

Az igazgató a Nemzetek Szövetsége főtitkárának felelős mindazoknak az összegeknek szabályszerű felhasználásáért, amelyeket neki a jelen cikk rendelkezéseihez képest kiutaltak.

II. FEJEZET

Eljárás

328. Cikk. Az Igazgatótanács állapítja meg az Értekezlet minden ülésszakának napirendjét, figyelembevéve mindazokat az indítványokat, amelyeket a tagok valamelyikének Kormánya, vagy a 317. Cikk szerint elismert valamely szervezet a napirendre nézve előterjesztett.

329. Cikk. Az igazgató az Értekezlet titkáraként működik és minden ülésszak napirendjét négy hónappal annak megnyitása előtt a tagok mindegyikének és ezek közvetítésével a nem kormánykiküldötteknek is, ha már ki vannak jelölve, megküldi.

330. Cikk. Bármelyik tag Kormánya tiltakozhat az ellen, hogy a megjelölt kérdések közül egyet vagy többet a napirendbe felvegyenek. Az ilyen tiltakozás indokait az igazgatóhoz intézett magyarázó emlékiratban kell kifejteni, aki azt az Állandó Szervezet tagjaival közli.

A kérdések, amelyek ellen tiltakozást jelentettek be, napirenden maradnak, ha az Értekezlet a jelenlévő kiküldöttek szavazatának kétharmad többségével úgy határoz.

Minden kérdést, amelyre nézve (az előző bekezdésben említett esetet kivéve) az Értekezlet a jelenlevő kiküldötteknek ugyancsak kétharmad többségével úgy határoz, hogy az az Értekezleten tárgyalandó, a következő ülésszak napirendjére ki kell tűzni.

331. Cikk. Az Értekezlet maga határozza meg tanácskozási rendjét és választja meg elnökét; kiküldhet bizottságokat, hogy azok bizonyos kérdéseket tanulmányozás és jelentés tárgyává tegyenek.

Az Értekezleten jelenlevő kiküldöttek minden ügyben egyszerű szótöbbséggel határoznak, kivéve azokat az eseteket, melyekben a jelen Szerződés e részének más cikkei kifejezetten nagyobb többséget kívánnak.

Ha a leadott szavazatok száma kisebb az Értekezleten jelenlevő kiküldöttek felénél, a szavazás

érvénytelen.

332. Cikk. Az Értekezlet a részéről kiküldött bármely bizottsághoz műszaki szakértőket is oszthat be, akik szavazati jog nélkül vesznek részt a tanácskozásokon.

333. Cikk. Ha az Értekezlet a napirend valamelyik pontjára vonatkozó indítvány elfogadása mellett dönt, el kell határoznia azt is, hogy az elfogadott indítványt minő alakban kell szövegezni, nevezetesen:

a) javaslat alakjában-e, amelyet a tagok elé terjesztenek a nemzeti törvényhozás útján vagy más módon való megvalósítás megfontolásának céljára, vagy pedig

b) a tagok részéről való megerősítés céljára nemzetközi egyezmény tervezete alakjában-e.

Akár javaslat, akár egyezménytervezet esetében annak elfogadásához a végleges szavazásnál az Értekezleten jelenlevő kiküldöttek szavazatának kétharmad többsége szükséges.

Bármely javaslat vagy általános érvényű egyezménytervezet szerkesztésénél az Értekezlet kellő figyelembe veszi azokat az országokat is, amelyekben az éghajlatviszonyok, az ipari szervezetnek hiányos fejlettsége vagy más különös körülmények folytán az ipari viszonyok jelentékeny eltérést mutatnak és olyan eltérő rendelkezéseket ajánl, amelyek az illető országok különleges viszonyaihoz képest megfelelőknek látszanak.

A javaslat vagy egyezménytervezet egyik példányát az Értekezlet elnöke és az igazgató aláírásukkal hitelesítik és ezt a példányt a Nemzetek Szövetsége főtitkáránál kell letétbe helyezni. A főtitkár a javaslat vagy egyezménytervezet egy-egy hiteles másolatát minden tagnak megküldi.

Minden tag kötelezi magát, hogy az Értekezlet ülésszakának berekesztése után legkésőbb egy éven belül vagy, ha ez rendkívüli körülmények folytán lehetetlen, mihelyt lehetséges, de minden esetre tizennyolc hónapon belül az Értekezlet ülésszakának berekesztése után, a javaslatot vagy egyezménytervezetet törvénybeiktatás vagy más intézkedés céljából az illetékes hatóságok elé terjeszti.

Ha javaslatról van szó, a tagok a főtitkárt a tett intézkedésekről értesítik.

Ha egyezménytervezetről van szó, az illető tag, ha az illetékes hatóság vagy hatóságok hozzájárulását megnyerte, az egyezmény alakszerű megerősítését közli a főtitkárral és megteszi a szükséges intézkedéseket, hogy az illető egyezmény intézkedéseit hatályba léptesse.

Ha valamely javaslat megvalósítása nem tesz szükségessé törvényhozási cselekményt vagy más intézkedést, vagy ha valamely egyezménytervezet nem nyeri meg az illetékes hatóság vagy hatóságok hozzájárulását, a tagot semmiféle további kötelezettség nem terheli.

Ha olyan szövetséges Államról van szó, amelyben az egyezménykötési jog munkásügyekben bizonyos korlátozásoknak van alávetve, Kormányának szabadságában áll, hogy azt az egyezménytervezetet, amelyre ezek a korlátozások vonatkoznak, egyszerűen javaslatnak tekintse. Ebben az esetben a jelen cikknek a javaslatokra vonatkozó intézkedései nyernek alkalmazást.

A fenti cikk értelmezésénél a következő alapelv irányadó:

Semmi esetre sem kívánható vagy követelhető a tagok egyikétől sem, hogy valamely javaslatnak vagy egyezménytervezetnek az Értekezleten történt elfogadása következtében csökkentse a saját törvényhozásában a szóbanforgó munkásoknak már nyujtott védelmet.

334. Cikk. Az említett módon megerősített minden egyezményt a Nemzetek Szövetségének főtitkára beiktat, de az egyezmény csak azokat a tagokat kötelezi, amelyek azt megerősítették.

335. Cikk. Ha valamely egyezménytervezet a végső szavazás alkalmával nem is nyerte el az Értekezleten a jelenlevő kiküldöttek szavazatának kétharmad többségét, azért az Állandó Szervezet egyes tagjainak jogukban áll, hogy egymás között ilytartalmú egyezményt kössenek.

Minden ily módon kötött egyezményt az érdekelt Kormányok a Nemzetek Szövetségének főtitkárával közölnek, aki azt beiktatja.

336. Cikk. Minden tag kötelezi magát, hogy a Nemzetközi Munkahivatalnak évi jelentést terjeszt elő azokról az intézkedésekről, amelyeket a maga részéről elfogadott egyezmények végrehajtása tárgyában tett. Ezeket a jelentéseket az Igazgatótanács részéről kívánt alakban és részletes tartalommal kell szerkeszteni. Az igazgató az Értekezlet legközelebbi ülésszakán ezekből a jelentésekből készített összefoglalást terjeszt elő.

337. Cikk. A Nemzetközi Munkahivatalhoz munkaadók vagy munkások szakszervezete részéről intézett olyan panaszt, hogy valamelyik tag valamely elfogadott egyezmény végrehajtását bárminő tekintetben nem biztosította kellő módon, az Igazgatótanács az illető Kormányához átteheti és a Kormányt felszólíthatja, hogy az ügyben megfelelő nyilatkozatot tegyen.

338. Cikk. Ha az illető Kormánytól megfelelő határidőn belül nyilatkozat nem érkezik, vagy ha a beérkezett nyilatkozatot az Igazgatótanács kielégítőnek nem tartja, az utóbbinak joga van a benyujtott panaszt és az arra vonatkozó esetleges nyilatkozatot nyilvánosságra hozni.

339. Cikk. Minden tag panaszt tehet a Nemzetközi Munkahivatalnál bármely másik tag ellen, amely nézete szerint a mindkét tag részéről az előző cikkeknek megfelelően megerősített valamely egyezmény végrehajtását kellő módon nem biztosítja.

Az Igazgatótanás, mielőtt az alábbiak szerint a Vizsgálóbizottsághoz fordulna, a 337. Cikkben körülírt módon érintkezésbe léphet a kérdéses Kormánynyal, ha ezt célszerűen tartja.

Ha az Igazgatótanács nem tartja szükségesnek, hogy a panaszt a kérdéses Kormánnyal közölje, vagy ha a megtörtént közlés után megfelelő határidőn belül nem érkezett be olyan válasz, amelyet az Igazgatótanács kielégítőnek tart, az Igazgatótanács a felvetett panasznak megvizsgálása és megfelelő jelentéstétel végett Vizsgálóbizottság kiküldését határozhatja el.

Ugyanezt az eljárást az Igazgatótanács akár hivatalból, akár az Értekezlet valamelyik kiküldöttjének panaszára folyamatba teheti.

Ha a 338. vagy a 339. Cikkek alapján felmerülő kérdés az Igazgatótanács elé kerül, az illető Kormánynak, amennyiben az Igazgatótanácsban még nincs képviselve, jogában áll, hogy az Igazgatótanácsnak erre az ügyre vonatkozó tárgyalásain való részvétel céljából képviselőt küldjön ki. Az ügy tárgyalásának időpontjáról a kérdéses Kormányt idejekorán megfelelően értesíteni kell.

340. Cikk. A Vizsgálóbizottságot a következő rendelkezéseknek megfelelő módon kell megalakítani:

Minden tag a jelen Szerződés életbelépése után féléven belül ipari ügyekben jártas három személyt nevez meg és pedig egyet a munkaadók, egyet a munkások képviselőjeként, a harmadikat pedig úgy a munkások képviselőjeként, a harmadikat pedig úgy a munkások, mint a munkaadóktól független egyének köréből. Mindezeket a személyeket lajstromba veszik, s ebből a lajstromból kell a Vizsgálóbizottság tagjait kiválasztani.

Az Igazgatótanács az így megnevezett személyek alkalmasságát megvizsgálhatja és a jelenlevő képviselők szavazatainak kétharmadrészével visszautasíthatja azoknak kinevezését, akiknek alkalmasságát nem találja a jelen cikk rendelkezéseivel egybehangzónak.

Az Igazgatótanács felhívására a Nemzetek Szövetségének főtitkára a Vizsgálóbizottság tagjául három személyt nevez ki és pedig a lajstrom három csoportjának mindegyikéből egyet-egyet és e három személy egyikét a Bizottság elnökéül jelöli ki. E három személy közül egyik sem lehet olyan személy, akit a lajstromba a panasznál közvetlenül érdekelt valamelyik tag jelölt ki.

341. Cikk. Valamennyi tag kötelezi magát, hogy abban az esetben, ha valamely panaszt a 339. Cikk alapján a Vizsgálóbizottság elé utasítanak, a Bizottságnak megadja mindazokat a felvilágosításokat, amelyek a panasz tárgyára nézve az ő rendelkezése alatt vannak, akár érdekelve van közvetlenül a panasznál, akár nincs.

342. Cikk. A Vizsgálóbizottság a panasz beható megvizsgálása után jelentést készít, amely magában foglalja mindazokra a ténykedésekre vonatkozó megállapításait, amelyek a felek között fennforgó vitás eset elbírálásánál lényegesek és egyúttal javaslatot tartalmaz azokra a lépésekre nézve, amelyek a panasz elintézése céljából szükségeseknek látszanak, megjelölvén egyúttal a javasolt intézkedések határidejét is.

A jelentésnek egyúttal meg kell jelölnie azokat az esetleges gazdasági intézkedéseket is, amelyeket valamely vétkesnek talált Kormánnyal szemben helyénvalóknak tart és amelyekre nézve indokoltnak látná, hogy azokat a többi Kormányok alkalmazásba vegyék.

343. Cikk. A Nemzetek Szövetségének főtitkára a Vizsgálóbizottság jelentését a panaszban érdekelt valamennyi Kormánnyal közli és annak közzétételéről gondoskodik.

Az érdekelt Kormányok mindegyike köteles a Nemzetek Szövetségének főtitkárával egy hónapon belül közölni, hogy a bizottsági jelentésben foglalt javaslatokat elfogadja-e vagy sem és amennyiben el nem fogadja, vajjon óhajtja-e a vitás esetet a Nemzetek Szövetségének Állandó Nemzetközi Bírósága elé terjeszteni.

344. Cikk. Abban az esetben, ha valamely tag bármely javaslat vagy egyezménytervezet tekintetében a 333. Cikknek megfelelő intézkedéseket nem teszi meg, a többi tagok bármelyikének jogában áll az ügyet az Állandó Nemzetközi Bíróság elé terjeszteni.

345. Cikk. Az Állandó Nemzetközi Bíróság döntése a 343. és a 344. Cikkek értelmében eléje terjesztett panaszok vagy vitás kérdések tárgyában végérvényes.

346. Cikk. Az Állandó Nemzetközi Bíróság a Vizsgálóbizottság bármely megállapítását vagy javaslatát helybenhagyhatja, megváltoztathatja vagy érvénytelennek nyilváníthatja és határozatában megjelölheti azokat az esetleges gazdasági intézkedéseket is, amelyeket helyénvalóknak tért és, amelyekre nézve indokoltnak látja, hogy azokat valamely vétkesnek talált Kormánnyal szemben a többi Kormányok alkalmazásba vegyék.

347. Cikk. Ha valamely tag a megszabott határidőn belül nem veti magát alá azoknak a javaslatoknak, amelyeket az eset körülményeihez képest a Vizsgálóbizottság jelentése vagy az Állandó Nemzetközi Bíróság határozata tartalmaz, a többi tagok közül bármelyik az előbb említett tag ellenében azokat a gazdasági intézkedéseket alkalmazhatja, amelyeknek alkalmazását a Bizottság jelentése vagy a Bíróság határozata erre az esetre helyénvalóknak tartott.

348. Cikk. A vétkes Kormány bármikor értesítheti az Igazgatótanácsot, hogy megtette a szükséges intézkedéseket arra nézve, hogy az eset körülményeihez képest vagy a Vizsgálóbizottság részéről ajánlott vagy az Állandó Nemzetközi Bíróság határozatában foglalt javaslatok megvalósuljanak és és kérheti az Igazgatótanácsot, hogy a Nemzetek Szövetségének főtitkára útján küldjön ki Vizsgálóbizottságot állításai valódiságának megállapítására. Ebben az esetben a 340., 341., 342., 343., 345. és 346. Cikkek rendelkezéseit

kell alkalmazni, s ha a Vizsgálóbizottság jelentése vagy az Állandó Nemzetközi Bíróság döntése a vétkes Kormány javára szól, a többi Kormányok kötelesek azokat a gazdasági rendelkezéseket, amelyeket a vétkes Kormánnyal szemben alkalmaztak, azonnal beszüntetni.

III. FEJEZET

Általános szabályok

349. Cikk. A Tagok kötelezik magukat, hogy azokat az egyezményeket, amelyeket megerősítettek, a jelen Szerződés e részének rendelkezései szerint mindazokra a gyarmataikra, birtokaikra és fennhatóságuk alá tartozó területekre is életbeléptetik, amelyeknek nincs teljes önkormányzatuk, de:

1. kivéve azokat az eseteket, amikor az egyezmény a helyi viszonyok miatt keresztülvihetetlen és
2. fenntartva azokat a módosításokat, amelyek az egyezménynek a helyi viszonyokkal való összegyeztetéséhez szükségesek.

Ehhez képest minden tag köteles a Nemzetközi Munkahivatallal közölni mindazokra a gyarmataira, birtokaira és fennhatósága alá tartozó területeire vonatkozó elhatározását, amelyeknek nincs teljes önkormányzatuk.

350. Cikk. A jelen Szerződés e részének oly módosításai, amelyeket az Értekezlet a jelenlevő kiküldöttek szavazatainak kétharmad többségével elfogadott, akkor válnak jogerősekké, amikor azokat az Államok, amelyeknek képviselői a Nemzetek Szövetségének Tanácsát alkotják és a tagok háromnegyedrésze megerősítették.

351. Cikke. A jelen Szerződés e részének, valamint a tagok között a jelen Szerződés e részének értelmében kötött későbbi egyezményeknek értelmezésére vonatkozó minden kérdést vagy vitát elbírálás végett az Állandó Nemzetközi Bíróság elé kell terjeszteni.

IV. FEJEZET

Átmeneti rendelkezések

amint ezek a Németországgal 1919. évi június hó 28-án kötött békeszerződésben fel vannak sorolva

352. Cikk. Az Értekezlet első ülésszakát 1919 október havában tartja. Az ülésszak helyét és napirendjét az idecsatolt Függelék határozza meg.

Az első ülésszak egybehívására és szervezésére vonatkozó intézkedéseket az említett Függelékben ebből a célból kijelölt Kormány teszi meg. Ezt a Kormányt az Értekezlet elé terjesztendő okmányok előkészítésében az a Nemzetközi Bizottság támogatja, amely a Függelékben előírt módon megalakul.

Az első és minden további ülésszak költségeit - a kiküldöttek és a szaktanácsadóik költségeinek kivételével - addig, amíg a szükséges hitel a Nemzetek Szövetsége költségvetésének terhére felvehető, az egyes tagok között abban az arányban kell felosztani, amely szerint ezek az Egyetemes Postaegyesületi Nemzetközi Iroda költségeihez hozzájárulnak.

353. Cikk. A Nemzetek Szövetségének megalakulásáig mindazokat a közleményeket, amelyeket az előző cikkek szerint a Szövetség főtitkárához kellene intézni, a Nemzetközi Munkahivatal igazgatója veszi át, aki azokat a Szövetség főtitkárához juttatja.

354. Cikk. Az Állandó Nemzetközi Bíróság megalakulásáig mindazokat a vitás ügyeket, amelyeket a jelen Szerződés e részének értelmében eléje kellene terjeszteni, a Nemzetek Szövetségének Tanácsa részéről kijelölt három személyből álló bíróság elé kell utalni.

Függelék

A Munkaügyi Évi Értekezlet első ülésszaka 1919-ben

Az Értekezlet helye: Washington.

Az Északamerikai Egyesült-Államok Kormánya felkéretik, hogy az Értekezletet hívja össze.

A Nemzetközi Szervezőbizottság hét tagból áll, akiket az Északamerikai Egyesült-Államok, Nagybritannia, Franciaország, Olaszország, Japán, Belgium és Svájc Kormányai jelölnek ki. A Bizottság, ha szükségesnek látja, más tagokat is felhívhat, hogy a Szervezőbizottságba képviselőt küldjenek.

A napirend a következő:

1. A 8 órás munkanap vagy a 48 órás munkahét elvének alkalmazása.

2. A munkanélküliség meggátlására és következményeinek elhárítására vonatkozó kérdések.
3. A nők alkalmazása:
a) szülés előtt és után, beleértve az anyasági segély kérdését;
b) éjjeli munkára;
c) az egészségre ártalmas üzemekben.
4. Gyermekek alkalmazása:
a) az alkalmazás legalacsonyabb korhatára
b) éjjeli munkára;
c) az egészségre ártalmas üzemekben.
5. Az iparban alkalmazott nők éjjeli munkájának tilalma iránt és a gyufagyártásban a fehér foszfor használatának tilalma iránt 1906-ban Bernben alkotott egyezmények kiterjesztése és végrehajtása.

II. CÍM

Általános elvek

355. Cikk. A Magas Szerződő Felek elismervén azt, hogy a bérmunkások testi, erkölcsi és szellemi jóléte nemzetközi szempontból legnagyobb jelentőségű, ennek a magasztos célnak előmozdítása érdekében az I. címben megállapított és a Nemzetek Szövetségével kapcsolatba hozott állandó szervezetet létesítették.

Elismerik, hogy az éghajlatnak, az erkölcsöknek és szokásoknak, valamint a gazdasági célszerűségnek és az ipari hagyományoknak különbözősége megnehezítik a munkaviszonyok teljes egyöntetűségének közvetlen megvalósítását. De abban a meggyőződésben, hogy a munka nem tekinthető csupán árúcikknek, azt tartják, hogy vannak a munkaviszonyok szabályozásának oly módszerei és elvei, amelyeknek alkalmazására minden ipari szervezetnek törekednie kellene, amennyire ezt sajátos körülményeik megengedik.

Ezek közül a módszerek és elvek közül a Magas Szerződő Felek előtt kiváltképen a következők látszanak különösen és sürgősen fontosaknak:

1. A fentemlített vezérelv, hogy a munka nem tekinthető csupán árúnak vagy kereskedelmi cikknek.
2. A szabadszervezkedés joga minden törvényes célra úgy a munkások, mint a munkaadók részéről.
3. A munkások díjazása olyan munkabérrel, amely abban az időben és abban az országban, amelyben élnek, számukra tisztességes életmódot biztosít.
4. A 8 órás munkanap vagy 48 órás munkahét elfogadása mint elérendő zsinórmérték mindenütt, ahol még nincs elérve.
5. Hetenkint legalább 24 órás munkaszünet, amely, amennyire csak lehetséges, a vasárnapot magába foglalja.
6. A gyermekmunka megszüntetése és mindkét nembeli fiatalkorúak munkájának olyan korlátozása, amely nevelésük folytatását és kellő testi fejlődésüket lehetővé teszi.
7. Az az elv, hogy férfiak és nők egyenlő értékű munkáért egyenlő munkabért kapjanak.
8. A munkaviszonyokra vonatkozólag alkotott jogszabályok minden országban méltányos gazdasági elbánásban részesítsenek az ország területén jogosan tartózkodó minden munkást.
9. Abból a célból, hogy a munkásvédelmi törvények és szabályok alkalmazása biztosíttassék, minden államban felügyelet rendszeresítéséről kell gondoskodni, amelyben nők is résztvesznek.

Anélkül, hogy ezeket a módszereket és elveket kimerítőknek vagy véglegeseknek tekintenék, a Magas Szerződő Felek azt a nézetet vallják, hogy ezek az elvek alkalmasak a Nemzetek Szövetsége politikájának irányítására és hogy, ha azokat a Szövetség tagjainak sorába tartozó ipari közületek elfogadják és a gyakorlatban megfelelő felügyeleti rendszer mellet sértetlenül érvényben tartják, a világ bérmunkásainak maradandó jótéteményeket fognak biztosítani.

XIV. RÉSZ

Vegyes rendelkezés

356. Cikk. Magyarország kötelezi magát a Szövetséges és Társult Hatalmak, vagy közülük egyesek és bármely más Hatalom között létrejött vagy a jövőben létesülő olyan egyezmények és azokat kiegészítő és módosító egyezmények elismerésére és megerősítésére, amelyek a fegyverekkel és szeszes italokkal űzött kereskedésre, valamint az 1885. évi február hó 26-án Berlinben és az 1890. évi július hó 2-án Brüsszelben

kelt főokmányokban szabályozott más ügyekre vonatkoznak.

357. Cikk. A Magas Szerződő Felek elismerik és igazolják, hogy tudomásul vették a Francia Köztársaság Kormányának a Monakói Fejedelem Ő Fenségével 1918. évi július hó 17-én kötött azt a szerződését, amely Franciaország és a Fejedelemség viszonyát határozza meg.

358. Cikk. A Magas Szerződő Felek elismerik ugyan az 1815. évi szerződésekben és különösen az 1815. évi november hó 20-án kelt okmányban Svájc javára szolgáló azokat a biztosítékokat, amelyek a béke fenntartása végett nemzetközi kötelezettségeket tartalmaznak, de megállapítják, hogy Szavójának semlegesített területrészére vonatkozó ezeknek a szerződéseknek és egyezményeknek, nyilatkozatoknak és más kiegészítő okmányoknak rendelkezései, amiként azokat a Bécsi Kongresszus záróokmánya 92. Cikkének 1 bekezdése és az 1815. évi november hó 20-i Párisi Szerződés 3. Cikkének 2. bekezdése meghatározza, többé nem felelnek meg a jelenlegi viszonyoknak. Ennek folytán a Magas Szerződő Felek tudomásul veszik a Francia Kormány és a Svájci Kormány között létrejött megegyezést erre a területrészre vonatkozó szabályok hatályon kívül helyezése tárgyában, amely szabályok tehát érvénytelenekké váltak és érvénytelenek maradnak.

Ugyancsak elismerik a Magas Szerződő Felek, hogy az 1815. évi szerződéseknek és egyébb kiegészítő okmányoknak Felső-Szavója és Gex vidék szabadterületeire vonatkozó rendelkezései többé nem felelnek meg a jelenlegi viszonyoknak és hogy Franciaország és Svájc vannak hivatva arra, hogy ezeknek a területeknek szabályait mindkettejük részéről célszerűeknek tartott elvek szerint egymás között közös megegyezéssel megállapítsák.

Függelék

I. A Svájci Szövetségtanács 1919. évi május hó 5-én közölte a Francia Kormánnyal, hogy szerencsésnek érzi magát, hogy a Szövetséges és Társult Hatalmak részéről Németországnak átnyujtott békefeltételek 435. Cikkében foglalt rendelkezésekhez - ugyancsak őszinte baráti szellemben történt megvizsgálásuk után - megnyugvással hozzájáruljon a következő megjegyzésekkel és fenntartásokkal:

1. Felső-Szavója semlegesített terület része:

a) Megegyezés van arra nézve, hogy mindaddig, amíg a Szavója semlegesített terület részére vonatkozó szabályok hatályon kívül helyezése tárgyában a két Kormány között létrejött megegyezést a szövetségi kamarák meg nem erősítik, ebben az irányban egyikük sem fog végleges intézkedést tenni.

b) A Svájci Kormány hozzájárulása a fentemlített szabályok hatályon kívül helyezéséhez - az elfogadott szövegnek megfelelően - feltételezi az 1815. évi szerződésekben és különösen az 1815. évi november hó 20-i nyilatkozatban Svájc javára szolgáló biztosítékok elismerését.

c) A fentemlített szabályok hatályon kívül helyezése tárgyában a Francia és a Svájci Kormányok között létrejött megegyezés csak úgy válik érvényessé, ha a kérdéses cikk abban a szövegben jut a Békeszerződésbe, amint az ezidőszerint irányadó. A Békeszerződésben résztvevő Feleknek ezenkívül be kell szerezniök az 1815. évi szerződéseket és az 1815. évi november hó 20-i nyilatkozatot aláíró azoknak a Hatalmaknak hozzájárulását, amelyek a jelenlegi Békeszerződést nem írják alá.

2. Felső-Szavójának és Gex vidékének szabadterülete:

a) A Szövetségtanács kijelenti, hogy a leghatározottabb fenntartással él annak a nyilatkozatnak értelmezésére, amelyet a Békeszerződésbe felveendő fenti cikk utolsó bekezdése következőképen fejez ki: "az 1815. évi szerződéseknek és egyéb kiegészítő okmányoknak Felső-Szavója és Gex vidék szabadterületeire vonatkozó rendelkezései többé nem felelnek meg a jelenlegi viszonyoknak". A Szövetségtanács semmi esetre sem óhajtaná, hogy ehhez a szövegezéshez való hozzájárulásból azt a következtetést vonhassák le, mintha beleegyeznék olyan berendezés megszüntetésébe, amelynek célja az, hogy a szomszédos vidékek javára sajátos földrajzi és gazdasági helyzetüknek megfelelő és jóknak bizonyult előnyeit biztosítsa. A Szövetségtanács véleménye szerint nem arról van szó, hogy módosuljon a kérdéses területeknek az a vámügyi szervezete, amelyet a fentemlített szerződések megállapítanak, hanem csakis arról, hogy az érdekelt vidékek között az árúcsere módozatai a jelenlegi gazdasági viszonyoknak jobban megfelelő szabályozást nyerjenek. Ezekre az észrevételekre a Szövetségtanácsot a kérdéses területek jövő alakulására vonatkozó annak az egyezménytervezetnek tanulmányozása indította, amely a Francia Kormánynak április hó 26-án kelt jegyzékéhez volt mellékelve. A fentemlített fenntartásokkal a Szövetségtanács késznek nyilatkozik mindazoknak az indítványoknak a legbarátságosabb szellemben való megvizsgálására, amelyeket ebben a tárgyban a Francia Kormány jónak lát hozzájuttatni.

b) Megegyezés van arra nézve, hogy az 1815. évi szerződéseknek és egyéb kiegészítő okmányoknak a szabadterületekre vonatkozó rendelkezései érvényben maradjanak addig, amíg ezeknek a területeknek helyzetét Svájc és Franciaország között létesítendő új megállapodás nem szabályozza.

II. A Francia Kormány az előbbi szakaszban foglalt közlésre 1919. évi május hó 18-án a Svájci Kormányhoz intézett következő jegyzékben válaszolt:

Svájc párisi Követsége folyó évi május hó 5-én kelt jegyzékében szíves volt közölni a Francia Köztársaság Kormányával a Szövetségi Kormány csatlakozását az egyrészről a Szövetséges és Társult Kormányok, másrészről Németország között létrejött Békeszerződésbe felveendő cikk tervezetéhez.

A Francia Kormány nagy örömmel vette az ekként létrejött megegyezést és kívánságára a kérdéses cikk tervezetét, amelyet a Szövetséges és Társult Hatalmak elfogadtak, a német meghatalmazottaknak átnyujtott békefeltételek közé 435. szám alatt beiktatták.

A Svájci Kormány május hó 5-én erre a kérdésre vonatkozó jegyzékében különböző megjegyzéseket és fenntartásokat tett.

E megjegyzések közül azokhoz, amelyek Felső-Szavójának és Gex vidékének szabadterületeire vonatkoznak, a Francia Kormány azt a tiszteletteljes észrevételt fűzi, hogy a 435. Cikk utolsó bekezdésében foglalt világos szabály nem hagy semmi kétséget annak értelmére nézve, különösen abban a tekintetben, hogy a jövőben Franciaországon és Svájcon kívül ez a kérdés más Hatalom érdekeit nem fogja érinteni.

A Köztársaság Kormánya a maga részéről igyekszik megvédeni a szóbanforgó francia területek érdekeit és figyelemmel azoknak sajátszerű helyzetére, nem téveszti szem elől, hogy hasznos volna számukra megfelelő vámrendszert biztosítani és az árúcsere módozatait e területek és a szomszédos svájci területek között - a kétoldalú érdekek figyelembevételével - a jelenlegi viszonyoknak megfelelőbb módon szabályozni.

Természetesen ez semmiképen sem érintheti Franciaországnak azt a jogát, hogy ebbe a vidékbe eső politikai határán vámvonalát éppúgy felállíthassa, mint a területén fekvő határainak más részén, ahogy maga Svájc is rég idő óta teszi ezen a területen belül levő határain.

A Köztársaság Kormánya ez alkalommal nagy örömmel veszi tudomásul azt a barátságos kijelentést, hogy a Svájci Kormány késznek nyilatkozik azoknak a francia indítványoknak megvizsgálására, amelyek az említett szabadterületek jelenlegi szabályait helyettesítő megállapodást célozzák és amelyeket a Francia Kormány ugyanilyen barátságos szellemben kíván előterjeszteni.

Másrészről a Köztársaság Kormányának nincsenek kétségei afelől, hogy a szabadterületekre vonatkozó 1815. évi szabályzat ideiglenes fenntartása - amelyre a svájci Követség május 5-i jegyzékének ez a bekezdése utal és amelynek célja nyilván az átmenet biztosítása a jelenlegi állapotból a szerződésszerű állapotba - semmiképen sem lesz ok arra, hogy az új helyzetnek mindkét Kormány részéről szükségesnek tartott szabályozása késedelmet szenvedjen. Ez a megjegyzés vonatkozik a szövetségi kamarák részére fenntartott megerősítésre is, amelyről a május 5-i svájci jegyzék első pontjának *a)* bekezdése "Felső-Szavója semlegesített területrésze" cím alatt szól.

359. Cikk. A Szövetséges és Társult Hatalmak egyetértenek arra nézve, hogy azokban az esetekben, amikor területeiken vagy a jelen Szerződés értelmében Kormányaikra bízott területeken magyar társaságok vagy magánszemélyek keresztény vallásos missziókat tartottak fenn, ezeknek a misszióknak vagy missziótársaságoknak tulajdonát, ideértve azoknak a kereskedelmi társaságoknak tulajdonát is, amelyeknek nyeresége az ilyen missziók fenntartására szolgált, továbbra is missziócélokra fordítsák. E kötelezettség helyes végrehajtásának biztosítása végett a Szövetséges és társult Kormányok az említett tulajdont azoknak az Igazgatótanácsoknak adják át, amelyeket a Kormányok neveznek ki vagy erősítenek meg és melyek a kérdéses tulajdon alapján érdekelt misszió hitfelekezetéhez tartozó személyekből alakulnak.

A Szövetséges és Társult Kormányok ezekkel a missziókat vezető személyekkel szemben továbbra is teljes ellenőrzést gyakorolnak és védeni fogják ezeknek a misszióknak érdekeit.

Magyarország ezennel tudomásul veszi a fent vállalt kötelezettségeket és kijelenti, hogy az említett missziók vagy kereskedelmi társaságok működésének sikere érdekében a Szövetséges és Társult Kormányok részéről tett vagy teendő minden rendezéshez hozzájárul és azokkal szemben lemond minden kifogásról.

360. Cikk. A jelen Szerződés rendelkezéseinek fenntartásával Magyarország kötelezi magát, hogy a jelen Szerződést aláíró egyik Szövetséges és Társult Hatalommal szemben sem lép fel sem közvetlenül, sem közvetve, a jelen Szerződés életbelépését megelőző tényre alapított pénzköveteléssel.

Ez a szabály teljes és végleges lemondást jelent minden ilynemű igényről, amely tehát ezennel megszűnik, bárkik volnának is érdekelve.

361. Cikk. Magyarország érvényeseknek és kötelezőknek fogadja és ismeri el a Szövetséges és Társult Hatalmak bármely zsákmánybíróságtól származó mindazokat a határozatokat és rendelkezéseket, amelyek osztrák-magyar hajókat és magyar árúkat tárgyaznak, úgyszintén mindazokat a határozatokat és rendelkezéseket, amelyek a költségek fizetésére vonatkoznak és kötelezi magát, hogy e határozatok és rendelkezések ellen állampolgárai nevében semmiféle módon fel nem szólal.

A Szövetséges és Társult Hatalmak fenntartják maguknak a jogot arra, hogy olyan feltételek mellett, amint azokat meg fogják állapítani, a zsákmánybírósági ügyekben hozott osztrák-magyar bírói határozatokat és rendelkezéseket felülvizsgálják, akár az említett Hatalmak állampolgárainak, akár a semleges Államok polgárainak tulajdonjogára vonatkoznak ezek a határozatok és rendelkezések. Magyarország kötelezi magát arra, hogy közölni fogja az egyes ügyek iratcsomójába tartozó összes okiratok másolatát, ideértve a hozott határozatokat és a tett rendelkezéseket is, úgyszintén arra is, hogy az ügy szóbanforgó felülvizsgálása után a vele közölt indítványokat magáévá teszi és végrehajtja.

362. Cikk. A Magas Szerződő Felek megegyeznek arra nézve, hogy - hacsak később ellenkező szabály létre nem jön - a jelen Szerződéssel létesített minden Bizottság elnökének joga lesz arra, hogy a szavazatok egyenlő megoszlása esetében szavazatával döntsön.

363. Cikk. A jelen Szerződés ellenkező rendelkezéseinek sérelme nélkül a Magas Szerződő Felek között megegyezés van és marad arra nézve, hogy mindazokban az esetekben, amikor ez a Szerződés egyes Államokat érintő valamely kérdés szabályozását az érdekelt Államok között létesítendő különös egyezmény útján tervezi, azokat a nehézségeket, amelyek ebben a tekintetben netalán felmerülnek, a Szövetséges és Társult Főhatalmak oszlassák el addig, amíg Magyarország a Nemzetek Szövetségének tagjává lehet.

364. Cikk. A jelen Szerződésnek ez a kifejezése: "a volt Magyar Királyság" magában foglalja Bosznia-Hercegovinát is, hacsak a szöveg mást nem mond. Ez a rendelkezés nem érinti Ausztriának erre a két területre vonatkozó jogait és kötelezettségeit.

A jelen Szerződés, amely francia, angol és olasz nyelven készült, meg fog erősíttetni; eltérés esetében a francia szöveg lesz irányadó, kivéve az I. részt (A Nemzetek Szövetségének Egyességokmánya) és a XIII. részt (Munka), amelyekre nézve a francia és az angol szövegek ereje azonos lesz.

A megerősítő okiratok letétele, mihelyt lehetséges, Párisban fog végbemenni.

Azok a Hatalmak, melyek Kormányának Európán kívül van székhelye, arra szorítkozhatnak, hogy párisi diplomáciai képviselőjük útján tudatják a Francia Kormánnyal a saját megerősítésük megtörténtét és ebben az esetben mielőbb át kell szolgáltatniok a vonatkozó okiratot.

Az első jegyzőkönyvet a megerősítő okiratok letételéről fel kell venni, mihelyt a Szerződést egyrészről Magyarország, másrészről a Szövetséges és Társult Főhatalmak közül három megerősítette.

Az első jegyzőkönyv keltének időpontjában a Szerződés életbelép azok között a Magas Szerződő Felek között, amelyek azt ekként megerősítették.

A jelen Szerződésben kitűzött összes határidők számításánál ez a kelet lesz az életbelépés időpontja.

Minden más tekintetben a Szerződés minden egyes Hatalomra nézve a saját megerősítő okirata letételének időpontjában lép életbe.

A Francia Kormány minden aláíró Hatalommal közli a megerősítő okiratok letételéről felvett jegyzőkönyveknek megfelelően hitelesített egy-egy másolatát.

Ennek hiteléül a fentnevezett meghatalmazottak a jelen Szerződést aláírták.

Kelt a Trianonban, az egyezerkilencszázhuszadik évi június hó 4. napján, egyetlen példányban, amely a Francia Köztársaság Kormányának levéltárában marad elhelyezve és amelynek hiteles másolatát minden egyes aláíró Hatalom részére meg kell küldeni.

(Következnek az aláírások.)

4. § A békeszerződés I. részének (A Nemzetek Szövetségének Egyességokmánya) és XIII. részének (Munka), valamint e részek függelékeinek a francia eredeti szöveggel azonos erejű angol eredeti szövege a következő:

(Következik az angol eredeti szöveg.)

5. § A békeszerződést kiegészítő jegyzőkönyv francia eredeti szövege és hivatalos magyar fordítása a következő:

Jegyzőkönyv

Azoknak a feltételeknek szabatos meghatározása végett, amelyeknek szem előtt tartásával kell a mai napon aláírt Szerződés némely rendelkezését végrehajtani, a Magas Szerződő Felek között egyetértés áll fenn arra nézve, hogy:

1. Azoknak a személyeknek a névsorát, akiket Magyarország a 157. Cikk második bekezdéséhez képest a Szövetséges és Társult Hatalmaknak kiszolgáltatni köteles, a Szerződés életbelépését követő hó folyamán fogják a Magyar Kormánnyal közölni.

2. A 170. Cikkben és a IV. Függelék 2., 3. és 4. szakaszaiban említett Jóvátételi Bizottság, valamint a 163. Cikkben megjelölt Külön Osztály a gyártási titkoknak vagy más bizalmas természetű adatoknak közlését nem követelhetik.

3. A Szerződés aláírásának időpontjától kezdve s az ezt követő négy hónap alatt Magyarország számára fennáll a lehetőség arra nézve, hogy a jóvátételre vonatkozó munkálatok gyorsítása, az eljárás megrövidítése és a határozathozatal siettetése céljából a Szövetséges és Társult Hatalmaknak megvizsgálás végett okiratokat és javaslatokat terjeszthessen elő.

4. Azok ellen, akik a magyar javak felszámolásánál büntetendő cselekményt követnek el, eljárást kell indítani, s a Szövetséges és Társult Hatalmak átveszik mindazokat az adatokat és bizonyítékokat, amelyeket a

Magyar Kormány ebben a tekintetben rendelkezésükre bocsát.

Kiállíttatott francia, angol és olasz nyelven azzal, hogy eltérés esetében a francia szöveg az irányadó, a Trianonban, az egyezerkilencszázhuszadik évi június hó 4. napján.

6. § A békeszerződést kiegészítő nyilatkozat francia eredeti szövege és hivatalos magyar fordítása a következő:

Nyilatkozat

Abból a célból, hogy a háború alatt történt hajó- és hajórakománysülyesztés folytán keletkezett veszteségeket a legkisebb mértékre szorítsa és hogy a megmenthető hajóknak és hajórakományoknak visszaszerzését, valamint a magánosok részéről erre vonatkozólag emelhető kártérítési igények rendezését megkönnyítse, a Magyar Kormány kötelezi magát, hogy közölni fogja mindazokat a birtokában levő adatokat, amelyek a magyar tengeri haderő részéről az ellenségeskedések időtartama alatt elsülyesztett vagy megrongált hajókra vonatkoznak és amelyeket a Szövetséges és Társult Hatalmak állampolgárai felhasználhatnak.

A jelen Nyilatkozat francia, angol és olasz nyelven állíttatott ki azzal, hogy eltérés esetében a francia szöveg az irányadó, a Trianonban, az egyezerkilencszázhuszadik évi június hó 4. napján.

7. § A békeszerződéshez tartozó térkép a jelen törvényhez van csatolva, mint annak kiegészítő része.

8. § A jelen törvény kihirdetése napján lép életbe, még pedig a békeszerződés életbelépésének napjától kezdődő hatállyal. A békeszerződés életbelépésének napjától kezdődő hatállyal. A békeszerződés életbelépésének napját a minisztérium rendelettel közzéteszi.